

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab

Overs. Dan. Vid. Selsk. 1965—66 (1966)

OVERSIGT
OVER
SELSKABETS VIRKSOMHED

JUNI 1965 — MAJ 1966

AVEC UN RÉSUMÉ EN FRANÇAIS



København

Kommissionær: Munksgaard

1966

PUBLIKATIONER

UDGIVET AF

DET KGL. DANSKE VIDENSKABERNES SELSKAB

JULI 1965–JUNI 1966

Oversigt.

	kr. s.
Oversigt over Selskabets Virksomhed, juni 1964–maj 1965. Med 3 portrætter. Résumé en français. 1965.....	40,00

Historisk-filosofiske Meddelelser.

BIND 40:

6. GERLACH-NIELSEN, MERETE: Stendhal théoricien et romancier de l'amour. 1965.....	15,00
--	-------

BIND 41:

1. HJELHOLT, HOLGER: British Mediation in the Danish-German Conflict 1848–1850. Part One. From the March Revolution to the November Government. 1965.....	40,00
2. BUKDAHL, ELSE MARIE: Diderot est-il l'auteur du «Salon» de 1771? 1966.....	30,00
3. JONES, SCHUYLER: An Annotated Bibliography of Nuristan (Kafiristan) and the Kalash Kafirs of Chitral. Part One. With a Map by LENNART EDELBERG. 1966.....	18,00
4. HAMMERICH, L. L.: An Ancient Misunderstanding (Phil. 2,6 'robbery'). 1966.....	8,00

Historisk-filosofiske Skrifter.

BIND 4:

3. MACKENZIE, D. N.: The Dialect of Awroman (Hawrāmān-i Luhōn). Grammatical Sketch, Texts and Vocabulary. 1966	45,00
--	-------

Matematisk-fysiske Meddelelser.

BIND 34:

13. SCHÄFFER, CLAUS ERIK, and JØRGENSEN, CHR. KLIXBÜLL: Energy Levels of Orthoaxial Chromophores and the Interrelation between Cubic Parent Configurations. 1965.....	6,00
14. LINDHARD, JENS: Influence of Crystal Lattice on Motion of Energetic Charged Particles. 1965.....	16,00
15. ANDERSEN, HANS HENRIK, and SIGMUND, PETER: A Simple Nonbinary Scattering Model Applicable to Atomic Collisions in Crystals at Low Energies. 1966	18,00

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab

Overs. Dan. Vid. Selsk. 1965–66 (1966)

OVERSIGT
OVER
SELSKABETS VIRKSOMHED

JUNI 1965 — MAJ 1966

AVEC UN RÉSUMÉ EN FRANÇAIS



København
Kommissionær: Munksgaard
1966

Redaktionen sluttet den 31. maj 1966.
Færdig fra trykkeriet den 19. oktober 1966.

Printed in Denmark
Bianco Lunos Bogtrykkeri A/S

INDHOLDSFORTEGNELSE

I

Fortegnelse over Selskabets medlemmer juni 1966	1- 33
Selskabets tillidshverv	34- 44
Beretning om møderne	45- 79
Mindeord:	
J. C. JACOBSEN, ved N. O. Lassen	81- 94
LOUIS HJELMSLEV, ved Knud Tøgeby	95-104
JOHS. BRØNDSTED, ved C. J. Becker	105-117
Uddrag af regnskab for 1965.....	118-121
Budget for 1966	122-125
Beretninger og betænkninger:	
I. Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk historie. Beretning om virk- somheden i 1965	126-133
II. »Grosserer A. Collstrops hjem for en dansk Videnskabs- mand.« Beretning for 1965.....	134-135
III. »Emil Herborgs Legat.« Beretning for 1965.....	136
IV. »Niels Bohr Legatet.« Uddrag af regnskab for 1965 ...	137
V. »Mag. art. Marcus Lorenzens Legat.« Beretning for 1965 -66 og regnskab for 1965.....	138-139
VI. Kommissionen for »Ducange«. Beretning for 1965.....	140
VII. Union Académique Internationale. Beretning om mødet i Paris 1965	141-142
VIII. International Council of Scientific Unions. Beretning om mødet i Bombay 1966.....	143-148
IX. Committee on Space Research (COSPAR). Beretning om mødet i Wien 1966.....	149-151
X. Selskabets sekretariat. Beretning for 1965.....	152-160
XI. Kommissionen for Corpus Lexicographorum Graecorum. Beretning for 1965-66	161
Fortegnelse over publikationer udgivet af Selskabet fra juli 1965 til juni 1966.....	162-164
Résumé en français	165-173
Sag- og navnefortegnelse.....	174-184

II

Carlsbergfondet. Beretning for 1964-65	1-70, I-X
--	-----------

HENVISNINGER

Selskabets vedtægter	Overs. 1961-62, side 201-209.
» forretningsorden	Overs. 1961-62, side 210-225.
Selskabets bytteforbindelser	Overs. 1957-58, side 153-176.
Selskabets publikationer 1742-1930	Overs. 1929-30, side 175-365.
» » 1930-1935	Overs. 1935-36, side 291-308.
» » 1936-1940	Overs. 1940-41, side 235-250.
» » 1941-1945	Overs. 1945-46, side 123-139.
» » 1946-1950	Overs. 1950-51, side 140-153.
» » 1917-1956	Særlig publ. side 1- 98.
» » 1957-1962	Overs. 1961-62, side 226-242.
Legat- og dotationsbestemmelser	Overs. 1939-40, side 121-153.
Fundats for »Niels Bohr Legatet«	Overs. 1945-46, side 39- 40.
Beslutning vedr. »Niels Bohr Legatet« ..	Overs. 1956-57, side 50.
Beslutning vedr. »Niels Bohr Legatet« ..	Overs. 1962-63, side 61.
Beslutning vedr. »Niels Bohr Legatet« ..	Overs. 1964-65, side 75.
Beslutning vedr. »Niels Bohr Legatet« ..	Overs. 1965-66, side 64- 65.
Fundats for »Mag. art. Marcus Lorenzens Legat«	Overs. 1946-47, side 41- 43.
Tillæg 1955 til fundats for »Grosserer A. Collstrops Hjem for en dansk Viden- skabmand«	Overs. 1954-55, side 41- 42.
Tillæg 1966 til fundats	Overs. 1965-66, side 62.
Tillæg 1965 til dotationsskrivelse for »J. P. Suhr & Søns Legat«	Overs. 1964-65, side 75- 76.

DET KONGELIGE DANSKE
VIDENSKABERNES SELSKAB

JUNI 1966

PROTEKTOR:

HANS MAJESTÆT KONG FREDERIK IX

Præsident: Professor, dr. theol. & phil. JOHS. PEDERSEN.

Formand for den historisk-filosofiske klasse: Professor, dr. jur. & phil. FRANZ BLATT.

Formand for den matematisk-naturvidenskabelige klasse: Professor, dr. med. & scient. EINAR LUNDSGAARD.

Sekretær: Professor, dr. phil. CHRISTIAN MØLLER.

Redaktør: Professor, dr. phil. & litt. L. L. HAMMERICH.

Kasserer: Professor, dr. med. & phil. HEINZ HOLTER.

INDENLANDSKE MEDLEMMER

Efter anciennitet i Selskabet. Den sidst anførte dato er indvalgsdatoen.

DEN HISTORISK-FILOSOFISKE KLASSE

PEDERSEN, JOHANNES PEDER EJLER, (f. $\frac{7}{11}$ 1883), dr. theol. & phil., fh. professor i semitisk-østerlandsk filologi ved Københavns Universitet, Stk. af Dbg., Dbmd. — Selskabets nuværende præsident fra 1963. — Bjerregårdsvej 13, Valby. ($\frac{11}{4}$ 24.)

JOHANSEN, KNUD FRIIS, (f. $\frac{1}{11}$ 1887), dr. phil., fh. professor i arkæologi ved Københavns Universitet. Kmd. af Dbg., Dbmd. Egernvej 27, Kbh. F. ($\frac{13}{4}$ 28.)

BRØNDUM-NIELSEN, JOHANNES, (f. $\frac{2}{12}$ 1881), dr. phil., fh. professor i nordiske sprog ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Rungstedvej 9, Rungsted Kyst. ($\frac{5}{4}$ 29.)

- HAMMERICH, LOUIS LEONOR, (f. $\frac{31}{7}$ 1892), dr. phil. & litt., fh. professor i germansk filologi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg.¹, Dbmd. — Selskabets redaktør. — Solbakkevej 66, Gentofte. ($\frac{3}{4}$ 36.)
- FABRICIUS, KNUD FREDERIK KROG, (f. $\frac{13}{8}$ 1875), dr. phil., fh. professor i historie ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Østerbrogade 120, Kbh. Ø. ($\frac{4}{4}$ 41.)
- RUBOW, PAUL VIKTOR, (f. $\frac{9}{1}$ 1896), dr. phil., fh. professor i alm. litteraturvidenskab ved Københavns Universitet, R. af Dbg., Dbmd. Store Kannikestræde 11, Kbh. K. ($\frac{10}{4}$ 42.)
- JEPPESEN, KNUD CHRISTIAN, (f. $\frac{15}{8}$ 1892), dr. phil., fh. professor i musikvidenskab ved Århus Universitet, R. af Dbg.¹, Poppelhuset, Risskov. ($\frac{2}{4}$ 43.)
- BLINKENBERG, ANDREAS PETER DAMSGAARD, (f. $\frac{13}{2}$ 1893), dr. phil. & litt., fh. professor i romansk filologi ved Århus Universitet, Kmd. af Dbg. Strandvænget 7, Risskov. ($\frac{14}{4}$ 44.)
- BARR, KAJ, (f. $\frac{26}{6}$ 1896), professor extraord. i iransk filologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹, Dantes Plads 3, Kbh. V. ($\frac{20}{4}$ 45.)
- BRANDT, FRITHIOF, (f. $\frac{23}{5}$ 1892), dr. phil., fh. professor i filosofi ved Københavns Universitet. Sortedamsdossering 95 A, Kbh. Ø. ($\frac{2}{4}$ 48.)
- BØGGILD-ANDERSEN, CARL OLAF, (f. $\frac{20}{6}$ 1898), dr. phil., professor i historie ved Århus Universitet. R. af Dbg.¹, Knud Rasmussens Vej 5, Århus N. ($\frac{2}{4}$ 48.)
- ELLING, CHRISTIAN THORVALD, (f. $\frac{14}{11}$ 1901), dr. phil., professor i kunsthistorie ved Københavns Universitet, R. af Dbg., Dbmd. Kristianiagade 22, Kbh. Ø. ($\frac{2}{4}$ 48.)
- BLATT, FRANZ, (f. $\frac{31}{8}$ 1903), dr. jur. & phil., professor i klassisk filologi ved Århus Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. — Formand for den historisk-filosofiske klasse. — Kathrinebjergvej 7, Århus C. ($\frac{22}{4}$ 49.)
- BIRKET-SMITH, KAJ, (f. $\frac{20}{1}$ 1893), dr. phil. & scient., fh. overinspektør ved Nationalmuseet, fh. lektor i etnografi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., F. M. 2. Drosselvej 25, Kbh. F. ($\frac{13}{4}$ 51.)

- KROGH, TORBEN THORBERG, (f. $21/4$ 1895), dr. phil., fh. professor i teatrets æstetik og historie ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Gothersgade 8, Kbh. K. ($13/4$ 51.)
- HJELHOLT, HOLGER, (f. $12/11$ 1887), dr. phil., fh. overarkivar i Rigsarkivet, R. af Dbg., Dbmd. Markvej 15, Kbh. F. ($4/4$ 52.)
- RIIS, POUL JØRGEN, (f. $26/5$ 1910), dr. phil., professor i klassisk arkæologi ved Københavns Universitet. Roskildevej 102, Valby. ($10/4$ 53.)
- TOPSØE-JENSEN, HELGE GOTTLIEB, (f. $15/12$ 1896), dr. phil., fh. overbibliotekar ved Universitetsbibliotekets 1. afd., R. af Dbg.¹. Søstien, Birkerød. ($10/4$ 53.)
- HELGASON, JÓN, (f. $30/6$ 1899), dr. phil., professor i islandsk sprog og litteratur ved Københavns Universitet. Kjørstrupevej 33, Valby. ($9/4$ 54.)
- IUUL, STIG ASGERSSØN, (f. $28/8$ 1907), dr. jur., professor i retsvidenskab ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg. Tagensvej 16, Kbh. N. ($9/4$ 54.)
- JØRGENSEN, PETER, (f. $12/9$ 1899), professor i tysk filologi ved Københavns Universitet. Jydeholmen 42, Vanløse. ($9/4$ 54.)
- POULSEN, VAGN HÄGER, (f. $25/8$ 1909), dr. phil., direktør for Ny Carlsberg Glyptotek. Vagtelvej 10, Kbh. F. ($9/4$ 54.)
- STEENSBERG, AXEL, (f. $1/6$ 1906), dr. phil., professor i materiel folkekultur med særligt henblik på Norden, ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Cæciliavej 30, Valby. ($9/4$ 54.)
- STEN, HOLGER KONRAD, (f. $19/6$ 1907), dr. phil., professor i romansk sprog og litteratur ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. St. Thomas Allé 3, Kbh. V. ($6/4$ 56.)
- JANSEN, FREDERIK JULIUS BILLESKOV, (f. $30/9$ 1907), dr. phil., professor i dansk litteratur ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Frydendalsvej 20, Kbh. V. ($12/4$ 57.)
- MATHIASSEN, THERKEL, (f. $5/9$ 1892), dr. phil., fh. overinspektør ved Nationalmuseet, R. af Dbg.¹, F. M. 2. Grønnemose Allé 101, Søborg. ($12/4$ 57.)

- SKAUTRUP, JENS PETER ANDREAS, (f. $^{21}/_1$ 1896), dr. phil., professor i nordiske sprog ved Århus Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Stationsgade 23, Risskov. ($^{12}/_4$ 57.)
- HANSEN, AAGE KRISTIAN, (f. $^{3}/_9$ 1894), dr. phil., Slotsvej 16, Charlottenlund. ($^{11}/_4$ 58.)
- LARSEN, JENS PETER, (f. $^{14}/_6$ 1902), dr. phil., professor i musikvidenskab ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Bernstorffsvej 244, Charlottenlund. ($^{8}/_4$ 60.)
- BECKER, CARL JOHAN, (f. $^{3}/_9$ 1915), dr. phil., professor i nordisk arkæologi og europæisk forhistorie ved Københavns Universitet. Egernevej 23, Kbh. F. ($^{7}/_4$ 61.)
- GLOB, PETER VILHELM, (f. $^{20}/_2$ 1911), dr. phil., rigsantikvar, fh. professor i nordisk arkæologi og europæisk forhistorie ved Århus Universitet. Frederiksholms Kanal 12, Kbh. K. ($^{7}/_4$ 61.)
- HALD, KRISTIAN, (f. $^{9}/_9$ 1904), dr. phil., professor i nordiske sprog ved Københavns Universitet. Grundtvigs Vej 8 A, Kbh. V. ($^{7}/_4$ 61.)
- TOGEBY, KNUD DAG NIELSEN, (f. $^{28}/_1$ 1918), dr. phil., professor i romansk sprog og litteratur ved Københavns Universitet. Agervang 3, Lyngby. ($^{7}/_4$ 61.)
- BAGGE, POVL, (f. $^{30}/_{11}$ 1902), dr. phil., professor i historie ved Københavns Universitet. Kastanievej 8, Holte. ($^{6}/_4$ 62.)
- BECH, GUNNAR, (f. $^{23}/_3$ 1920), dr. phil., professor i sammenlignende sprogvidenskab ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Finsens Vej 8 F., Kbh. F. ($^{6}/_4$ 62.)
- JENSEN, POVL JOHANNES, (f. $^{3}/_5$ 1911), dr. phil., professor i klassisk filologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Rungsted Strandvej 67, Rungsted Kyst. ($^{6}/_4$ 62.)
- SCHIØRRING, NILS, (f. $^{8}/_4$ 1910), dr. phil., professor i musikvidenskab ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Forchhammers Vej 2, Kbh. V. ($^{6}/_4$ 62.)

ARNHOLTZ, ARTHUR, (f. $\frac{28}{11}$ 1901), dr. phil., professor extraord. i foredragslære og metrik ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Jernbanevej 19, Lyngby. ($\frac{9}{4}$ 65.)

SKRUBBELTRANG, FRIDLEV SØRENSEN, (f. $\frac{5}{8}$ 1900), dr. phil., lektor i landbohistorie ved Københavns Universitet. Hulsøvang 18, Rungsted Kyst. ($\frac{9}{4}$ 65.)

HAMMERSHAIMB, ERLING, (f. $\frac{3}{3}$ 1924), dr. phil., professor i semitisk filologi ved Århus Universitet, R. af Dbg.¹. Jens Munks Vej 25, Århus N. ($\frac{1}{4}$ 66.)

DEN MATEMATISK-NATURVIDENSKABELIGE KLASSE

fys. betegner den matematisk-fysiske gruppe, biol. den biologiske gruppe.

NØRLUND, NIELS ERIK, (f. $\frac{26}{10}$ 1885), dr. phil., scient., ing. & agro., fh. professor i matematik ved Københavns Universitet, fh. direktør for Geodætisk Institut, Stk. af Dbg., Dbmd., F.M.1. — Selskabets præsident 1927—33. — Malmøgade 6, Kbh. Ø. ($\frac{28}{4}$ 16 — fys.)

HERTZSPRUNG, EJNAR, (f. $\frac{8}{10}$ 1873), dr. phil., math. & phys., fh. professor i astronomi ved universitetet i Leiden, fh. direktør ved observatoriet sammesteds. Villavej 6, Tølløse. ($\frac{25}{4}$ 19 — fys.)

SAND, KNUD AAGE BUCHTRUP, (f. $\frac{9}{2}$ 1887), dr. med., fh. professor i retsmedicin ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg.¹, Dbmd. Kildeskovsvej 81, Gentofte. ($\frac{8}{4}$ 27 — biol.)

JESSEN, KNUD, (f. $\frac{29}{11}$ 1884), dr. phil. & scient., fh. professor i botanik ved Københavns Universitet, fh. direktør for Botanisk Have, Kmd. af Dbg., Dbmd. Åbrinken 56, Virum. ($\frac{5}{4}$ 29 — biol.)

CHRISTIANSEN, JENS ANTON, (f. $\frac{6}{9}$ 1888), dr. phil., fh. professor i kemi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Sundvænget 9, Hellerup. ($\frac{6}{4}$ 34 — fys.)

- KRISTENSEN, MARTIN KRISTIAN, (f. $\frac{6}{5}$ 1888), dr. med., fh. afdelingsforstander ved Statens Seruminstitut, Kmd. af Dbg. Svinget 18, Kbh. S. ($\frac{3}{4}$ 36 — biol.)
- LUNDGAARD, EINAR, (f. $\frac{12}{2}$ 1899), dr. med. & scient., professor i fysiologi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg.¹, Dbmd. — Formand for den matematisk-naturvidenskabelige klasse. — Østerled 4, Kbh. Ø. ($\frac{8}{4}$ 38 — biol.)
- JESSEN, BØRGE CHRISTIAN, (f. $\frac{19}{6}$ 1907), dr. phil., professor i matematik ved Københavns Universitet. Dantes Plads 3, Kbh. V. ($\frac{14}{4}$ 39 — fys.)
- THOMSEN, NIELS MATHIAS PETER, (f. $\frac{9}{10}$ 1896), dr. phil., professor i zoologi ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Kmd. af Dbg., Dbmd. Sankt Kjelds Gade 14, Kbh. Ø. ($\frac{14}{4}$ 39 — biol.)
- ØRSKOV, JEPPE, (f. $\frac{2}{3}$ 1892), dr. jur. & med., fh. direktør for Statens Seruminstitut, Kmd. af Dbg.¹, Dbmd. Maglemøsevej 1, Hellerup. ($\frac{14}{4}$ 39 — biol.)
- MØLLER, CHRISTIAN, (f. $\frac{22}{12}$ 1904), dr. phil., professor extraord. i matematisk fysik ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. — Selskabets sekretær. — Frølichs Vej 42 A, Charlottenlund. ($\frac{2}{4}$ 43 — fys.)
- HOLTER, HEINZ, (f. $\frac{5}{6}$ 1904), dr. med. & phil., professor ved Carlsberg Laboratoriet og forstander for dets fysiologiske afdeling, R. af Dbg. — Selskabets kasserer. — Gl. Carlsberg Vej 10, Valby. ($\frac{14}{4}$ 44 — fys.)
- NIELSEN, NIELS, (f. $\frac{3}{10}$ 1893), dr. phil. & litt., fh. professor i geografi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Strandboulevarden 32, Kbh. Ø. ($\frac{14}{4}$ 44 — fys.)
- REHBERG, POUL KRISTIAN BRANDT, (f. $\frac{29}{3}$ 1895), dr. med., phil. & med. vet., fh. professor i zoofysiologi ved Københavns Universitet. Wergelands Allé 35, Søborg. ($\frac{14}{4}$ 44 — biol.)
- BUCHTHAL, FRITZ, (f. $\frac{19}{8}$ 1907), dr. med., professor i neurofysiologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Søbredde 24, Gentofte. ($\frac{12}{4}$ 46 — biol.)

- FENCHEL, MORITZ WERNER, (f. $\frac{3}{5}$ 1905), dr. phil., professor i matematik ved Københavns Universitet. Sønderengen 110, Søborg. ($\frac{12}{4}$ 46 — fys.)
- JENSEN, KAI ADOLF, (f. $\frac{16}{7}$ 1894), dr. med. & med. vet., fh. professor i almindelig patologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Juliane Maries Vej 22, Kbh. Ø. ($\frac{12}{4}$ 46 — biol.)
- BJERRUM, JANNIK, (f. $\frac{5}{4}$ 1909), dr. phil., professor i kemi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Bjerregårdsvej 15, Valby. ($\frac{2}{4}$ 48 — fys.)
- DAM, CARL PETER HENRIK, (f. $\frac{21}{2}$ 1895), dr. phil., fh. professor i biologisk kemi ved Danmarks tekniske Højskole. Jagtvej 229, Kbh. Ø. ($\frac{2}{4}$ 48 — biol.)
- DEGERBØL, MAGNUS ANTON, (f. $\frac{8}{7}$ 1895), dr. phil., fh. professor extraord. i kvartærzoologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Fuglevadsvej 4, Lyngby. ($\frac{2}{4}$ 48 — biol.)
- JENSEN, KAI ARNE, (f. $\frac{27}{3}$ 1908), dr. phil., professor i kemi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Bøgehøj 64, Hellerup. ($\frac{2}{4}$ 48 — fys.)
- JØRGENSEN, CARL ADOLF, (f. $\frac{3}{10}$ 1899), dr. phil., professor i arvelighedslære ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, R. af Dbg.¹. I. H. Mundts Vej 16, Virum. ($\frac{2}{4}$ 48 — biol.)
- ROSENKRANTZ, ALFRED JOHANNES, (f. $\frac{11}{11}$ 1898), dr. phil., professor i geologi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg. Amagerbrogade 66, Kbh. S. ($\frac{2}{4}$ 48 — fys.)
- OLSEN, CARSTEN, (f. $\frac{1}{3}$ 1891), dr. phil., fh. amanuensis ved Carlsberg Laboratoriet. Søndre Fasanvej 61, Kbh. F. ($\frac{13}{4}$ 51 — biol.)
- PEDERSEN, KAI JULIUS, (f. $\frac{31}{3}$ 1899), dr. phil., docent i kemi ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole. Genforeningsplads 44, Kbh. F. ($\frac{13}{4}$ 51 — fys.)
- JENSEN, AKSEL TOVBORG, (f. $\frac{8}{2}$ 1911), dr. phil., professor i kemi ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, R. af Dbg.¹. Bjerregårdsvej 11, Valby. ($\frac{4}{4}$ 52 — fys.)

- POULSEN, CHRISTIAN HENRIK OTTO, (f. $\frac{8}{3}$ 1896), dr. phil., professor i historisk geologi og palæontologi ved Københavns Universitet. Egebjergvej 69, Ballerup. ($\frac{4}{4}$ 52 — biol.)
- FAURHOLT, THEODOR CARL, (f. $\frac{1}{2}$ 1890), dr. phil., fh. professor i kemi ved Danmarks farmaceutiske Højskole, Kmd. af Dbg.¹, Dbmd. Strandvejen 229 B, Charlottenlund. ($\frac{10}{4}$ 53 — fys.)
- IVERSEN, JOHANNES, (f. $\frac{27}{12}$ 1904), dr. phil., statsgeolog ved Danmarks geologiske Undersøgelse, lektor i pollenanalyse og kvartær florahistorie ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Rørskærvej 10, Gentofte. ($\frac{10}{4}$ 53 — biol.)
- BERG, KAJ, (f. $\frac{13}{5}$ 1899), dr. phil., professor i ferskvandsbiologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Christian IV's Vej 8, Hillerød. ($\frac{9}{4}$ 54 — biol.)
- BØGGILD, JØRGEN KRUSE, (f. $\frac{30}{7}$ 1903), dr. phil., professor i fysik ved Københavns Universitet og inspektør ved Niels Bohr Institutet. Blegdamsvej 17, Kbh. Ø. ($\frac{9}{4}$ 54 — fys.)
- EINARSON, LÁRUS, (f. $\frac{5}{6}$ 1902), dr. med., professor i anatomi ved Århus Universitet, R. af Dbg.¹. Universitetsparken, Århus C. ($\frac{9}{4}$ 54 — biol.)
- NOE-NYGAARD, ARNE, (f. $\frac{30}{7}$ 1908), dr. phil., professor i mineralogi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹, F.M.2. Lundehave, Nordre Strandvej 26, Helsingør. ($\frac{9}{4}$ 54 — fys.)
- BANG, THØGER SOPHUS VILHELM, (f. $\frac{27}{6}$ 1917), dr. phil., professor i matematik ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Vagtelvej 8, Kbh. F. ($\frac{15}{4}$ 55 — fys.)
- BOHR, AAGE NIELS, (f. $\frac{19}{6}$ 1922), dr. phil. & scient., professor i fysik ved Københavns Universitet. Granhojen 10, Hellerup. ($\frac{15}{4}$ 55 — fys.)
- THORSON, GUNNAR AXEL WRIGHT-, (f. $\frac{31}{12}$ 1906), dr. phil., professor i marinbiologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg., F. M. 2. Nationernes Allé 28, Helsingør. ($\frac{15}{4}$ 55 — biol.)

- USSING, HANS HENRIKSEN, (f. $^{30/12}$ 1911), dr. phil., professor i biokemi ved Københavns Universitet. R. af Dbg. Bredgade 71, Kbh. K. ($^{15/4}$ 55 — biol.)
- VEIBEL, STIG ERIK, (f. $^{19/4}$ 1898), dr. phil., professor i organisk kemi ved Danmarks tekniske Højskole. Enighedsvej 4, Charlottenlund. ($^{15/4}$ 55 — fys.)
- WESTERGAARD, MOGENS CHRISTIAN WANNING, (f. $^{12/6}$ 1912), dr. phil., fh. professor i genetik ved Københavns Universitet. Abildgaards Vej 91, Virum. ($^{15/4}$ 55 — biol.)
- ANDERSEN, EINAR ANTON, (f. $^{16/9}$ 1905), dr. phil., professor i geodæsi ved Københavns Universitet, direktør for Geodætisk Institut, Kmd. af Dbg. Serridslevvej 8, Kbh. Ø. ($^{11/4}$ 58 — fys.)
- BAK, BØRGE NIELSEN, (f. $^{31/12}$ 1912), dr. phil., professor extraord. i molekylspektroskopi ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Søager 18, Gentofte. ($^{11/4}$ 58 — fys.)
- LASSEN, NIELS OVE, (f. $^{18/5}$ 1914), dr. phil., professor i eksperimentalfysik ved Københavns Universitet. Søndervej 43, Virum. ($^{11/4}$ 58 — fys.)
- NIELSEN, HALFDAN EINER STEEMANN, (f. $^{13/6}$ 1907), dr. phil., professor i botanik ved Danmarks farmaceutiske Højskole. R. af Dbg.¹, F. M. 2. Engbakken 6, Virum. ($^{11/4}$ 58 — biol.)
- SØRENSEN, THORVALD JULIUS, (f. $^{4/7}$ 1902), dr. phil., professor i botanik ved Københavns Universitet, direktør for Botanisk Have, R. af Dbg., F. M. 2. Gothersgade 140, Kbh. K. ($^{11/4}$ 58 — biol.)
- TEILUM, GUNNAR, (f. $^{18/8}$ 1902), dr. med., professor i patologisk anatomi ved Københavns Universitet. Vagtelvej 42, Kbh. F. ($^{11/4}$ 58 — biol.)
- ZEUTHEN, ERIK, (f. $^{15/11}$ 1914), dr. phil., professor ved Carlsbergfondets biologiske Institut. Vangededdet 71, Virum. ($^{11/4}$ 58 — biol.)
- LUND, HAKON, (f. $^{2/2}$ 1898), dr. phil., professor i kemi ved Århus Universitet, R. af Dbg.¹. Kathrinebjergvej 1, Århus C. ($^{3/4}$ 59 — fys.)

- REIZ, SVEN ANDERS TORSTEN, (f. $\frac{7}{6}$ 1915), fil. dr., professor i astronomi ved Københavns Universitet. Østervoldgade 3, Kbh. K. ($\frac{3}{4}$ 59 — fys.)
- WINGSTRAND, KARL GEORG, (f. $\frac{2}{3}$ 1919), fil. dr., professor i sammenlignende anatomi og morfologi ved Københavns Universitet. Slettevej 16, Søborg. ($\frac{3}{4}$ 59 — biol.)
- MAALØE, OLE URBAN, (f. $\frac{15}{8}$ 1914), dr. med., professor i mikrobiologi ved Københavns Universitet. Ahlmanns Allé 38, Hellerup. ($\frac{8}{4}$ 60 — biol.)
- OTTESEN, MARTIN, (f. $\frac{14}{12}$ 1920), dr. phil., professor ved Carlsberg Laboratoriet og forstander for dets kemiske afdeling. Gl. Carlsberg Vej 10, Valby. ($\frac{8}{4}$ 60 — fys.)
- SCHOU, AXEL VILLIAM, (f. $\frac{18}{8}$ 1902), dr. phil., professor i geografi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Strandboulevarden 112, Kbh. Ø. ($\frac{8}{4}$ 60 — fys.)
- TORNEHAVE, HANS MARIUS NIELSEN, (f. $\frac{24}{4}$ 1915), dr. phil., professor i matematik ved Københavns Universitet. Tornebakken 45, Virum. ($\frac{8}{4}$ 60 — fys.)
- HALD, ANDERS HJORTH, (f. $\frac{3}{6}$ 1913), dr. phil., professor i matematisk statistik ved Københavns Universitet. Furesøvej 83, Virum. ($\frac{7}{4}$ 61 — fys.)
- HUUS, TORBEN, (f. $\frac{5}{12}$ 1919), dr. phil., professor i fysik ved Københavns Universitet. Vordingborggade 11, Kbh. Ø. ($\frac{7}{4}$ 61 — fys.)
- NIELSEN, CHRISTIAN OVERGAARD, (f. $\frac{16}{1}$ 1918), dr. phil., professor i zoologi med særligt henblik på almen zoologi ved Københavns Universitet. Ravnsnæsvej 72, Birkerød. ($\frac{7}{4}$ 61 — biol.)
- RUDKJØBING, MOGENS HEGELUND, (f. $\frac{6}{9}$ 1915), dr. phil., professor i astronomi ved Århus Universitet. Ole Rømer-Observatoriet, Århus C. ($\frac{7}{4}$ 61 — fys.)
- TROELS-SMITH, JØRGEN ANDREAS, (f. $\frac{7}{6}$ 1916), dr. phil., overinspektør ved Nationalmuseet, lektor i mosegeologi ved Københavns Universitet. Grønnemose Allé 103, Søborg. ($\frac{7}{4}$ 61 — biol.)
- WEIS-FOGH, TORSEL, (f. $\frac{25}{3}$ 1922), dr. phil., professor extraord. i zoofysiologi ved Københavns Universitet. Sløjfen 44, Gentofte. ($\frac{7}{4}$ 61 — biol.)

- ANDERSEN, ERIK ALBRECHT SPARRE, (f. $^{29}/_{12}$ 1919), dr. phil., professor i matematik ved Københavns Universitet. Søbredden 14, Gentofte. ($^{6}/_{4}$ 62 — fys.)
- ASMUSSEN, ERLING, (f. $^{6}/_{8}$ 1907), dr. phil., professor i gymnastikteori ved Københavns Universitet. Kollegievej 17, Charlottenlund. ($^{6}/_{4}$ 62 — biol.)
- ASMUSSEN, JOHANNES ROBERT WIRENFELDT, (f. $^{26}/_{3}$ 1903), dr. phil., professor i kemi ved Danmarks tekniske Højskole, Kmd. af Dbg. Sølvgade 83, Kbh. K. ($^{6}/_{4}$ 62 — fys.)
- KAUFFMANN, FRITZ JOSUA, (f. $^{15}/_{1}$ 1899), dr. med., professor, overlæge ved Statens Seruminstitut, R. af Dbg. Amagerfælledvej 27, Kbh. S. ($^{6}/_{4}$ 62 — biol.)
- KJÆR, ANDERS CLAUSEN, (f. $^{10}/_{8}$ 1919), dr. phil. professor i organisk kemi ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole. R. af Dbg. Bjelkes Allé 22, Kbh. N. ($^{6}/_{4}$ 62 — fys.)
- LARSEN, CARL SYRACH, (f. $^{6}/_{7}$ 1898), dr. phil. & agro., arboretforstander ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles arboret i Charlottenlund, R. af Dbg., Dbmd. Bregnegårdsvej 2, Charlottenlund. ($^{6}/_{4}$ 62 — biol.)
- LINDHARD, JENS, (f. $^{26}/_{2}$ 1922), professor i teoretisk fysik ved Århus Universitet. J. F. Willumsens Vej 4, Højbjerg. ($^{6}/_{4}$ 62 — fys.)
- MØLLER, KNUD OVE, (f. $^{21}/_{6}$ 1896), dr. med., professor i farmakologi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Lundsgade 8, Kbh. Ø. ($^{6}/_{4}$ 62 — biol.)
- BAK, THOR ANDERS, (f. $^{28}/_{4}$ 1929), dr. phil., professor i kemi ved Københavns Universitet. Egernvej 65, Kbh. F. ($^{9}/_{4}$ 65 — fys.)
- BALLHAUSEN, CARL JOHAN, (f. $^{4}/_{4}$ 1926), dr. phil., professor i kemi ved Københavns Universitet. Johannevej 1 D, Charlottenlund. ($^{9}/_{4}$ 65 — fys.)
- JØRGENSEN, CARL CHRISTIAN BARKER, (f. $^{11}/_{8}$ 1915), dr. phil., professor i zoofysiologi med særligt henblik på sammenlignende fysiologi ved Københavns Universitet. Slettevej 8, Søborg. ($^{9}/_{4}$ 65 — biol.)

- KOFOED-HANSEN, OTTO MOGENS, (f. $\frac{25}{4}$ 1921), dr. phil., professor i reaktor fysik ved Danmarks tekniske Højskole. Langagervej 10, Himmelev pr. Roskilde. ($\frac{9}{4}$ 65 — fys.)
- NIELSEN, EIGIL HANS AAGE, (f. $\frac{16}{8}$ 1910), dr. phil., afdelingsleder ved Københavns Universitets mineralogisk-geologiske Museum, lektor i vertebratpalæontologi ved Københavns Universitet, F. M. 2. Ridebanevang 8, Gentofte. ($\frac{9}{4}$ 65 — biol.)
- SKOU, JENS CHRISTIAN, (f. $\frac{8}{10}$ 1918), dr. med., professor i fysiologi ved Århus Universitet. Skovagervej 31, Risskov. ($\frac{9}{4}$ 65 — biol.)
- SORGENFREI, THEODOR, (f. $\frac{8}{12}$ 1915), dr. phil., professor i teknisk geologi ved Danmarks tekniske Højskole. Kvædevej 71, Virum. ($\frac{9}{4}$ 65 — fys.)
- VON WETTSTEIN, DITER HOLGER (WETTSTEIN RITTER VON WESTERSHEIM), (f. $\frac{20}{9}$ 1929), fil. dr., dr. rer. nat., professor i genetik ved Københavns Universitet. Åsevej 13, Lille Værløse. ($\frac{9}{4}$ 65 — biol.)
-

UDENLANDSKE MEDLEMMER

Efter anciennitet i Selskabet. Den sidst anførte dato er indvalgsdatoen.

DEN HISTORISK-FILOSOFISKE KLASSE

- NILSSON, NILS MARTIN PERSSON, (f. $^{12}/_7$ 1874), dr. phil., fh. professor i klassisk fornkunskap och antikens historia ved universitetet i Lund. Kmd. af Dbg. ($^{28}/_4$ 16.)
- † EITREM, SAMSON, (f. $^{28}/_{12}$ 1872), dr. phil., fh. professor i klassisk filologi ved universitetet i Oslo. ($^{10}/_4$ 31.)
- KARLGREN, KLAS BERNHARD JOHANNES, (f. $^5/_{10}$ 1889), dr. phil., fh. professor i østasiatisk sprogvidenskab og kultur, fh. direktør for Östasiatiska samlingarne, Stockholm. ($^3/_4$ 36.)
- FRINGS, THEODOR, (f. $^{23}/_7$ 1886), dr. phil., fh. professor i tysk sprog og litteratur ved universitetet i Leipzig. ($^8/_4$ 38.)
- GÖTZE, ALBRECHT, (f. $^{11}/_1$ 1897), dr. phil., professor i assyriologi og babylonsk litteratur ved Yale University, New Haven, Conn. ($^8/_4$ 38.)
- NORDAL, SIGURÐUR, (f. $^{14}/_9$ 1886), dr. jur., phil. & litt., fh. professor i islandsk filologi og kulturhistorie ved universitetet i Reykjavík. Stk. af Dbg. ($^{12}/_4$ 40.)
- NYBERG, HENRIK SAMUEL, (f. $^{28}/_{12}$ 1889), dr. phil., fh. professor i semitiske sprog ved universitetet i Uppsala. ($^{12}/_4$ 40.)
- ANGLÈS, HIGINI, (f. $^1/_1$ 1888), dr., professor, præsident for Pontificio Istituto di Musica Sacra, Rom. ($^{12}/_4$ 46.)
- BAILEY, SIR HAROLD WALTER, (f. $^{16}/_{12}$ 1899), dr., professor i sanskrit ved universitetet i Cambridge, England. ($^{12}/_4$ 46.)
- BEAZLEY, SIR JOHN DAVIDSON, (f. $^{13}/_9$ 1885), dr., fh. professor i klassisk arkæologi og kunst ved universitetet i Oxford. ($^{12}/_4$ 46.)
- BENVENISTE, ÉMILE, (f. $^{27}/_5$ 1902), professor i sammenlignende sprogvidenskab ved Collège de France i Paris. ($^{12}/_4$ 46.)
- BOËTHIUS, CARL AXEL, (f. $^{18}/_7$ 1889), dr. phil., fh. professor i klassisk arkæologi (fornkunskap och antikens historia) ved Göteborgs Universitet. Kmd. af Dbg.¹. (Rom.) ($^{12}/_4$ 46.)

- L'ORANGE, HANS PETER, (f. $\frac{2}{3}$ 1903), dr. phil., professor i klassisk arkæologi og kunsthistorie ved universitetet i Oslo. ($\frac{12}{4}$ 46.)
- MAROUZEAU, JULES, (f. $\frac{20}{3}$ 1878), dr., fh. professor i latinsk sprog ved universitetet i Paris. ($\frac{12}{4}$ 46.)
- MORGENSTIERNE, GEORG VALENTIN VON MUNTHE AV, (f. $\frac{3}{1}$ 1892), dr. phil., fh. professor i indisk filologi ved universitetet i Oslo. ($\frac{12}{4}$ 46.)
- TILLYARD, HENRY JULIUS WESTENHALL, (f. $\frac{18}{11}$ 1881), dr., fh. professor i græsk ved University College i Cardiff. ($\frac{12}{4}$ 46.)
- WELLESZ, EGON JOSEPH, (f. $\frac{21}{10}$ 1888), dr., reader i byzantinsk musik ved universitetet i Oxford. ($\frac{12}{4}$ 46.)
- ALBRIGHT, WILLIAM FOXWELL, (f. $\frac{24}{5}$ 1891), dr. theol., phil. and litt., fh. professor i semitiske sprog ved Johns Hopkins University, Baltimore, Md. ($\frac{11}{4}$ 47.)
- HOLMBERG, AXEL OLOF (OLLE), (f. $\frac{20}{10}$ 1893), dr. phil., fh. professor i litteraturhistorie og poetik ved universitetet i Lund (Djursholm). ($\frac{11}{4}$ 47.)
- KURYŁOWICZ, JERZY, (f. $\frac{26}{8}$ 1895), professor i almen sprogvidenskab ved universitetet i Kraków. ($\frac{11}{4}$ 47.)
- ALFÖLDI, ANDRÁS, (f. $\frac{27}{8}$ 1895), dr. phil., professor i gl. historie ved Institute for Advanced Study, Princeton, N. J. ($\frac{22}{4}$ 49.)
- JAKOBSON, ROMAN OSIPOVIČ (f. $\frac{11}{10}$ 1896), dr. phil., professor i slavisk sprog og litteratur ved Harvard University, Cambridge, Mass. ($\frac{22}{4}$ 49.)
- SAHLGREN, GUSTAF FREDRIK JÖRAN, (f. $\frac{8}{4}$ 1884), dr. phil., fh. professor i stednavneforskning ved universitetet i Uppsala. ($\frac{22}{4}$ 49.)
- WESSÉN, ELIAS GUSTAF ADOLF, (f. $\frac{15}{4}$ 1889), dr. phil., fh. professor i nordiske sprog ved universitetet i Stockholm. ($\frac{22}{4}$ 49.)

- GIBB, SIR HAMILTON ALEXANDER ROSSKEEN, (f. $\frac{2}{1}$ 1895), dr., professor i arabisk ved Harvard University, Cambridge, Mass. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- GRABAR, ANDRÉ, (f. $\frac{26}{7}$ 1896), dr. phil., professor i byzantisk arkæologi ved Collège de France, Paris. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- HASSELROT, CARL GUNNAR BENGT BERNDTSSON, (f. $\frac{12}{8}$ 1910), dr. phil., professor i romanske sprog ved universitetet i Uppsala. R. af Dbg. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- LANDSBERGER, BENNO, (f. $\frac{21}{4}$ 1890), dr. phil., professor, Oriental Institute, University of Chicago, Ill. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- LINDQVIST, SUNE, (f. $\frac{20}{3}$ 1887), dr. phil., fh. professor i forhistorisk arkæologi ved universitetet i Uppsala. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- LOMBARD, ALF, (f. $\frac{8}{7}$ 1902), dr. phil., professor i romanske sprog ved universitetet i Lund. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- SNELL, BRUNO KARL JOHANNES RICHARD, (f. $\frac{18}{6}$ 1896), dr. phil., professor i klassisk filologi ved universitetet i Hamburg. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- SYME, SIR RONALD, (f. $\frac{11}{3}$ 1903), professor i antikkens historie ved universitetet i Oxford. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- JACOBSEN, THORKILD PETER RUDOLPH, (f. $\frac{7}{6}$ 1904), dr. phil., professor, Oriental Institute, University of Chicago, Ill. ($\frac{4}{4}$ 52.)
- THOMPSON, STITH, (f. $\frac{7}{3}$ 1885), dr. phil. & litt., fh. professor i engelsk og folkløse ved Indiana University, Bloomington, Ind. ($\frac{4}{4}$ 52.)
- ANDERSSON, CARL INGVAR, (f. $\frac{19}{3}$ 1899), dr. phil., rigsarkivar, Stockholm. Kmd. af Dbg. ($\frac{10}{4}$ 53.)
- DEVOTO, GIACOMO, (f. $\frac{19}{7}$ 1897), dr. phil., professor i lingvistik ved universitetet i Firenze. ($\frac{10}{4}$ 53.)
- ERNOUT, ALFRED GEORGES, (f. $\frac{30}{10}$ 1879), dr. phil., fh. professor i latinsk filologi ved Collège de France i Paris. ($\frac{10}{4}$ 53.)
- GILSON, ÉTIENNE, (f. $\frac{13}{6}$ 1884), dr. phil., fh. professor i den middelalderlige filosofis historie ved Collège de France i Paris, nu ved Institute of Mediaeval Studies, Toronto. ($\frac{10}{4}$ 53.)

- GJERSTAD, ERIK PAUL EINAR, (f. $\frac{30}{10}$ 1897), dr. phil., professor i klassisk forn-kunskap och antikens historia ved universitetet i Lund. ($\frac{10}{4}$ 53.)
- MALONE, KEMP (f. $\frac{14}{3}$ 1889), dr. phil. & litt., fh. professor i engelsk ved Johns Hopkins University, Baltimore, Md., R. af Dbg. ($\frac{10}{4}$ 53.)
- MARTINET, ANDRÉ, (f. $\frac{12}{4}$ 1908), dr. phil., professor i almen sprogvidenskab ved universitetet i Paris. ($\frac{9}{4}$ 54.)
- RÄSÄNEN, ARVO MARTTI OKTAVIANUS, (f. $\frac{25}{6}$ 1893), dr. phil., fh. professor i tyrkisk filologi ved universitetet i Helsingfors. ($\frac{9}{4}$ 54.)
- SELMER, ERNST WESTERLUND, (f. $\frac{23}{4}$ 1890), dr. phil., fh. professor i tysk filologi og almen fonetik ved universitetet i Oslo. ($\frac{9}{4}$ 54.)
- NYMAN, ALF TOR, (f. $\frac{12}{3}$ 1884), dr. phil., fh. professor i filosofi ved universitetet i Lund. ($\frac{15}{4}$ 55.)
- DÜRING, HANS INGEMAR, (f. $\frac{2}{9}$ 1903), dr. phil., professor i klassisk filologi (græsk sprog og litteratur) ved Göteborgs Universitet. ($\frac{6}{4}$ 56.)
- HANELL, KRISTER, (f. $\frac{8}{8}$ 1904), dr. phil., professor i klassisk forn-kunskap och antikens historia ved universitetet i Lund. ($\frac{6}{4}$ 56.)
- SCHEEL, HELMUTH FRIEDRICH AUGUST, (f. $\frac{19}{5}$ 1895), dr. phil., fh. professor i Islamkunde ved universitetet i Mainz. ($\frac{6}{4}$ 56.)
- SVEINSSON, EINAR ÓLAFUR, (f. $\frac{12}{12}$ 1899), dr. phil., professor i islandsk litteratur ved universitetet i Reykjavík. ($\frac{6}{4}$ 56.)
- CLARK, SIR GEORGE NORMAN, (f. $\frac{27}{2}$ 1890), dr., fh. professor i nyere historie ved universiteterne i Oxford og Cambridge, Provost of Oriel College, Oxford. ($\frac{12}{4}$ 57.)
- HENNING, WALTER BRUNO, (f. $\frac{26}{8}$ 1908), dr. phil., professor i iranske studier ved University of California, Berkeley, Cal. ($\frac{12}{4}$ 57.)
- INGHOLT, KAI HARALD, (f. $\frac{11}{3}$ 1896), dr. phil., fh. professor i arkæologi ved Yale University, New Haven. R. af Dbg. ($\frac{12}{4}$ 57.)

- MAZON, ANDRÉ-AUGUSTE, (f. $\frac{7}{9}$ 1881), dr. phil., fh. professor i slaviske sprog og litteraturer ved Collège de France, præsident for Institut d'Études Slaves, Paris. ($\frac{12}{4}$ 57.)
- RENOU, LOUIS-MARIE-JOSEPH, (f. $\frac{28}{10}$ 1896), dr. phil., professor i indisk filologi ved universitetet i Paris. ($\frac{12}{4}$ 57.)
- STRÖMBÄCK, DAG ALVAR, (f. $\frac{13}{8}$ 1900), dr. phil., professor i nordisk och jämförande folklivsforskning ved universitetet i Uppsala. ($\frac{12}{4}$ 57.)
- VOGT, HANS KAMSTRUP, (f. $\frac{1}{6}$ 1903), dr. phil., professor i almindelig sprogvidenskab ved universitetet i Oslo. ($\frac{12}{4}$ 57.)
- WEIBULL, CURT HUGO JOHANNES, (f. $\frac{19}{8}$ 1886), dr. phil., fh. professor i historie ved universitetet i Göteborg. ($\frac{12}{4}$ 57.)
- ÖHMANN, EMIL, (f. $\frac{25}{1}$ 1894), dr. phil., fh. professor i germansk filologi ved universitetet i Helsingfors. ($\frac{12}{4}$ 57.)
- BULL, FRANCIS, (f. $\frac{4}{10}$ 1887), dr. phil., fh. professor i nordisk litteratur ved universitetet i Oslo. Kmd. af Dbg. ($\frac{11}{4}$ 58.)
- SCHAEFFER, CLAUDE-FRÉDÉRIC-ARMAND, (f. $\frac{6}{3}$ 1898), dr. jur. & phil., professor i arkæologi ved Collège de France og Directeur de recherches au Centre National de la Recherche scientifique, Paris. ($\frac{3}{4}$ 59.)
- BENEDIKTSSON, SIGURÐUR JAKOB, (f. $\frac{20}{7}$ 1907), dr. phil., hovedredaktør af den islandske ordbog, Reykjavík. ($\frac{7}{4}$ 61.)
- COLLINDER, ERIK ALFRED TORBJÖRN (BJÖRN), (f. $\frac{22}{7}$ 1894), dr. phil., fh. professor i finsk-ugriske sprog ved universitetet i Uppsala. ($\frac{7}{4}$ 61.)
- ERIXON, SIGURD EMANUEL, (f. $\frac{26}{3}$ 1888), dr. phil., fh. professor i nordisk och jämförande folklivsforskning ved universitetet i Stockholm. ($\frac{7}{4}$ 61.)
- DE ROMILLY, JACQUELINE, née DAVID, (f. $\frac{26}{3}$ 1913), dr. phil., professor i græsk ved universitetet i Paris. ($\frac{7}{4}$ 61.)
- VINOGRADOV, VICTOR VLADIMIROVICH, (f. $\frac{12}{1}$ 1895), dr., professor i russisk sprog ved Lomonossow-Universitetet i Moskva. ($\frac{6}{4}$ 62.)

- KUNZE, EMIL, (f. $18/_{12}$ 1901), dr. phil., professor, førstedirektør ved Deutsches Archäologisches Institut i Athen. ($5/4$ 63.)
- BERGSLAND, KNUT, (f. $7/3$ 1914), dr. phil., professor i finsk-ugriske sprog ved universitetet i Oslo. ($3/4$ 64.)
- CLARK, JOHN GRAHAME DOUGLAS, (f. $28/7$ 1907), dr. phil. & scient., professor i arkæologi ved universitetet i Cambridge, Engl. Kmd. af Dbg. ($3/4$ 64.)
- NORBERG, DAG LUDVIG, (f. $31/7$ 1909), professor i latinsk sprog og litteratur ved universitetet i Stockholm. ($3/4$ 64.)
- SMITH, ALBERT HUGH, (f. $24/2$ 1903), dr. phil., professor i engelsk sprog og litteratur ved University College, London. ($3/4$ 64.)
- AMUNDSEN, LEIV, (f. $30/5$ 1898), dr. phil., professor i klassisk filologi ved universitetet i Oslo. ($9/4$ 65.)
- BENDZ, CLAES GERHARD MORTIMER, (f. $16/10$ 1908), fil. dr., professor i klassisk filologi ved Københavns Universitet. Islands Brygge 15, Kbh. S. ($9/4$ 65.)
- FILIP, JAN, (f. $25/12$ 1900), dr. phil., professor i forhistorisk og tidlighistorisk arkæologi ved universitetet i Prag, direktør for akademiets arkæologiske institut. ($9/4$ 65.)
- STEEN, SVERRE, (f. $1/8$ 1898), dr. phil., professor i historie ved universitetet i Oslo. ($9/4$ 65.)
- FIRTH, RAYMOND WILLIAM, (f. $25/3$ 1901), dr. phil., professor i antropologi ved London School of Economics. ($1/4$ 66.)
- LÖNNROTH, NILS ERIK MAGNUS, (f. $1/8$ 1910), dr. phil., professor i historie ved universitetet i Göteborg. ($1/4$ 66.)
- SKARD, EILIV, (f. $19/10$ 1898), dr. phil., professor i antik åndshistorie ved universitetet i Oslo. ($1/4$ 66.)
- STRUNK, OLIVER, (f. $27/3$ 1901), dr. litt., fh. professor i musikvidenskab ved universitetet i Princeton (nu i Grottaferrata). ($1/4$ 66.)
-

DEN MATEMATISK-NATURVIDENSKABELIGE KLASSE

fys. betegner den matematisk-fysiske gruppe, biol. den biologiske gruppe.

- † HEVESY, GEORGE CHARLES DE, (f. $1/8$ 1885), dr. med., phil. & scient., fh. professor, Niels Bohr Institutet i København, og Institutet för organisk kemisk Forskning, Stockholm. ($3/4$ 25 — fys.)
- DALE, SIR HENRY HALLETT, (f. $3/6$ 1875), dr., fh. direktør for National Institute for Medical Research, London. ($9/4$ 26 — biol.)
- DEBYE, PETER, (f. $24/3$ 1884), fh. professor i fysik ved Cornell University, Ithaca, N. Y. ($9/4$ 26 — fys.)
- WARBURG, OTTO HEINRICH, (f. $8/10$ 1883), dr., fh. professor, direktør for Max Planck Institut für Zellphysiologie, Berlin-Dahlem. ($8/4$ 27 — biol.)
- v. FRISCH, KARL Ritter, (f. $20/11$ 1886), dr., fh. professor i zoologi ved universitetet i München. ($10/4$ 31 — biol.)
- SIEGBAHN, KARL MANNE GEORG, (f. $3/12$ 1886), dr., fh. professor, forstander for Kungl. Vetenskapsakademiens Forskningsinstitut for experimentel Fysik, Stockholm. ($21/4$ 33 — fys.)
- NEUGEBAUER, OTTO EDUARD HERMANN, (f. $26/5$ 1899), dr. phil., professor i matematikens historie ved Brown University, Providence, R. I. ($6/4$ 34 — fys.)
- STENSIÖ, ERIK HELGE OSVALD, (f. $2/10$ 1891), dr. phil., fh. professor, Naturhistoriska Riksmuseum, Stockholm. Kmd. af Dbg. ($6/4$ 34 — biol.)
- LILJESTRAND, GÖRAN, (f. $16/4$ 1886), dr. med., fh. professor i farmakologi ved Karolinska Institutet i Stockholm. ($12/4$ 35 — biol.)
- MOHR, OTTO LOUS, (f. $8/3$ 1886), dr. med., fh. professor i medicin ved universitetet i Oslo. ($12/4$ 35 — biol.)
- STERN, OTTO, (f. $17/2$ 1888), fh. professor i fysik, Berkeley, Cal. ($3/4$ 36 — fys.)

- ROUS, FRANCIS PEYTON, (f. $\frac{5}{10}$ 1879), dr., Member of the Rockefeller Institute for Medical Research, New York, N. Y. ($\frac{8}{4}$ 38 — biol.)
- LAURITSEN, CHARLES CHRISTIAN, (f. $\frac{4}{4}$ 1892), dr. phil., fh. professor i fysik ved California Institute of Technology i Pasadena, Cal. Kmd. af Dbg. ($\frac{14}{4}$ 39 — fys.)
- STRÖMGREN, BENGT GEORG DANIEL, (f. $\frac{21}{1}$ 1908), dr. phil., fh. professor i astronomi ved Københavns Universitet, professor i astronomi ved Institute for Advanced Study, Princeton, N. J., R. af Dbg. ($\frac{14}{4}$ 39 — fys.)
- CHRISTENSEN, ERIK HOHWÜ, (f. $\frac{25}{9}$ 1904), dr. med. & phil., fh. professor i gymnastikteori ved Københavns Universitet, professor i kropsovelsernes fysiologi og hygiejne ved Kungl. gymnastiska Centralinstitutet i Stockholm. ($\frac{12}{4}$ 40 — biol.)
- AHLMANN, HANS JAKOB KONRAD WILHELMSSON, (f. $\frac{14}{11}$ 1889), dr. phil., fh. professor i geografi ved universitetet i Stockholm. ($\frac{12}{4}$ 46 — fys.)
- DE BROGLIE, LOUIS-VICTOR-PIERRE-RAYMOND, Prince, (f. $\frac{15}{8}$ 1892), dr., fh. professor i teoretisk fysik ved universitetet i Paris. ($\frac{12}{4}$ 46 — fys.)
- CHADWICK, Sir JAMES, (f. $\frac{20}{10}$ 1891), dr., fh. professor i fysik, Master of Gonville and Caius College, Cambridge, England. ($\frac{12}{4}$ 46 — fys.)
- FLOREY, Sir HOWARD WALTER, (f. $\frac{24}{9}$ 1898), dr., professor i patologi ved universitetet i Oxford. ($\frac{12}{4}$ 46 — biol.)
- HAMMARSTEN, EINAR, (f. $\frac{4}{1}$ 1889), dr. phil., fh. professor i kemi og farmaci ved Karolinska medico-kirurgiska Institutet i Stockholm. ($\frac{12}{4}$ 46 — biol.)
- HANSTRÖM, BERTIL, (f. $\frac{20}{11}$ 1891), dr. phil., fh. professor i zoologi ved universitetet i Lund. R. af Dbg. ($\frac{12}{4}$ 46 — biol.)
- HILL, ARCHIBALD VIVIAN, (f. $\frac{26}{9}$ 1886), dr., fh. professor i fysiologi ved universitetet i London. ($\frac{12}{4}$ 46 — biol.)

- KAPITZA, PJOTR LEONIDOVICH, (f. $\frac{26}{6}/\frac{8}{7}$ 1894), dr., professor, direktør for det fysiske forskningsinstitut ved akademiet i Moskva. ($\frac{12}{4}$ 46 — fys.)
- KLEIN, OSKAR BENJAMIN, (f. $\frac{15}{9}$ 1894), dr. phil., fh. professor i mekanik ved universitetet i Stockholm. ($\frac{12}{4}$ 46 — fys.)
- MEITNER, LISE, (f. $\frac{7}{11}$ 1878), dr. phil., fh. professor ved Kungl. Vetenskapsakademiens Forskningsinstitut for Fysik i Stockholm. (Cambridge, Engl.) ($\frac{12}{4}$ 46 — fys.)
- NORDHAGEN, ROLF, (f. $\frac{21}{10}$ 1894), dr. phil., fh. professor i botanik ved universitetet i Oslo. ($\frac{12}{4}$ 46 — biol.)
- RIESZ, MARCEL, (f. $\frac{16}{11}$ 1886), dr. phil., fh. professor i matematik ved universitetet i Lund. ($\frac{12}{4}$ 46 — fys.)
- BORN, MAX, (f. $\frac{11}{12}$ 1882), dr. phil., fh. professor i fysik ved universitetet i Edinburgh. (Bad Pyrmont.) ($\frac{11}{4}$ 47 — fys.)
- MARCUS, ERNEST GOTTHELF, (f. $\frac{8}{6}$ 1893), fh. professor i zoologi ved universitetet i São Paulo. ($\frac{11}{4}$ 47 — biol.)
- OORT, JAN HENDRIK, (f. $\frac{28}{4}$ 1900), dr. phil., professor, direktør for observatoriet i Leiden. ($\frac{11}{4}$ 47 — fys.)
- SIEGEL, CARL LUDWIG, (f. $\frac{31}{12}$ 1896), professor i matematik ved universitetet i Göttingen. ($\frac{11}{4}$ 47 — fys.)
- SVEDBERG, THEODOR, (f. $\frac{30}{8}$ 1884), dr. phil., fh. professor i fysisk kemi ved universitetet i Uppsala. ($\frac{11}{4}$ 47 — fys.)
- VINOGRADOV, IVAN MATVEEVITCH, (f. $\frac{14}{9}$ 1891), professor, matematiker, Moskva. ($\frac{11}{4}$ 47 — fys.)
- KALCKAR, HERMAN MORITZ, (f. $\frac{26}{3}$ 1908), dr. med., professor i biologisk kemi ved Harvard University, Medical School, Boston, Mass. ($\frac{2}{4}$ 48 — biol.)
- KLING, CARL ALBIN, (f. $\frac{17}{5}$ 1879), dr. med., fh. professor og direktør for Statens bakteriologiske Laboratorium i Stockholm. ($\frac{2}{4}$ 48 — biol.)
- LITTLEWOOD, JOHN EDENSOR, (f. $\frac{9}{6}$ 1885), dr. phil., fh. professor i matematik ved universitetet i Cambridge, Engl. ($\frac{2}{4}$ 48 — fys.)

- MELIN, JOHANNES BOTVID ELIAS, (f. $^{28}/_7$ 1889), dr. phil., fh. professor i fysiologisk botanik og anatomi ved universitetet i Uppsala. Kmd. af Dbg. ($^{2}/_4$ 48 — biol.)
- MULLER, HERMANN JOSEPH, (f. $^{21}/_{12}$ 1890), dr. phil., fh. professor i zoologi ved Indiana University, Bloomington, Ind. ($^{2}/_4$ 48 — biol.)
- RUNNSTRÖM, JOHAN AXEL MAURITZ, (f. $^{17}/_6$ 1888), dr. phil., fh. professor i eksperimentel zoologi og cellefysiologi ved universitetet i Stockholm. ($^{2}/_4$ 48 — biol.)
- COURANT, RICHARD, (f. $^8/_1$ 1888), dr. phil., fh. professor i matematik ved New York University, N. Y. ($^{22}/_4$ 49 — fys.)
- HOLTEDAHL, OLAF, (f. $^{24}/_6$ 1885), dr. phil., fh. professor i historisk geologi ved universitetet i Oslo. ($^{22}/_4$ 49 — fys.)
- LIPMANN, FRITZ ALBERT, (f. $^{12}/_6$ 1899), dr. phil. & med., Rockefeller Institute for Medical Research, New York, N. Y. ($^{22}/_4$ 49 — biol.)
- SOLBERG, HALVOR SKAPPEL, (f. $^5/_2$ 1895), dr. phil., professor i teoretisk meteorologi ved universitetet i Oslo. ($^{22}/_4$ 49 — fys.)
- OPPENHEIMER, J. ROBERT, (f. $^{22}/_4$ 1904), professor, direktør for Institute for Advanced Study, Princeton, N. J. ($^{14}/_4$ 50 — fys.)
- ADRIAN of CAMBRIDGE, EDGAR DOUGLAS, Baron, (f. $^{30}/_{11}$ 1889), dr. med. & scient., fh. professor i fysiologi ved universitetet i Cambridge, Engl. ($^{13}/_4$ 51 — biol.)
- BEURLING, ARNE KARL-AUGUST, (f. $^3/_2$ 1905), dr. phil., professor i matematik ved Institute for Advanced Study, Princeton, N. J. ($^{13}/_4$ 51 — fys.)
- BROWN, Sir GEORGE LINDOR, (f. $^9/_2$ 1903), dr. med., professor i fysiologi ved University Laboratory of Physiology, Oxford. ($^{13}/_4$ 51 — biol.)
- CLAUSEN, JENS CHRISTIAN, (f. $^{11}/_3$ 1891), dr. phil., fh. afdelingsleder ved Carnegie Institution of Washington, Stanford, Cal. ($^{13}/_4$ 51 — biol.)
- DARLINGTON, CYRIL DEAN, (f. $^{19}/_{12}$ 1903), dr. scient., professor i botanik ved universitetet i Oxford, Engl. ($^{13}/_4$ 51 — biol.)

- DOBZHANSKY, THEODOSIUS, (f. $\frac{25}{1}$ 1900), dr. scient., professor i genetik ved Rockefeller Institute i New York, N. Y. ($\frac{13}{4}$ 51 — biol.)
- GAMOW, GEORGE ANTONY, (f. $\frac{4}{3}$ 1904), dr., professor i teoretisk fysik ved University of Colorado, Boulder, Col. ($\frac{13}{4}$ 51 — fys.)
- GUGGENHEIM, EDWARD ARMAND, (f. $\frac{11}{8}$ 1901), dr. scient., professor i kemi ved universitetet i Reading, Engl. ($\frac{13}{4}$ 51 — fys.)
- HASTINGS, ALBERT BAIRD, (f. $\frac{20}{11}$ 1895), dr. phil. & scient., professor i biokemi ved Scripps Clinic and Research Foundation, La Jolla, Cal. ($\frac{13}{4}$ 51 — biol.)
- HEDVALL, JOHAN ARVID, (f. $\frac{18}{1}$ 1888), dr. phil., fh. professor i kemisk teknologi ved Chalmers tekniska Högskola, Göteborg. ($\frac{13}{4}$ 51 — fys.)
- HEISENBERG, WERNER KARL, (f. $\frac{5}{12}$ 1901), dr. scient., professor i teoretisk fysik ved universitetet i München. ($\frac{13}{4}$ 51 — fys.)
- HOLMBERG, BROR ALEXANDER LUDVIG, (f. $\frac{30}{7}$ 1881), dr. scient., fh. professor i organisk kemi ved Stockholms tekniska Högskola, fh. forstander for Kungl. Vetenskapsakademiens Nobelinstitut for organisk Kemi, Stockholm. ($\frac{13}{4}$ 51 — fys.)
- HULTHÉN, ERIK VILHELM, (f. $\frac{19}{9}$ 1891), dr. scient., fh. professor i fysik ved universitetet i Stockholm. (Snekkersten.) ($\frac{13}{4}$ 51 — fys.)
- HÖRSTADIUS, SVEN OTTO, (f. $\frac{18}{2}$ 1898), dr. phil., professor i zoologi ved universitetet i Uppsala. ($\frac{13}{4}$ 51 — biol.)
- LANDAU, LEO, (f. $\frac{22}{1}$ 1908), professor i teoretisk fysik ved det russiske akademis fysiske institut i Moskva. ($\frac{13}{4}$ 51 — fys.)
- MYRBERG, PEKKA JUHANA, (f. $\frac{30}{12}$ 1892), dr. phil., fh. professor i matematik ved universitetet i Helsingfors. ($\frac{13}{4}$ 51 — fys.)
- ROSENFELD, LÉON HENRI CONSTANT, (f. $\frac{14}{8}$ 1904), dr. phil., professor ved Nordisk Institut for teoretisk Atomfysik, København. ($\frac{13}{4}$ 51 — fys.)

- TISELIUS, ARNE VILHELM KAURIN, (f. $^{10}/_8$ 1902), dr. phil., professor i biokemi ved universitetet i Uppsala. ($^{13}/_4$ 51 — fys.)
- WIGGLESWORTH, SIR VINCENT BRIAN, (f. $^{17}/_4$ 1899), dr. med., professor i biologi ved universitetet i Cambridge, Engl. ($^{13}/_4$ 51 — biol.)
- ZECHMEISTER, LÁSZLÓ, (f. $^{14}/_5$ 1889), dr. ing., fh. professor i kemi ved California Institute of Technology i Pasadena, Cal. ($^{13}/_4$ 51 — fys.)
- BEADLE, GEORGE WELLS, (f. $^{22}/_{10}$ 1903), dr. phil., professor i biologi ved og præsident for universitetet i Chicago, Ill. ($^4/_4$ 52 — biol.)
- MANTON, IRENE, (f. $^{17}/_4$ 1904), dr. phil., professor i botanik ved universitetet i Leeds. ($^{10}/_4$ 53 — biol.)
- THEORELL, AXEL HUGO TEODOR, (f. $^6/_7$ 1903), dr. med., professor, forstander for Karolinska medico-kirurgiska Institutets Nobel-institut i Stockholm. ($^{10}/_4$ 53 — biol.)
- COLLANDER, PAUL RUNAR, (f. $^1/_5$ 1894), dr. phil., fh. professor i botanik ved universitetet i Helsingfors. ($^{15}/_4$ 55 — biol.)
- BARTH, THOMAS FREDRIK WEIBYE, (f. $^{18}/_5$ 1899), dr. phil., professor i krystallografi, mineralogi og petrografi ved universitetet i Oslo. ($^6/_4$ 56 — fys.)
- BEST, CHARLES HERBERT, (f. $^{27}/_2$ 1899), dr. med. & scient., professor i fysiologi ved universitetet i Toronto. ($^6/_4$ 56 — biol.)
- BRACHET, JEAN-LOUIS-AUGUSTE, (f. $^{19}/_3$ 1909), dr., professor i almindelig biologi ved Université libre i Bruxelles. ($^6/_4$ 56 — biol.)
- BRONK, DETLEV WULF, (f. $^{13}/_8$ 1897), dr. phil., præsident for Rockefeller Institute, New York. ($^6/_4$ 56 — biol.)
- COCKCROFT, SIR JOHN DOUGLAS, (f. $^{27}/_5$ 1897), direktør for Atomic Energy Research Establishment i Harwell, England. ($^6/_4$ 56 — fys.)
- CORI, CARL FERDINAND, (f. $^5/_{12}$ 1896), dr. med. & scient., professor i biokemi ved Washington University, St. Louis, Miss. ($^6/_4$ 56 — biol.)

- EDLÉN, BENGT, (f. $\frac{2}{11}$ 1906), dr. phil., professor i fysik ved universitetet i Lund. ($\frac{6}{4}$ 56 — fys.)
- EPHRUSSI, BORIS, (f. $\frac{9}{5}$ 1901), dr., professor i genetik ved Western Reserve University, Cleveland, Ohio. ($\frac{6}{4}$ 56 — biol.)
- FLORIN, CARL RUDOLF, (f. $\frac{5}{4}$ 1894), dr. phil., fh. professor, forstander for Kungl. Vetenskapsakademiens Bergianska Stiftelse, Stockholm. ($\frac{6}{4}$ 56 — biol.)
- GRANIT, RAGNAR ARTHUR, (f. $\frac{30}{10}$ 1900), dr. med. & scient., professor i neurofysiologi ved Kungl. Karolinska medico-kirurgiska Institutet, Medicinska Nobelinstitutets Avdelning för Neurofysiologi, Stockholm. ($\frac{6}{4}$ 56 — biol.)
- GUSTAFSON, TORSTEN VALDEMAR, (f. $\frac{8}{5}$ 1904), dr. phil., professor i teoretisk fysik ved universitetet i Lund. ($\frac{6}{4}$ 56 — fys.)
- HAHN, OTTO, (f. $\frac{8}{3}$ 1879), dr. phil., fh. professor i kemi ved universitetet i Berlin, fh. præsident for Max Planck-Gesellschaft, Göttingen. ($\frac{6}{4}$ 56 — fys.)
- HARINGTON, SIR CHARLES ROBERT, (f. $\frac{1}{8}$ 1897), dr. scient., fh. direktør for National Institute for Medical Research, London. ($\frac{6}{4}$ 56 — biol.)
- HASSEL, ODD, (f. $\frac{17}{5}$ 1897), dr. phil., professor i fysisk kemi ved universitetet i Oslo. ($\frac{6}{4}$ 56 — fys.)
- HÄGG, GUNNAR, (f. $\frac{14}{12}$ 1903), dr. phil., professor i uorganisk kemi ved universitetet i Uppsala. ($\frac{6}{4}$ 56 — fys.)
- KAHLSON, GEORG SIGFRID, (f. $\frac{23}{9}$ 1901), dr. med., professor i fysiologi ved universitetet i Lund. ($\frac{6}{4}$ 56 — biol.)
- KIHARA, HITOSHI, (f. $\frac{21}{10}$ 1893), dr., professor i genetik ved universitetet i Kyoto. ($\frac{6}{4}$ 56 — biol.)
- LA MER, VICTOR KUHN, (f. $\frac{15}{6}$ 1895), dr. phil., professor i kemi ved Columbia University i New York. ($\frac{6}{4}$ 56 — fys.)
- MAYR, ERNST, (f. $\frac{5}{7}$ 1904), dr. phil., professor i zoologi ved Harvard College, Cambridge, Mass. ($\frac{6}{4}$ 56 — biol.)

- NEVANLINNA, ROLF HERMAN, (f. $\frac{22}{10}$ 1895), dr. phil., fh. professor i matematik ved universitetet i Helsingfors. ($\frac{6}{4}$ 56 — fys.)
- SCHWARZENBACH, GEROLD, (f. $\frac{15}{3}$ 1904), dr. phil., professor i uorganisk og analytisk kemi ved universitetet i Zürich. ($\frac{6}{4}$ 56 — fys.)
- VAN SLYKE, DONALD DEXTER, (f. $\frac{29}{3}$ 1883), dr. med., phil. & scient., direktør for den biologiske og medicinske afdeling ved Brookhaven Laboratories, Upton, Long Island, N. Y. ($\frac{6}{4}$ 56 — biol.)
- YONGE, CHARLES MAURICE, (f. $\frac{9}{12}$ 1899), dr. scient., professor i zoologi ved universitetet i Glasgow. ($\frac{6}{4}$ 56 — biol.)
- HEIDELBERGER, MICHAEL, (f. $\frac{29}{4}$ 1888), dr. phil., fh. professor i biokemi ved Columbia University, New York. ($\frac{12}{4}$ 57 — biol.)
- THORARINSSON, SIGURDUR, (f. $\frac{8}{1}$ 1912), dr. phil., direktør for Islands naturhistoriske Museum, Reykjavík. ($\frac{12}{4}$ 57 — fys.)
- DELBRÜCK, MAX, (f. $\frac{4}{9}$ 1906), dr. phil., professor i biologi ved California Institute of Technology, Pasadena, Cal. ($\frac{11}{4}$ 58 — biol.)
- MOTTELSON, BEN ROY, (f. $\frac{9}{7}$ 1926), dr. phil., professor ved Nordisk Institut for teoretisk Atomfysik, København. ($\frac{11}{4}$ 58 — fys.)
- MÜNTZING, ARNE, (f. $\frac{2}{3}$ 1903), dr. phil., professor i genetik ved universitetet i Lund. ($\frac{11}{4}$ 58 — biol.)
- STØRMER, LEIF, (f. $\frac{1}{7}$ 1905), dr. phil., professor i historisk geologi ved universitetet i Oslo. ($\frac{11}{4}$ 58 — biol.)
- LARSEN, POUL, (f. $\frac{30}{10}$ 1909), dr. phil., professor i plantefysiologi ved universitetet i Bergen. ($\frac{3}{4}$ 59 — biol.)
- HARRIS, THOMAS MAXWELL, (f. $\frac{8}{1}$ 1903), dr. phil. & scient., professor i botanik ved universitetet i Reading. ($\frac{8}{4}$ 60 — fys.)
- PETERS, BERNARD, (f. $\frac{22}{12}$ 1910), dr. phil., professor, Niels Bohr Instituttet, København. ($\frac{7}{4}$ 61 — fys.)
- RUSSELL, SIR FREDERICK STRATTEN, (f. $\frac{3}{11}$ 1897), dr. scient., sekretær i Marine Biological Association of the United Kingdom og direktør ved Plymouth Laboratory, Plymouth. ($\frac{7}{4}$ 61 — biol.)

- BELL, RONALD PERCY, (f. $\frac{24}{11}$ 1907), reader in Physical Chemistry ved universitetet i Oxford. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- CARTAN, HENRI-PAUL, (f. $\frac{8}{7}$ 1904), professor i matematik ved universitetet i Paris. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- DIRAC, PAUL ADRIEN MAURICE, (f. $\frac{8}{8}$ 1902), professor i matematik ved universitetet i Cambridge, Engl. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- VON EULER-CHELPIN, ULF SVANTE, (f. $\frac{7}{2}$ 1905), dr. med., professor i fysiologi ved Kungl. Karolinska Institutet i Stockholm. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
- GODWIN, HARRY, (f. $\frac{9}{5}$ 1901), dr., professor i botanik ved universitetet i Cambridge, Engl. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
- HEYROVSKÝ, JAROSLAV, (f. $\frac{20}{12}$ 1890), dr. phil. & scient., fh. professor i fysisk kemi ved Karls-Universitetet i Prag, direktør for det polarografiske institut ved det tjekkiske akademi, Prag. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- JACOB, FRANÇOIS, (f. $\frac{17}{6}$ 1920), dr., Institut Pasteur, Paris. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
- LEVAN, JOHAN ALBERT, (f. $\frac{8}{3}$ 1905), professor, dr., Genetiska Institutionen, universitetet i Lund. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
- NANNFELDT, JOHAN AXEL FRITHIOF, (f. $\frac{18}{1}$ 1904), professor i botanik ved universitetet i Uppsala. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
- ROSSELAND, SVEIN, (f. $\frac{31}{3}$ 1894), dr. phil., fh. professor i astronomi ved universitetet i Oslo, direktør for universitetets institut for teoretisk astrofysik, Oslo. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- RUUD, JOHAN TIDEMAND, (f. $\frac{27}{6}$ 1903), dr. phil., professor i marin biologi ved universitetet i Oslo. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
- SUOMALAINEN, PAAVO, (f. $\frac{28}{10}$ 1907), dr. phil., professor i fysiologisk zoologi ved universitetet i Helsinki. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
- TARDI, PIERRE, (f. $\frac{4}{6}$ 1897), dr., professor i astronomi ved Ecole Polytechnique i Paris, Directeur du Bureau Central de l'Association Internationale de Géodésie, Paris. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- WATSON, JAMES DEWEY, (f. $\frac{6}{4}$ 1928), dr., professor i biologi ved Harvard University, Cambridge, Mass. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)

- WEISSKOPF, VICTOR FREDERICK, (f. $19/9$ 1908), dr., professor i fysik ved Institute of Technology, Cambridge, Mass., fh. generaldirektør for CERN (European Center for Nuclear Research), Genève. ($6/4$ 62 — fys.)
- GÅRDING, LARS JAKOB, (f. $7/3$ 1919), dr. phil., professor i matematik ved universitetet i Lund. ($5/4$ 63 — fys.)
- SZAFER, WŁADYSŁAW, (f. $23/7$ 1886), dr., fh. professor i botanik ved universitetet i Krakow. ($5/4$ 63 — biol.)
- WERGELAND, HARALD NICOLAI STORM, (f. $14/3$ 1912), dr. phil., professor i fysik ved Norges tekniske Høgskole, Trondheim. ($5/4$ 63 — fys.)
- ZOTTERMAN, GULLE YNGVE, (f. $20/9$ 1898), dr. med. & vetr., professor i fysiologi ved Kungliga Veterinärskolan i Stockholm. ($5/4$ 63 — biol.)
- BUSEMANN, HERBERT, (f. $12/5$ 1905), dr. phil., professor i matematik ved University of Southern California, Los Angeles, Cal. ($3/4$ 64 — fys.)
- FLOOD, HÅKON, (f. $25/9$ 1905), dr. phil., professor i kemi ved Norges tekniske Høgskole, Trondheim. ($3/4$ 64 — fys.)
- GARD, SVEN, (f. $3/11$ 1905), dr. med., professor i bakteriologi ved Karolinska Institutet i Stockholm. ($3/4$ 64 — biol.)
- HODGKIN, ALAN LLOYD, (f. $5/2$ 1914), Foulerton Research Professor of the Royal Society, Physiological Laboratory, Cambridge, Engl. ($3/4$ 64 — biol.)
- HUXLEY, ANDREW FIELDING, (f. $22/11$ 1917), professor i fysiologi ved University College, London. ($3/4$ 64 — biol.)
- RAMBERG, HANS, (f. $15/3$ 1917), dr. phil., professor i petrografi ved universitetet i Uppsala. ($3/4$ 64 — fys.)
- ANFINSEN, CHRISTIAN BOEHMER, (f. $26/3$ 1916), dr. phil., National Institutes of Health, Bethesda, Maryland, U.S.A. ($9/4$ 65 — biol.)
- BRAARUD, TRYGGVE, (f. $15/9$ 1903), dr. phil., professor i botanisk marinbiologi ved universitetet i Oslo. ($9/4$ 65 — biol.)

- DORF, ERLING, (f. $19/7$ 1905), dr. phil., professor i geologi ved Princeton University, N.J. ($9/4$ 65 — biol.)
- FELLER, WILLIAM, (f. $7/7$ 1906), dr. phil., professor i matematik ved Princeton University, N.J. ($9/4$ 65 — fys.)
- FOCK, VLADIMIR ALEXANDROVITCH, (f. $22/12$ 1898), professor i teoretisk fysik ved statsuniversitetet i Leningrad. ($9/4$ 65 — fys.)
- FREDGA, ARNE, (f. $18/7$ 1902), dr., professor i organisk kemi ved universitetet i Uppsala. ($9/4$ 65 — fys.)
- GLICK, DAVID, (f. $3/5$ 1908), dr. phil., professor i Department of Pathology og forstander for Division of Histochemistry ved Stanford University, Palo Alto, Cal. ($9/4$ 65 — biol.)
- GROSHEV, LEONID VASILIEVITCH, (f. $18/3$ 1907), professor, Institut for Atomenergi, Moskva ($9/4$ 65 — fys.)
- HULTÉN, ERIC OSKAR GUNNAR, (f. $18/3$ 1894), fil. dr., fh. professor, forstander ved Naturhistoriska Riksmuseets botaniske afdeling, Stockholm. ($9/4$ 65 — biol.)
- JØRGENSEN, AXEL CHRISTIAN KLIXBÜLL, (f. $18/4$ 1931), dr. phil., chef for den teoretisk-uorganiske gruppe ved Cyanamid European Research Institute, Genève. ($9/4$ 65 — fys.)
- LAURITZEN, THOMAS, (f. $16/11$ 1915), dr. phil., professor i fysik ved California Institute of Technology, Pasadena, Cal. ($9/4$ 65 — fys.)
- NICOLAYSEN, RAGNAR, (f. $9/8$ 1902), dr. med., professor i ernæringsforskning ved universitetet i Oslo. ($9/4$ 65 — biol.)
- NIELSEN, HARALD HERBORG, (f. $25/1$ 1903), dr. phil., professor, bestyrer af laboratoriet for fysik og astronomi ved Ohio State University, Columbus, Ohio, R. af Dbg. ($9/4$ 65 — fys.)
- SIMONSEN, MORTEN, (f. $31/3$ 1921), dr. med., professor, direktør for the McIndoe Memorial Research Unit, East Grinstead, England. ($9/4$ 65 — biol.)
- ŠORM, FRANTIČEK, (f. $28/2$ 1913), dr., professor i kemi ved Karls Universitetet i Prag, direktør for akademiets kemiske institut. ($9/4$ 65 — fys.)

- STRAND, KAJ AAGE GUNNAR, (f. $27/2$ 1907), dr. phil., professor, videnskabelig direktør for U.S. Naval Observatory, Washington, D.C. ($9/4$ 65 — fys.)
- TROLL, CARL, (f. $24/12$ 1899), dr. phil. & scient., professor i geografi ved universitetet i Bonn, direktør for universitetets geografiske institut. ($9/4$ 65 — fys.)
- WILSON, DOUGLAS PATRICK, (f. $7/8$ 1902), dr. scient., Senior Principal Scientific Officer ved Marine Biological Laboratory, Plymouth. ($9/4$ 65 — biol.)
- HODGE, SIR WILLIAM VALLANCE DOUGLAS, (f. $17/6$ 1903), professor i astronomi og geometri ved universitetet i Cambridge, Engl. ($1/4$ 66 — fys.)
- KÄLLÉN, ANDERS OLOF GUNNAR, (f. $13/2$ 1926), professor i teoretisk fysik ved universitetet i Lund. ($1/4$ 66 — fys.)
- PONTECORVO, GUIDO PELLEGRINO ARRIGO, (f. $29/11$ 1907), professor i genetik ved universitetet i Glasgow. ($1/4$ 66 — biol.)
-

INDENLANDSKE MEDLEMMER (115)

(hist.-filos. klasse: 40. – mat.-naturv. klasse:
38 mat.-fys. gruppe, 37 biol. gruppe).

Alfabetisk fortegnelse.

Andersen, E.	Elling.	Jørgensen, Peter.	Rehberg, Brandt.
Andersen, E.	Fabricius.	Kauffmann.	Reiz.
Sparre.	Faurholt.	Kjær.	Riis.
Arnholtz.	Fenchel.	Kofoed-Hansen.	Rosenkrantz.
Asmussen, E.	Glob.	Kristensen, M.	Rubow.
Asmussen, R. W.	Hald, A.	Krogh.	Rudkjøbing.
Bagge.	Hald, Kr.	Larsen,	Sand.
Bak, Børge.	Hammerich.	C. Syrach.	Schiørring.
Bak, Thor.	Hammershaimb.	Larsen, J. P.	Schou.
Ballhausen.	Hansen, Aage.	Lassen, N. O.	Skautrup.
Bang.	Helgason.	Lindhard.	Skou.
Barr.	Hertzsprung.	Lund.	Skrubbeltrang.
Bech.	Hjelholt.	Lundsgaard.	Sorgenfrei.
Becker.	Holter.	Mathiassen.	Steenberg.
Berg.	Huus.	Møller, C.	Sten.
Birket-Smith.	Iuul.	Møller, Knud O.	Sørensen, Th.
Bjerrum.	Iversen, J.	Maaløe.	Teilum.
Blatt.	Jansen, Bille-	Nielsen, Eigil.	Thomsen, M.
Blinkenberg.	skov.	Nielsen, Niels.	Thorson.
Bohr.	Jensen, Tov-	Nielsen, Over-	Togebj.
Brandt.	borg.	gaard.	Topsoe-Jensen.
Brøndum-Niel-	Jensen, K. Ad.	Nielsen, Stee-	Tornehave.
sen.	Jensen, K. Arne.	mann.	Troels-Smith
Buchthal.	Jensen, P. Johs.	Noe-Nygaard.	Ussing.
Bøggild.	Jeppesen, K.	Nørlund.	Veibel.
Bøggild-Ander-	Jessen, B.	Olsen, C.	Weis-Fogh.
sen.	Jessen, K.	Ottesen.	Westergaard.
Christiansen, J. A.	Johansen, Friis.	Pedersen, Johs.	v. Wettstein.
Dam.	Jørgensen, C. A.	Pedersen, Kai	Wingstrand.
Degerbøl.	Jørgensen,	Poulsen, Chr.	Zeuthen.
Einarson.	Barker.	Poulsen, Vagn.	Ørskov.

UDENLANDSKE MEDLEMMER (224)

(hist.-filos. klasse: 77. – mat.naturv. klasse:
74 mat.fys. gruppe, 73 biol. gruppe).

Alfabetisk fortegnelse.

Adrian.	Dale.	Hahn.	Kuryłowicz.
Ahlmann.	Darlington.	Hammarsten.	Källén.
Albright.	Debye.	Hanell.	La Mer.
Alföldi.	Delbrück.	Hanström.	Landau.
Amundsen.	Devoto.	Harington.	Landsberger.
Andersson.	Dirac.	Harris.	Larsen, Poul.
Anfinsen.	Dobzhansky.	Hassel.	Lauritsen, C. C.
Anglès.	Dorf.	Hasselrot.	Lauritsen, Th.
Bailey.	Düring.	Hastings.	Levan.
Barth.	Edlén.	Hedvall.	Liljestrand.
Beadle.	† Eitrem.	Heidelberger.	Lindqvist.
Beazley.	Ephrussi.	Heisenberg.	Lipmann.
Bell.	Erixon.	Henning.	Littlewood.
Benz.	Ernout.	† Hevesy.	Lombard.
Benediktsson.	v. Euler-	Heyrovský.	L'Orange.
Benveniste.	Chelpin, U.	Hill.	Lönnroth.
Bergsland.	Feller.	Hodge.	Malone.
Best.	Filip.	Hodgkin.	Manton.
Beurling.	Firth.	Holmberg, A. O.	Marcus.
Boëthius.	Flood.	Holmberg, B.	Marouzeau.
Born.	Florey.	Holtedahl.	Martinet.
Brachet.	Florin.	Hultén.	Mayr.
de Broglie.	Fock.	Hulthén.	Mazon.
Bronk.	Fredga.	Huxley.	Meitner.
Brown.	Frings.	Hägg.	Melin.
Braarud.	v. Frisch.	Hörstadius.	Mohr.
Bull.	Gamow.	Ingholt.	Morgenstierne.
Busemann.	Gard.	Jacob.	Mottelson.
Cartan.	Gibb.	Jacobsen.	Muller.
Chadwick.	Gilson.	Jakobson.	Müntzing.
Christensen,	Gjerstad.	Jørgensen,	Myrberg.
Hohwü.	Glick.	Klixbüll.	Nannfeldt.
Clark, G. N.	Godwin.	Kahlson.	Neugebauer.
Clark, J. G. D.	Grabar.	Kalckar.	Nevanlinna.
Clausen.	Granit.	Kapitza.	Nicolaysen.
Cockcroft.	Groshev.	Karlgren.	Nielsen, H. H.
Collander.	Guggenheim.	Kihara.	Nilsson.
Collinder.	Gustafson.	Klein.	Norberg.
Cori.	Götze.	Kling.	Nordal.
Courant.	Gårding.	Kunze.	Nordhagen.

Nyberg.	Sahlgren.	Strunk.	Vinogradov, I. M.
Nyman.	Schaeffer.	Strömbäck.	Vinogradov, V. V.
Oort.	Scheel.	Strömgren.	Vogt.
Oppenheimer.	Schwarzenbach.	Størmer.	Warburg.
Peters.	Selmer.	Suomalainen.	Watson.
Pontecorvo.	Siegbahn.	Svedberg.	Weibull, Curt.
Ramberg.	Siegel.	Sveinsson.	Weisskopf.
Renou.	Simonsen.	Syme.	Wellesz.
Riesz.	Skard.	Szafer.	Wergeland.
de Romilly.	Smith.	Tardi.	Wessén.
Rosenfeld.	Snell.	Theorell.	Wigglesworth.
Rosseland.	Solberg.	Thompson.	Wilson.
Rous.	Šorm.	Thorarinsson.	Yonge.
Runnström.	Steen.	Tillyard.	Zechmeister.
Russell.	Stensiö.	Tiselius.	Zotterman.
Ruud.	Stern.	Troll.	Öhmann.
Räsänen.	Strand.	Van Slyke.	

SELSKABETS TILLIDSHVERV

Juni 1966

Præsident:

JOHS. PEDERSEN, valgt 8. februar 1963, valget gælder til april 1968

Klasseformænd:

FRANZ BLATT, for den historisk-filosofiske klasse, valgt 8. marts 1963, genvalgt 1966, valget gælder til april 1969

EINAR LUNDSGAARD, for den matematisk-naturvidenskabelige klasse, valgt 7. marts 1962, genvalgt 1965, valget gælder til april 1968

Sekretær:

CHRISTIAN MØLLER, valgt 27. november 1959, genvalgt 1965, valget gælder til april 1970

Redaktør:

L. L. HAMMERICH, valgt 18. april 1941, genvalgt 1946, 1951, 1956, 1961 og 1966, valget gælder til april 1971

Kasserer:

HEINZ HOLTER, valgt 13. marts 1953, genvalgt 1958 og 1963, valget gælder til april 1968

Kassekommissionen:

AKSEL TOVBORG JENSEN (formand), valgt 31. oktober 1958, genvalgt 1961 og 1965, valget gælder til april 1969

EINAR ANDERSEN, valgt 3. april 1959, genvalgt 1963, valget gælder til april 1967

AXEL STEENSBERG, valgt 8. april 1960, genvalgt 1964, valget gælder til april 1968

P. J. RIIS, valgt 24. januar 1964, genvalgt 1966, valget gælder til april 1970

Revisorer:

WERNER FENCHEL, valgt 17. april 1959, genvalgt 1960 og 1964, valget gælder til april 1968

C. J. BECKER, valgt 24. januar 1964, genvalgt 1966, valget gælder til april 1970

Revisorsuppleanter:

- JOHS. IVERSEN, valgt 17. april 1959, genvalgt 1960 og 1964,
 valget gælder til april 1968
 NILS SCHIØRRING, valgt 7. februar 1964, genvalgt 1966, valget
 gælder til april 1970
-

*Medlemmer af Kommissionen
 for registrering af litterære kilder til dansk historie,
 valgt af Selskabet:*

- Valgt 25. november 1949: KNUD FABRICIUS.
 16. oktober 1959: H. TOPSØE-JENSEN.

*Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje
 bevarede kilder til dansk historie:*

- Valgt 16. april 1948: C. O. BØGGILD-ANDERSEN (formand).
 19. oktober 1951: fh. prof., dr. TROELS FINK.
 21. januar 1955: HØLGER HJELHOLT.
 18. oktober 1957: PETER SKAUTRUP.
-

Komiteen for Union Académique Internationale (UAI):

- Valgt 29. marts 1946: L. L. HAMMERICH.
 6. marts 1959: FRANZ BLATT (formand).
 15. december 1961: KAJ BARR.

Komiteen for Association Internationale des Études Byzantines:

- Valgt 15. december 1961: KAJ BARR. Suppleanter: dr. phil.
 JØRGEN RAASTED, dr. phil. CHR. THODBERG.
 17. maj 1963: prof. KNUD HANNESTAD.
-

Komiteen for International Council of Scientific Unions (ICSU):

- Valgt 21. januar 1955: N. E. NØRLUND.
 28. oktober 1955: EINAR LUNDSGAARD.
 9. december 1955: EINAR ANDERSEN (formand).

11. december 1959: C. MØLLER.
 23. februar 1962: prof., dr. FRANK LUNDQUIST, ARNE NOE-
 NYGAARD, FR. BUCHTHAL, E. STEEMANN NIELSEN.
 3. maj 1963: AAGE BOHR.
 7. februar 1964: NIELS NIELSEN.
 30. oktober 1964: L. ROSENFELD.
 marts 1965: OLE MAALØE.

Komiteer for de af Selskabet tiltrådte unioner under
 International Council of Scientific Unions

International Astronomical Union (IAU).

- Valgt 9. maj 1924: EJNAR HERTZSPRUNG, N. E. NØRLUND (formand).
 17. november 1939: BENGT STRÖMGREN.
 18. oktober 1957: MOGENS RUDKJØBING.
 17. oktober 1958: ANDERS REIZ (sekretær).
 4. april 1964: observator, dr. KJELD GYLDENKERNE.

International Union of Pure and Applied Physics (IUPAP).

- Valgt 13. december 1946: C. MØLLER.
 juni 1951: prof., dr. F. H. B. INGERSLEV.
 1. februar 1957: AAGE BOHR (formand), J. K. BØGGILD, prof.
 H. HØJGAARD JENSEN, dr. S. ROZENTAL (sekretær).
 18. oktober 1963: prof. VERNER FRANK, TORBEN HUUS,
 JENS LINDHARD, prof., dr. MOGENS PIHL, prof.,
 dr. R. E. H. RASMUSSEN.

International Union of Geodesy and Geophysics (IUGG).

- Valgt 11. april 1924: N. E. NØRLUND.
 1. marts 1946: ARNE NOE-NYGAARD.
 31. oktober 1947: EINAR ANDERSEN (formand), prof. A. E.
 BRETTING.
 2. april 1948: NIELS NIELSEN.
 28. oktober 1955: statsgeodæt, dr. OVE SIMONSEN.
 18. oktober 1957: direktør for Meteorologisk Institut K. O.
 ANDERSEN.
 5. maj 1961: statsmeteorolog VIGGO LAURSEN.
 18. oktober 1963: prof., dr. E. ELIASSEN, prof., dr. HENRY
 JENSEN.

International Union of Biological Sciences (IUBS).

Valgt 17. januar 1947: MATHIAS THOMSEN.

1. december 1950: afd.leder, dr. H. LEMCHE.

1. november 1963: prof., dr. T. W. BØCHER, C. A. JØRGENSEN, OLE MAALØE (formand), C. OVERGAARD NIELSEN, dr. FINN SALOMONSEN, E. STEEMANN NIELSEN, dr. S. L. TUXEN, D. VON WETTSTEIN, dr. TORBEN WOLFF.

International Geographical Union (IGU).

Valgt 29. november 1963: prof., dr. C. G. FEILBERG, prof., dr. JOHS. HUMLUM, NIELS NIELSEN (formand), AXEL SCHOU (sekretær), viceadmiral, dr. A. H. VEDEL, doc., dr. AAGE AAGESEN.

International Mathematical Union (IMU).

Valgt 17. november 1951: prof., dr. A. F. ANDERSEN, prof., dr. FR. FABRICIUS-BJERRE, WERNER FENCHEL (sekretær), prof., dr. DAVID FOG, A. HALD, BØRGE JESSEN, N. E. NØRLUND (formand), prof., dr. RICH. PETERSEN, prof. W. SIMONSEN.

2. maj 1952: prof., dr. SVEND LAURITZEN, prof. SVEND BUNDEGAARD, prof. KAJ RANDEBUCH.

20. marts 1959: amanuensis CHRISTIAN ANDERSEN, E. SPARRER ANDERSEN, THØGER BANG, prof., dr. ERLING FØLNER, prof. P. O. NEERUP, HANS TORNEHAVE.

29. oktober 1965: prof. BENT CHRISTIANSEN, prof., dr. BENT FUGLEDE, prof., dr. ERIK BENT HANSEN, prof., dr. ARNE JENSEN, prof. VILH. TH. JØRGENSEN, prof., dr. LEIF KRISTENSEN, EBBE THUE POULSEN.

International Union of Biochemistry (IUB).

Komité nedsat 1960. Formanden i Biologisk Selskab (p. t. prof., dr. MOGENS FABER); formanden i Biokemisk Forening (p. t. prof., dr. ERIK JACOBSEN); formanden i Dansk Selskab for klinisk Kemi og Fysiologi (p. t. overlæge, dr. PER LOUS); formanden i

Jydsk Biologisk Selskab (p. t. prof., dr. RUDOLF KEIDING); repræs. for Vidensk. Selskab (HEINZ HOLTER), og prof., dr. FRANK LUNDQUIST, perm. sekretær og formand.

International Union of Physiological Sciences (IUPS).

Valgt 28. oktober 1955: P. BRANDT REHBERG, F. BUCHTHAL, prof., dr. IB HOLM-JENSEN, EINAR LUNDGAARD (formand) og KNUD OVE MØLLER.

International Union of Geological Sciences (IUGS).

Valgt 24. februar 1961: direktør K. ELLITSGAARD-RASMUSSEN (sekretær), JOHS. IVERSEN, ARNE NOE-NYGAARD (formand), CHR. POULSEN, A. ROSENKRANTZ, TH. SÖRGENFREI (kasserer), J. TROELS-SMITH, og direktør, dr. H. ØDUM.

20. oktober 1961: prof., dr. A. BERTHELSEN.

6. marts 1964: EINAR ANDERSEN, prof., dr. HENNING SØRENSEN og prof., dr. HANS PAULY.

29. april 1966: direktør, dr. OLE BERTHELSEN og prof. SVEND SAXOV.

International Union of History and Philosophy of Science (IUHPS).

Valgt 15. maj 1964: KAJ BARR, prof., dr. JOHNNY CHRISTENSEN, bibl., dr. A. G. DRACHMANN, dr. AXEL GARBOE, prof., dr. JUSTUS HARTNACK, A. TOVBORG JENSEN, prof. JØRGEN JØRGENSEN, observator AXEL V. NIELSEN, doc., dr. OLAF PEDERSEN, prof., dr. MOGENS PIHL, prof., dr. E. RANCKE-MADSEN, L. ROSENFELD (formand), dr. G. SCHERZ, prof., dr. OLAF SCHMIDT (sekretær), STIG VEIBEL og prof., dr. J. WITT-HANSEN.

International Union of Pure and Applied Biophysics (IUPAB).

Valgt 3. november 1961: prof., dr. JØRGEN BICHEL, FR. BUCHTHAL (formand), prof., dr. MOGENS FABER, prof., dr.

JØRGEN KOCH, J. C. SKOU, prof., dr. O. STEN-
 KNUDSEN (sekretær), HANS H. USSING, TORHEL
 WEIS-FOGH.

Scientific Committee on Oceanographic Research (SCOR).

Dansk Nationalråd for Oceanologi.

Valgt 3. april 1959: direktør dr. ERIK BERTELSEN (sekretær),
 dr. POUL M. HANSEN, kommandør, direktør HEN-
 RIK MADSEN, E. STEEMANN NIELSEN (formand),
 statsmeteorolog HELGE THOMSEN, GUNNAR THOR-
 SON og viceadmiral, dr. A. H. VEDEL.

7. februar 1964: prof. NILS JERLOV og dr. TORBEN WOLFF.

Committee on Space Research (COSPAR).

Valgt 26. februar 1965: EINAR ANDERSEN (formand), B. PETERS
 og prof. JØRGEN RYBNER.

15. oktober 1965: prof. H. LOTTRUP KNUDSEN.

Komiteen for biologisk oceanografi.

Valgt 30. november 1962: direktør, dr. ERIK BERTELSEN, E. STEE-
 MANN NIELSEN og GUNNAR THORSON.

*Komiteen for Council for International Organizations
 of Medical Sciences (CIOMS).*

Medlemmer valgt af Selskabet:

Valgt 5. maj 1961: LÁRUS EINARSON, K. AD. JENSEN, EINAR
 LUNDSGAARD og GUNNAR TEILUM.

(Komiteen består desuden af medlemmer valgt
 af Dansk medicinsk Selskab.)

Medlem af den danske Unesco-nationalkommission:

ANDREAS BLINKENBERG, valgt 24. januar 1964, valget gælder
 til 28. februar..... 1967

Kommissionen for »Corpus Lexicographorum Graecorum«:

Valgt 28. februar 1947: KAJ BARR (formand).

19. maj 1961: FRANZ BLATT.

Kommissionen for den nye Ducange:

Valgt 17. november 1933: FRANZ BLATT (formand).

19. maj 1961: KAJ BARR.

17. maj 1963: POVL JOHS. JENSEN.

Administrationskomiteen for »Monumenta Musicae Byzantinae«:

Valgt 12. april 1946: KNUD JEPPESEN.

19. maj 1961: FRANZ BLATT (formand), JENS PETER LARSEN.

11. maj 1962: KAJ BARR.

19. oktober 1962: OLIVER STRUNK.

4. marts 1966: P. JOHS. JENSEN.

Kommissionen for »A Critical Pāli Dictionary«:

Valgt 28. oktober 1955: KAJ BARR, L. L. HAMMERICH (formand).

15. oktober 1965: HELMUTH SCHEEL.

Kommissionen for den oldrussisk-nedertyske håndbog:

Valgt 21. april 1961: L. L. HAMMERICH, ROMAN JAKOBSON, Cambridge, Mass.

17. maj 1963: PETER JØRGENSEN og prof., dr. HANS CHR. SØRENSEN.

Carlsbergfondets direktion:

STIG IUUL (formand), valgt 15. april 1955, genvalgt 1958, valget gælder til 30. september	1968
AKSEL TOVBORG JENSEN, valgt 20. april 1956, genvalgt 1966, valget gælder til 30. september	1976
FRANZ BLATT, valgt 1. marts 1957, genvalgt 1962, valget gæl- der til 30. september	1972
POUL BRANDT REHBERG, valgt 27. november 1959, genvalgt 1964, valget gælder til 30. september	1974
ARNE NOE-NYGAARD, valgt 3. maj 1963, valget gælder til 30. september	1970

Medlem af Frederiksborg-Museets bestyrelse:

STIG IUUL, valgt 29. marts 1957, genvalgt 1958, valget gælder til 30. september 1968

*Medlem af bestyrelsen for »Carlsbergs Mindelegat for
Brygger J. C. Jacobsen«,
valgt af Selskabets præsident:*

C. MØLLER, valgt fra 1. oktober 1963, valget gælder til den 30. september 1967

Tilforordnede til Carlsberg Laboratoriets bestyrelse:

K. GEORG SØRENSEN, cand. pharm., direktør ved Carlsberg Bryggerierne, valgt 30. oktober 1964, genvalgt 1965, valget gælder til 30. september 1970
E. HOFF-JØRGENSEN, dr. phil., professor ved Københavns Tandlægehøjskole, valgt 9. april 1965, valget gælder til 30. september 1970

*Medlemmer af Rask-Ørsted Fondets bestyrelse,
valgt af Selskabet:*

C. MØLLER, valgt 1. december 1961, genvalgt 1963, valget gælder til 31. oktober 1967
KAJ BARR, valgt 18. oktober 1963, valget gælder til 31. oktober 1967

*Medlemmer af kommissionerne
under »Statens almindelige Videnskabsfond«,
valgt af Selskabet:*

Kommissionen for de humanistiske videnskaber:

F. J. BILLESKOV JANSEN, valgt den 17. oktober 1958, genvalgt 1963, valget gælder til 30. september 1968

Kommissionen for naturvidenskaberne:

JOHS. IVERSEN, valgt 16. oktober 1959, genvalgt 1962, valget gælder til 30. september 1967

Bestyrelsen for »Grosserer A. Collstrops Hjem for en dansk Videnskabsmand« (Lundehave):

TH. KNUDTZON, højesteretssagfører, valgt 3. november 1939, genvalgt 1943, 1949, 1955 og 1961, valget gælder til april	1967
WERNER FENCHEL, valgt 9. april 1954, genvalgt 1955 og 1961, valget gælder til april	1967
L. L. HAMMERICH (formand), valgt 12. april 1957, genvalgt 1961, valget gælder til april	1967
P. J. RIIS, valgt 20. oktober 1961, valget gælder til april . .	1967

Bestyrelsen for »Emil Herborgs Legat til unge, danske, mandlige, ubemidlede Naturvidenskabsmænd«:

Valgene gælder til april i de nedenfor nævnte år.

N. E. NØRLUND, valgt 2. maj 1941, genvalgt 1948, 1956 og 1964	1972
MATHIAS THOMSEN, valgt 1. marts 1946, genvalgt 1949, 1957 og 1965	1973
P. BRANDT REHBERG, valgt 9. april 1954, genvalgt 1962 . .	1970
ARNE NOE-NYGAARD, valgt 15. april 1955, genvalgt 1958 og 1966	1974
FR. BUCHTHAL, valgt 23. februar 1962	1968
JANNIK BJERRUM, valgt 23. februar 1962	1969
THORVALD SØRENSEN, valgt 27. april 1962	1967
C. MØLLER (formand), valgt 30. november 1962, genvalgt 1963	1971

Bestyrelsen for »Mag. art. Marcus Lorenzens Legat«:

J. BRØNDUM-NIELSEN, valgt 31. januar 1947, genvalgt 1950, 1953, 1956, 1959, 1962 og 1965, valget gælder til april	1968
L. L. HAMMERICH (formand), valgt 3. april 1959, genvalgt 1962 og 1965, valget gælder til april	1968
THORVALD SØRENSEN, valgt 6. april 1962, genvalgt 1965, valget gælder til april	1968

Bestyrelsen for »Niels Bohr Legatet«:

N. E. NØRLUND, valgt 18. januar 1946, genvalgt 1966.

C. MØLLER, valgt 11. december 1959, genvalgt 1966.

JOHS. PEDERSEN (formand), valgt 22. marts 1963, genvalgt 1966.

AAGE BOHR, valgt 22. marts 1963, genvalgt 1966.

A. TOVBORG JENSEN, valgt februar 1964, genvalgt 1966.

Den danske bestyrelse for de skandinaviske Naturforsker møder:

Valg foretages før hvert naturforsker møde.

Valgt maj 1955: J. A. CHRISTIANSEN, MAGNUS DEGERBØL (formand),
AKSEL TOVBORG JENSEN, prof. H. HØJGAARD JENSEN,
EINAR LUNDSGAARD, ARNE NOE-NYGAARD,
CHR. POULSEN, THORV. SØRENSEN, GUNNAR THORSON,
MOGENS WESTERGAARD, ERIK ZEUTHEN.

Medlem af bestyrelsen for »Danmarks Akvarium«, Charlottenlund,
valgt af Selskabet:

GUNNAR THORSON, valgt 10. december 1965, valget gælder
til 31. december 1970

Medlem af bestyrelsen for »Dansk Bilharziose

Laboratorium«,

valgt af Selskabet:

KAJ BERG, valgt 29. november 1963, valget gælder til 1968

Medlem af bestyrelsen for legatet »Ole Rømer Medaillen«,

valgt af Selskabet:

N. E. NØRLUND, valgt 1. december 1944, genvalgt 1951, 1957
og 1962, valget gælder til 31. oktober 1968

Medlem af bestyrelsen for Det danske Institut i Rom,

valgt af Selskabet:

STIG IUUL, valgt 9. februar 1962, genvalgt 1966, valget gæl-
der til 1970

*Medlem af bestyrelsen for »Kaj Linderstrøm-Langs
Guldmedaillefond«,*
valgt af Selskabet:

HEINZ HOLTER, valgt 20. marts 1964.

Selskabets sekretariat: Dantes Plads 5, København V.
Telf. 11 32 40.

Arkivar: ASGER LOMHOLT, (f. ²/₈ 1901), cand. theol., R. af Dbg.,
Normasvej 32, Valby. Telf. Valby 2163. — (¹/₉ 1925.)

Assistent: FRU ELLEN ERICHSEN, (f. ¹²/₇ 1897), B. M. 2 m. Kr. —
(¹/₁ 1932.)

Selskabets mødelokaler: H. C. Andersens Boulevard 35,
København V. Telf. 11 89 80.

BERETNING OM MØDERNE 1965–66

223.–224. selskabsår.

1. Mødet den 15. oktober 1965

Til stede var 54 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Nørlund, Friis Johansen, Brøndum-Nielsen, J. A. Christiansen, Hammerich, Martin Kristensen, Lundsgaard, Børge Jessen, Fabricius, Holter, Fenchel, Bjerrum, Brandt, Degerbøl, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, Kai Pedersen, Hjelholt, Faurholt, Iversen, Bøggild, Iuul, Noe-Nygaard, Erichsen, Sten, Mathiassen, Aage Hansen, N. O. Lassen, Hakon Lund, Reiz, Wingstrand, Maaløe, Ottesen, Schou, Tornehave, Becker, Huus, Rudkjøbing, Troels-Smith, Sparre Andersen, R. W. Asmussen, Bech, Kauffmann, Syrach Larsen, Lindhard, Ballhausen, Barker Jørgensen, Kofoed-Hansen, Eigil Nielsen, Skrubbeltrang, Møller, *sekretær*, Tovborg Jensen. – Desuden Selsk. udenl. medlemmer Torsten Gustafson (Lund), Mottelson og Rosenfeld.

Præsidenten bød medlemmerne velkommen, omtalte den nye møblering af mødelokalerne og rettede en tak til Carlsbergfondets direktion herfor.

Sekretæren meddelte, at Selskabet havde mistet to indenlandske medlemmer, nemlig dr. phil. JACOB CHRISTIAN GEORG JACOBSEN, fh. professor i fysik ved Københavns Universitet, optaget i den matematisk-naturvidenskabelige klasse den 2. april 1943, død den 6. maj 1965; og dr. phil. LOUIS TROLLE HJELMSLEV, professor i sammenlignende sprogvidenskab ved Københavns Universitet, optaget i den historisk-filosofiske klasse den 12. april 1946, død den 30. maj 1965.

Endvidere havde Selskabet mistet to udenlandske medlemmer, nemlig fil. dr. BERTIL LINDBLAD, direktør for Stockholms Observatorium, optaget i den matematisk-naturvidenskabelige klasse den 12. april 1946, død den 25. juni 1965; og dr. phil.

ALF AXELSSØN SOMMERFELT, fh. professor i almen sprogvidenskab ved universitetet i Oslo, optaget i den historisk-filosofiske klasse den 11. april 1947, død den 12. oktober 1965.

Endelig meddeltes, at professor, dr. phil. HAKON RAGNER GISIKO SPÄRCK var afgået ved døden den 20. juni 1965. R. Spärck var medlem af flere af de af Selskabet nedsatte kommissioner og udvalg.

Præsidenten havde sendt en telegrafisk lykønskning fra Selskabet til Hans Majestæt Kongen i anledning af den græske prinsesse Alexia's fødsel. Kongen havde sendt en telegrafisk tak.

I anledning af Knud Fabricius' 90-års dag den 13. august havde Selskabet sendt en telegrafisk lykønskning (til Sverige).

Selskabet havde sendt blomsterdekorationer til Johannes Brøndsted i anledning af hans 75-års dag den 4. oktober og som en hilsen under hans langvarige sygdom, samt til professorinde Margrethe Bohr i anledning af Niels Bohrs 80-års fødselsdag den 7. oktober.

Ved arkivar Asger Lomholts 40-års jubilæum den 1. september 1965 havde præsidenten, sekretæren og redaktøren overbragt Selskabets lykønskning og overrakt en gave.

N. O. LASSEN talte mindeord om J. C. JACOBSEN.
Trykt side 81–94.

L. L. Hammerich aflagde beretning om det under mødet i »International Council for Philosophy and Humanistic Studies« (CIPSH) den 15.–18. september 1965 i København holdte kolokvium »Nord-Syd«.

Selskabets guldmedaille blev den 1. juni 1965 overrakt fh. statsgeodæt, dr. Inge Lehmann. Til stede ved overdragelsen i Selskabet var præsidenten, sekretæren, N. E. Nørlund og Einar Andersen.

Selskabets udenlandske medlem, professor Pjotr Kapitza, Moskva, havde den 31. maj 1965 aflagt Selskabet et besøg.

I anledning af den indiske professor B. N. Prasad's besøg i København havde Selskabet givet en frokost den 30. august 1965, hvor flere af Selskabets medlemmer var til stede.

Undervisningsministeriet havde meddelt, at regeringen havde truffet beslutning om at nedsætte et »Forskningens Fællesudvalg« (FFU), hvis hovedopgave ville være at rådgive regering og folketing i forskningsanliggender ud fra almene synspunkter. Med meddelelsen fulgte en liste over fællesudvalgets medlemmer i tiden 1. oktober 1965–30. september 1968.

Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk Historie havde sendt beretning om virksomheden i 1964. Trykt i Oversigt 1964–65, side 130–36.

Selskabets sekretariat havde sendt beretning om virksomheden i året 1964. Trykt i Oversigt 1964–65, side 162–68.

Franz Blatt og L. L. Hammerich havde sendt beretning om mødet i »Union Académique Internationale« den 15.–20. juni 1964 i Bruxelles. Trykt i Oversigt 1964–65, side 151–52.

Ved mødet i »Union Académique Internationale« den 15.–19. juni 1965 i Paris blev L. L. Hammerich valgt til unionens præsident for årene 1965–68. Kontingentet til unionen forhøjedes fra 15 000 til 20 000 belg. francs fra 1966 at regne.

Kommissionen for »Corpus Lexicographorum Graecorum« havde sendt beretning for årene 1963 og 1964. Trykt i Oversigt 1964–65, side 143–44.

Administrationskomiteen for »Monumenta Musicae Byzantinae« havde sendt beretning for året 1964–65. Trykt i Oversigt 1964–65, side 145–47.

Kommissionen for »Ducange« havde sendt beretning for året 1964. Trykt i Oversigt 1964–65, side 143.

Kommissionen for »A Critical Pāli Dictionary« havde sendt beretning for årene 1964 og 1965. Trykt i Oversigt 1964–65, side 148–50.

Til medlem af kommissionen for »A Critical Pāli Dictionary« valgtes Selskabets udenlandske medlem, professor Helmuth Scheel, Mainz, i stedet for afd. Louis Hjelmslev.

L. Rosenfeld havde været forhindret i at repræsentere Selskabet ved »Le XIe Congrès International d'Histoire des Sciences« den 24.–29. august 1965 i Warszawa og Kraków. I stedet havde Selskabet været repræsenteret ved bibliotekar, dr. phil. A. G. Drachmann, der havde sendt en beretning om kongressens forløb.

»International Union of Biochemistry« havde sendt beretning om den 5. generalforsamling den 28. juli 1964 i New York, hvor Danmark var repræsenteret ved professor, dr. Frank Lundquist.

Ved »The 6th International Congress of Biochemistry«, som afholdtes i tilknytning til unionsmødet, den 26. juli–1. august 1964, havde Selskabet været repræsenteret ved Henrik Dam og Martin Ottesen.

A. Reiz havde sendt beretning om den 12. generalforsamling i »International Astronomical Union« den 25. august–3. september 1964 i Hamburg, hvor han havde repræsenteret Selskabet. Trykt i Oversigt 1964–65, side 159–61.

Ved det nordiske møde vedrørende »International Biological Programme« den 18. maj 1965 i Stockholm var Selskabet repræsenteret af lektor, dr. phil. Mogens Køie, der havde sendt en beretning om mødet.

L. L. Hammerich havde sendt beretning om 300-års jubilæet ved universitetet i Kiel den 1.–3. juni 1965, hvor han repræsenterede Selskabet og overrakte en adresse, hvis ordlyd er trykt i Oversigt 1964–65, side 77.

L. L. Hammerich havde sendt beretning om »Der dritte internationale Germanistenkongress« den 22.–28. august 1965 i Amsterdam, hvor han repræsenterede Selskabet.

Formanden for organisationskomiteen for den 8. europæiske molekylspektroskopikerkongres den 14.–20. august 1965 i Kø-

benhavn, Børge Bak, havde sendt en tak for Selskabets sponsorship ved kongressen.

Anders Hald havde sendt beretning om det 35. møde i »The International Statistical Institute« den 14.–22. september 1965 i Beograd, hvor han repræsenterede Selskabet.

Gennem den danske ambassade i Athen havde Selskabet fået indbydelse til at bringe 2–3 danske kulturpersonligheder i forslag for at indbyde en af disse til deltagelse i et af »The Royal National Foundation« planlagt »Athenmøde« i sommeren 1966. Selskabet havde fremsendt forslag om eventuelle deltagere.

Efter indbydelse af Danmarks teknisk-videnskabelige Forskningsråd havde Selskabet været repræsenteret ved et møde den 22. september 1965 til drøftelse af et forslag om oprettelse af »A North European Centre for Materials Research«.

»International Council for Philosophy and Humanistic Studies« (CIPSH) havde holdt generalforsamling den 15.–18. september 1965. Møderne afholdtes på Københavns Universitet, medens bureauet var i Selskabets lokaler. Den historisk-filosofiske klasse havde holdt møde den 3. september 1965 til drøftelse af enkeltheder bl. a. vedrørende det under generalforsamlingen afholdte kollokvium over emnet »Nord-Syd«.

Det praktiske arrangement af møder m. m. ledes af en af klassen nedsat komité, bestående af Kaj Barr, Franz Blatt, J. F. Billeskov Jansen, A. Blinksberg og L. L. Hammerich (formand).

Eksekutivkomiteen for »International Union of Geodesy and Geophysics« havde holdt møde den 15.–17. september 1965 i København. Møderne holdtes i Selskabets lokaler, og Selskabet gav en frokost for mødedeltagerne den 17. september.

Schweizerische Naturforschende Gesellschaft, Genève, havde sendt indbydelse til 150-års jubilæum den 24.–26. september 1965 i Genève. Selskabet var ikke repræsenteret.

Ved 200-års festen i anledning af James Smithsons fødsel, den 16.–18. september 1965 i Washington, D. C., havde Selskabet været repræsenteret af overinspektør, dr. Helge Larsen, Nationalmuseet.

E. Steemann Nielsen valgtes til delegeret ved »The 11th Pacific Science Congress of the Pacific Science Association«, som afholdes i 3 uger fra den 22. august 1966 i Tokyo.

Til medlem af nationalkomiteen for »Committee on Space Research« (COSPAR) valgtes professor, dr. H. Lottrup Knudsen.

Selskabet ville være repræsenteret over for COSPAR ved komiteens formand Einar Andersen.

Selskabet havde modtaget meddelelse om, at det var optaget som medlem af COSPAR fra den 1. januar 1966 mod betaling af et årligt kontingent på 1 000 dollars fra samme tidspunkt.

Præsidenten for »International Council of Scientific Unions« havde anmodet Councils medlemslande om at stille et beløb til rådighed for et reservefond for Council. Selskabet så sig ikke for tiden i stand til at bevilge yderligere midler.

Studentkårens Bibliotek, Uppsala, havde ønsket, at tilsendelsen af Selskabets samtlige publikationer ophørte.

Société Géologique de France, Paris, havde meddelt, at det ønskede at standse udvekslingen med Selskabets publikationer.

Undervisningsministeriet havde meddelt, at statens tilskud til Selskabet fra 1. april 1965 var forøjet fra 130 000 til 150 000 kr.

Den grevelige Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse havde sendt beretning for året 1964, samt meddelt at Selskabets andel i stiftelsens overskud for 1965 udgjorde 7 470 kr. 38 øre.

Selskabets kommissionær, Munksgaards forlag, havde meddelt, at Selskabets indtægt ved salget af publikationerne i året 1964 udgjorde 69 823 kr. 20 øre.

Kassekommissionen havde bevilget regulering af lønninger til sekretariatets personale fra 1. oktober 1965.

Jens Lindhard havde indsendt en afhandling med titel: »Influence of Crystal Lattice on Motion of Energetic Charged Particles«. Trykt i Mat. Fys. Medd. **34**, 14.

I sommerens løb var følgende afhandling optaget:

Professor Fr. J. Mathiesen: »Palaeobotanical Investigations into some Cormophytic Macrofossils from the Neogene Tertiary Lignites of Central Jutland. Part I: Introduction and *Pteridophytes*«. Trykt i Biol. Skrifter **14**, 6.

Det vedtoges at optage følgende afhandling af lic. techn. H. H. Andersen og dr. Peter Sigmund: »A Simple Nonbinary Scattering Model Applicable to Atomic Collisions in Crystals at Low Energies«. Trykt i Mat. Fys. Medd. **34**, 15.

»National Aeronautics and Space Administration«, Washington, D. C., havde sendt Selskabet et eksemplar af 2. bind af månefotografier fra »Ranger VII«.

Selskabets portræt af Vilhelm Thomsen havde i dagene 3.–19. september 1965 været udlånt til en mindeudstilling på Charlottenborg i anledning af maleren Knud Larsens 100-års fødselsdag.

Redaktøren fremlagde de i sommerens løb udkomne publikationer:

Hist. Filos. Medd. **41**, 1, Holger Hjelholt.

Mat. Fys. Medd. **34**, 10, J. P. Bondorf & R. B. Leachman; **34**, 13, C. E. Schäffer & Chr. Klixbüll Jørgensen.

Mat. Fys. Skrifter **3**, 1, J. H. Bartlett & C. A. Wagner; **3**, 2, Anders Hald.

Biol. Skrifter **14**, 2, Gunnar Nygaard; **14**, 3, K. G. Wingstrand & Ole Munk; **14**, 6, Fr. J. Mathiesen.

A Critical Pāli Dictionary vol. II, fasc. 3.

Redaktøren omtalte kontreadmiral F. H. Kjølens nyudkomne bog om kaptajn F. L. Norden og hans rejse til Ægypten 1737–38.

2. Mødet den 29. oktober 1965

Til stede var 52 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Nør-lund, Hammerich, Martin Kristensen, Lundsgaard, Børge Jessen, Math. Thomsen, Fabricius, Holter, Buchthal, Fenchel, Brandt, Birket-Smith,

Carsten Olsen, Kai Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Chr. Poulsen, Faurholt, Juul, Noe-Nygaard, Steensberg, Bang, Erichsen, Thorson, Ussing, Veibel, Mathiassen, N. O. Lassen, Steemann Nielsen, Reiz, Wingstrand, Maaløe, Schou, Tornehave, Anders Hald, Kr. Hald, Huus, Rudkjøbing, Troels-Smith, Weis-Fogh, E. Asmussen, R. W. Asmussen, Kauffmann, Arnholtz, Barker Jørgensen, Kofoed-Hansen, Eigil Nielsen, Skrubbeltrang, v. Wettstein, Møller, *sekretær*, Bøggild. – Desuden de udenl. medlemmer Harald H. Nielsen (Columbus, Ohio) og André Martinet (Paris).

Sekretæren meddelte, at Selskabet havde mistet et udenlandsk medlem, nemlig dr. phil EGIL ANDERSEN HYLLERAAS, professor i teoretisk fysik ved universitetet i Oslo, optaget i den matematisk-naturvidenskabelige klasse den 6. april 1956, død den 28. oktober 1965.

Til N. E. Nørlunds 80-års fødselsdag den 26. oktober havde præsidenten, sekretæren og klasseformanden, Einar Lundsgaard, overbragt Selskabets lykønskning, og der var sendt en blomsterdekoration.

KAJ BIRKET-SMITH gav en meddelelse: *Rangfester i Asien og Oceanien.*

I tilknytning til den tidligere givne meddelelse om den nordamerikanske potlatch gjordes der rede for de såkaldte rangfester, der forekommer i Assam og enkelte andre steder i Bagindien, hos visse folk i Indonesien og på nogle øer i Melanesien og Mikronesien. Ved disse fester, der ofte udgør en bestemt række med voksende udgifter, stiger festgiveren i rang og sikrer sin og sine forfædres plads i dødsriget. Nogle steder rejses megalitiske mindesmærker i forbindelse med festerne; men dette må betragtes som sekundært. Til sidst omtaltes muligheden for en historisk sammenhæng med potlatch-institutionen.

ANDERS HALD gav en meddelelse: *Om stikprøveplaner med minimalomkostninger.*

En hovedopgave i såvel statistikkens teori som praksis er planlægning af stikprøveundersøgelsernes omfang og vurdering af deres udsagnskraft. Hertil anvendes i det simpleste tilfælde med kun to hypoteser de tilsvarende to sandsynligheder for fejlslutninger, der som regel fikses til (arbitrært valgte) små værdier.

I foredraget diskuteredes dette problem under forudsætning af, at konsekvenserne af fejlslutninger kan vurderes økonomisk som en linearkombination af de ovennævnte to sandsynligheder. Stikprøvens optimale

størrelse og testets kritiske område bestemmes, således at summen af informationsomkostninger og decisionsomkostninger minimaliseres. De dermed forbundne matematiske og numeriske vanskeligheder omtaltes.

Selskabet vedtog at supplere nationalkomiteen for »International Mathematical Union« med følgende nye medlemmer: prof. Bent Christiansen, prof. Bent Fuglede, prof. Erik Bent Hansen, prof. Arne Jensen, prof. Vilhelm Th. Jørgensen, prof. Leif Kristensen og prof. Ebbe Thue Poulsen.

»International Union of Biological Sciences« havde sendt trykt beretning om den 15. generalforsamling den 18.–20. juli 1964 i Prag.

Efter indbydelse fra akademiet i Prag havde følgende fem medlemmer opholdt sig i Prag i tiden 10.–19. november 1965: Gunnar Bech, C. J. Becker, Jannik Bjerrum, Jens Lindhard og Hans H. Ussing.

3. Mødet den 12. november 1965

Til stede var 54 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Nør-lund, Friis Johansen, J. A. Christiansen, Martin Kristensen, Lundsgaard, Børge Jessen, Math. Thomsen, Blinkenberg, Holter, Buchthal, Brandt, Rosenkrantz, Carsten Olsen, Kai Pedersen, Tovborg Jensen, Faurholt, Iversen, Berg, Bøggild, Iuul, Bang, Bohr, Veibel, Westergaard, Sten, Mathiassen, Aage Hansen, N. O. Lassen, Teilum, Zeuthen, Reiz, Wingstrand, J. P. Larsen, Tornehave, Kr. Hald, Huus, Overgaard Nielsen, Rudkjøbing, Togeby, Weis-Fogh, Sparre Andersen, E. Asmussen, R. W. Asmussen, Povl J. Jensen, Kauffmann, Syrach Larsen, Barker Jørgensen, Kofoed-Hansen, Eigil Nielsen, v. Wettstein, Møller, *sekretær*, Niels Nielsen, Thor Bak. – Desuden de udenl. medlemmer Mottelson og Peters, og som gæst fru Jane Mink Rossen, M. Sc.

MOGENS WESTERGAARD gav en meddelelse: *Meiosis og tidspunktet for den meiotiske kromosomreplikation hos en Ascomycet, Neottiella rutilans (Fr.) Dennis.*

Under de mitotiske celledelinger sker kromosomreplikationen under interfasen. Hos diplontiske og haplo-diplontiske dyr og planter troede man indtil fornylig, at den meiotiske kromosomreplikation skete under meiosis profase (Pachytenstadiet). Det vides nu, at processen faktisk sker under den sidste præmeiotiske interfase. Hos svampe, hvor reduktions-

delingen (meiosis) følger umiddelbart efter karyogamien, kendes tidspunktet for den meiotiske kromosomreplikation ikke. Ved hjælp af Feulgen-mikrospektrofotometri påvises, at kromosomreplikationen sker, før den diploide kerne er etableret, idet præfusionskærnerne har den dobbelte DNA mængde og den diploide fusionskerne den firedobbelte DNA mængde, i forhold til de vegetative haploide kærner. Meiosis er endvidere fulgt gennem almindelig lysmikroskopi og fasekontrastmikroskopi, og det er vist, at den på væsentlige punkter afviger fra den klassiske reduktionsdeling hos højere dyr og planter. Resultaterne blev diskuteret i relation til meiosisproblemet, til det genetiske overkrydsningsproblem, og til synapsisproblemet.

Arbejdet er udført i samarbejde med fru JANE MINK ROSSEN, M.Sc.

KNUD TOGEBY talte mindeord om LOUIS HJELMSLEV.

Trykt side 95–104.

Efter indstilling fra udvalget for tildeling af »Pastor emer. F. J. Ørnborgs Legat« vedtog Selskabet at tildele afdelingsleder, cand. polyt. Augusta Unmack den for regnskabsåret 1. oktober 1964–30. september 1965 ledige portion af legatet, 2 000 kr., til fuldendelse af et lærmineralogisk arbejde.

Efter indstilling fra repræsentationsudvalget vedtog Selskabet følgende:

Til »The Indian Science Congress« den 3.–9. januar 1966 i Chandigarh delegeredes C. Møller.

Til den 2. generalforsamling i »International Biological Programme« den 4.–7. april 1966 i Paris valgtes een delegeret.

Til det 9. plenarmøde i »Committee on Space Research« (COSPAR) den 10.–19. maj 1966 i Wien valgtes een delegeret.

Det danske sekretariat for Nordisk Råd havde sendt beretning om den nordiske forskningskonference den 25.–26. april 1965 i Helsinki, hvor Selskabet var repræsenteret ved J. K. Bøggild og Arne Noe-Nygaard.

Den internationale komité for »L'Expédition glaciologique internationale au Groenlande« havde holdt møde den 9.–10. november 1965 i Selskabets lokaler under ledelse af Einar Andersen.

Det vedtoges at indgå bytteforbindelse med Research Institute for Mathematical Sciences, Kyoto, og at sende Mat. Fys. Medd. og Skrifter.

Det vedtoges at optage følgende afhandlinger:

H. K. H. Prins Peter af Grækenland og Danmark, lektor L. Edelberg, dr. phil. K. Paludan, overkirurg, dr. J. Balslev Jørgensen og professor Halfdan Siiger: »Anthropological Researches from the 3rd Danish Expedition to Central Asia«. Trykt i Hist. Filos. Skrifter **4**, 4.

Professor, dr. Tyge W. Böcher: »Experimental and Cytological Studies on Plant Species. IX. Some Arctic and Montane Conifers«. Trykt i Biol. Skrifter **14**, 7.

Den fung. redaktør fremlagde:

Hist. Filos. Medd. **40**, 6, Merete Gerlach-Nielsen.

4. Mødet den 26. november 1965

Til stede var 50 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Nør-lund, J. A. Christiansen, Hammerich, Martin Kristensen, Lundsgaard, Holter, Niels Nielsen, Buchthal, Fenchel, Bjerrum, Degerbøl, Rosenkrantz, Birket-Smith, Carsten Olsen, Kai Pedersen, Tovborg Jensen, Riis, Bøggild, Noe-Nygaard, Bang, Bohr, Ussing, Veibel, Westergaard, Mathiassen, Einar Andersen, N. O. Lassen, Steemann Nielsen, Teilum, Zeuthen, Hakon Lund, Reiz, Wingstrand, Maaløe, Tornehave, Huus, Troels-Smith, Weis-Fogh, Sparre Andersen, R. W. Asmussen, Syrach Larsen, Barker Jørgensen, Kofoed-Hansen, Eigil Nielsen, v. Wettstein, Møller, *sekretær*, Blatt, Iuul, Steensberg. – Desuden de udenl. medlemmer Werner Heisenberg (München), Oskar Klein (Stockholm), L. Rosenfeld og Victor F. Weisskopf (Genève) samt Mottelson.

Præsidenten bød særlig velkommen til de fremmødte atomfysikere, som den 25. november 1965 var kreeret til æresdoktorer ved Københavns Universitet i anledning af 80-året for Niels Bohrs fødsel.

Sekretæren meddelte, at Selskabet havde mistet et indenlandsk medlem, nemlig dr. phil. JOHANNES BALTHASAR BRØNDSTED, fh.

rigsantikvar, fh. professor i nordisk arkæologi og europæisk forhistorie ved Københavns Universitet, optaget i den historisk-filosofiske klasse den 14. april 1939, beboer af friboligen Lunde-have 1960–63 og af æresboligen Gamle Carlsberg 1963 til sin død den 16. november 1965.

Endvidere havde Selskabet mistet et udenlandsk medlem, nemlig dr. scient. LAWRENCE RICKARD WAGER, professor i geologi ved universitetet i Oxford, optaget i den matematisk-naturvidenskabelige klasse den 5. april 1963, død den 20. november 1965.

WERNER HEISENBERG, München, gav en meddelelse: *Grundtankerne i en sammenfattende feltteori for elementarpartiklerne.*

GUNNAR TEILUM gav en meddelelse: *Patogenesen af amyloidose.*

Amyloid er en ved lysmikroskopi homogen substans af glykoproteinatur, som ved forskellige patologiske tilstande findes aflejret intercellulært i forskellige organer og væv og bl.a. er karakteriseret ved histokemiske farvereaktioner og sin fibrillære ultrastruktur. Selv om amyloidosens patologiske anatomi har været kendt siden midten af forrige århundrede, har man ganske manglet eksakt viden om dens oprindelse og opståelsesmåde. Den hittil mest udbredte teori forudsætter, at et forstadium i det cirkulerende plasma udfældes som amyloid efter at have passeret karvæggene, og at en dysproteinæmi er den primære og humorale basis for amyloidudfældning i vævene (LETTERER o. a.).

Der gjordes rede for den alternative, *cellulære teori* baseret på egne eksperimentelle undersøgelser, hvorved er påvist: 1. at den amyloide substans er et produkt af PAS-positive reticulo-endotheliale celler *in loco*; 2. at stoffer som sennepsgas (nitrogen mustard) og corticosteroider har en kraftig amyloid-accelererende effekt gennem en generel hæmning af proteinsyntesen i prolifererende (pyroninofile) mesenchymale celler i de pågældende væv; 3. Amyloiddannelse er således betinget af en ændring af de primitive reticulære cellers proteinsyntese resulterende i en intercellulær udfældning *in situ* af en kompleks glykoproteinforbindelse.

(Public. i Proceed. of the I. International Conference on Biochemical Pathology, Pittsburgh, Pa. 1965 and Laboratory Invest. Suppl. 1966).

Selskabet vedtog et forslag om oprettelse af »A North European Centre for Materials Research«.

Sekretæren meddelte, at der ikke kunne udsættes prisopgaver for legaterne for det kommende år.

Dansk Medicinsk Selskab havde meddelt, at det havde valgt professorerne H. C. Andersen, I. C. Christoffersen, Knud Lundbæk og Jørn Hess Thaysen til sammen med de fire af Selskabet valgte medlemmer Lárus Einarson, K. Ad. Jensen, Einar Lundsgaard og Gunnar Teilum at udgøre nationalkomiteen for »Council for International Organizations of Medical Sciences« (CIOMS).

Delegationen til besøget ved akademierne i Prag og Bratislava havde ved Jannik Bjerrum sendt beretning om besøgets forløb.

Det vedtoges at sende Mat. Fys. Medd. og Skrifter til Fysisk Bibliotek, H. C. Ørsted-Instituttet, København.

Ved aftensbordet efter mødet talte Johs. Pedersen for de udenlandske gæster og lykønskede dem. V. F. Weisskopf takkede på egne og kollegers vegne for indbydelsen til mødet og for den gæstfri modtagelse.

5. Mødet den 10. december 1965

Til stede var 52 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Nør-lund, J. A. Christiansen, Hammerich, Martin Kristensen, Lundsgaard, Børge Jessen, Math. Thomsen, Fabricius, Holter, Niels Nielsen, Buchthal, Fenchel, Brandt, Bøggild-Andersen, Degerbøl, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, Kai Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Iversen, Vagn Poulsen, Bang, Thorson, Veibel, Mathiassen, Aage Hansen, N. O. Lassen, Steemann Nielsen, Hakon Lund, Reiz, Schou, Tornehave, Becker, Kr. Hald, Huus, Rudkjøbing, Togeby, R. W. Asmussen, Bech, Povl J. Jensen, Kauffmann, Syrach Larsen, Schjørring, Arnholtz, Eigil Nielsen, v. Wettstein, Møller, *sekretær*, Noe-Nygaard. – Desuden de udenlandske medlemmer Bendz og Rosenfeld.

C. O. BØGGILD-ANDERSEN gav en meddelelse: *Erasmus af Rotterdam, Povl Helgesen og opstanden mod Christiern II.*

Om karmeliterprovincialen lektor Povl Helgesens andel i opstanden mod Christiern II's regering 1522-23 har der været fremsat meget forskellige anskuelser. På grundlag af udtalelser af Povl Helgesen, »Christiern den Andens Rimkrønike« 1523, der med en til vished grænsende sandsynlighed er forfattet af karmeliteren, og den stærke indflydelse, som Erasmus' »Institutio Principis Christiani«, af hvilken han i januar 1522 fuldførte en oversættelse til dansk: »En christhen førstis lære«, havde på hans politisk-etiske syn, søges det ad forskellige veje belyst, med hvilken grad af sand-

synlighed begrundelserne af opstandens berettigelse kan føres tilbage til datidens førende danske bibelhumanist.

MAGNUS DEGERBØL gav en meddelelse: *Om urokser og de ældste tamokser i Danmark.*

Lige siden J. C. Reinhardt i 1834 i Videnskabernes Selskab gav en meddelelse om fund af urokser i Danmark, har relationen mellem urokse og det ældste tamkvæg været diskuteret herhjemme. – Er de ældste tamokser i Danmark opstået ved tæmning af vore hjemlige urokser, eller er de indførte? En klar besvarelse af dette spørgsmål må baseres på et tilstrækkeligt stort materiale, sikkert zoologisk bestemt til henholdsvis urokse og tamokse, og sikkert dateret. – De ældste tamokser har indtil for nylig, såvel i Europa som i den nære Orient, kun været repræsenteret af mere eller mindre fragmenterede knogler fra køkkenmøddinger og andre bopladsfund.

Herhjemme er nu adskillige hele, og vel daterede, kranier af tamokser blevet kendt; ligesom også urokserne nu er repræsenteret ved knap 200 fund, hvoraf ca. halvdelen er dateret. På grundlag heraf er variationen inden for de to former blevet fastlagt. Det påvises, at den sekundære kønsdimorfi hos urokserne er så omfattende, at uroksekøerne for en række karaktertræks vedkommende falder uden for tyrenes variationsbredde, men sammen med store tamokser. Også den store variation hos neolitiske tamokser forklares som kønsdimorfi, og ikke som tidligere antaget ved forekomsten af forskellige racer.

Urokserne forsvinder fra Sjælland ved slutningen af borealtiden (zone VI), men findes i Jylland endnu i subborealtid eller yngre stenalder, da bondekulturen er udbredt i Danmark.

Allerede de ældste tamokser fra begyndelsen af yngre stenalder, ca. 3000 år f. Kr., er udprægede tamdyr, af størrelse og form som en jysk ko, hvis skelet fra forrige århundrede er opbevaret på Zoologisk Museum. Tamoksen er følgelig blevet indført til Danmark og ikke opstået ved domestikation af den hjemlige urokse.

Den pollenanalytiske datering er i årenes løb foretaget af Danmarks geologiske Undersøgelse og Nationalmuseet; den endelige bearbejdelse skyldes museumsinspektør, cand. mag. B. FREDSKILD.

Det af kassekommissionen forelagte budget for året 1966 vedtoges. Trykt side 122–125. Herunder bevilgedes bl. a. 2000 kr. til Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk Historie. Endvidere forhøjelse af kontingenter til »Union Académique Internationale« fra 15 000 til 20 000 fres. belg. og til »International Union of Biochemistry« fra 200 til 300 dollars, samt nyt kontingent til »Committee on Space Research« (COSPAR) 1000 dollars årlig.

Til medlem af bestyrelsen for »Danmarks Akvarium« valgte Gunnar Thorson for den resterende del af afd. prof. R. Spärcks valgperiode, d. v. s. til 31. december 1970.

Det vedtoges at optage følgende afhandlinger:

Magister Schuyler Jones, Edinburgh (p. t. Kabul): »An Annotated Bibliography of Nuristan (Kafiristan) and the Kalash Kafirs of Chitral. Part I. With a Map by Lennart Edelberg«. Trykt i Hist. Filos. Medd. **41**, 3.

Dr. phil. Marie Hammer: »Investigations on the Oribatid Fauna of New Zealand. Part I«. Trykt i Biol. Skrifter **15**, 2.

Dr. phil. Aksel Nørvang: »*Textilina* nov. gen., *Textularia* Defrance and *Spiroplectamina* Cushman (*Foraminifera*)«. Trykt i Biol. Skrifter **15**, 3.

Afdelingsleder, mag. scient. Jørgen Otzen Petersen: »Hydrogen-Burning Models for Stars in the Horizontal Branch of Globular Clusters«. Trykt i Mat. Fys. Medd. **34**, 16.

Redaktøren fremlagde:

Mat. Fys. Medd. **34**, 14, Jens Lindhard.

6. Mødet den 21. januar 1966

Til stede var 64 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Friis Johansen, Brøndum-Nielsen, J. A. Christiansen, Hammerich, Martin Kristensen, Lundsgaard, Børge Jessen, Math. Thomsen, Rubow, Holter, Niels Nielsen, Barr, Buchthal, Fenchel, Bjerrum, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, Hjelholt, Faurholt, Iversen, Riis, Bøggild, Helgason, Steensberg, Bang, Ussing, Veibel, Mathiassen, Einar Andersen, N. O. Lassen, Zeuthen, Reiz, J. P. Larsen, Maaløe, Ottesen, Schou, Tornehave, Becker, Huus, Overgaard Nielsen, Rudkjøbing, Troels-Smith, Weis-Fogh, Sparre Andersen, E. Asmussen, R. W. Asmussen, Bagge, Povl J. Jensen, Kauffmann, Syrach Larsen, Lindhard, Schiørring, Arnholtz, Barker Jørgensen, Kofoed-Hansen, Eigil Nielsen, J. C. Skou, Skrubbeltang, Sorgenfrei, Møller, *sekretær*, Dam.

Sekretæren meddelte, at Selskabet havde mistet et indenlandsk medlem, nemlig dr. phil. PAUL KRÜGER, professor i almindelig litteraturvidenskab ved Århus Universitet, optaget i den historisk-filosofiske klasse den 3. april 1959, død den 31. december 1965.

Endvidere havde Selskabet mistet to udenlandske medlemmer, nemlig dr. phil. HALVDAN KOHT, fh. professor i historie ved universitetet i Oslo, optaget i den historisk-filosofiske klasse den 7. april 1922, død 92 år gammel den 12. december 1965, og dr. phil. CARL JOHAN SVERDRUP MARSTRANDER, fh. professor i keltiske sprog ved universitetet i Oslo, optaget i den historisk-filosofiske klasse den 13. april 1928, død den 23. december 1965.

TORKEL WEIS-FOGH gav en meddelelse: *Om muskelkontraktionens mekanisme.*

Der blev givet en oversigt over de tværstribede musklers finstruktur og på basis heraf en omtale af nogle kontraktionsmodeller. Der blev især lagt vægt på en række nye undersøgelser udført af J. W. S. PRINGLE og hans medarbejdere, som arbejder med de såkaldte myogene flyvemuskler hos insekter. Den grundlæggende kontraktionsproces er endnu ukendt, men man må formode, at den består i små lokale cykliske ændringer i det ene system af proteinflamenter. Disse »elementarkontraktioner« er normalt ude af fase med hinanden, men hos de myogene flyvemuskler synes de at arbejde synkront, hvilket giver særlige muligheder for at undersøge deres natur.

»Union Académique Internationale« havde sendt trykt beretning om mødet i Paris den 15.–19. juni 1965.

Om mødet i eksekutivkomiteen for »International Union of Geodesy and Geophysics« den 15.–17. september 1965 i København i Selskabets lokaler havde Selskabet modtaget en beretning.

C. Møller var blevet forhindret i at deltage i »The Indian Science Congress« den 3.–9. januar 1966 i Chandigarh. Selskabet var da ikke repræsenteret.

Lloyd Library and Museum, Cincinnati, havde ønsket at afbryde bytteforbindelse med Selskabet.

Rask-Ørsted Fondets bestyrelse havde bevilget 65 000 kr. til opretholdelse af Selskabets internationale forbindelser i 1966.

L. L. Hammerich havde indsendt sin afhandling: »An Ancient Misunderstanding (Phil. 2, 6, »robbery«)«. Trykt i Hist. Filos. Medd. 41, 4.

»National Aeronautics and Space Administration«, Washington, D. C., havde sendt Vol. III af fotografier af månens overflade optaget af satellitten »Ranger VII«.

Redaktøren fremlagde:

Oversigt over Selskabets Virksomhed 1964–65.

Mat. Fys. Skrifter **2**, 10, Clasine van Winter.

Biol. Skrifter **14**, 4, M. Køie & K. H. Rechinger.

Præsidenten meddelte, at de af Selskabet erhvervede nye lokaler i forbindelse med mødelokalerne nu var færdige og kunne benyttes af medlemmerne.

Klassemøder.

Begge klasser holdt møde med dagsorden:

1. Mundtlig anmeldelse af forslag om optagelse af nye medlemmer i Selskabet.
2. Eventuelt.

7. Mødet den 4. februar 1966

Til stede var 48 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Nør-lund, Brøndum-Nielsen, J. A. Christiansen, Hammerich, Martin Kristensen, Lundsgaard, Børge Jessen, Niels Nielsen, Barr, Buchthal, Fenchel, Brandt, Birket-Smith, Carsten Olsen, Kai Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Iversen, Riis, Bøggild, Einarson, Iuul, Noe-Nygaard, Bohr, Erichsen, Mathiassen, Einar Andersen, N. O. Lassen, Reiz, Maaløe, Schou, Tornehave, Kr. Hald, Huus, Overgaard Nielsen, Rudkjøbing, Troels-Smith, Weis-Fogh, Sparre Andersen, R. W. Asmussen, Bagge, Kauffmann, Lindhard, Arnholtz, Kofoed-Hansen, Sorgenfrei, Møller, *sekretær*. – Desuden de udenl. medlemmer Torsten Gustafson (Lund), Mottelson og Rosenfeld.

L. L. HAMMERICH gav en meddelelse: *Irland og kontinentet i middelalderen*.

Det har næsten altid (sligt er ikke ukendt) syntes vanskeligere at komme til Irland end fra Irland. Der er et særligt forhold med vikingerne, kaldet Danes – skønt de fleste var nordmænd –, hvis minde lever i nutidens Irland med et flakkende skær. Billedets store linier er dog, at der hele middelalderen igennem både i Storbritannien og på fastlandet var ringe kendskab til Irland, men at Ierne, med det latinske sprog som med-

delelsesmiddel, fra det 6. til det 15. århundrede øvede en skiftende og mærkelig indflydelse på det romerske Europa.

N. O. LASSEN forelagde et arbejde udført sammen med amanuensis mag. scient. CLIVE ELLEGAARD: »*String Effect with 5 MeV Protons and 20 MeV Alpha-particles on Bismuth*«.

Når en stråle af ladede atomare partikler passerer gennem stof optræder særlige forhold, hvis stoffet har form af en énkrystal. Hvis strålens retning er sammenfaldende med en akse i krystallen, er tværsnittene for kerneprocesser og for elastisk spredning mindre end de »normale« tværsnit, som gælder for tilfældige retninger eller for amorf stof. Teorien for denne »Streng-effekt« er udarbejdet af J. LINDHARD, og den første eksperimentelle iagttagelse af effekten publiceredes i sommeren 1964, også fra Århus af BØGH, DAVIES og NIELSEN, som brugte 400 keV protoner og målte tværsnittet for (p, γ) reaktioner i énkrystaller af Al og Si. I nærværende arbejde studeredes effekten ved iagttagelse af elastisk spredning af væsentlig hurtigere partikler. I foredraget sammenlignedes resultaterne med teorien; også plan-effekter omtaltes. Effektens afhængighed af krystallens temperatur og af dybden i krystallen diskuteredes.

Bestyrelsen for »Grosserer A. Collstrops Hjem for en dansk Videnskabsmand«, Lundehave, stillede forslag om ændring af fundatsens § 5 stk. 1 sidste sætning »Bestyrelsen skal til Stadighed holde en fast Gartner paa Ejendommen«. Det foresloges, at denne sætning udgik. L. L. Hammerich, bestyrelsens formand, motiverede forslaget, som derefter vedtoges af Selskabet.

Selskabets medlemmer havde gennem Einar Andersen modtaget aftryk af to i mødet i »International Council of Scientific Unions« i Bombay i januar 1966 holdte foredrag af J. G. Baer »The International Biological Programme« og af H. J. Bhabha »Science and the Problems of Development«.

L. L. Hammerich ville deltage i det den 8.–9. februar 1966 i Paris holdte møde i eksekutivkomiteen for »Union Académique Internationale«, for hvilken han var præsident.

Det vedtoges at optage følgende afhandlinger:

Dr. phil. Valdemar Poulsen: »Early Cambrian Distacodontid Conodonts from Bornholm«. Trykt i Biol. Medd. **23**, 15.

Mag. scient. Carl J. Veje: »Distribution of Octupole Oscillator Strength in Even-Even Spherical Nuclei from Ni to Pb«. Trykt i Mat. Fys. Medd. **35**, 1.

D. G. Burke, B. Zeidman, Bent Elbek, B. Herskind og M. Olesen: »A Study of Energy Levels in Odd-Mass Ytterbium Isotopes by Means of (d,p) and (d,t) Reactions«. Trykt i Mat. Fys. Med. **35**, 2.

Redaktøren fremlagde:

Hist. Filos. Medd. **41**, 2, Else Marie Bukdahl.

8. Mødet den 18. februar 1966

Til stede var 50 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Nør-lund, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, Hammerich, Martin Kristensen, Lundsgaard, Børge Jessen, Holter, Niels Nielsen, Buchthal, Fenchel, Bjerrum, Degerbøl, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, Kai Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Faurholt, Riis, Noe-Nygaard, Steensberg, Bang, Bohr, Veibel, Mathiassen, Aage Hansen, N. O. Lassen, Steemann Nielsen, Reiz, J. P. Larsen, Maaløe, Schou, Tornehave, Becker, Kr. Hald, Huus, Rudkjøbing, Sparre Andersen, R. W. Asmussen, Kauffmann, Ballhausen, Barker Jørgensen, Kofoed-Hansen, Eigil Nielsen, Skrubbeltrang, Møller, *sekretær*, Berg. – Desuden de udenl. medlemmer Torsten Gustafson (Lund) og Rosenfeld.

JOHS. BRØNDUM-NIELSEN gav en meddelelse: *Nogle nordiske dialektgrænser*.

Dialektgrænser er gamle samfærdselsgrænser, dannede af ødestrækninger, store skove, uvejsomme højderygge o. l. Sådanne gamle samfærdselsgrænser har dannet skel mellem vest- og østnordisk, mellem dansk og svensk, mellem vest- og østjydsk o. s. v.

Som belysende eksempler omtales nærmere dels udviklingen af vokal i tryksvag stavelse (*binda* > *binde* etc.), dels sammentrækningen af participier som *bitit*, *brutil*, *ættil* etc. til *bidt*, *brudt*, *ædt* etc. – fænomener med omtrent samme geografiske udbredelse.

AXEL SCHOU gav en meddelelse: *Nyere iagttagelser vedrørende den postglaciale havstigning og dens konsekvenser for fladkysters stabilitet*.

Siden sidste istid har ismassernes afsmeltning bevirket en tiltagen af oceanernes vandmasse. Denne glacial-eustatiske havstigning, hvis størrelse jugeres til 130–140 meter, foregår stadig. Siden vor tidsregnings begyndelse har havstigningen været ca. 2 meter. Den gennemsnitlige årlige stigning af havets vandspejl i dette århundrede er beregnet til

1,2 mm. Stigningen er ikke jævn, men svingende i en rytme, der i visse tilfælde også er konstateret i gletschernes reduktion. Nutidens kystformer præges helt af denne havstigning, der forklarer fjord- og riaskysternes, d.v.s. transgressionskysternes, dominans.

En hypotese om havstigning som årsag til forøget erosion af alle fladkyster (Per Bruun) går ud på, at tilpasning af et strandplans ligevægtsprofil til en højere vandstand kræver materialetilførsel fra strandbred og bagland, idet det er afgørende bevist, at der fra shelf-arealer uden for 18 m-kurven ikke tilføres de kystnære dele af strandplanet noget materiale. Den konstaterede regression langs Floridas kyster er af samme størrelsesorden som den ud fra hypotesen beregnede. Bassinforsøg støtter også hypotesen, idet etableret vandstigning forårsager sådanne ændringer i et fladkystprofil, som hypotesen forudsætter.

Spredte iagttagelser tyder på, at havniveauet for nogle tusinde år siden har været ca. $1\frac{1}{2}$ –2 meter højere end nu. Kystprofiler fra en række spredtliggende koraløer i det sydlige Pacificområde har erosionshulkeher i dette niveau ifølge observationer fra »Noona Dan«-ekspeditionen (Sofus Christiansen). Strandvolde med eskimoboplader ved Point Barrow i Alaska vidner i samme retning og støtter derved en tidligere fremsat hypotese (Fairbridge) om, at det nuværende havniveau ikke er det højeste siden sidste istid. Såfremt nutiden opfattes som en interglaciertid, kunne disse forhold muligvis tages som vidnesbyrd om, at varmemaksimum er passeret.

Kendskab til den postglaciale havstigning har betydning for prognoser vedrørende klimaændringer og dermed for de forhold, der – som f. eks. fiskerimuligheder – influeres deraf. Hypotesen om forøget kysterosion som globalt fænomen åbner nye perspektiver ved kystsikringsbetragtninger, idet der i alle sådanne indgår et materialetilførselsproblem. Opretholdelse af fladkysternes aktuelle status vil nødvendigvis kræve kunstig tilførsel af sand fra shelfens ydre, dybere dele, en teknisk foranstaltning, der visse steder allerede er iværksat.

Efter forslag af bestyrelsen for »Niels Bohr Legatet«, suppleret med Stig Iuul, vedtog Selskabet følgende om legatets anvendelse og bestyrelse:

»Indtil Selskabet træffer anden bestemmelse, skal følgende regler gælde med hensyn til »Niels Bohr Legatets« anvendelse og bestyrelse:

»Niels Bohr Legatets« renteindtægter skal anvendes til formål, der falder ind under Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs interesseområde, fortrinsvis til sådanne, som ikke henhører under Selskabets normale budget (jvfr. fundats § 5).

Legatets ledelse består af Selskabets præsident (formand), sekretæren og kassekommissionens formand samt to af Selskabet valgte medlemmer (jvfr. fundats § 2).

Forslag eller ansøgning om anvendelse af legatets midler kan kun indgives af et medlem af Selskabet.

Ansøgningsfristen for uddeling af legatet inden for kalenderåret udløber den 1. december.«

Selskabet valgte herefter N. E. Nørlund og Aage Bohr til medlemmer af legatbestyrelsen.

Efter forslag af kassekommissionen vedtog Selskabet at nedsætte et udvalg til at overveje legaternes (Thotts, Classens og Schous) forhold og fremkomme med et forslag til deres fremtidige ordning. Der nedsattes et udvalg bestående af præsidenten, sekretæren, kassekommissionens formand, Stig Iuul og Axel Steensberg.

Direktionen for Det Classenske Fideicommis havde sendt betretning for regnskabsåret juli 1964 til juni 1965.

Som følge af at »International Organization of Pure and Applied Biophysics« var optaget som en union under »International Council of Scientific Unions« under navnet »International Union of Pure and Applied Biophysics«, vedtoges det at forhøje Selskabets kontingent til ICSU med 160 dollars årlig fra og med 1966.

Det vedtoges at indgå bytteforbindelse med University Library, Southampton, og at sende Mat. Fys. Medd. og Skrifter.

C. Møller havde indsendt sin afhandling »Survey of Investigations on the Energy-Momentum Complex in General Relativity«. Trykt i Mat. Fys. Medd. **35**, 3.

9. Mødet den 4. marts 1966

Til stede var 63 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Nørlund, Friis Johansen, Brøndum-Nielsen, Hammerich, Martin Kristensen, Lundsgaard, Børge Jessen, Math. Thomsen, Rubow, Blinkenberg, Niels Nielsen, Brandt Rehberg, Barr, Buchthal, Fenchel, Bjerrum, Bøggild-Andersen, Degerbøl, Blatt, Carsten Olsen, Kai Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Chr. Poulsen, Riis, Topsøe-Jensen, Bøggild, Einarson, Iuul, Ussing, Veibel, Westergaard, Sten, Billeskov Jansen, Mathiassen,

Einar Andersen, Aage Hansen, N. O. Lassen, Zeuthen, Riis, Wingstrand, Schou, Tornehave, Becker, Kr. Hald, Huus, Overgaard Nielsen, Togeby, Troels-Smith, Sparre Andersen, Bagge, Kauffmann, Lindhard, Schiørring, Arnholtz, Ballhausen, Barker Jørgensen, Kofoed-Hansen, Skrubbeltrang, Sorgenfrei, Møller, *sekretær*, Fabricius. – Desuden de udenl. medlemmer Mottelson, Peters, Rosenfeld, og som gæst civilingeniør Annelise Rosenfalck.

FRITZ BUCHTHAL gav en meddelelse: *Impulsledning i sensitive nerver hos mennesket*.

Indledningsvis blev givet en historisk oversigt over indirekte bestemmelser af ledningshastighed i de sensitive nerver. Med elektroniske målemetoder kan man benytte ændringer i de elektriske potentialer, der ledsager nervens aktivitet («aktionspotentialer»), til bestemmelse af nerveimpulsens forplantningshastighed, og man har bl. a. fundet, at hastigheden i de enkelte fibre er desto større, jo tykkere nervefibren er.

De potentialforskelle, der registreres fra nerven »in situ«, er få millionte dele volt, og deres måling kræver specielle fremgangsmåder, hvorved det bliver muligt at bestemme ledningshastighed i sensitive nerver hos mennesket.

Ved at korrelere aktionspotentialer med de sensitive nervefibres diameterfordeling og antal har vi forsøgt at få oplysninger om, hvilke fibre der bidrager til aktionspotentialer ved stærke stimuli, og hvor mange fibre der skal aktiveres, for at et svagt stimulus netop kan opfattes.

Undersøgelserne er udført i samarbejde med civilingeniør ANNELISE ROSENFALCK.

Det vedtoges at vælge Povl Johs. Jensen til medlem af administrationskomiteen for »Monumenta Musicae Byzantinae«. Franz Blatt overtog formandsposten i stedet for Jens Peter Larsen, der havde ønsket at fratrede som formand.

Det vedtoges at optage følgende afhandlinger:

Lic. techn. H. H. Andersen, dr. A. F. Garfinkel, cand. mag. C. C. Hanke og civilingeniør H. Sørensen: »Stopping Power of Aluminium for 5–12 MeV Protons and Deuterons«. Trykt i Mat. Fys. Medd. **35**, 4.

Dr. phil. Chr. Knakkegård Møller og Astrid Marstrander: »The Structure of White Cesium Lead (II) Bromide, CsPbBr₃«. Vil blive trykt i Mat. Fys. Medd. **35**, 5.

Dr. phil. Chr. Knakkegård Møller: »The Structure of Lead (II) Hydroxy-Bromide«. Vil blive trykt i Mat. Fys. Medd. **35**, 5.

Redaktøren fremlagde:

Hist. Filos. Skrifter **4**, 3, D. N. MacKenzie.

Mat. Fys. Medd. **34**, 15, H. H. Andersen & Peter Sigmund.

Biol. Skrifter **14**, 5, Sv. Erik Bendix-Almgreen; **15**, 3, Aksel Nørvang.

Klassemøder.

Den historisk-filosofiske klasse holdt møde med dagsorden:

1. Valg af klasseformand.
2. Forhandling om og afstemning over forslag om indvalg af nye medlemmer.
3. Eventuelt.

Den matematisk-naturvidenskabelige klasse holdt møde med dagsorden:

1. Forhandling om og afstemning over forslag om indvalg af nye medlemmer.
2. Eventuelt.

10. Mødet den 18. marts 1966

Til stede var 41 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Nør-lund, Friis Johansen, Knud Jessen, J. A. Christiansen, Hammerich, Martin Kristensen, Lundsgaard, Børge Jessen, Blinkenberg, Holter, Buchthal, Fenchel, Bjerrum, K. Arne Jensen, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, Kai Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Chr. Poulsen, Faurholt, Riis, Steensberg, Bang, Veibel, Sten, N. O. Lassen, Reiz, Schou, Tornehave, Huus, Rudkjøbing, Povl J. Jensen, Kauffmann, Lindhard, Schiørring, Eigil Nielsen, Skrubbeltrang, Møller, *sekretær*. – Desuden de udenl. medlemmer Chr. Klixbüll Jørgensen (Genève), Mottelson og Rosenfeld.

P. J. Riis gav en meddelelse: *Diana Nemorensis' kultbillede*.

Efter at ANDRÁS ALFÖLDI i 1960 har sandsynliggjort, at en række romerske sølvmøntprægninger fra år 43 f.C. gengiver Dianas kultbillede i den berømte hellige lund ved Nemisøen øst for Ariccia, og efter at ENRICO PARIBENI i 1961 har fremdraget et romersk marmorhoved, der måske er en fri kopi af den tabte originals, er der grund til at overveje, om et arkaisk bronzehoved fundet i nærheden af Ariccia og nu i Ny Carlsberg Glyptotek (kat. no. 29) kan være en rest af originalen.

CHR. KLIXBÜLL JØRGENSEN gav en meddelelse: *Heltallige oxidationstilstande og fraktionelle atomladninger bestemt ved spektroskopiske undersøgelser af overgangsruppekomplekser.*

Salte som NaCl er næsten rent elektrovalente, og homonukleære molekylcr som H₂, P₄ eller S₈ kan kun være kovalente. Det har i lang tid været følt, at de fleste kemiske forbindelser falder mellem disse to extremer. Overgangsruppekomplekser med en delvist fyldt d eller f skal tillader målinger af mange fysiske egenskaber, der giver et kvantitativt udtryk for centralatomets ladning og for molekylorbitalernes delokalisation. Det nyttigste kriterium er måske to-elektron-parametrene, der er en lineær funktion af centralatomets ladning og proportional med gennemsnitsværdien af den delvist fyldte skals reciprokke afstand fra kernen. Denne påstand er gyldig, selv om Watson-effekten svarer til mindre værdier end beregnet for Hartree-Fock-radialfunktioner. Den nephelauxetiske effekt i chromophorerne synes at vise, at centralatomets ladning altid er noget mindre end oxidationstilstanden (et helt tal, man kan definere ud fra antallet af elektroner i den delvist fyldte skal), men, i modsætning til Paulings elektroneutralitetsprincip, oftest væsentligt højere end 1.

Induktion fra spektre virker bedre end forsøg på M.O. beregninger, og specielt kan Wolfsberg-Helmholz modellen kun have en chance, hvis Madelung-lignende led tages i betragtning.

Sekretæren meddelte, at den historisk-filosofiske klasse havde genvalgt Franz Blatt til klasseformand for årene marts 1966–69.

Sekretæren gav meddelelse om klassernes forslag til indvalg af nye medlemmer.

Til den 9. generalforsamling i »International Committee on Space Research« (COSPAR) den 10.–19. maj 1966 i Wien delegeredes B. Peters. Beretning trykt 149–151.

11. Mødet den 1. april 1966

Til stede var 59 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Nør-lund, Friis Johansen, J. A. Christiansen, Hammerich, Martin Kristensen, Lundsgaard, Børge Jessen, Math. Thomsen, Blinkenberg, Niels Nielsen, Brandt Rehberg, Barr, Fenchel, Degerbøl, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, Kai Pedersen, Tovborg Jensen, Faurholt, Riis, Topsøe-Jensen, Bøggild, Iuul, Noe-Nygaard, Steensberg, Bang, Bohr, Ussing, Veibel, Sten, Aage Hansen, N. O. Lassen, Zeuthen, Hakon Lund, Wing-

strand, J. P. Larsen, Ottesen, Schou, Tornehave, Becker, Kr. Hald, Overgaard Nielsen, Troels-Smith, Weis-Fogh, Sparre Andersen, R. W. Asmussen, Kauffmann, Knud O. Møller, Schjørring, Arnholtz, Ballhausen, Barker Jørgensen, Kofoed-Hansen, Eigil Nielsen, Skrubbeltang, Sorgenfrei, Møller, *sekretær*. – Desuden det udenl. medlem Rosenfeld.

Sekretæren meddelte, at Selskabet havde mistet to udenlandske medlemmer, nemlig dr. phil. RAGNAR JOSEPHSON, fh. professor i kunsthistorie ved universitetet i Lund, optaget i den historisk-filosofiske klasse den 13. april 1951, død den 27. marts 1966, og dr. ALFRED NEWTON RICHARDS, fh. professor i farmakologi ved universitetet i Philadelphia, optaget i den matematisk-naturvidenskabelige klasse den 12. april 1946, død den 24. marts 1966.

C. J. BECKER gav en meddelelse: *Den anden jernalder-landsby ved Grøntoft, Vestjylland.*

For to år siden blev der i Selskabet givet en meddelelse om udgravning af en landsby fra førromersk jernalder i Vestjylland. Udgravningerne er fortsat i 1964 og 1965, hvorved det er lykkedes at afdække endnu en landsby på marken lige nord for den først fundne. Den nye landsby er fra ældste del af førromersk jernalder (ca. 400 f. Kr.) og er den hidtil ældste landsby, der kendes fra dansk jernalder. Skønt der er tydelige forskelle mellem den og den 100-200 år yngre landsby, der udgravedes 1961-63, er der også så stor lighed, at der muligvis er tale om to faser i een og samme landsbys historie.

Samtidig med at det nye fund ændrer problemstillingen omkring de ældste jernalder-landsbyer, har det også givet en forklaring på, hvorfor man hidtil ikke har fundet større samlinger af huse eller landsbyer fra den allerførste jernalder.

Carlsbergfondets direktion havde til Selskabet sendt følgende fortrolige indstilling, der var udsendt til medlemmerne som tillæg til mødesedlen:

»Under henvisning til tillæg til fundats for Carlsbergfondet af 12. oktober 1888 paragraf 3, jvfr. fondets statutter paragraf II, skal direktionen indstille, at friboligen i Gamle Carlsbergs Hovedbygning tilbydes professor, dr. Bengt Strömghren. Denne indstilling er enstemmig.«

Ved den skriftlige afstemning valgtes Bengt Strömghren.

Der foretoges skriftlig afstemning over de fra klasserne indbragte forslag til optagelse af nye medlemmer.

Til indenlandsk medlem valgtes:

I den historisk-filosofiske klasse: dr. phil. ERLING HAMMERSHAIMB, professor i semitisk filologi ved universitetet i Århus.

Til udenlandske medlemmer valgtes følgende:

I den historisk-filosofiske klasse: dr. phil. RAYMOND WILLIAM FIRTH, professor i antropologi ved London School of Economics; fil. dr. NILS ERIK MAGNUS LÖNNROTH, professor i historie ved universitetet i Göteborg; dr. phil. EILIV SKARD, professor i antik åndshistorie ved universitetet i Oslo, og dr. litt. OLIVER STRUNK, fh. professor i musikvidenskab ved universitetet i Princeton, nu i Grottaferrata (Rom).

I den matematisk-naturvidenskabelige klasse: Sir WILLIAM VALLANCE DOUGLAS HODGE, professor i astronomi og geometri ved universitetet i Cambridge, Engl.; ANDERS OLOF GUNNAR KÄLLÉN, professor i teoretisk fysik ved universitetet i Lund, og GUIDO PELLEGRINO ARRIGO PONTECORVO, professor i genetik ved universitetet i Glasgow.

Til Selskabets redaktør for årene 1966–71 genvalgtes L. L. Hammerich.

Til medlem af Carlsbergfondets direktion for perioden 1. oktober 1966–30. september 1976 genvalgtes Aksel Tovborg Jensen.

Til medlem af kassekommissionen for årene 1966–70 genvalgtes P. J. Riis.

Til revisor for årene 1966–70 genvalgtes C. J. Becker.

Til revisorsuppleant for årene 1966–70 genvalgtes Nils Schjørring.

Til medlem af bestyrelsen for »Emil Herborgs Legat« for årene 1966–74 genvalgtes Arne Noe-Nygaard.

Til medlem af bestyrelsen for »Det danske Institut« i Rom for årene 1966–70 genvalgtes Stig Iuul.

Bestyrelsen for »Emil Herborgs Legat« havde tidligere besluttet at foretage en sammenlægning af de fire legatportioner til to dobbeltportioner ved ledighed af legatet. Da een enkeltportion af legatet var ledig fra 1. april 1966, havde bestyrelsen besluttet at tildele cand. mag. Jens Thorup denne portion for året 1966–67, således at han i dette tidsrum modtog en dobbeltportion af legatet. Fra 1. april 1967 skulle opslås som ledige to dobbeltportioner af legatet, hver på 300 kr. månedlig.

C. Overgaard Nielsen forelagde et forslag om Selskabets støtte til sikring af en del af Hald egeskov til forskningsformål. Selskabet besluttede at støtte forslaget.

»Danmarks Akvarium« havde sendt beretning for året 1964–65.

Efter indstilling fra repræsentationsudvalget vedtog Selskabet følgende:

Til den anden generalforsamling i »International Biological Programme« den 4.–7. april 1966 i Paris sendtes ingen delegeret. Selskabet havde tidligere vedtaget at sende een delegeret, men da Selskabets forbindelse med IBP endnu ikke var afklaret, vedtoges det at træffe anden beslutning.

Til mødet i »Union Académique Internationale« den 13.–18. juni 1966 i Bruxelles delegeredes Franz Blatt og L. L. Hammerich.

Til »The 9th International Congress of Onomastic Sciences« den 4.–9. juli 1966 i London delegeredes Kr. Hald.

Til mødet i »International Mathematical Union« og »International Mathematical Congress« den 13.–15. og 16.–26. august 1966 i Moskva (Dubna) delegeredes professor Ebbe Thue Poulsen.

Til »Le 7e Congrès des Sciences Préhistoriques et Proto-historiques« den 24.–30. august 1966 i Prag delegeredes C. J. Becker.

Til »Le 10e Congrès International de la Fédération Internationale des Langues et Littératures Modernes« den 29. august–3. september 1966 i Strasbourg delegeredes L. L. Hammerich.

Til »The 13th Congress of Byzantine Studies« den 5.–10. september 1966 i Oxford delegeredes Oliver Strunk.

Til mødet i »International Union of Pure and Applied Biophysics« den 5.–9. september 1966 i Wien delegeredes Fr. Buchthal.

Til »The John Dalton Bicentenary« i september 1966 i Manchester skulle eventuelt sendes et telegram.

Til Rutgers University, New Brunswick, 200-års jubilæum den 22. september 1966 skulle sendes et telegram.

Til »The 4th International Measurement Congress« i Warszawa den 3.–8. juli 1967 sendtes ingen delegeret.

Kassekommissionen havde bevilget regulering af lønninger til sekretariatets personale fra 1. april 1966.

Stig Veibel havde indsendt sin afhandling i samarbejde med J. Ilum Nielsen: »Studies on Fused Systems containing the 1,4-Diazepine Nucleus«. Vil blive trykt i Mat. Fys. Medd. **35**, 6.

Det vedtoges at optage følgende afhandling: af Mag. Schuyler Jones, p. t. Kabul: »Political Organization of the Kam Kafirs«. Vil blive trykt i Hist. Filos. Medd.

Redaktøren fremlagde:

Biol. Skrifter **15**, 1, Niels Foged.

12. Mødet den 15. april 1966

Til stede var 45 medlemmer, nemlig: Einar Lundsgaard, *fung. præsident*, Nørlund, Brøndum-Nielsen, J. A. Christiansen, Martin Kristensen, Børge Jessen, Math. Thomsen, Holter, Buchthal, Fenchel, Rosenkrantz, Carsten Olsen, Kai Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Topsøe-Jensen, Bøggild, Iuul, Noe-Nygaard, Steensberg, Veibel, Sten, Billeskov Jansen, N. O. Lassen, Zeuthen, Hakon Lund, Reiz, Wingstrand, Schou, Tornehave, Huus, Rudkjøbing, Troels-Smith, Weis-Fogh, Sparre Andersen, E. Asmussen, Lindhard, Schiørring, Thor Bak, Ballhausen, Barker Jørgensen, Kofoed-Hansen, Skrubbeltrang, Sorgenfrei, Hammerich, *fung. sekretær*. – Desuden de udenl. medlemmer Torsten Gustafson (Lund) og Mottelson.

Den fung. præsident oplæste et telegram fra Bengt Strömngren, hvorefter han med taknemmelighed modtog Selskabets tilbud om »æresboligen«.

C. BARKER JØRGENSEN gav en meddelelse: *Den transplanterede hypofyses funktion.*

I 1952 viste G. W. HARRIS og DORA JACOBSON, at transplantation af hypofysen hos rotter medførte stærk formindskelse af hypofysens funktion, når transplantationen resulterede i afbrydelse af de normale forbindelser til hjernen (*hypothalamus*). Talrige senere undersøgelser har bibragt os et detailleret billede af hypofysens funktionelle afhængighed af centralnervesystemet hos forskellige pattedyr, medens forholdene hos de andre hvirveldyrgrupper endnu kun er mangelfuldt undersøgte.

Foredragsholderen har i samarbejde med mag. LIS OLESEN LARSEN og mag. PER ROSENKILDE, København, Dr. W. J. VAN DONGEN, Nijmegen, dr. B. LOFTS, London, og dr. P. G. W. J. VAN OORDT, Utrecht, undersøgt den transplanterede hypofyseforlaps gonadotrope, adrenocorticotrope og thyretrope funktion hos skruptudsen som et led i sammenlignende undersøgelser over centralnervøs kontrol af hvirveldyrhypofysen. Resultater af disse undersøgelser blev fremlagt.

Efter indstilling af bestyrelsen for »Mag. art. Marcus Lorenzens Legat« vedtog Selskabet følgende bevillinger:

Til studiet af dansk sprog: stud. mag. Vibeke Christensen 1000 kr.; cand. mag. Niels Haastrup 1000 kr.; stud. mag. Eva Meldgaard 1000 kr.; – og til studiet af dansk flora: kaptajn M. P. Christiansen 1000 kr.; cand. mag. Alfred Hansen 400 kr.; stud. scient. Ida Nicolaisen 1200 kr.; seminarielektor Anfred Pedersen 400 kr., i alt 6000 kr.

Efter ansøgning var der bevilget Selskabet et statstilskud på 180 000 kr. for finansåret 1966–67.

Einar Andersen havde sendt beretning om mødet i »International Council of Scientific Unions« den 6.–11. januar 1966 i Bombay. Trykt side 143–148.

Franz Blatt og L. L. Hammerich havde sendt beretning om mødet i »Union Académique Internationale« den 15.–19. juni 1965 i Paris. Trykt side 141–142.

Ved aftensbordet efter mødet meddelte den fung. præsident, Einar Lundsgaard, at L. L. Hammerich den 18. april havde været Selskabets redaktør i 25 år. På Selskabets vegne udtrykte han den varmeste lykønskning og overrakte L. L. Hammerich en sølv-cigarkasse med inskription. L. L. Hammerich takkede.

13. Mødet den 29. april 1966

Til stede var 46 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Nør-lund, Brøndum-Nielsen, J. A. Christiansen, Martin Kristensen, Lundsgaard, Borge Jessen, Fabricius, Blinkenberg, Holter, Barr, Fenchel, Bjerrum, Brandt, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, Kai Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Chr. Poulsen, Faurholt, Peter Jørgensen, Noe-Nygaard, Bang, Bohr, Veibel, Sten, N. O. Lassen, Reiz, Tornehave, Kr. Hald, Huus, Troels-Smith, R. W. Asmussen, Bagge, Povl J. Jensen, Arnholtz, Ballhausen, Kofoed-Hansen, Eigil Nielsen, Skrubbeltrang, Sorgenfrei, Hammershaimb, Møller, *sekretær*. – Desuden de udenl. medlemmer Torsten Gustafson (Lund), Mottelson og Peters.

Sekretæren meddelte, at Selskabet havde mistet et indenlandsk medlem, nemlig dr. phil. WOLJA CHRISTIAN ERICHSEN, lektor i koptisk ved Københavns Universitet, optaget i den historisk-filosofiske klasse den 15. april 1955, død den 25. april 1966.

Selskabet havde sendt en blomsterdekoration til N. E. Nør-lund i anledning af, at han den 28. april 1966 havde været medlem af Selskabet i 50 år.

HOLGER HJELHOLT gav en meddelelse: *Englands mægling i den dansk-tyske strid 1848–50. II. Fra novemberministeriet til freden med Preussen og Londonprotokollen (2. juli og 2. aug. 1850)*.

Efter forkastelsen af Palmerstons mæglingsforslag fra sommeren 1848 kom de følgende forhandlinger til alene at dreje sig om forslaget om Slesvigs »selvstændighed« eller »uafhængighed«. Det lykkedes imidlertid ikke Palmerston at bringe en forståelse til veje. Men Ruslands tryk nødte Preussen til ved freden 2. juli 1850 at opgive sin militære hjælp til Slesvig-holstenerne. Rusland var ligeledes initiativtager til Londonprotokollen 2. aug. s.å. Englands tilslutning til denne gennemførtes af Palmerston trods forbitret modstand fra det engelske kongehus. Som prins Albert sagde, havde man nu engang fået den »fikse idé«, at Tyskland blot ville løsrive Holsten og Slesvig fra Danmark for selv at inkorporere dem.

Arbejdet udgør afslutningen på det i Historisk - filosofiske Meddelelser bd.41, nr.1 udkomne værk.

ARTHUR ARNHOLTZ gav en meddelelse: *Kan man opstille en positiv prosodi?*

Betegnelsen *prosodi* har været brugt dels om verslærens helhed, dels om dens teoretiske hoveddisciplin: læren om, hvorledes tekster kan bygges, så de selv kræver taktmæssig prægning. I den sidstnævnte betydning falder prosodien i en *almindelig del*, som undersøger, *hvordan* (ved hvilke midler) en tekst kan danne eller spejle et metrum, og en *speciel del*, som derefter undersøger, *hvorvidt* (inden for hvilke grænser) denne proces er mulig.

Metrumsdannelsen kræver markeringer og mellemrum, og talen imødekommer disse krav henholdsvis med stavelsernes accenter og kvantiteter. Prosodiske direktiver udgår dog først fra rækker af gruppetoppe og fra summer af gruppelængder.

Vers med lutter 2- eller 3-stavelser taktled (rene eller passende blandet) vil sædvanlig være prosodisk aktive; de vil høres både talerette og taktrette. I vers med større eller mindre grupper, med 4- eller 1-stavelser taktled, vil derimod metret dominere over sproget og skabe en række let talefremmede og prosodisk svækkede arter.

»International Council of Scientific Unions« havde sendt beretning om mødet den 5.-11. januar 1966 i Bombay.

Det vedtoges at supplere nationalkomiteen for »International Union of Geological Sciences« med direktør for »Danmarks geologiske Undersøgelse«, dr. phil. Ole Berthelsen og professor Svend Saxov, Århus.

Det vedtoges at optage følgende afhandlinger:

Dr. Jørg Eichler og dr. Toshio Marumori: »Deformed Excited States in Closed Shell Nuclei«. Vil blive trykt i Mat. Fys. Medd. **35**, 7.

Lektor V. Middelboe: »Some Accurate Half-Life Determinations«. Vil blive trykt i Mat. Fys. Medd. **35**, 8.

Den fung. redaktør fremlagde:

Mat. Fys. Medd. **34**, 16, Jørgen Otzen Petersen.

Biol. Medd. **23**, 15, Valdemar Poulsen.

Ved aftensbordet efter mødet overbragte præsidenten Johs. Pedersen Selskabets hjertelige lykønskning til N. E. Nørlund i

anledning af hans 50-års jubilæum den 28. april 1966 som medlem af Selskabet. N. E. Nørlund takkede.

14. Mødet den 13. maj 1966

Til stede var 57 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Nørlund, Friis Johansen, Brøndum-Nielsen, J. A. Christiansen, Hammerich, Martin Kristensen, Lundsgaard, Borge Jessen, Holter, Niels Nielsen, Barr, Buchthal, Degerbøl, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, Kai Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Chr. Poulsen, Faurholt, Iversen, Riis, Bøggild, Iuul, Noe-Nygaard, Steensberg, Bang, Thorson, Billeskov Jansen, Einar Andersen, Aage Hansen, N. O. Lassen, Reiz, J. P. Larsen, Ottesen, Schou, Tornehave, Becker, Kr. Hald, Huus, Overgaard Nielsen, Rudkjøbing, Weis-Fogh, Sparre Andersen, R. W. Asmussen, Bagge, Kauffmann, Lindhard, Arnholtz, Ballhausen, Koføed-Hansen, Eigil Nielsen, Sorgenfrei, Møller, *sekretær*. – Desuden de uden. medlemmer Bendz og Mottelson.

C. J. BECKER talte mindeord om JOHANNES BRØNDSTED.
Trykt side 105–117.

A. REIZ gav en meddelelse: *Om det europæiske observatorium på den sydlige halvkugle, European Southern Observatory (ESO)*.

Planer om oprettelse af et vesteuropæisk observatorium på den sydlige halvkugle, som blev fremsat i 1953 af J. H. OORT i Leiden, er nu ved at virkeliggøres. I et bjergområde ca. 600 km nord for Santiago i Chile, med overordentlig gode betingelser for astronomiske iagttagelser, er de forberedende arbejder afsluttet, og den første kikkert vil blive opstillet i nær fremtid.

I konventionen for ESO, som regeringerne i Frankrig, Holland, Sverige og Vesttyskland har ratificeret, forudses, at observatoriets hovedinstrumenter skal være spejlkikter med spejldiameter fra 1 til 3,5 meter, af forskellig konstruktion og forsynet med hjælpudstyr for blandt andet fotoelektriske og spektroskopiske iagttagelser. Med opstillingen af 3,5 meter teleskopet i 1971 vil etableringen af observatoriet være afsluttet.

Hvis planer om dansk deltagelse i ESO-organisationen realiseres, vil der være skabt store muligheder for dansk astronomisk forskning.

Kassekommissionen forelagde ved formanden, A. Tovborg Jensen, Selskabets reviderede regnskab for året 1965. Uddrag heraf er trykt side 118–121.

Carlsbergfondets direktion forelagde ved formanden, Stig Juul, beretning om fondets virksomhed i året 1. oktober 1964 til 30. september 1965. Trykt II, side 1-70, I-X.

Kassekommissionen havde genvalgt A. Tovborg Jensen til formand i det kommende år.

Bestyrelsen for »Grosserer A. Collstrops Hjem for en dansk Videnskabsmand«, Lundehave, havde sendt beretning og regnskabsoversigt for året 1965. Regnskabet var revideret af undervisningsministeriet. Trykt side 134-135.

Bestyrelsen for »Emil Herborgs Legat« havde sendt beretning og revideret regnskab for året 1965. Trykt side 136. Selskabet gav decharge for regnskabet.

Bestyrelsen for »Niels Bohr Legatet« havde sendt revideret regnskab for året 1965. Trykt side 137.

Bestyrelsen for »Mag. art. Marcus Lorenzens Legat« havde sendt beretning for året 1965-66 og revideret regnskab for året 1965. Trykt side 138-139.

Efter indstilling fra Selskabet til undervisningsministeriet om en ændring i fundatsen for »Grosserer A. Collstrops Hjem for en dansk Videnskabsmand« § 5 stk. 1 var der modtaget kongelig konfirmation på denne ændring.

Selskabet havde modtaget beretning om generalforsamlingen i »International Council for Philosophy and Humanistic Sciences« (CIPSH), den 15.-18. september 1965 i København.

Det vedtoges at forhøje Danmarks kontingent til »International Union of Physiological Sciences« fra 50 til 100 dollars fra 1. januar 1966 at regne.

Efter Selskabets ansøgning havde Carlsbergfondets direktion besluttet med virkning fra 1. januar 1966 at forhøje tillægget til det i henhold til § X i fondets statutter ydede tilskud fra fondet

til Selskabet fra 50 000 til 70 000 kr. årlig, således at fondets årlige tilskud til Selskabet blev 90 000 kr. årlig, hvoraf 20 000 kr. som statutmæssigt tilskud og 70 000 kr. som tillæg hertil. Direktionen havde endvidere besluttet at bevilge Selskabet et tilskud på 12 000 kr. for indeværende regnskabsår til dækning af under-skud på Selskabets publikationskonto.

L. L. Hammerich omtalte den øjeblikkelige økonomiske situa-tion for Selskabet, især vedrørende publikationsudgivelsen.

Det vedtoges at nedsætte et udvalg, bestående af præsidenten, sekretæren, redaktøren og kassekommissionens formand til at finde en ordning på Selskabets økonomi i sommerens løb. Re-sultatet heraf skulle meddeles Selskabet i næste mødesæson.

L. L. Hammerich stillede forslag om en forhøjelse af priserne på Selskabets publikationer, i særdeleshed de ældre, og trykning af en ny prislister. Endvidere måtte der foretages en ændring af Selskabets forretningsorden § 8 stk. 2 vedrørende fastsættelse af priser for nye publikationer. L. L. Hammerich bemyndigedes til at forhandle med kommissionæren. Spørgsmålet om en ændring af forretningsordenen skulle tages op i næste mødesæson.

Holger Hjelholt havde indsendt sin afhandling: »British Mediation in the Danish-German Conflict 1848–50, Part Two«. Vil blive trykt i *Hist. Filos. Medd.* **42**, 1.

Sekretæren meddelte, at Selskabet i den forløbne sæson 1965–66 havde holdt 14 møder, i hvilke 9 medlemmer af den historisk-filosofiske klasse havde givet 10 meddelelser, nemlig Arnholtz, Becker (1 + mindeord), Birket-Smith, Brøndum-Nielsen, Bøggild-Andersen, Hammerich, Hjelholt, Riis, Tøgeby (minde-ord), – og 12 medlemmer af den matematisk-naturvidenskabelige klasse havde givet 13 meddelelser, nemlig Buchthal, Degerbøl, Anders Hald, Heisenberg, Barker Jørgensen, Klixbüll Jørgensen, N. O. Lassen (1 + mindeord), Reiz, Axel Schou, Teilum, Weis-Fogh og Westergaard.

Hermed sluttede mødesæsonen 1965–66.

Efter mødesæsonens afslutning har Selskabet mistet tre udenlandske medlemmer, nemlig: dr. MILISLAV DEMEREC, fh. direktør for Department of Genetics, Carnegie Institution of Washington, Cold Spring Harbor, Long Island, N.Y., optaget i den matematisk-naturvidenskabelige klasse den 6. april 1956, død den 13. april 1966; dr. jur., med., phil. & scient. GEORGE CHARLES DE HEVESY, fh. professor, Niels Bohr Institutet i København og Institutet för organisk-kemisk Forskning i Stockholm, optaget i den matematisk-naturvidenskabelige klasse den 3. april 1925, død den 5. juli 1966; og dr. SAMSON EITREM, fh. professor i klassisk filologi ved universitetet i Oslo, optaget i den historisk-filosofiske klasse den 10. april 1931, død den 8. juli 1966.

Desuden har Selskabet modtaget underretning om, at følgende to udenlandske medlemmer tidligere er afgang ved døden, nemlig: dr. CECIL KENT DRINKER, fh. professor i fysiologi ved Harvard University, School of Public Health, Boston, Mass., optaget i den matematisk-naturvidenskabelige klasse den 12. april 1946, død den 14. april 1956; og dr. HENRI-CLÉMENT-GUSTAVE GRÉGOIRE, fh. professor i græsk ved universitetet i Bruxelles, optaget i den historisk-filosofiske klasse den 12. april 1946, død den 28. september 1964.

Rettelse.

I mindetalen om Øjvind Winge (Oversigt 1964–65, side 105 og 107) er anført dødsdatoen 5. maj 1964 i stedet for 5. april 1964.



J. C. Jacobson

MINDEORD

I.

J. C. JACOBSEN

13. januar 1895–6. maj 1965.

Tale i Videnskabernes Selskabs møde den 15. oktober 1965.

Af **N. O. Lassen.**

Jacob Christian Jacobsen fødtes samme år som røntgenstrålerne opdagedes, og året før de radioaktive stråler første gang blev iagttaget, de stråler, som senere var emnet for de fleste af hans videnskabelige arbejder, og til hvis udforskning han har ydet væsentlige bidrag. Hans fader var gårdejer i Vokslev ved Nibe, hans moder var af sønderjydske herkomst, og selv var han hele sit liv præget af sin jydsk afstamning. Han blev student fra Aalborg 1913 og i 1919 cand. mag. fra Københavns universitet med fysik som hovedfag. Han knyttedes straks til det nyoprettede Institut for teoretisk fysik, hvis leder var professor Niels Bohr, og i dette instituts afdeling for eksperimentalfysik virkede han til sin død i 1965, dog med nogle afbrydelser, dels af et studieophold i Cambridge, England, 1935, dels af et par års forberedende arbejde vedrørende atomenergien med påfølgende ansættelse som forskningschef ved atomenergikommissionens forsøgsanlæg i Risø 1956–58. 1941 blev Jacobsen udnævnt til professor ved og leder af Universitetets fysiske laboratorium (UFL), en stilling som han havde til 1956, uden at dette dog influerede nævneværdigt på hans tilknytning til Institutet. Der bestod i Jacobsens tid altid et meget nært samarbejde mellem Institutet og UFL, og Jacobsen vedblev også efter sin udnævnelse til professor at være leder af Institutets cyklotronafdeling. Nogle år senere flyttede iøvrigt UFL fra Den tekniske højskoles Sølvtorvsbygning, hvor det hidtil havde haft til huse, til lokaler i Institutets bygninger på Blegdamsvej.

Mange er de gymnasielærere og andre danske fysikere, der, som jeg, med glæde og taknemlighed tænker tilbage på deres ud-

dannelsestid »i kælder« på Blegdamsvej hos Jacobsen. Han kunne måske virke noget fåmælt og indesluttet, men når hans elever først havde lært ham at kende, holdt de af ham på grund af hans altid noble, overbærende optræden over for dem, og de så op til ham og beundrede ham som den dygtige og dristige eksperimentalfysiker, han var.

I min studietid sidst i 30'erne lærte vi f. eks. at sætte en tæller sammen af klavertråd, messingrør og rav- eller ebonitprop- per ved hjælp af picein, og når Dr. Jacobsen havde samlet en tæller, var den vakuumbet, medens vi studerende ikke altid var så heldige. Tråden ætsedes efter en bestemt forskrift, salpetersyre af bestemt styrke, en bestemt spændingsforskel, o.s.v. Men Jacobsen var aldrig bange for at bryde med de skrevne eller uskrevne love, han holdt af at prøve nye, ofte ganske ukonventionelle, metoder. »Selv om nogle skriver, at sådan og sådan er den bedste måde at lave tællere på, så skal man ikke tro for meget på det, for de har ikke prøvet alt«, sagde han. Vi lærte om tællere, tågekamre, ioniseringskamre og andre ting. Belæringen foregik ikke ved lange mundtlige forklaringer, men Jacobsen viste os, hvordan man skulle gøre, og det gjorde han fortrinligt. Lodde kunne han, både elektriske apparater og ting, som krævede større tin- eller sølvlodninger, blæse glas var han en mester til, lakke og klistre med picein, segllak, skællak og andre ting ligeledes; mekanisk arbejde var han ikke ukendt med, selv om det egentlige dreje- og fræsearbejde altid blev overladt til Instituttets mekaniske værksted, som ofte kun fik ret løse blyantsskitser at arbejde efter og så selv måtte finde ud af detaljerne.

Jacobsen var, hvad man nok nu vil betegne som en eksperimentalfysiker af den gamle skole, og inden for den rene eksperimenterkunst var han en ener. Han holdt af selv at lave sine apparater, og på dette område viste han megen opfindsomhed. Mange sindrige apparater og opstillinger har han i tidens løb konstrueret, men kun få – f. eks. en koincidensanordning og en anordning til måling af svage ioniseringsstrømme – er publicerede. Karakteristisk for hans konstruktioner er hans øje for de væsentlige sider af problemerne, og i forbindelse hermed hans ligegyldighed overfor udseendet – vel at mærke, når dette ikke var væsentligt for apparatets funktion – og hans mangel på respekt for det konventionelle; han betænkte sig aldrig et øjeblik på at save huller i

bordplader eller splitte instrumenter ad for at bruge en enkelt del af dem, hvis det var en praktisk fremgangsmåde. Ejendommeligt nok kunne han på nogle andre ikke faglige områder lægge stærk vægt på regler og traditioner.

Blandt Jacobsens apparater er der et, som på grund af sin størrelse og betydning må nævnes særskilt, nemlig Instituttets cyklotron. Den var vistnok den første cyklotron på det europæiske kontinent, med det første spæde »beam« i 1938, kun seks år efter Lawrences pionercyklotron, og i konstruktionen var flere originale enkeltheder. Jacobsen er ikke ene om æren for bygningen af denne maskine. Initiativet var Niels Bohrs, og mange andre bidrog med råd og dåd; nævnes må direktør Meyer fra Thomas B. Thrige, som konstruerede magneten. Også i konstruktionsarbejdet på Instituttet deltog andre, således f. eks. den unge amerikanske fysiker L. J. Laslett, som kom fra Lawrences laboratorium i Californien; men Jacobsen var lederen af dette arbejde, og *hans* dygtighed og overordentlig store arbejdsindsats var af afgørende betydning for den heldige gennemførelse af det store projekt.

I sit forskningsarbejde viste Jacobsen ofte stor optimisme. »Man skal ikke bruge for megen tid i forvejen til at tænke på, hvordan man vil gøre, for man kan alligevel ikke se problemerne, før man står med tingene i hænderne. Det, det gælder om, er hurtigst muligt at komme igang, at få set den søgte effekt, og så kan man begynde at tænke på at forbedre sin opstilling.« På den anden side var Jacobsen i besiddelse af megen sund kritisk sans, og begge dele, i forbindelse med hans store faglige viden og dygtighed, bevirkede, at han ofte hurtigt nåede et heldigt resultat af sine forsøg. Et enkelt eksempel skal nævnes, nemlig et ikke publiceret arbejde fra 1952. På den tid havde man begyndt at tænke på at bygge en stor proton-synkrotron i Europa, og i dette år kom så meddelelsen om det nye »strong focusing« princip. Straks anstilledes på Instituttet, med professor Jacobsen som den drivende kraft, en undersøgelse, i hvilken det på få uger lykkedes ved hjælp af thorium α -partikler at give en eksperimentel demonstration af princippet.

Jacobsen holdt i mange år forelæsninger i optik og i atomfysik. Disse var vel ikke særligt inciterende, men lige som de foredrag, han af og til holdt i Fysisk Forening eller ved andre

lejligheder, var de altid logisk opbyggede, tankegangen var klar, sproget knapt, sætningerne kortfattede. De væsentlige sider af emnet bragtes frem på en klar måde, ikke tilsløret af mindre væsentlige detaljer; ville tilhørerne vide noget om disse sidste, kunne de jo spørge bagefter. Sidste gang vi fik lejlighed til at høre et sådant velforberedt foredrag var, da en kreds af medarbejdere ved en sammenkomst på Institutet hyldede professor Jacobsen på hans 70-årsdag. Han fortalte her om det arbejde, han havde beskæftiget sig med de sidste år, en undersøgelse af specielt konstruerede centrifugers anvendelighed til adskillelse af isotoper. Hans endelige mål var vistnok at nå til en sådan udformning af apparatet, at en lønnende isotopadskillelse kunne foretages, og han havde nået visse lovende resultater, men arbejdet var endnu langt fra afsluttet, og han håbede at fortsætte med det i sit otium.

Også mange af Jacobsens publikationer er præget af en meget kortfattet stil, og mange er blot blevet til korte noter, hvor andre ville have skrevet mere udførlige afhandlinger. »Men ingen har jo tid til at læse lange redegørelser«, sagde han gerne. Mange vil give ham ret, men få har som han i tale og skrift behersket begrænsningens kunst.

En stor del af Jacobsens videnskabelige arbejder har – naturligt nok – nær tilknytning til Niels Bohrs tanker, og ofte var Jacobsens eksperimentelle resultater en god støtte for Bohrs teoretiske betragtninger. Resultaterne af de to optisk spektroskopiske arbejder, Jacobsen har deltaget i sammen med henholdsvis H. M. Hansen og A. Udden, var således i god overensstemmelse med Bohrs teori om atomernes opbygning, og ligeledes resulterede flere af Jacobsens mange undersøgelser af radioaktive strålers opførsel i en bekræftelse på andre af Bohrs teorier.

Sammen med Johs. Olsen udsendte Jacobsen i 1922 et arbejde vedrørende lithiums stoppeevne over for α -partikler. Med et fladt ioniseringskammer, forbundet til et kvadrantelektrometer, målte de ioniseringen hen langs banen for bundter af α -partikler, og de bestemte rækkeviddeformindskelsen ved passagen gennem tynde lag af lithium, fremstillet ved hjælp af en presse, som Bohr havde konstrueret. Resultaterne gav en bekræftelse på

Bohrs teori for stopningen af α -partikler såvel som på hans tanker om lithiumatomets opbygning.

Året efter iagttog Henderson, at α -partikler kan optræde i forskellige ladningstilstande, og lidt senere viste Rutherford, at de ved gennemgangen gennem stof vil indfange og atter tabe elektroner ved sammenstød med stoffets atomer. En α -partikel vil altså have en ladning, som på dens vej langs banen svinger frem og tilbage mellem 2 og 1 elementærladninger (og eventuelt 0 ladninger, hvis hastigheden er lille). Rutherford kunne ligefrem måle middelvejlængden λ_1 for enkeltladede partikler, d. v. s. sandsynligheden for elektrontab i luft. Han målte partiklernes afbøjning i et magnetfelt og fandt, at nogle afbøjedes kun halvt så meget som normalt; der iagttoges to »bånd«, midterbåndet og hovedbåndet, svarende til henholdsvis enkelt- og dobbeltladede partikler. Var der luft ved lavt tryk i apparatet, ændredes antallet af de enkeltladede partikler, når trykket varieredes, idet nogle tabte elektronen og blev dobbeltladede på deres vej gennem apparatet; midterbåndets intensitet formindskedes med voksende tryk, og samtidig fremkom en kontinuert fordeling mellem de to bånd; måling af midterbåndets intensitet som funktion af trykket gav oplysning om λ_1 .

Bohr var meget interesseret i Rutherfords resultater. Han tænkte nu, at der måtte være særlige forhold i brint, idet en α -partikel i denne luftart måtte have særlig vanskeligt ved at indfange en elektron. Ved sammenstødet mellem α -partiklen og et brintatom skal elektronen meddeles både den rigtige fart og den rigtige retning for at den efter stødet skal kunne følge med α -partiklen, og chancen herfor er meget lille. Anderledes stiller det sig i atomer med flere elektroner, dels fordi disses omløbshastigheder i atomet er større, dels fordi hvis en elektron indfanges, kan en af de andre elektroner optage den overskydende energi og impuls.

De særlige forhold ved brint undersøgte Jacobsen i forsøg af lignende art som Rutherfords, og resultaterne, som er beskrevet i en kort note i »Nature« og mere indgående i hans disputats fra 1928, var en bekræftelse på Bohrs anskuelser. Tværsnittet for elektronindfangning var i brint så lille, at det ikke kunne måles, og i hvert fald mindst en størrelsesorden mindre end i luft. For luft fandt Jacobsen resultater i overensstemmelse med Ruther-

fords. Endvidere kunne han vise, at ligevægtsforholdet mellem enkelt- og dobbeltladede α -partikler var det samme i glimmer og i luft; Rutherford havde konstateret, at dette forhold var det samme i forskellige faste stoffer, men der forelå, da Jacobsen begyndte sit arbejde, den mulighed at forholdet, og dermed α -partiklernes middelladning, kunne være forskelligt i luftarter og krystaller.

Jacobsens disputats er skrevet på en sådan måde, at den endnu, næsten 40 år efter sin fremkomst, kan vække interesse. Morsomt er det at læse hans beskrivelse af og bemærkninger til kildefremstillingsteknik, og til detekteringsmetoden, som var den af Rutherford indførte scintillationstælling. Skønt Jacobsen ikke på nogen måde søger at imponere, men kort og sagligt omtaler metodikken og dens vanskeligheder, får den opmærksomme læser dog et kraftigt indtryk af det overordentlig store tålmodighedsarbejde, som er nedlagt i disputatsen. Interessant er det, at Jacobsen, om end uden særligt held, forsøgte at anvende den fotografiske metode, idet han ikke alene målte sværtning af fotografiske plader, men også anvendte korntællinger. Han iagttog også egentlige spor med op til 10 fremkaldte korn liggende på rad. Kornantallet i sporene var dog stærkt varierende, og han konkluderede, at spor kunne ikke anvendes til tælling af α -partikler, idet en α -partikel undertiden kun påvirkede eet enkelt korn. Først langt senere har man, som bekendt, fået finkornede og mere slørfrie plader, i hvilke sporene er lettere iagttagelige og mere ensartede.

Disputatsens sidste del handler om måling af halveringstiden for RaC' , en opgave som tidligt interesserede Jacobsen, og som han gentagne gange vendte tilbage til. Hans første afhandling om dette emne er fra 1924, den sidste og endelige bestemmelse fra 1943. Ud fra energien af de udsendte α -partikler måtte man efter den empiriske Geiger-Nuttall relation vente en levetid på omkring 10^{-7} sek, og problemet var at måle en så kort periode. Jacobsen fik nu den tanke, at når RaC' -atom udsender en β -partikel, må det dannede RaC' -atom få en rekylhastighed, og man behøver så blot at måle, hvor mange RaC' -atomer, der omdannes i forskellige afstande fra RaC -kilden. Det var første gang, rekylmetoden anvendtes. En vanskelighed ved det foreliggende problem er, at rekylenergien, og dermed rækkevidden af

RaC'-atomerne er meget lille; RaC-kilden må derfor sidde lige på overfladen af det bærende underlag, og almindeligt radioaktivt nedslag kan ikke bruges. En anden vanskelighed var, at man ikke kendte rekylhastigheden, idet man nok kendte β -spektret, men ikke forstod oprindelsen til den kontinuerte energifordeling; Jacobsens første forsøg var jo mere end 10 år før Fermis teori, og neutrinoen var ikke opfundet.

Ved de første forsøg kunne Jacobsen fastslå, at Geiger-Nuttall relationen ikke var eksakt, idet levetiden, selv under de forsigtigste antagelser om rekylhastigheden, måtte være mere end en størrelsesorden større end svarende til denne relations forudsigelser. Senere opdagede han, at de til udblænding af RaC'-strålen anvendte blændere ikke fangede rekylatomerne, men reflekterede dem, hvilket medførte en fejl i målingerne. Forsøg med en ændret opstilling førte til en ny værdi, endnu en størrelsesorden større, for den nedre grænse for levetiden. Samtidig blev Jacobsen klar over, at den ledsagende γ -stråling komplicerede forholdene betydeligt, idet et rekylerende atom ved γ -omdannelsen ville få en ny rekylimpuls, hvis retning i forhold til den oprindelige hastighed var fuldstændig ukendt.

I begyndelsen af 30'erne forsøgte Jacobsen derfor på andre måder at meddele RaC'-atomerne en kendt hastighed. Størrelsen af den hastighed, man behøver, er i sammenligning med atomare hastigheder ret beskeden, men sammenlignet med normale hastigheder i dagliglivet meget stor, idet man skal have en kende- lig flytning i løbet af en halveringstid. Der findes ingen publikationer om disse forsøg, men det fortælles¹, at Jacobsen anvendte en lille metalkegle, som hvilede i en kegleformet fordybning. Der kunne blæses en luftstrøm op nedefra, og metalkeglen ville da på grund af tilstedeværelsen af passende riller i dens overflade sættes i rotation. Samtidig blev den båret oppe af luftstrømmen, på lignende måde som de moderne hydrofoilbåde hviler på en luftpude. Det lykkedes udmærket at få meget store rotationshastigheder, men der viste sig en vanskelighed, når keglen skulle stoppes igen. Når man lukkede for luftstrømmen, faldt den selvfølgelig ned, og den havde så en tilbøjelighed til at ramme skævt i fordybningen og til at hoppe op af den, og så ville den fare

¹ af laboratorieførstander, cand. mag. Johan Ambrosen, der som studerende deltog i disse forsøg.

hen ad gulvet, og på grund af dens store rotationshastighed kunne den trille videre *op* ad væggen og hen under loftet, ned ad den modsatte væg, o.s.v., og det var altså temmelig farligt at være i stue med den.

I en note i »Nature« fra 1934 berettes om nogle forsøg, hvori anvendtes en ny idé. To Geigertællere anbragtes klods op ad hinanden med en RaC-kilde imellem; den ene talte kun β -partikler, den anden både α - og β -partikler. Hver tæller var forbunden til en mekanisk oscillograf; en lysstråle sendtes ind mod det ene oscillografspejl, reflekteredes over til det andet spejl og derfra til en bevæget fotografisk film. De to oscillografspejle drejede sig om akser vinkelrette på hinanden, og på filmen kunne man derfor iagttage både prompte og forsinkede koincidenser, og ud fra disses relative antal ansloges halveringstiden til $(2 \pm 1) \times 10^{-4}$ sek, altså meget længere end svarende til Geiger-Nuttall relationen, således som man også skulle vente efter den nogle år tidligere fremkomne teori af Gamow.

Dette var første gang den forsinkede koincidensteknik anvendtes. Metoden forbedredes i 1943 af Jacobsen og Th. Sigurgeirsson, som atter målte på RaC' og fandt halveringstiden $(1,55 \pm 0,05) \times 10^{-4}$ sek. Forbedringen bestod i, at man forsinkede den elektriske puls fra β -tælleren, inden de to pulser førtes til en elektronisk koincidencesanordning med en opløsningstid, som var lille i forhold til β -pulsens forsinkelse. Metoden finder i vore dage en udstrakt anvendelse til måling af levetider af anslåede kerntilstande; udviklingen af den moderne elektronik, og fremkomsten af scintillationstælleren har ført med sig, at man nu kan måle levetider mange størrelsesordener mindre end angivet af Jacobsen og Sigurgeirsson, men princippet er uforandret og også f. eks. den optimale geometri kan findes angivet i deres arbejde.

Allerede i sin disputats var Jacobsen kommet ind på spørgsmålet om en eksperimentel bestemmelse af hastigheden af rekylatomer efter en β -udsendelse. Efterhånden blev han klar over, at skulle sådanne målinger føre til signifikante resultater, kunne man ikke benytte kilder, hvor de radioaktive atomer sad på en overflade. Selv om det virkelig skulle lykkes at få anbragt et monoatomart lag på overfladen, kunne dog optræde kemiske eller andre løsrivelseskræfter, som kunne have stor indvirkning på rekylenergien, og ingen kunne heller vide, med hvilken elektrisk ladning atomerne forlod overfladen. Man måtte have de

radioaktive atomer i form af en, helst monoatomar, luftart; dersom også rekylatomerne selv var radioaktive, kunne man spore dem gennem denne aktivitet, lige som han havde gjort for RaC'. Da fissionsprocessen var opdaget, så Jacobsen snart, at nu kunne dette krav opfyldes; blandt fissionsprodukterne er flere β -aktive krypton- og xenonisotoper med radioaktive efterkommere. Sammen med O. Kofoed-Hansen målte han energien af rekylatomerne fra henfaldet af Kr^{88} ved at bremse dem i elektriske felter. Maksimalenergien fandtes at være i overensstemmelse med den værdi, som kan beregnes fra β -partiklernes maksimalenergi. Dette var selvfølgelig ikke overraskende, men det var i virkeligheden første gang, man overhovedet havde en egentlig måling af rekylenergien.

Blandt Jacobsens β -undersøgelser mangler vi endnu at nævne et arbejde fra 1937, i hvilket han ved anvendelse af et tågekammer i magnetfelt undersøgte positronspektret og røntgenstrålingen fra henfaldet af en radioaktiv scandiumisotop, fremstillet ved bestråling af calcium med α -partikler fra radium. Han bestemte positronernes maksimalenergi, men interessantere er det, at han fandt, at forholdet mellem antallet af positroner og røntgenkvanter var i overensstemmelse med Fermis oprindelige β -teori, derimod ikke med den på denne tid almindeligt antagne modificerede Konopinsky-Uhlenbeck teori, som altså var forkert, et resultat, som eftertiden har bekræftet.

En del af Jacobsens arbejder handler om γ -omdannelse og γ -strålers spredning og absorption, og her må vel først nævnes hans meget nøjagtige målinger af relative svækkelseskoefficienter af forskellige stoffer over for γ -stråler fra Ra og Rdth. Styrken i disse ligger i den anvendte simple opstilling, hvor geometrien var nøjagtig den samme for de forskellige stoffer, idet også γ -intensiteten og svækkelsen var den samme, og hvor man blot skulle bestemme koncentrationerne af opløsninger, som gav samme svækkelse. Medens andre havde fundet en kurve med spring, fandt han, at svækkelseskoefficienten pr. elektron voksede jævnt med atomnummeret, stærkest for de energirigeste kvanter, overensstemmende med, at her har pardannelseseffekten størst betydning.

I januar 1936 fremkom et arbejde af Shankland, som vakte nogen opmærksomhed. Shankland mente ud fra sine resultater at måtte slutte, at for γ -stråler måtte fotonteorien opgives. Når

røntgenstråler af en bestemt bølgelængde rammer stof, kan som bekendt ske en Comptonproces; en indkommende foton spredes mod en elektron, og efter processen har man en spredt foton og en løsrevet elektron. For stødet gælder bevarelse af energi og impuls, og iagttager man f. eks. de spredte kvanter i en fastlagt retning, vil de tilsvarende elektroner udsendes i en anden, men en bestemt retning, og hver elektron er koincident med sit tilsvarende kvant. Shankland fandt nu ved anvendelse af de mere energirige γ -stråler fra RaC ingen koincidenser, i hvert fald ikke flere, når tællerne stod i rigtige end når de stod i forkerte retninger, og ikke flere end der kunne forklares som tilfældige koincidenser. Jacobsen tog sig for at undersøge forholdene, og allerede i juli 1936 kunne han i en note i »Nature« meddele, at han fandt koincidenser, som i antal og med hensyn til retning af de udsendte partikler var i overensstemmelse med forventningerne. – Der var ingen grund til at opgive hverken fotonbegrebet eller energisætningen.

Niels Bohrs og J. A. Wheelers berømte arbejde fra 1939 »The Mechanism in Nuclear Fission«,¹ såvel som Bohrs fortsatte stærke interesse for den nye type kerneomdannelse, fissionen, er baggrunden for nogle forsøg, Jacobsen udførte assisteret af N. O. Lassen. Det lykkedes at forøge energien af deutronstrålen fra den endnu ikke helt færdigbyggede cyklotron til knap 10 MeV og at vise, at sådanne deutroner kan fremkalde fission. For forholdet mellem fissionsudbyttet i thorium og uran fandtes 0,7, en værdi, som støttede Bohr i følgende betragtninger: Den ved sammensmeltningen af deutronen og targetkernen dannede compoundkerne vil blive højt anslået (~ 15 MeV), og den vil henfalde i det væsentlige ved to konkurrerende processer, neutronudsendelse og fission, hvis relative hyppighed kan vurderes. Er σ_0 tværsnittet for compoundkernedannelse, finder man

$$\sigma'_f(\text{Th}) = \frac{1}{4} \sigma_0 \qquad \sigma'_f(\text{U}) = \frac{2}{3} \sigma_0$$

hvilket giver et forhold kun halvt så stort som den eksperimentelle værdi. Men efter neutronudsendelsen vil restkernen i mange

¹ Phys. Rev. **54**, 426 (1939).

tilfælde stadig have tilstrækkelig anlagsenergi til at kunne fissionere, og for sådan »andet trins fission« kan man også anslå den relative hyppighed. Man finder, at forholdet mellem det totale fissionstværsnit i Th og U må forventes at være meget større, end når kun første trins fission tages i betragtning, og dette bekræftes af det fundne eksperimentelle resultat, hvilket førte til at Bohr skrev sin artikel »Successive Transformations in Nuclear Fission.«¹

I dag er det en indlysende ting, at ikke alene kan compoundkernen henfalde på forskellige måder, men det kan også dens efterkommere, hvis anlagsenergien er tilstrækkelig høj. Men på dette tidspunkt, 1940, var compoundkernebegrebet forholdsvis nyt, idet det var opstået i tiden efter 1936 som resultat af teoretiske betragtninger af Bohr og andre. Det var netop bl. a. gennem eksperimentelle undersøgelser af fissionen, som nøje bekræftede Bohrs og Wheelers forudsigelser, at tiltroen til compoundkerne-dannelsen og til den Bohrske vædskedråbemodel vandt fremgang. På dette tidspunkt var man heller ikke vant til store anlagsenergi-er, og de nævnte forsøg og de samtidige undersøgelser af Amaldi og medarbejdere over fission med hurtige neutroner var de første iagttagne eksempler på successive transformationer.

Førøvrigt fandtes forholdene ved deutronfission at være en smule mere komplicerede end ovenfor antydet. Det eksperimentelt fundne tværsnitsforhold for Th og U er i virkeligheden lidt mindre, end man skulle vente efter compoundkerneteorien. Det skyldes, at foruden compoundkernedannelsen kan også foregå en Phillips-Oppenheimer proces, ved hvilken deutronen i kernens Coulombfelt spaltes i en proton og en neutron, og kun den sidste kommer ind i kernen, hvis anlagsenergi derved bliver væsentlig mindre end compoundkernens. Da nu tærskelværdien for fission er lavere i U end i Th, fører Phillips-Oppenheimer processen hyppigere til fission i U end i Th, hvilket forrykker førnævnte tværsnitsforhold. Rigtigheden af disse betragtninger illustreres af de iagttagne eksitationskurver; fissionsudbyttet fra Th vokser med deutronenergien på en måde, som afspejler deutronens chance for at gennemtrænge potentialbarrieren, altså proportionalt med σ_0 , medens dette ikke er tilfældet for U's ved-

¹ Phys. Rev. 58, 864 (1940).

kommende, hvor udbyttet ved lave energier er relativt stort, i overensstemmelse med at her kan Phillips-Oppenheimer processen gøre sig gældende.

Som det ses, omfatter Jacobsens videnskabelige arbejder alle former for radioaktiv stråling og henfald. Til iagttagelse af de forskellige strålingsformer har han benyttet så godt som alle kendte detektorer, og herigennem erhvervede han et indgående kendskab til disse. Fremkom meddelelse om nye detektortyper, varede det som regel heller ikke længe, før de skulle prøves på Institutet, enten af Jacobsen selv eller med ham som interesseret medundersøger. Hans store praktiske fagkundskab på dette og andre områder såvel som hans måske nok noget tavse, men inderst inde elskværdige lune, og hans beredvillighed til at hjælpe og råde, var baggrunden for hans mangeårige konsulentvirksomhed, der i høj grad må tages i betragtning, om man vil vurdere hans indsats i forskningens og samfundets tjeneste. Fremhæves må også hans store og fortjenstfulde arbejder på flere andre områder, som heller ikke eller kun i ringe grad har sat sig umiddelbare spor i publikationer bærende hans navn.

Jacobsens arbejdslyst og hans dygtighed og opfindsomhed kom ikke alene Institutet tilgode, men han var også gennem mere end en menneskealder fysiker ved Radiumstationen; her blev han ansat i 1921, et års tid før stationen flyttedes til Finseninstitutets grund, hvor den siden har haft til huse, først i lokaler i forskellige ældre bygninger, og senere i den nuværende større separate bygning. Jacobsen har været med under hele den voldsomme udvikling indtil 1956, da han på grund af sit arbejde på Risø forsøgsstation måtte trække sig tilbage fra sin stilling på Radiumstationen. De sidste par år havde han virket som konsulent, medens han tidligere foruden sin højt skattede konsulentvirksomhed også var leder af Radiumstationens fysiske laboratorium og personligt havde deltaget i mange praktiske arbejder. I sin tid var det ham, som indrettede emanationspumpeanlægget, han har haft at gøre med måling og kontrol af røntgenrørens udbytte, og han har konstrueret en mængde instrumenter og hjælpeapparater for læger og sygeplejersker, f. eks. dosimetre i fyldepenneform mange år før sådanne blev almindelig kendte

handelsvarer. Hans assistance har været af stor betydning for mange af de af lægerne udviklede helbredelsesmetoder – f. eks. kan nævnes fra en tidlig tid professor Sv. Lomholts behandling af hudsygdomme ved anvendelse af α -stråling fra thorium X eller fra radiumemanation, og fra senere tider professor Jens Nielsens røntgenbehandlinger af dybtliggende kræftsvulster.

I nogle år var Jacobsen meget optaget af arbejdet for CERN, det intereuropæiske center for kerneforskning. Længe inden man havde truffet beslutning om bygningen af det store laboratorium i Genève var han med i mange indledende og planlæggende overvejelser, og foruden i sådanne forhandlinger deltog han også i det praktiske arbejde med forberedelser til konstruktionen af proton-synkrotronen, dels ved den allerede nævnte undersøgelse af »strong-focusing« princippet, dels ved fortsatte magnetfeltundersøgelser. Han var medlem af den danske delegation til det første møde i Council i efteråret 1954, men snart derefter trak han sig ud af CERN-arbejdet for at hellige sig arbejdet for den fredelige udnyttelse af atomenergien.

I atomenergiarbejdet var han ligeledes med fra starten i de mange planlæggende drøftelser og i mange senere forhandlinger med inden- og udenlandske personer og myndigheder. Han var med til at formidle samarbejdsoverenskomsterne med England og U.S.A., og her kom det ham tilgode, at han fra sit studieophold i Cambridge tyve år tidligere – en lykkelig tid, som han ofte tænkte tilbage på – var velkendt med britiske forhold og med britisk tænkemåde, som måske ikke lå så fjernt fra hans egen indstilling. Af betydning var det vel også, at han havde stiftet venskab med britiske fysikere, fremfor alt med Sir John Cockcroft. Efter nogle års omflakkende tilværelse med en lang række trættende rejser til forskellige europæiske lande og Amerika – i forbindelse først med CERN-projektet og siden med atomenergien – var han imidlertid meget glad ved at kunne vende tilbage til en roligere tilværelse i sin universitetsstilling, og da arbejdet på Risø forsøgsstation var sat i gang, forlod han sin stilling som forskningschef. Han fortsatte som konsulent for atomenergikommissionen, og han vedblev til sin død at holde sig i nær kontakt med Risø.

Jacobsen var de sidste år af sit liv et virksomt og interesseret medlem af det matematisk-naturvidenskabelige fakultets forret-

ningsudvalg og af konsistorium. I fakultetet tog han kun sjældent ordet, men når han gjorde det, havde hans ord vægt. Gennem en årrække var han medlem af nationalkomitéen for I U P A P, The International Union of Pure and Applied Physics, og af I C R P, the International Commission on Radiological Protection, hvor han havde sæde i Main Commission og i en underkomité (Permissible Dose for External Radiation).

I private selskaber var Jacobsen en hyggelig mand, og her viste han sit jyske lune og sin humor; det morede ham at høre og fortælle anekdoter, gerne sådanne med en lidt spidsfindig pointe. Hans hobby – han ville næppe bruge det ord – var hans arbejde som fysiker. Men hjemme holdt han af havearbejde, og han læste en del; danmarkshistorien og forholdene i gamle dage interesserede ham meget, og Holberg og sagaerne satte han højt.

Jacobsen var medlem af Akademiet for de tekniske videnskaber, af Kungl. Fysiografiska Sällskapet i Lund og af Kungl. Vetenskaps-Societeten i Uppsala. I 1943 indvalgte han i Det kgl. danske videnskabernes selskab, en æresbevisning, han satte megen pris på. Her i den traditionsrige atmosfære hyggede han sig, og han forsømte sjældent noget møde.

Vi vil bevare og ære hans minde.

En fortegnelse over J. C. Jacobsens publikationer findes trykt i Fysisk Tidsskrift **63**, 145, 1965.



Ronald W. Richardson

II.

LOUIS HJELMSLEV

3. oktober 1899–30. maj 1965.

Tale i Videnskabernes Selskabs møde den 12. november 1965.

Af **Knud Togeby**.

Louis Trolle Hjeltslev blev født 3. oktober 1899 i København som søn af Johs. Petersen, der i 1903 tog navneforandring til Hjeltslev, efter sin fødeegn Hjeltslev herred ved Århus, og som i 1907 blev professor i matematik ved polyteknisk læreanstalt, i 1917 ved Københavns universitet. Faderens videnskabelige hovedindsats lå inden for fundamentale spørgsmål angående geometriens systematiske opbygning.

Louis Hjeltslev arvede uden tvivl fra faderen en skarp begavelse, men det er tvivlsomt, om man har ret til, som det er sket, at forklare hans formalisering af sprogvidenskaben ud fra en arvet matematisk begavelse. Derimod kan han nok i hjemmet have fået sans for almindelige erkendelsesteoretiske spørgsmål.

Louis Hjeltslevs egen uddannelse var rent sproglig. Allerede 14 år gammel blev han stærkt påvirket af Otto Jespersens bog »Sprogets logik«. I det nysproglige gymnasium på Gl. Hellerup gymnasium skrev han en prisafhandling om det selvvalgte emne »Sammensatte ord i dansk«. Efter studentereksamen i 1917 studerede han sammenlignende sprogvidenskab, idet han fulgte undervisningen hos Holger Pedersen, Kr. Sandfeld, Dines Andersen, A. B. Drachmann og J. L. Heiberg.

Allerede i 1919 fik han universitetets guldmedalje for en besvarelse af prisspørgsmålet i klassisk filologi: Oversættelse af og kommentar til de oskiske indskrifter. Efter tilskyndelse af Holger Pedersen, der i 1920 i forelæsninger over litauisk udkastede en teori om vokalharmoni som forklaring på diftongerne *ai* og *ei*'s udvikling, valgte han litauisk lydhistorie til speciale og foretog derfor i 1921 en studierejse til Litauen (herom en artikel i Gads

danske Magasin 1922), hvor han stiftede bekendtskab med Kasimieras Būga. I 1923 tog han sin magisterkonferens i sammenlignende sprogvidenskab.

Specialet blev udvidet til disputats i 1932: *Études baltiques*. Med udgangspunkt i Holger Pedersens vokalharmoni-teori, men i øvrigt især under påvirkning af Grammont, hvem han altid satte højt, og ud fra hvis teori om øst-indoeuropæiske tendenser til centralartikulation og til slappet artikulation han forklarer den nordbaltiske monoftongering af *ai* og *ei* og den fællesbaltiske ord-intonation. Han konkluderer: »Det litauiske sprog er egentlig ikke konservativt, men snarere reaktionært: gennem revolutionære omskiftelser tenderer det bestandig tilbage mod det oprindelige udgangspunkt«. Hjelmlev behandlede senere dette samme emne i afhandlingerne *Accent, intonation, quantité* (Studi baltici VI, 1937) og *Études de phonétique dialectale dans le domaine letto-lituanien* (Scando-slavica II, 1956).

Med konferens-specialet og disputatsen om indoeuropæisk lydhistorie var Louis Hjelmlev, dirigeret af sin lærer Holger Pedersen, blevet ført bort fra det, der fra første færd var hans dybeste interesse: den indoeuropæiske syntaks. Hans interesse for syntaks var blevet vakt allerede i skoletiden gennem Otto Jespersen, om hvem han skrev sin første videnskabelige artikel (Tilskueren 1923), og syntaksen stod i forgrunden i hans universitetsstudier. Efter konferensen genoptog han denne interesse ved i Prag 1923 at høre Zubatý's forelæsninger over indoeuropæisk syntaks og især ved i 1926–27 at studere almen sprogvidenskab i Paris hos Meillet og Vendryes.

Disse to år i Paris regnede Hjelmlev selv for sin videnskabelige anden fødsel. Hans følgende værker blev skrevet på fransk, der altid var hans yndlingssprog. Han nåede i disse år til den erkendelse, siger han i sin selvbiografi (Københavns universitets festskrift 1932), »at en frugtbar videreførelse af den indoeuropæiske syntaks bedst kunne nås gennem en rationel grundlæggelse af den almene grammatik.« Herpå sigter alle Hjelmlevs senere bestræbelser og hans hele videnskabelige produktion. Og heri består Hjelmlevs epokegørende indsats: at han udkastede storslåede tanker om de fundamentale principper for sprogbeskrivelsen, principper, der har muliggjort en mere objektiv og eksakt lingvi-

stik end tidligere. Dette skete i de 15 år fra 1928 til 1943, der er Louis Hjelmslevs store skabende periode.

Det blev i første omgang til værket *Principes de grammaire générale* (1928), der var tænkt som en disputats, men som i stedet udkom i Videnskabernes Selskabs historisk-filologiske Meddelelser. Han forlader heri Jespersens tanker om en sprogets filosofi og lader sig inspirere af Wiwel (1901), Saussure (1916, læst i udgaven 1922), Sapir (1921) og russerne Peškovski (1920—25) og Peterson (1923—25) til at udkaste principperne for en grammatik, der bygger på sproget selv, på de rent sproglige konstruktions- og kombinations-muligheder, uafhængig af nabovidenskaber som logik og psykologi.

Man har talt meget om ændringerne i Hjelmslevs teorier, men de gælder kun detaljer. Fra denne hans første bog står hans grundtanke om en formel eller funktionel grammatik fast og han taler allerede her om en abstrakt og algebraisk grammatisk form (s. 112). Han peger på kongruens og rektion som midler til rent sprogligt at definere sætningsled og ordklasser, hvorfor morfologi og syntaks for ham bliver et og det samme.

I indledningen til *Principes* annoncerer Hjelmslev et slags andet bind, der skulle omhandle grammatikkens historie. I de følgende år arbejdede han især med Rask, i hvem han fandt en forløber for sine egne synspunkter. Han udgav hans Udvalgte Afhandlinger I—III (1932—35) og hans brevveksling I—II (1941) og nedlagde sin nyfortolkning af ham i den korte artikel *Commentaires sur la vie et l'œuvre de Rasmus Rask* (Conférences de l'Institut de linguistique de l'Université de Paris X, 1950—51, p. 143—57).

Han hævder heri, at Rask ikke så meget er grundlægger af den historiske sprogvidenskab som af den sammenlignende sprogvidenskab. I hele sin produktion skrev Rask om sprogsystemer, skrev grammatikker, ikke sproghistorier. Ud fra en hidtil ukendt Rask-tekst »En Forelæsning over Sprogets Filosofi« (1830), viser han, at Rask betragtede sproget som en naturgenstand, at han altid søgte det abstrakte system bag mangfoldigheden, og at han lod sig lede af princippet om overensstemmelse mellem indhold og udtryk. Hjelmslev siger endog, at begrebet sprogforandring ikke eksisterede for Rask. Det sproglægtsskab, han opererede med, var typologisk som hos Linné, ikke genetisk. Han begyndte

som romantiker, men var, og blev især efterhånden, en rationalistisk systematiker.

I 1931 tog Hjeltslev initiativet til oprettelsen af Lingvistkredsen i København, efter mønster af Société de Linguistique i Paris og af Cercle Linguistique de Prague, som man havde fået kontakt med ved den 2. lingvistkongres i Genève i september 1931. Umiddelbart efter, den 24. september 1931, fandt kredsens stiftende møde sted. Om Lingvistkredsens historie, virksomhed og særpræg har Hjeltslev skrevet et smukt stykke i *Rapport sur l'activité du Cercle Linguistique de Copenhague 1931—51*, en hel kærlighedserklæring til den Lingvistkreds, der var hans hjertebarn, og som kom til at spille en afgørende rolle for alle yngre danske grammatikere og filologer.

I 1933 gav Hjeltslev en meddelelse i Lingvistkredsen om kasus og forelæste over samme emne som privatdocent. Det blev til bogen *La Catégorie des cas. Étude de grammaire générale I—II* (Acta Jutlandica 1935—37), tænkt som en demonstration af de almene principper fra 1928. Heri bruges for første gang betegnelsen »immanent metode« (I, s. 50) om en beskrivelse, der kun tager hensyn til de forskelle, der er sprogligt givne. I øvrigt er beskrivelsen rent semantisk, således at metoden ligger nær Pragfonologien, som der dog samtidig tages afstand fra (s. 90).

Hjeltslev definerer selve kategorien kasus som udtrykkende et forhold mellem to genstande (hvorved vokativ udelukkes som kasus! og ordstilling og adverbialformer medtages) og bygger herpå en lokalistisk teori med retning som grundbegreb. Det originale ligger i, at kasusbegreberne ikke blot bestemmes efter deres indhold, men også efter deres omfang (ekstensiv eller vag betydning over for intensiv eller præcis betydning), idet de sproglige modsætninger siges at være participative, mellem A på den ene side og A+ikke-A på den anden, hvilket igen sættes i sammenhæng med kasus-synkretismer. På grundlag af visse solidaritetslove opstilles de mulige systemer.

I første bind af kasus-bogen gennemgås to kaukasiske sprog med 3-dimensionale kasus-systemer: tabassaran med 52 kasus og lak med 48 kasus. I andet bind gennemgås 6 sprog med 2-dimensionale systemer, deriblandt eskimoisk med 8 kasus. Desværre er værket ufuldendt. Efter behandlingen af disse rige og derfor klare systemer var det Hjeltslevs hensigt at gennemgå de mere

kendte, men vanskeligere indoeuropæiske sprog med 1-dimensionale systemer, derefter almene kasus-problemer og endelig kasus sproghistorisk, idet det var hans opfattelse, at de historiske systembevægelser skyldes dispositioner i systemet (s. 109—10).

I 1933 blev den kun 26-årige H. J. Uldall ansat som assistent i engelsk ved Københavns universitet, og mellem Hjelmlev og ham opstod der et intimt frugtbart samarbejde, der savner side-stykke i videnskabshistorien. Uldall, der havde fået sin sprogvidenskabelige uddannelse hos fonetikerens Daniel Jones i London og i Amerika, drog Hjelmlev over mod udtrykslæren, som han hidtil ikke havde behandlet teoretisk. Resultatet blev den såkaldte fonematik, der stillede sig i opposition til Prag-fonologiens fonetiske lydbeskrivelse ved at klassificere fonemerne internt sprogligt efter deres plads og kombinationsmuligheder i stavelsen. Den udformedes i et fonematisk udvalg under Lingvistkredsen og blev forelagt af Hjelmlev og Uldall på den 2. fonetik-kongres i London i 1935: *On the Principles of Phonematics*, hvori den senere så berømte kommutationsprøve optræder for første gang hos Hjelmlev.

Principperne for udtrykslæren blev yderligere udarbejdet i afhandlingerne *Accent, intonation, quantité*, hvor Hjelmlev omfortolker sin disputats i lyset af sin nye teori, og i en meddelelse på den 3. fonetik-kongres i Gand 1938: *The Syllable as a Structural Unit*, men da havde de to lingvisters teori allerede undergået en radikal udvikling, især i det terminologiske.

Året 1936 er det afgørende skæringsår for denne fornyelse. Da indføres betegnelsen glossematik (af det græske ord for 'tunge') for den rent formelle sprogbeskrivelse, og i forbindelse dermed en lang række særlige termini, dannet over græske ord, hvad der i hvert fald har bidraget til at gøre teorien svært tilgængelig. De sprogligt definerede fonemer kaldes cenematemer (efter det græske ord for 'tom'), indholdselementerne kaldes plerematemer (efter det græske ord for 'fuld'), etc. etc.

Glossematikken præsenteredes første gang i Hjelmlevs meddelelse ved den 4. lingvistkongres i København i 1936, på samme måde som Prag-fonologien var fremtrådt ved den 1. lingvistkongres i Haag i 1928. Denne afhandling, *Essai d'une théorie des morphèmes*, er, trods terminologien, den lettest tilgængelige indførelse i Hjelmlevs sprogteori og måske hans bedste afhandling overhovedet. Morfemer opfatter Hjelmlev, i overensstemmelse

med den franske grammatiske tradition, som grammatiske elementer. Disse morfemer står i centrum af hans sprogteori fra først til sidst. Han kredser om dem i *Principes* og i kusus-bogen. Han underinddeler de nominale og verbale morfemer efter området for deres styrelse, altså ud fra de rent interne sproglige relationer. I afhandlingen møder vi det fundamentale forudsætningsbegreb, hvorpå Hjelmsslev bygger hele sin teori. Og han slutter med at sætte sprogvidenskaben i centrum af al erkendelse: »Ingen filosofi uden lingvistik«.

Ved Lingvistikongressen i København omdeltes en lille brochure med indledning og et par prøvesider til en bog af Hjelmsslev og Uldall: *An Outline of Glossematics*, hvor der antydes en sprogbeskrivelse på algebraiske formler, belyst ved præcise sproglige eksempler. Trods titelbladets forjættende »To be published in the autumn« lykkedes det ikke at få bogen ud, inden krigen i 1939 afbrød samarbejdet mellem Hjelmsslev og Uldall. I 1957 udsendtes ganske vist *Outline of Glossematics* (Travaux du Cercle Linguistique de Copenhague X, 1) af Louis Hjelmsslev og H. J. Uldall, men i form af en *Part I: General Theory*, af H. J. Uldall, som Hjelmsslev ikke optræder som medforfatter til.

Fra 1934 til 1937 var Hjelmsslev docent i sammenlignende sprogvidenskab ved Århus universitet, i 1937 blev han Holger Pedersens efterfølger som professor i sammenlignende sprogvidenskab ved Københavns universitet. I sin tiltrædelsesforelæsning en af de første dage i september 1937 talte han om Rask og om sine forgængere i embedet, Vilh. Thomsen og Holger Pedersen, og karakteriserede dansk sprogvidenskabelig tradition med ordene uafhængighed, realisme og rationalisme, ved altid at være i avant-garden (Rask, Wiwel). »I Danmark er det tradition at være utraditionel«.

Denne indledningsforelæsning var samtidig begyndelsen til en forelæsningsrække over sprogvidenskabens historie, som sammen med sprogvidenskabens metode var Hjelmsslevs yndlingssemne som universitetslærer. De sprog, han oftest forelæste over, var litauisk, albansk og ungarsk.

I 1939 grundlagde Hjelmsslev sammen med Viggo Brøndal det internationale tidsskrift for strukturel lingvistik *Acta Linguistica*. Det var de to ledende skikkelser i Lingvistikredsen, der forsøgte et samarbejde, trods de store forskelle, der skilte dem. Ved et

mærkeligt træf havde Hjelmslev i 1928 med sine konstruktionsdefinitioner i *Principes* givet en definition af ordklasserne sikt modsat den logiske definition, Brøndal samme år havde givet i sin bog »Ordklasserne«. Denne modsætning markeredes mere og mere i løbet af 30'erne og ses også i det første nummer af *Acta Linguistica*, hvor de to redaktører har skrevet hver sin programartikel, Brøndal om »Linguistique structurale«, Hjelmslev om *La Notion de rection*, det begreb, som fra først til sidst var centralt i hans sprogteori. I de følgende par år føjedes til denne teoretiske modsætning også administrative og personlige modsætninger.

I begyndelsen af 40'erne kronedes denne rigeste periode i Hjelmslevs liv med, at han skrev sine to sidste hovedværker. I 1943 udkom i Københavns universitets festskrift *Omkring sprogteoriens grundlæggelse*. Den udfordrende titel kunne ikke overraske dem, der havde set Hjelmslev i skrift efter skrift pege på, at der endnu ikke eksisterede nogen almen grammatik eller sprogteori bygget på sproget selv. Og den senere udvikling har givet ham ret i, at han virkelig grundlagde en hidtil uset objektiv sprogbeskrivelse. Kun Saussure anerkender han i dette værk som sin forgænger.

Det er en vanskeligt tilgængelig bog, der holder sig på et meget abstrakt plan, men man finder deri alle Hjelmslevs almindelige sprogteoretiske principper. En sprogbeskrivelse skal være empirisk, d.v.s. modsigelsesfri, udtømmende og simplest mulig. Den beskriver elementerne gennem deres relationer, der kan være enten selektion (ensidig forudsætning), solidaritet (gensidig forudsætning) eller kombination (uden forudsætningsforhold). Analysen går under tegngrænsen, således at udtryk og indhold analyseres hver for sig, indtil man når de irreduktible elementer, men samtidig således at de to analyser forløber parallelt. Et sprog defineres internt ved at have indholds- og udtryksplan, hvad der adskiller det fra logik og algebra, der kun har ét plan, og desuden system og forløb. Sprogteorien står i centrum ved ikke blot at åbne forståelsen for sprogsystemet, men også for litteratur og andre videnskaber, ja, for mennesket og menneskesamfundet bag sproget. »Da har sprogteorien nået det mål, som er dens forpligtelse: *humanitas et universitas*.«

Samtidig med denne højst teoretiske og abstrakte bog skrev Hjelmslev en populær fremstilling af sprogvidenskaben: *Sproget*,

en introduktion, der ved en mærkelig skæbne først blev udgivet tyve år senere, i 1963. Heri fremstiller han med en enestående oplagthed, i lykkelig beherskelse af alle sit videnskabsområdes aspekter, med en vrimmel af letforståelige eksempler, sit originale syn på sprogvidenskaben, ikke subjektivt, siger han udtrykkeligt, men underbygget med argumenter. Han begynder med det genetiske sproglægtskab, fortsætter over sprogbygning og sprogbrug og tegndannelse til sprogfamilier og typologisk sproglægtskab. I afsnittet om sprogbygningstyper samler han sine egne grammatiske principper, og endelig lader han med et kapitel om sprogforandring fremstillingen bide sig selv i halen.

Med denne bog gav Hjeltslev på én gang en indførelse i sprogvidenskabens metode og en skitse til en sprogvidenskabens historie med særlig vægt på danske forskeres indsats. Han vendte med denne sin sidste bog tilbage til sit eget og sprogvidenskabens udgangspunkt i den sammenlignende lingvistik og viste, at sproghistorien ikke var, som mange troede, noget han afviste, men noget som han omfortolkede i lyset af sine teorier, således at mange såkaldte historiske processer var aktuelt virkende sprogregler.

Atter med denne bog følte han selv, at han lagde grunden til noget nyt, og glæden over denne pioner-virksomhed har han givet gribende udtryk: »Men for videnskabsmanden er der ikke noget skønnere end at se en uskabt videnskab foran sig« (s. 93). Et udtryk, der bringer tanken hen på en lignende udtalelse af Rask, som Hjeltslev yndede at citere.

I de følgende år skrev Hjeltslev en række afhandlinger, især på opfordring, i festskrifter, i kongres-akter og i førstenumre af nye tidsskrifter: *Le verbe et la phrase nominale* (Mélanges Marouzeau 1948) *Structural Analysis of Language* (Studia Linguistica I, 1948) *Om numerus og genus* (Festskrift til Christen Møller 1956) *Sur l'indépendance de l'épithète* (til Roman Jakobson, Vid. Selskabs hist.-fil. Medd. 1956) *Animé et inanimé, personnel et non-personnel* (Travaux de l'Institut de Linguistique I, Paris 1956), etc. Femten udvalgte afhandlinger blev udgivet til hans 60-årsdag i 1959 i bindet *Essais linguistiques* (Travaux du Cercle Linguistique de Copenhague XII), der afsluttedes med en bibliografi over Hjeltslevs produktion, på 167 numre.

Hjeltslev blev valgt til medlem af Videnskabernes Selskab 12. april 1946. I de 12 år indtil 1958 gav han meddelelser eller

forelagde afhandlinger 12 gange. 12. marts 1954 talte han mindeord om sin forgænger Holger Pedersen, som han kun skulle komme til at overleve i 11 år.

Men megen af hans tid blev i denne periode opslugt af administration, især af universitetsadministrationen, som han gik op i med liv og sjæl. Han var dekan ved det filosofiske fakultet 1947—48, medlem af konsistorium i 16 år 1948—64, prorektor 1952—53, i hvilken egenskab han ved årsfesten i november 1953 holdt en forelæsning om *Sprogets indhold som samfundsfaktor*. Han var medlem af bestyrelsen for Rask-Ørsted fondet 1947—64, formand for foreningen af professorer ved de højere læreanstalter 1948—56, formand for kulturministeriets lektoratsudvalg 1949—64. Han var et meget aktivt medlem af Videnskabernes Selskab, medlem af kassekommissionen fra 1951, formand for denne 1959—64, og medlem af en række andre selskaber.

Især gjaldt hans virksomhed dog naturligvis sprogvidenskaben. Han ledede på inspirerende måde Lingvistkredsens møder, han redigerede Acta Linguistica og serien Travaux du Cercle Linguistique de Copenhague. I 1956 havde han den glæde at rykke ind i sit eget *Institut for lingvistik og fonetik*, Store Kannikestræde 13. Han tog sig af de talrige udlændinge, der strømmede til fra hele verden for at høre ham, og som han og fru Hjelmslev modtog sammen med danske fagfæller i deres gæstfri hjem på Ordruphøjvej. Han deltog i alle lingvistikkongresser og var som medlem af CIPL (Comité international permanent des linguistes) med til at organisere dem. Et vidnesbyrd om den frugtbare debat, der opstod omkring ham er det bind af Travaux du Cercle Linguistique de Copenhague, der blev udgivet i anledning af hans 50-års dag i 1949: *Recherches structurales, interventions dans le débat glossématique*, med bidrag af en lang række udenlandske og danske forskere.

Louis Hjelmslev blev hentet til gæsteforelæsninger rundt i verden. Særligt skal nævnes hans deltagelse i Linguistic Summer Institute i Bloomington (Indiana) i de Forenede Stater i sommeren 1952. Siden da har Hjelmslevs indflydelse på amerikansk sprogvidenskab været mærkbar, især da den unge slavist Francis J. Whitfield, som han traf ved denne lejlighed, året efter oversatte »Omkring sprogteoriens grundlæggelse« til engelsk: *Prolegomena to a Theory of Language*.

Interessen for Hjeltslevs sprogteoretiske tanker har i de senere år været stadig stigende verden over. Mange har lært sig dansk for at kunne læse hans danske hovedværk. Men mange flere har ønsket at læse hans to sidste bøger i oversættelse. I sit sidste leveår så Hjeltslev, hårdt ramt af sygdommen, forberedelserne til en fransk udgave både af »Omkring sprogteoriens grundlæggelse« og af »Sproget« og til en engelsk udgave af »Sproget« ved Whitfield. Men det blev ham ikke forundt at se disse planer realiseret.

Først og sidst har Hjeltslev virket som en inspirerende igangsætter af nye sprogvidenskabelige metoder både i ud- og hjemland. Alle samtidige grammatikere og filologer er på den ene eller den anden måde blevet påvirket af hans store lingvistiske syner. F. eks. satte han med sin lille Rask-artikel både Marie Bjerrum og Paul Diderichsen i gang med frugtbare Rask-studier. Han var en blændende forelæser og debattør, ofte vanskelig at følge i diskussionen, fordi hans tanker gik i baner, der ikke var umiddelbart tilgængelige for andre, men de virkede netop derved så meget mere æggende.

Louis Hjeltslev var en fascinerende personlighed, der virkede stærkt på alle dem, der mødte ham. Han var vidtspændende, rummede store modsætninger i sig. Fra sin enkle grundtanke om at beskrive sproget indefra opbyggede han en højst kompliceret tankebygning, der dog aldrig slap de sproglige realiteter af syne. Han forenede en uhyre lærdom med en overordentlig elegance i sin fremstillingsform. Meget ung var han fuldt færdig som forsker, men omvendt var han hele livet ung af sind og virkede derfor særligt dragende på unge studerende. Få har som han kastet glans over dansk videnskab.



Johannes Prondstedt

III.

JOHANNES BRØNSTED

5. oktober 1890–16. november 1965.

Tale i Videnskabernes Selskabs møde den 13. maj 1966.

Af **C. J. Becker.**

Skønt den forhistoriske arkæologi kan føre sine traditioner langt tilbage og allerede for hundrede år siden havde udformet egne metoder, kalder man ofte faget for en ung videnskab. Det har nok en væsentlig grund i, at det påfaldende sent, i løbet af de sidste par generationer, er blevet repræsenteret med egne lærestole ved universiteterne rundt om i Europa. Herhjemme skete det senere end andetsteds, først med den forsker og personlighed, som skal mindes her, med Johannes Brøndsted.

Selv om Brøndsted kom til at betyde overmåde meget for sit fag, er en omtale af hans indsats inden for Nationalmuseet og ved Universitetet ikke tilstrækkelig, hvis man på rimelig måde skal tegne billedet af »en typisk dansk Forsker, en Foredragsholder for Folket, en skarp Pen og ikke saa lidt af en Kunstner«, som Hartvig Frisch udtrykker det i en hyldestkronik (Social-Demokraten 5. okt. 1940).

Johannes Balthasar Brøndsted fødtes 1890 i Grundfør nord for Århus, hvor faderen, Holger Brøndsted, var sognepræst. Det egentlige barndomshjem blev dog den syd-langelandske præstegård i Tryggelev, hvor den store søskendeflok voksede op. Efter skolegang på Sorø Akademi blev Brøndsted 1909 student og begyndte at læse jura ved Københavns Universitet; men det ændredes hurtigt, og januar 1916 blev Brøndsted cand. mag. i klassisk filologi med tysk som bifag.

Indtil sin sidste studietid tænkte Brøndsted næppe meget på nordisk arkæologi, selv om han nogle år i forvejen havde været fanget af emner inden for den klassiske arkæologi; således besvarede han 1912 Universitetets prisopgave om »Ornamentiken i det attiske Vasemaleri i 6.–5. Aarhundrede«, et arbejde, der be-

lønnedes med accessit. Den første direkte kontakt med forhistorien var usædvanlig; skønt mødet mellem Sophus Müller og Brøndsted ofte er fortalt og flere gange trykt, har det med tiden fået karakter af en myte. Det er rigtigt, at Nationalmuseets myndige direktør pludselig en dag stod i student Brøndsteds værelse på Ehlers Kollegium, det er sikkert rigtigt, at Sophus Müller – efter at have anmodet Brøndsted om at tage plads – spurgte ham, om han var interesseret i en stilling ved den danske oldtidsafdeling, men det er næppe rigtigt, at den afsluttende eksamen i så fald måtte fremskyndes et halvt år. Netop om tidspunktet for Brøndsteds tiltræden har der hidtil været noget uklart, endda når man går selvbiografiske oplysninger efter. Brøndsted kom nemlig til at arbejde som medhjælper på museets 1. afdeling et helt år før sin eksamen, d. v. s. fra januar 1915.

Efter embedseksamen i 1916 blev Brøndsted ansat som underinspektør ved Nationalmuseet, d. v. s. efter skik og brug først konstitueret i en sådan stilling. Museet fik dog ikke straks gavn af den nye medarbejder, da han først måtte aftjene sin værnepligt; i krigsårene betød det 18 måneders tjeneste. Fra den periode er bevaret koncepten til en skrivelse, hvori den åbenbart lige så nidkære som myndige Sophus Müller meddeler, at løjtnant Lassen, der havde fungeret som skriver for museet, var død, hvorefter hans arbejde nok måtte fordeles blandt embedsmænd og medhjælpere; derfor anbefales det nu Brøndsted at gennemgå et skrivekursus for at opnå en fast »kontorhånd«, medens han endnu er inde som soldat, for – som der er tilføjet – »saaledes vil De undgåa at komme til at begynde dermed, naar De vender tilbage«. Denne detalje illustrerer, hvad en institution for 50 år siden kunne og måske var nødt til at byde sine videnskabelige medarbejdere.

Efteråret 1917 begynder Brøndsted for alvor arbejdet ved sit nye fag. Nationalmuseet var dengang den eneste danske institution, hvor den forhistoriske arkæologi dyrkedes, og I afdeling havde under Sophus Müller hævdet sig såvel inden for fagets praktiske sider – indsamling og bevaring af primærmaterialet – som på et rent videnskabeligt plan; her var lederen ikke blot det internationalt kendte navn, men han søgte at få medarbejderne til efter evne og mulighed at følge samme linier. Da der som sagt ikke var nogen universitetseksamen, som direkte førte frem til

faget, havde disse medarbejdere højt forskellig uddannelse. På een måde virkede dette heldigt, idet arkæologien bevarede direkte kontakt med en række beslægtede discipliner og fik en bred, humanistisk baggrund; på andre felter var fordelene knap så iøjnefaldende, fordi ikke alle havde lige let ved at omstille sig rent videnskabeligt efter en embedseksamen.

Brøndsted kunne. Allerede efter tre års forløb får han skrevet disputats inden for et lige så vanskeligt som centralt emne, nemlig »Nordisk og fremmed Ornamentik i Vikingetiden, med særligt Henblik paa Stiludviklingen i England«, forsvaret for den filosofiske doktorgrad 1921. Skønt arbejdet handler mere om yngre angel-saksisk kunst end om nordiske stilarter og monumenter, hviler det kun på primært kendskab til det skandinaviske materiale; for alle ikke-nordiske områder bygger det på litteraturstudier. Resultaterne skulle dog vise sig lige nye og værdifulde for britisk som for nordisk forskning. En større studierejse sommeren 1922 giver Brøndsted lejlighed til at følge sine teorier op, udbygge og supplere dem, og to år senere kan han udsende bogen »Early English Ornament«, der således er andet og mere end en oversættelse af disputatsen. Det nye værk vækker opmærksomhed og anerkendelse ude i Europa, selvsagt først og fremmest i England.

I de samme år (1922/23) får Brøndsted en særlig opgave, idet han sammen med Ejnar Dyggve leder de dansk-jugoslaviske udgravninger af de senklassiske og middelalderlige anlæg i Salona i Dalmatien. I forbindelse med omfattende rejser får Brøndsted også førstehånds kendskab til europæisk arkæologi og til kolleger ude omkring. Alt dette bliver baggrund for en fordybelse i dansk forhistorie. 1927 dokumenterer Brøndsted suveræn beherskelse af det hjemlige stof, da han i samlingsværket »Det danske Folks Historie« skriver den første egentlige oversigt over dansk arkæologi siden Sophus Müllers 30 år ældre »Vor Oldtid«. På godt 150 sider giver han en på samme tid detailleret og stor-liniet orientering, som skulle blive stående til lige stor nytte for studerende som alment interesserede, indtil Brøndsted selv skrev en større og bedre afløser.

I sine første ti år som nordisk arkæolog når Brøndsted vidt; hans primærforskning har skabt respekt om navnet i internationale fagkredse og placeret sin forfatter herhjemme. Sideløbende

med studierne skal det praktiske museumsarbejde passes, med dets talrige udgravninger overalt i landet. Fra første færd har Brøndsted også forstået betydningen af den personlige kontakt med både egentlige fagfæller og kolleger inden for nabo-disciplinerne. I slutningen af tyverne står Brøndsted allerede som en forgrundsskikkelse blandt de nordiske arkæologer, der skulle føre arbejdet videre efter Sophus Müller, skønt denne endnu ikke havde nedlagt pennen.

Det er ejendommeligt, at Brøndsteds udvikling som nordisk arkæolog indtil nu havde fulgt samme linie som netop Sophus Müllers, hvor forskellige de end var rent personligt; begge kom fra klassisk filologi og vendte sig først mod forhistorien efter studietid og eksamen, begge valgte emner fra den yngre jernalders kunst- og stilhistorie til deres doktorarbejder, og begge søgte den bredest mulige baggrund både for primærstudier og mere refererende oversigtsarbejder; endelig forstod begge, skønt de var i Nationalmuseets tjeneste med hånd og hjerte, at faget også måtte repræsenteres ved Universitetet, om det skulle sikres fremover. Kontakten havde været knyttet med J. J. A. Worsaae, der fra 1855 havde fungeret som ekstraordinær professor og forelæst over Danmarks oldtid, men den blev brudt ti år senere. Sophus Müller ønskede at forny den, hvad der fremgår af det nyligt publicerede manuskript til hans afsluttende ord under forsvaret af disputatsen i 1880 (Elin Nordman, *Vandring i usynligt rum*. Kbhv. 1960). At der i 80'erne og 90'erne hurtigt blev større afstand i stedet for samarbejde mellem de to institutioner, er en anden sag.

Når det lykkes for Brøndsted godt en menneskealder senere, må en væsentlig årsag søges blandt Universitetets folk og deres ændrede indstilling til forhistorisk arkæologi. I mellemtiden havde den klassiske arkæologi fået sin lærestol, og 1927 efterfulgtes her Chr. Blinkenberg af Knud Friis Johansen; begge kom fra Nationalmuseet og havde arbejdet primært også inden for dansk arkæologi. Når det nye fag virkelig blev placeret ved Universitetet, først med et lektorat i 1930 og 11 år senere ved et ordinært professorat, bør Blinkenbergs og Friis Johansens aktive medvirken under planernes udformning og især deres gennemførelse nævnes. I virkeligheden var det anden gang, at nordisk arkæologi fik en afgørende støtte fra denne side, selv om ingen

vist anede konsekvenserne den første gang. Sophus Müller havde hverken ved noget blindt tilfælde eller egen intuition ca. 1914 opsøgt student Brøndsted og spurgt, om han kunne tænke sig at arbejde med dansk arkæologi; museets direktør havde fået et vink fra en af sine underinspektører.

Brøndsted begynder sin universitets-gerning ved i efterårs-semesteret 1928 som privatdocent at holde forelæsninger over dansk oldtid. Men da havde Universitetet allerede rejst sagen om et lektorat i faget – det skete første gang 1926 og med konkret forslag 1928 –, og fra 1930 kan Brøndsted fortsætte som lektor i nordisk arkæologi. 1932 vedtager Det filosofiske fakultet regler for en magisterkonferens i forhistorisk arkæologi, og dermed er der omsider skabt mulighed for universitets-uddannelse af nordiske arkæologer. Omsider! Ja, for der havde været en mulighed 75 år tidligere, således at Danmark kunne være blevet det første nordiske land med en lærestol i national arkæologi; nu blev det det sidste.

Brøndsted går med stor energi ind i arbejdet med undervisning og uddannelse af nye folk i faget, og de første elever og tilhørere beretter eenstemmigt om en vel tilrettelagt og inspirerende serie af forelæsninger. Lærergerningen udføres sideløbende med det daglige arbejde på museet. Der kan have ligget andet og mere bag den meget krævende indsats, som ansvaret for et helt universitets-fag fører med sig. De personlige og arbejdsmæssige forhold på museets I afdeling havde udviklet sig på en betænkelig måde – man ville i dag sige, at arbejdsklimaet var dårligt –, samtidig med at både afdelingen og dansk arkæologi stod over for store og uløste problemer. Museets store nybyggeri og omflytninger var et af de mindre. Alvorligere var det, at hele faget praktisk og teoretisk var ved at gå i stå, skønt det i de fleste af vore nabolande var i stærk udvikling.

Så sker ved årsskiftet 1932/33 en afgørende begivenhed, og Brøndsted fastholdes for en tid ved museet. Under former, der mere ligner en paladsrevolution end et normalt chefskifte, bliver Brøndsted uventet leder af I afdeling, og i løbet af bare tre-fire år genrejser Brøndsted dansk forhistorisk arkæologi. Således kan man i dag bedst karakterisere, hvad der under eet er Brøndsteds største indsats for sit fag. Der er nemlig tale om et mangesidet virke, hvor arbejdet enten reorganiseres eller først nu kommer

rigtigt til udfoldelse; Brøndsted er den samlende kraft bag det altsammen.

Inden for selve afdelingens arbejde tages der fat for alvor. Det lykkes Brøndsted at knytte en dynamisk arbejdskraft dertil, som alt for længe havde været holdt ude fra dansk forhistorie, – bevares, til gavn for eskimo-arkæologien; det er Therkel Mathiasen, der omgående begynder store undersøgelser og publikationer inden for dansk stenalder. Men også de øvrige medarbejdere, nye som gamle, yder en helt anden indsats i disse år; med den nye leder kommer en samarbejds ånd.

Den mest aktuelle opgave er opstillingen af samlingerne i forbindelse med Nationalmuseets store nybygge. Her er virkelig problemer at løse, idet planerne var lagt for længst, men af en ældre og træt generation, af hvem det måske også var urimeligt at vente forståelse for moderne udstillingsprincipper og i det hele taget for en udvikling inden for faget. Der må nu foretages ændringer i det store som i det mindre; selv om det går ud over de i forvejen beskedne studiemagasiner, får offentligheden den udstilling, der med visse ændringer endnu står i dag (med »ændringer« menes endda klare forringelser). Da de nye samlinger åbnes i 1935, vækker opstillingen almindelig beundring.

Dernæst ændrer Brøndsted signaler over for de mange provinsmuseer, hvor en gammeldags og hårdhændet politik fra Nationalmuseets side efterhånden havde vist sig ødelæggende for ethvert initiativ. Den nye linie kalder også her på samarbejde. Brøndsted støtter desuden personligt de første bestræbelser på at få ansat faguddannede folk ved en række af de større museer, hvor hidtil næsten alt arbejde havde været udført af idealistiske privatfolk. Det er Brøndsteds linie, der ligger til grund for provinsmuseumsordningen af 1941.

Også for beskyttelsen af fortidsminderne ude i landskabet må føres en ny politik, og frivillige fredninger erstattes af de tvungne; den første danske lov om fredning af oldtidsminder gennemføres 1937.

Også for studenterne betyder skiftet noget afgørende. Ganske vist mærkes det, at Brøndsted får mindre tid til forelæsninger og øvelser, men flere af hovedfagsstuderne bliver nu direkte inddraget i praktisk museumsarbejde, får undervisning i udgravningsteknik og selvstændige opgaver i marken. Det bliver frie

studier i ordets egentlige forstand; for nogle er det den helt store chance, for andre kan det komme til at betyde forlængelse af studietiden eller direkte afsporing. Men det direkte og positive samarbejde, der den dag i dag består mellem Nationalmuseum og Universitet i København, og som virker til gavn for begge parter – og ikke mindst for studenterne – skriver sig også fra 1933.

Med de fagstuderende kommer på længere sigt større muligheder for at fremme fagets rent videnskabelige linie. Det lykkedes endda Brøndsted (1936) at få et større arbejde fra hånden, og han støtter med råd og dåd de kolleger, som har noget at fremlægge. Her er det af betydning, at Brøndsted samtidig fungerer som hovedredaktør af det fællesnordiske tidsskrift *Acta Archaeologica*, der startedes 1930.

Fra første færd har Brøndsted været inde på den linie, at arkæologien som alle andre videnskaber også har pligt til at meddele sig til videre kredse i form af oversigter, aktuelle orienteringer og populære fremstillinger. I midten af 20'erne skrev Brøndsted således i »Nationalmuseets Bog om sjældne Fund« og nogle fortrinlige artikler i tidsskriftet *FREM*. Nogle år efter begyndte han at skrive dagbladskronikker. Hele denne virksomhed tager for alvor fart fra midten af 30'erne, suppleres med foredrag over hele landet, efterhånden også i radioen. Blandt I afdelings medarbejdere lægges især mærke til Brøndsted.

Ikke nok hermed; i de samme år bliver Brøndsteds litterære hovedværk, »Danmarks Oldtid« til. Planen om at skabe en virkelig afløser af Sophus Müllers »Vor Oldtid« har længe beskæftiget Brøndsted; men hvad der i 90'erne var en krævende opgave, måtte nu forekomme næsten for stor for een mand. Ikke blot var fundstof og studium vokset siden da, men store dele af det overmåde rige danske primærmateriale burde først bearbejdes eller i hvert fald samles. I 1935 begynder indsamlingsarbejdet og forarbejderne, hvor såvel Nationalmuseets som alle provinsmuseers rige samlinger udnyttes. Selv om Brøndsted her får nogen hjælp af et par fagstuderende, er udformningen helt hans egen; selv nære medarbejdere lærer først Brøndsteds opfattelse af mange enkeltproblemer at kende, da de ser dem på tryk. Stenalder – bronzealder – jernalder, tre svære, stof-tunge og alligevel let læste bind udsendes i regelmæssig takt: 1938 – 1939 – 1940. Ofte er »Danmarks Oldtid« betegnet som et værk, intet andet land har

mage til. Det havde gyldighed 1940, og det er lige rigtigt i dag. Bedre end lange lovtaler vidner denne vending om en i sandhed imponerende præstation. Flere har søgt at efterligne det i vore nabolande, hidtil uden at det er lykkedes.

Efter 9. april får Brøndsteds populariserende virke nyt indhold og ny mening. Som andre betydelige forskere stiller han sin viden og sine evner i danskhedens tjeneste; han oplyser om vor tusindårige ret til at herske over egen jord, søgende trøst i fortids trængsler og håb i fordums handling: »Føltes det før i Tiden som en Styrke at eftergaa sin Oprindelse, at erkende sin Rodfasthed i dette Land, der er vort, – hvad saa ikke nu! Det danske Sind, som er formet gennem Aartusinders Samliv med Landets Natur, det kan vi i kommende Tider faa al Brug for at bekræfte« skriver han således oktober 1940 (»Ved Kilderne«. 1940, forord). I dette år bliver kronikkerne flere, radioforedragene hyppigere, og sammen med Poul Nørlund holdes efteråret 1940 den store serie foredrag, der blev trykt under titlen »Seks Tværsnit af Danmarks Historie« (1941). Brøndsted taler ved offentlige møder, og lader sig 1941 vælge til ledende senior i Studenterforeningen for fra dens talerstol at få videst mulige kredse i tale; det er åben indsats for sammenhold, og det er passiv modstand mod det fremmede. »Vor Uafhængighed er ikke mere – dette er Skyggen bag alt, hvad vi foretager os og tænker« siger han i en nytårskronik »Foran 1941« (»Politiken«).

Udførligt har der her været talt om de år, der er gået, før og efter Brøndsted 1933 fik ansvaret for sit fag. Men 1933 betegner et skifte, som skulle vise sig helt afgørende for dansk arkæologi, på samme måde som Brøndsteds egen indsats og position siden hen kun kan forstås og vurderes rigtigt med kendskab til, hvad der skete dengang. Men arbejdspresset er ved at blive for hårdt; Brøndsted er klar over, at han må vælge mellem Museum og Universitet, og allerede 1938 tager han sin beslutning.

Tre år efter udnævnes Brøndsted til professor i nordisk arkæologi og europæisk forhistorie ved Københavns Universitet i en nyoprettet lærestol og har nu mulighed for helt at hellige sig undervisning og studier. Men det er tydeligt svært for Brøndsted – som for talrige andre – at koncentrere sig om en fjern og uvirkelig fortid, når alle en nutids onde kræfter raser ude i verden og år for år mærkes hårdere herhjemme. Gradvis ligesom tvinges

Brøndsted væk også fra fagets primære sider; det skyldes flere og større hverv eller opfordringer til foredrag, artikler og stadig nye opgaver, alt sammen som en følge af den respekt og popularitet, han har skabt gennem egen indsats. Brøndsted har alle tider haft lidt svært ved at afslå sådanne anmodninger, uden tanke på hvad det siden hen kunne koste ham af arbejde. En sådan opfordring var nær blevet afgørende for hans videre virke; det var, da Brøndsted lige efter krigen lod sig opstille som kandidat ved folketingsvalget for det radikale venstre. Her led Brøndsted for en gangs skyld nederlag – heldigvis må man vist sige.

Efter ti år ved Universitetet vender Brøndsted tilbage til Nationalmuseet. Poul Nørlund dør 1951 midt i sin gerning, og der sker nu det, at Brøndsted modtager en henvendelse, som er underskrevet af så godt som alle museets videnskabelige medarbejdere – og siger ja. Selv om Brøndsted atter under usædvanlige former får en lederstilling her, er hele situationen ved museet totalt anderledes denne gang. I Nørlunds direktørtid havde museet indrettet sig i sit nye hus, havde fundet sin plads i det kulturelle liv og stod indad som udadtil så stærkt som næppe nogensinde før. Nørlund havde i mangt og meget fulgt samme linie for det samlede museum som Brøndsted i sin tid for I afdeling, så reformer og ændringer er hverken nødvendige eller efter Brøndsteds ønske. Brøndsted er, som han engang udtrykte det over for medarbejderne, »kommet hjem«. Ikke uden stolthed præsenterer han siden hen sin blomstrende institution ved museets 150-års fest i 1957.

At Brøndsted ligesom glider ind i museets arbejde, betyder ikke, at udviklingen her står stille. Tværtimod sker der i løbet af 50'erne meget inden for museets mure. Nye specialer tages op, flere afdelinger udskilles; det store museum vokser betænkeligt, samtidig med at Brøndsteds eget initiativ ude i provinsen nu bliver mærkbart både i den ægte samarbejds ånd, som han hele tiden er gået ind for, og i en ny, mere aggressiv tone, som bl. a. fører til åben polemik forud for provinsmuseumsloven af 1957. På Nationalmuseet viser pladsmangelens spøgelse sig igen, men det lykkes Brøndsted og hans nære medarbejdere at sikre de gamle fabriksbygninger i Brede for Staten, hvorved ikke bare Folkemuseet kunne flytte væsentlige dele ud; her skulle også være magasiner og mere levende publikums-afdelinger for hele

landets historie, et »folkeligt museumsinstitut«, som Brøndsted selv betegner det i 1959 (»Nyt og Noter fra Nationalmuseet«, nr. 12, marts 1959). For Brøndsted betyder erhvervelsen af Brede en milepæl i Nationalmuseets historie, betyder løsning af preserende pladsproblemer og betyder, at tidens krav om mere popularisering og aktivere indsats i landets kultur-politik kan imødekommes. »Vi vil løse opgaverne«, skriver Brøndsted med begejstring i samme forbindelse.

Året efter fylder Brøndsted 70 og må afgive den ledende stilling i dansk museumsverden som rigsantikvar til sin første elev, P. V. Glob – rigsantikvar-titlen blev indført to år forinden i forbindelse med en ny lokalmuseumslov –. For en videnskabsmand og forfatter er der ingen tilsvarende aldersgrænse, og Brøndsted ser frem til virkeliggørelse af mange planer, som har måttet skydes til side på grund af embedets administrative og repræsentative pligter. Et par gode arbejdsår bliver flittigt udnyttet, men helbredet svigter, og den 16. november 1965 afsluttes et virkefyldt liv.

Brøndsteds forfatterskab falder i tre grupper, de primære arbejder, de brede oversigter og de ganske små bidrag i kronik- eller essay-form. Hertil kunne man foje redaktion og udgivelse af store fag-fremmede samleværker, som i årene efter krigen krævede stor indsats, alsidig orientering og i visse tilfælde direkte forfatterskab langt ud over det redaktionelle. Der tænkes især på et af de første nøgternt vurderende værker om besættelsestiden »De fem lange år« (1946, i samarbejde med andre); men også »Vore gamle Tropekolonier« (1952–53) og 6-bindsværket »Danmark Før og Nu« (1952–57).

De egentlige fagvidenskabelige arbejder har tyngdepunkt i vikingetiden og består af disputatsen fra 1921, »Early English Ornament« fra 1924 og en monografisk behandling af vikingetidens skeletgrave i Danmark (1936). Som nævnt betegner de to første banebrydende undersøgelser og har betydning langt ud over nordisk arkæologi. Hertil slutter sig en større analyse og kritisk redegørelse for et mere påtvunget, omend beslægtet emne »Problemer om Nordboer i Amerika før Columbus« fra 1950 (amerikansk udgave 1954), en undersøgelse, som takket være Brøndsteds altid samvittighedsfulde indtrængen i sine opgaver

tog megen kostbar tid. Foruden en række små-afhandlinger, som det nok fører for vidt at komme ind på, bør endelig nævnes første bind af rapporterne om Salona-gravningerne (*Recherches à Salone I.* 1928), skrevet i samarbejde med Ejnar Dyggve; Brøndsteds vigtigste bidrag er beretningen om »De fem Martyrers Basilika«.

Tungere vejer Brøndsteds forfatterskab inden for oversigtsgruppen. Virkelig gode specialarbejder er ikke alt for hyppige – videnskaben taget under eet –, men lodige oversigter er endnu sjældnere. Her synes der ikke at være nogen nordisk arkæolog, som kan løfte arven efter Brøndsted. Det er en gammel sandhed, at en god populær-skildring kun kan skrives af den, der virkelig kender sit emne til bunds; men det er kun den første betingelse. Man skal lægge sin skildring til rette på overskuelig måde, og man skal skrive klart og levende. Alt det beherskede Brøndsted til fuldkommenhed. At det så er en mere taknemmelig opgave at popularisere arkæologi end f. eks. matematik, er en helt anden sag.

Tre-bindsværket »Danmarks Oldtid« (1938–40) er ikke bare den store og uundværlige håndbog i vort lands forhistorie; det er noget nær den ideelle populær-skildring, idet den kan læses og forstås af alle. Brøndsted har i den grad arbejdet med stoffet – det kendte som det upublicerede –, at han på flere punkter får store og små problemer frem i skildringen, som direkte giver stødet til nye special-undersøgelser og dermed ny viden. Det kommer for dagen, når man sammenligner de to udgaver; trods et stort oplag bliver »Danmarks Oldtid« nemlig udsolgt, og i 1957–60 udsendes en ny, forøget og delvis kraftig omarbejdet udgave. Ændringerne gælder især sten- og jernalderbindene, medens bronzealder må udsendes, lige før en række nye specialarbejder kom til at præge også dette afsnit af dansk oldtid. I 1961–64 udkommer en tysk oversættelse (*Nordische Vorzeit*), hvor et fjerde bind skulle have behandlet det øvrige Norden; men denne plan når Brøndsted ikke at få gennemført. Når begge danske udgaver er forældet – det er alle oversigters skæbne – vil den første nok stå længst, stærkere og mere helheds-præget, som den er.

En kortere oversigt over Danmarks oldtid skrev Brøndsted allerede 1927 og kunne udsende den i stærkt ændret skikkelse 1941 (Schultz' Danmarkshistorie, bd. I) d. v. s. lige efter storvær-

ket. Men der er endnu en oversigt, forskellig fra de to andre. I første bind af Danmarkshistorien, udgivet af Politikens Forlag, skriver Brøndsted om forhistorie frem til 600 e. Kr. Den kommer 1962. Skønt det er Brøndsteds sidste store arbejde, virker det strålende veloplagt og skrevet med ungdommelig friskhed. Det er en skildring, der først og fremmest henvender sig til det brede publikum, men som omvendt kan – og bør – læses af fagmanden. Havde han blot fået mulighed for også at skildre de næste fire århundreder her! Der foreligger imidlertid en selvstændig bog »Vikingerne« på engelsk og dansk fra 1960. Til orientering er den lodig som de øvrige, men her er også samlet ungdommens specialstudier, manddommens kronikker og utallige foredrags forberedelse og selv-inspiration: vikingetiden var og blev Brøndsteds foretrukne periode.

I samme genre kunne nævnes en lang række større og mindre oversigtsartikler om de forskelligste ting inden for arkæologien; de er hver for sig læseværdige på grund af Brøndsteds pligtfølelse over for selv et umuligt emne, altid klart skrevet og med sans for reelle oplysninger. Et af disse arbejder bør særlig nævnes, bogen om guldhornene (1954).

Og Brøndsteds kronikker! I det hastigt skrevne og hurtigere glemte dagblads-stof bliver dog enkelte ting stående. Kronikken har sin særlige form, og den passer til Brøndsteds stil og temperament. Fra midten af 30'erne skriver han regelmæssigt i »Politiken«, først om rent arkæologiske emner og tankevækkende indlæg i debat om faglige problemer, om lokalmuseer, popularisering, om fredningslov og udstillingsteknik. Men der er også lyrisk prægede naturskildringer, der afspejler et modtageligt og åbent sind. Nogle af de bedste er bevaret i tre små essay-samlinger (»Ved Kilderne« 1940, »Rast undervejs« 1942 og »Det lukkede Land« 1948), hvor ganske enkelte af de lige så fortrinlige radioforedrag er medtaget. »Ikke saa lidt af en Kunstner« skrev Hartvig Frisch som allerede citeret.

Under krigen får kronikkerne en ny, langt større mission og er påskønnet fra alle sider. Sandheden er nok, at Brøndsted af den grund får anmodning om at skrive flere, end han ville have gjort af egen drift; i alle krigsårene publiceres i gennemsnit een om måneden. Mange gange er det lige så vanskelige som farlige emner, i de følgende år bare vanskelige opgaver. Lad mig

nævne: to gange nytårskronik med »Betragtninger« foran 1941 og 1943, frihedskronikken 5. maj 1945, om Kong Christian 26/9 1945, »Kronik om Kroniken« 1944 og – hvilken opgave! – »Om ingenting og alting« 1955. Bogstavelig talt har Brøndsted skrevet om alting, eet hundrede og tyve kronikker i det hele.

Intet under at Brøndsteds navn blev kendt og skattet i alle kredse, selv de højeste. Hans personlighed bidrog dertil. Af væsen var han på een gang aristokratisk og ligefrem; hans charme bragte ham hurtigt i kontakt med hvem, han end mødte. Hans lune og humor – altid uden brod – prægede hans samtaler og hele mundtlige fremstilling fuldt så meget som selv kronik-stilen. Han havde den mærkelige evne at blive mødt med respekt, men uden frygt, endnu før han fik sagt noget. Han kunne kræve meget af sine medarbejdere, men man gjorde det gerne, fordi han krævede mest af sig selv.

Brøndsted fik mange anerkendelser for sine oplagte fortjenester, udmærkelser som videnskabelige æresbevisninger. Han søgte ikke selv at fremme dem, men han glædede sig over dem efter modtagelsen. Han blev også medlem af mange danske og fremmede selskaber, i flere tilfælde tidligt for en humanistisk forsker. Een udmærkelse satte han højere end nogen anden, selv om skæbnen ikke rigtigt undte ham at nyde godt af den; det var, da Selskabet 1963 tildelte ham æresboligen på Gamle Carlsberg. Vide kredse i hele landet glædede sig med ham, og de var med i sorgen, da flaget kun to år senere gled på halv over Selskabet, Nationalmuseet og Universitetet.

Ære være Johannes Brøndsteds minde.

UDDRAG AF REGNSKABET

FOR ÅRET 1965

Indtægt.	kr.	øre	kr.	øre
1. <i>Beholdning fra forrige års regnskab:</i>				
Kassebeholdning	31 800	31
2. <i>Renteindtægt m. m.:</i>				
a. Rente af obligationer	35 738	00		
b. Rente af indskud i bank	788	55	36 526	55
3. <i>Statstilskud i kalenderåret 1965</i>	145 000	00
4. <i>Bidrag ifølge statutmæssig bestemmelse:</i>				
a. Til præmier:				
fra det Classenske Fideicommis.	400	00		
fra Etatsråd Schou og Hustrus Legat	100	00		
b. Til videnskabelige formåls fremme:				
det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag for				
året 1964 (udbet. juni 1965)	7 470	38		
c. Fra Carlsbergfondet	20 000	00		
d. Fra J. P. Suhr & Søns Legat til erindring				
om prof., dr. med. & phil. Julius Thomsen:				
rente af 120 300 kr. Østift. Krdf. oblig.	4 418	50		
e. F. J. Ørnborgs Legat	2 000	00	34 388	88
5. <i>Salg af Selskabets publikationer</i>	81 569	70
6a. <i>Bidrag fra Rask-Ørsted Fondet til Selskabets</i>				
<i>internationale forbindelser</i>	65 000	00		
6b. <i>Tilskud fra Carlsbergfondet</i>	50 000	00		
- - - , <i>publ. m. m.</i>	22 571	05		
- - - , <i>pensionsbidrag</i>	192 866	18		
- - - , <i>ekstraord. istandsætt.</i>	276 310	15	606 747	38
7. <i>Tilfældige indtægter:</i>				
Udtrukne obligationer	12 000	00
Samlet indtægt	948 032	82

	kr.	ø.	kr.	ø.
Udgift.				
1. Selskabets bestyrelse:				
a. Lønninger, pensionsbidrag m. m.	292 809	96		
b. Selskabets møder	17 617	02		
c. Rengøring	13 509	53		
d. Kontor og oplag	19 147	86		
e. Porto	9 142	35		
f. Forsikring	655	70		
			352 882	42
2. Selskabets publikationer:				
a. Oversigten	19 111	55		
b. Meddelelserne og Skrifterne m. m.:				
α. Af Selskabets midler	178 789	53		
β. Af det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag...	5 000	00		
			202 901	08
3. Til rådighed for Selskabets præsident fra				
<i>J. P. Suhr & Søns Legat</i>			4 372	96
4. Understøttelse til skrifers udgivelse og videnskabelige arbejder af medlemmer eller andre:				
a. Af Selskabets midler	»	»		
b. Af det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag:				
Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk Historie..	2 000	00		
			2 000	00
5. Selskabets internationale forbindelser:				
a. Kontingent til internationale sammenslutninger	39 067	31		
b. Rejser	20 922	47		
			59 989	78
Overføres ...			622 146	24

Udgift.		kr.	øre	kr.	øre
	Overført	622 146	24
6.	<i>Pengepræmier og medailler:</i>				
	a. Præmier af legaterne:				
	Af Thotts Legat	»	»		
	Af Classens Legat	»	»		
	Af Schous Legat	»	»		
	b. Medailler og pengepræmier af Selskabets kasse	»	»		
	c. F. J. Ørnborgs Legat for 1965	2 000	00	2 000	00
7a.	<i>Udgifter til istandsættelser og anskaffelser...</i>	7 029	90		
7b.	<i>Ekstraordinære istandsættelser</i>	276 310	15		
				283 340	05
8.	<i>Indkøb af obligationer</i>	9 953	81
9.	<i>Beholdning ved årets slutning:</i>				
	Kassebeholdning	30 592	72
	Samlet udgift	948 032	82

Regnskab for bidrag fra den Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse:

Beholdning ultimo 1964	kr. 11 737,97	Udgifter 1965	kr. 7 000,00
Bidrag indgået 1965 ...	- 7 470,38	Beholdning ultimo 1965	- 12 208,35
	<u>kr. 19 208,35</u>		<u>kr. 19 208,35</u>

Regnskab for bidrag fra Rask-Ørsted Fondet til Selskabets internationale forbindelser:

Beholdning ult. 1964 ÷	kr. 9 645,10	Kontingentudgifter til	
Bidrag indgået 1965 ...	- 65 000,00	unioner for 1965 ...	kr. 39 067,31
		Rejseudgifter 1965 til	
		Selskabets delegerede	- 20 922,47
		Beholdning ultimo 1965 ÷	4 634,88
	<u>kr. 55 354,90</u>		<u>kr. 55 354,90</u>

Opsamlet af legaterne:

	Thotts Legat	Classens Legat	Schous Legat	Ørnborgs Legat
Beholdning ultimo 1964	1 600 kr.	2 600 kr.	1 400 kr.	» kr.
Bidrag for 1965	200 -	400 -	100 -	2 000 -
Pengepræmier udbetalt 1965	» -	» -	» -	2 000 -
Beholdning ultimo 1965	1 800 kr.	3 000 kr.	1 500 kr.	» kr.

Formueopgørelse pr. 31. december 1965.

I. Værdipapirer lydende på Selskabets navn (herunder Thotts Legat på 5 000 kr.):

8 000 kr.	danske statsobl. 1894	à 3 ⁰ / ₂ %	kursværdi kr.	3 200,00
2 000	- danske statsobl. 1941/66	à 4 ⁰ / ₂ %	—	- 1 965,00
62 000	- - - 1944/84	à 4 ⁰ / ₂ %	—	- 44 795,00
28 000	- konv. danske statsobl. 1919	à 4 ¹ / ₂ %	0/0	— - 18 900,00
61 500	- danske statsobl. S. 1997	à 4 ¹ / ₂ %	0/0	— - 41 358,75
125 700	- Husejer Kreditk. obl.	à 3 ¹ / ₂ %	0/0	— - 64 107,00
141 000	- Østift. Kreditf. obl.	à 3 ¹ / ₂ %	0/0	— - 77 565,00
148 000	- - - -	à 4 %	0/0	— - 94 985,00
32 200	- - - -	à 4 ¹ / ₂ %	0/0	— - 18 472,75
25 000	- - - -	à 5 %	0/0	— - 15 250,00
32 000	- Jydske Land. Krdf. obl.	à 3 ¹ / ₂ %	0/0	— - 19 525,00
4 000	- - - -	à 4 %	0/0	— - 2 650,00
3 000	- - - -	à 4 ¹ / ₂ %	0/0	— - 2 070,00
35 000	- Kbhvns. Kreditf. obl.	à 4 %	0/0	— - 23 450,00
16 000	- Ny jyske Købstads Krdf. obl.	à 3 ¹ / ₂ %	0/0	— - 9 240,00
33 000	- Østift. Landkreditkasse obl.	à 5 ¹ / ₂ %	0/0	— - 22 335,00
95 300	- - - -	à 6 ¹ / ₂ %	0/0	— - 70 773,50

Ialt 851 700 kr. nominelt, til kursværdi kr. 530 642,00

II. J. P. Suhr & Søns Legat til erindring om professor, dr. med. & phil. Julius Thomsen:

90 200 kr.	Østift. Kreditf. obl.	à 3 ¹ / ₂ %	0/0	kursværdi kr. 55 377,00
23 000	- - - -	à 4 %	0/0	— - 16 187,50
6 000	- - - -	à 4 ¹ / ₂ %	0/0	— - 3 370,00
4 700	- - - -	à 6 ¹ / ₂ %	0/0	— - 3 306,50

123 900 kr. nominelt, til kursværdi kr. 78 241,00

III. Kassebeholdning..... kr. 30 592,72

I ovenstående formueopgørelse er inkluderet beholdning af bidrag fra den Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse kr. 12 208,35, beholdning af bidrag fra Rask-Ørsted Fondet ÷ kr. 4 634,88 samt opsamlede bidrag til prisopgaver for legaterne kr. 1 800 + kr. 3 000 + kr. 1 500.

Maj 1966.

A. Touborg Jensen
Kassekommissionens formand.

BUDGET
FOR ÅRET 1966

Indtægt	kr.	ø.	kr.	ø.
1. <i>Beholdning:</i>				
a. Kassebeholdning				
b. Guldmedailler				
2. <i>Renteindtægt m. m.:</i>				
a. 8000 kr. danske stats oblig. à 3 ⁰ / ₁₀₀	240	»		
67000 — do. do. à 4 —	2 680	»		
93500 — do. do. à 4 ¹ / ₂ —	4 207	50		
125700 — Husejer Kreditk. oblig. à 3 ¹ / ₂ —	4 399	50		
141000 — Østifternes Krdf. oblig. à 3 ¹ / ₂ —	4 935	»		
148000 — do. do. à 4 —	5 920	»		
32200 — do. do. à 4 ¹ / ₂ —	1 449	»		
25000 — do. do. à 5 —	1 250	»		
32000 — Jydske Land. Krdf. oblig. à 3 ¹ / ₂ —	1 120	»		
4000 — do. do. à 4 —	160	»		
3000 — do. do. à 4 ¹ / ₂ —	135	»		
35000 — Københavns Krdf. oblig. à 4 —	1 400	»		
16000 — Ny jydske Købst. Krdf. oblig. à 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀ ..	560	»		
18000 — Østift. Land Creditsk. à 5 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	990	»		
95300 — do. do. à 6 ¹ / ₂ —	6 194	50		
b. Rente af indskud i bankerne	100	»	35 740	50
3. <i>Forventet statstilskud</i>	180 000	»
4. <i>Bidrag ifølge statutmæssig bestemmelse:</i>				
a. Til præmier:				
fra det Classenske Fideicommis	400	»		
Etatsråd Schou og Hustrus Legat	100	»		
b. Til videnskabelige formåls fremme:				
Det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag for året 1966	7 400	»		
c. Fra Carlsbergfondet	20 000	»		
d. Fra J. P. Suhr & Søns Legat til erindring om prof., dr. med. & phil. Julius Thomsen: rente 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀ af 90 200 kr., 4 ⁰ / ₁₀₀ af 23 000 kr., 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀ af 6 000 kr. og 6 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀ af 1 100 kr. Østift. Krdf. oblig.	4 418	50		
e. Pastor emer. F. J. Ørnborgs Legat	2 000	»	34 318	50
5. <i>Salg af Selskabets publikationer</i>	60 000	»
6. a. Forventet bidrag fra Rask-Ørsted Fondet	65 000	»
b. Bidrag fra Carlsbergfondet	50 000	»
c. Bidrag fra Carlsbergfondet til pensionspræmier	34 215	»
Samlet indtægt	459 274	00

Udgift	kr.	ø.	kr.	ø.
1. Selskabets bestyrelse:				
a. Lønninger, pensionspræmier m. m.	138 163	»		
b. Selskabets møder	22 000	»		
c. Rengøring.....	12 000	»		
d. Kontor og oplag	22 000	»		
e. Porto	8 000	»		
f. Forsikring	756	»	202 919	»
2. Selskabets publikationer:				
a. Oversigten	18 000	»		
b. Meddelelserne og skrifterne:				
α. Af Selskabets midler	152 000	»		
β. Af det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag	5 000	»	175 000	»
3. Til rådighed for Selskabets præsident fra				
<i>J. P. Suhr & Søns Legat</i>	4 418	50
4. Understøttelse til skrifers udgivelse og videnskabelige arbejder af medlemmer eller andre:				
a. Af Selskabets midler	»	»		
b. Af det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag:				
Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk historie	2 000	»	2 000	»
5. Selskabets internationale forbindelser:				
a. Kontingent til internationale sammenslutninger	47 500	»		
b. Rejser	17 500	»	65 000	»
Overføres...	449 337	50

Udgiftskonto 5 a specificeres således:

		da. kr. ca.
Union Académique Internationale (UAI)	fr. belg. 20 000	2 800
Intern. Council of Scient. Unions (ICSU)	\$ 2 240,00	15 550
Intern. Astronomical Union (IAU)	\$ 195,96	1 360
Intern. Union of Biochemistry (IUB)	\$ 300,00	2 085
Intern. Union of Biol. Sciences (IUBS)	\$ 300,00	2 085
Intern. Union of Geod. and Geophys. (IUGG)	£ 320/0/0	6 180
Intern. Geographical Union (IGU)	\$ 100,00	695
Intern. Union of Geol. Sciences (IUGS)	\$ 300,00	2 085
Intern. Union of Hist. and Philos. of Science (IUHPS) . .	\$ 100,00	695
Intern. Mathematical Union (IMU)	\$ 195,60	1 360
Intern. Union of Physiol. Sciences (IUPS)	\$ 50,00	350
Intern. Union of Physics (IUPAP)	\$ 300,00	2 085
Scient. Comm. on Oceanic Research (SCOR)	\$ 200,00	1 390
Committee on Space Research (COSPAR)	\$ 1 000,00	6 925
Intern. Organiz. for Biophysics	\$ 150,00	1 055
Assoc. Intern. des Etudes Byzantines	fres. suis. 50	85
Thesaurus Linguae Latinae	\$ 100,00	695
		<hr/> 47 470

BERETNINGER OG BETÆNKNINGER

I.

Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk historie

Beretning om virksomheden 1965

Kommissionens arbejde har i 1965 været af samme omfang som det foregående år. En del af de udsendte henvendelser er forblevet ubesvarede, og da det således ikke har været muligt at konstatere tilstedeværelsen af skriftlige efterladenskaber fra de pågældende, kommer sådanne ikke til udtryk i nedenstående beretning. Ordningsarbejdet i Tranekærarkivet er fortsat, og uden for sekretariatet er der arbejdet i arkivet på Schackenborg.

Som sædvanlig har videnskabsmænd fra ind- og udland søgt kommissionens bistand, og tilgængelige registraturer har været stillet til disposition.

Undersøgelser vedrørende privatpersoners arkiver

Lensgreve CHRISTIAN JOHAN FREDERIK AHLEFELDT-LAURVIG (1789–1856).

Arkivet, der rummer en pakke for årene 1815–56, vedrører i hovedsagen den daværende forvalter på Tranekær B. L. Møllers administration af lensgrevens private sager. Det er ordnet, registreret og tilbagesendt til Tranekær.

Lensgreve FREDERIK AHLEFELDT-LAURVIG (1760–1832) og 1. hustru CHARLOTTE LOUISE f. HEDEMANN (1762–1812).

Tre pakker er ordnet, registreret og tilbagesendt til Tranekær. Foruden breve rummer de bl. a. sager fra Ahlefeldt-Laurvigs omfattende teaterinteresser, hans organisation af landeværnet på Langeland under Napoleonskrigene samt regnskaber o. a. vedrørende hans økonomiske forhold og grevskabet Laurvig.

Politikeren, højskoleforstander JACOB APPEL (1862–1931).

Afleveringerne til Rigsarkivet er fortsat, jfr. beretningerne for 1949, side 6 og 1962, side 2.

Forfatteren og politikeren FREDERIK BAJER (1837–1922).

Se A. F. Beyer.

Pastor VILHELM BECK (1829–1901).

De fra afdelingschef Carl Rømer Beck, København, til ordning modtagne arkivalier (se beretning for 1964, side 2) er nu færdige. Det drejer sig i første række om en gruppe breve vekslede mellem forskellige medlemmer af familien Beck, flest fra og til Vilhelm Beck og hans hustru Nina, f. Staffeldt, og deres søn og svigerdatter Johannes og Johanne Beck, f. Larsen. Fra Johanne Becks hånd findes desuden et manuskript: »Nina Beck, Vilhelm Becks hustru. Nogle minder fra Ørsløv præstegård«. Træk fra dette manuskript er anvendt i Axel Becks bog »Vilhelm og Nina Beck« I–II, 1921–22. Desuden findes en del taler, digte, sange og avisudklip.

Artillerikaptajn A. F. BEYER (1879–1965).

Fra A. F. Beyer, der i mange år virkede i Århus, bl. a. som Århus Teaters økonomidirektør, er i familieejde bevaret et arkiv bestående af korrespondance, kalenderoptegnelser (fra 1906), manuskripter o. a. fortrinsvis vedrørende nationalt arbejde før og under krigen, Sønderjylland og soldaterhjem. Samlingen indeholder desuden ældre og nyere familiekorrespondance (bl. a. med dele af forfatteren og politikeren Frederik Bajers arkiv) samt nogle af forfatteren Vilhelm Topsøes originalmanuskripter.

Tomrermester JULIUS BLOM (1815–1900).

Se slægten Broberg.

Slægten BROBERG.

Fra fru Kirsten Tscherning, Buenos Aires, er til Erhvervsarkivet modtaget, hvad der ved moderen, Bodild Krag's død 1965 i hendes bo var i behold af Broberg-arkivalier (se beretning for 1953, side 9 og beretning for 1956, side 4). Samlingen rummer breve til grosserer Carl August Broberg (1846–1917), dennes hu-

stru Camilla, f. Blom, bedstefaderen grosserer Christian Mortensen Broberg (1776–1852), svigerfaderen etatsråd, tømrermester Julius Blom (1815–1900, medlem af direktionen for Sparekassen for København og Omegn, medstifter af Nye Danske Brandforsikrings-selskab, meddirektør i Københavns Brandforsikrings-Societet m. m.), samt en række andre familiemedlemmer. Herudover kan nævnes diverse personlige papirer for familiens medlemmer, regnskaber, festsange, taler, fotografier og avisudklip. Hovedparten af materialet, der fylder ca. 2 pakker, vedrører familiens økonomiske og erhvervsmæssige virksomhed (se i øvrigt Erhvervshistorisk Årbog VIII, 1956, side 51–62).

Frimenighedspræst NIELS DAEL (1857–1951).

Se Ole P. Jensen.

Højskolelærer OLE P. JENSEN (1861–1954) og hustru SØRINE JENSEN.

Til Rigsarkivet er afleveret et mindre fond, der bl. a. indeholder en række breve fra frimenighedspræst Niels Dael, Liselund. Arkivet er utilgængeligt i 25 år.

Kammerherre GOTTHOLD KRAG (1857–1944) og hustru BODILD KRAG, f. BROBERG (1872–1965).

Kammerherre Krag var fra 1890 intendant hos kronprins Frederik (VIII) og derefter 1906–12 for den kongelige civilliste. Efter Frederik VIII's død var han 1912–26 tjenstgørende kammerherre hos enkedronning Louise. Fra hans datter, fru Kirsten Tscherning, Buenos Aires, er modtaget en mindre samling bestående af breve til såvel ham som hans hustru samt forskelligt vedrørende hans virken i kongehusets tjeneste (ceremonielinstrukser, sange, fotos og udklip), endvidere genealogiske optegnelser, ordenstildelinger m. v.

Forfatteren, lærer RASMUS MORTENSEN (1884–1965).

Efter den kendte jyske historiker er i familieejde bevaret breve m. v.

Godsejer VIGGO DE NEERGAARD (1881–1965).

I privateje er bevaret arkivalier fra godsejer Neergaards arbejde inden for Højre, senere Det konservative Folkeparti. Arkivalierne er endnu ikke gennemgået.

Komponisten, højskolelærer HEINRICH NUTZHORN (1833–1925).

Af fhv. minister Per Federspiel er til Rigsarkivet afleveret 8 pakker med breve for årene 1848–79 (se beretning for 1944, side 5).

Lektor SOPHIE PETERSEN (1885–1965).

For lektor Sophie Petersens efterladenskaber (ethnografika, billeder og bøger) er der truffet testamentariske bestemmelser. Hovedparten er tilfaldet institutioner i København.

Højskoleforstander LUDVIG SCHRØDER (1836–1908).

I fortsættelse af tidligere afleveringer (se beretningerne for 1935, side 2, 1936, side 2 og 8 og 1942, side 4) har Det kongelige Bibliotek modtaget breve og personalia vedrørende Schrøders slægt.

Forfatteren, redaktør VILHELM TOPSØE (1840–81).

Se A. F. Beyer.

Undersøgelser vedrørende forretnings- og organisationsarkiver m.v.

Den almindelige Brandforsikring for Landbygninger, København.

Selskabet, der siden 1872 har været en privat institution, har overladt Erhvervsarkivet forsikringsprotokoller og -kort for årene 1872–1963, 1.386 bind og 355 pakker og æsker. Arkivalierne udgør med sine vurderinger og beskrivelser et værdifuldt lokalhistorisk og også bygningshistorisk materiale.

Skibsmægler Rasmus Christensen, Århus.

Efter skibsmægler Christensens død har Erhvervsarkivet fået overladt firmaets regnskabs- og klareringsmateriale samt korrespondance for tiden 1908–65, i alt 95 bind og 53 pakker. Med i afleveringen fulgte arkivalier af samme karakter fra speditiionsfirmaet J. P. Petersen, Århus: 68 bind og 5 pakker 1884–1952, A/S Århus-Bugtens Dampskibsselskab 13 bind og 1 pakke 1874–1936 og dampskibsselskabet A/S Turisten, Århus, 9 bind og 3 pakker 1898–1942. Det sidste selskab sejlede med de lokalt berømte turistbåde til udflugtsstederne i Århuskøvene.

Forenede Danske Motorejere, København.

Organisationen har til Erhvervsarkivet overladt sit sag- og korrespondancemateriale for tidsrummet 1910–60.

Glorup, Svendborg amt.

For adgangen til registraturen over arkivet på Glorup er stillet det vilkår, at arkivkommissionen efter dennes skøn kan give forskere oplysninger om specielle emner. Enhver henvendelse om lån m.v. foranlediget af sådanne oplysninger skal foretages af kommissionen.

Manufakturfirmaet M. E. Grøn & Søn A/S., København.

Firmaet, der er grundlagt i 1825, blev i 1924 omdannet til et aktieselskab. 1945 blev dette delt i to selskaber: et for indkøb og fabrikation og et for salg. Der er efter virksomhedens ophør til Erhvervsarkivet afleveret 75 bind og 2 pakker, der rummer regnskabsmateriale fra de forskellige afdelinger, bl. a. Englandsafdelingen og Randbøldals fabrik, samt forretnings- og familiekorrespondance. Det bevarede materiale omfatter tiden 1852–1938.

Industrirådet, København.

I fortsættelse af en aflevering fra 1948 har Erhvervsarkivet modtaget Industrirådets sagarkiv med tilhørende journaler for årene 1920–50, i alt 126 bind og 3.187 pakker og æsker.

Kreditforeningen af jyske Landejendomsbesiddere, Viborg.

I fortsættelse af tidligere aflevering (se beretning for 1961, side 5) har Erhvervsarkivet modtaget 576 bind vurderingsjournaler for årene 1940–51.

Den københavnske Håndværkerforenings Industrilotteri.

Se Alm. dansk Vare- og Industrilotteri.

Manufaktur-Union ved Hans Holm og Wenø, Ålborg.

I fortsættelse af tidligere aflevering (se beretning for 1961, side 5–6) har firmaet til Erhvervsarkivet afleveret 113 bind og 23 pakker med regnskabsager, korrespondance og reklamemateriale for årene 1887–1962.

Speditionsfirmaet J. P. Petersen, Århus.

Se skibsmægler Rasmus Christensen.

Smøreksporffirmaet T. og S. Plum, København.

I fortsættelse af afleveringen i 1964 til Erhvervsarkivet (se beretningen for 1964, side 6) er til samlingen indgået en regnskabsbog 1872–1944 og et læg med breve 1866–1907.

Prokuratorforeningen, København.

Foreningen har afleveret to forhandlingsprotokoller for årene 1832–1933. Protokollerne er overgået til Erhvervsarkivet.

Tømremester Rasmus H. Rasmussen, Tulstrup.

Til de i forvejen ikke særligt talrige fonds af håndværkerarkiver har Erhvervsarkivet fået overladt dette fra en landtømmerer. Arkivet består af regnskabsmateriale, kalkulationer og tilbud, tegninger og billeder fra forskellige byggepladser. Det dækker årene 1903–38 og tæller 16 bind og 5 pakker.

Ringsted Jernstøberi & Maskinfabrik A/S.

Firmaet er oprettet i 1868 af møllebygger P. Petersen, der til et mindre værksted, som hans svigerfader nogle år i forvejen var begyndt med, føjede et støberi. 1917 blev det omdannet til et aktieselskab. Det har fremstillet petroleumsmotorer, cementvaremaskiner og vejbygningsmaskiner – af de sidste har specielt motortromlerne været en stor artikel. Der er til Erhvervsarkivet overdraget bogholderi og korrespondance for tidsrummet 1889–1963, 440 bind og 181 pakker.

Schackenberg, Tønder amt.

I arkivet på Schackenberg er der foretaget ordnings- og registreringsarbejder i brevsamlingen.

Kolonialfirmaet Sthyr & Kjær A/S., København.

Firmaet er grundlagt som et kompagniskab i 1866; det blev aktieselskab 1919. I 1888 oprettede det en sodafabrik, som 1896 overgik til A/S Sodafabrikkerne, i 1899 en kartoffelmelsfabrik (ved Holstebro). Den blev senere sukkerraffinaderi, men nedbrændte i 1912. I forbindelse med udflytning fra den indre by i

København har Erhvervsarkivet fået overladt 666 bind bogholderi for tiden 1866–1957. Med i afleveringen fulgte 39 bind fra kolonialfirmaet Trier & Goldschmidt A/S., København, 1925–55.

A/S Bryggeriet Stjernen, København.

Bryggeriet Stjernen blev stiftet 1902 af de københavnske arbejderorganisationer. Efter en årrække med jævn fremgang brød det i 1920'erne salgsmæssigt igennem, og det blev efterhånden Danmarks trediestørste bryggerivirksomhed. Da afsætningen efter 2. verdenskrig langsomt begyndte at svigte, og da visse rationaliseringsforanstaltninger ikke viste sig tilstrækkelige, besluttede man sig i 1962 til at likvidere. Efter likvidationens afslutning er til Erhvervsarkivet afleveret 261 bind og 6 pakker for tidsrummet 1902–63. Arkivet består af almindeligt bogholderi, driftsregnskaber, produktionsbøger, fotografier, diplomer samt et omfattende og interessant reklamemateriale.

Havearkitekt Johannes Tholle (f. 1891).

Fra havearkitekt Tholle er til Erhvervsarkivet indgået en ny aflevering bestående af 10 pakker med tegninger og sager vedrørende arbejder samt 8 kasser lysbilleder – alt for tidsrummet 1936–63 (se beretning for 1963, side 6).

Centralforeningen af »Tolvmandsforeninger« og større Landbrugere i Danmark, København.

Den første tolvmandsforening blev oprettet på Lolland i 1890 med det formål under mindst en årlig sammenkomst på medlemmernes ejendomme at diskutere landbrugsfaglige og -politiske emner. Basis var ofte en indledende markvandring eller staldgennemgang. Foreningen fik mange efterlignere (de havde oprindeligt, som navnet siger, 12 medlemmer), og i 1927 blev de sammensluttet i en centralforening. Fra denne er der modtaget en samling på 1 bind og 35 pakker med regnskaber, korrespondance og behandlede sager for årene 1927–54. Den er indlemmet i Erhvervsarkivets efterhånden meget omfattende gruppe af arkiver fra landbrugsorganisationer.

Kolonialfirmaet Adolph Trier & Goldschmidt A/S., København.

Se Sthyr & Kjær.

Dampskibsselskabet A/S Turisten, Århus.

Se skibsmægler Rasmus Christensen.

Almindeligt dansk Vare- og Industrilotteri, København.

Lotteriet blev oprettet i 1887 ved sammenlægning af flere mindre lotterier. Størsteparten af det til Erhvervsarkivet afgivne materiale, 17 bind og 2 pakker, vedrører af disse særligt Den københavnske Håndværkerforenings Industrilotteri. Spændvidden er 1833–1937, og indholdet er foruden en forhandlingsprotokol fra Varelotteriets oprettelse og lidt korrespondance hovedsagelig reklamemateriale, lotteriplaner og trækingslister.

Vesterbro Trælasthandel A/S., Århus.

Firmaet har fortsat sine afleveringer til Erhvervsarkivet med 98 bind og 17 pakker regnskabsager og korrespondance for årene 1942–60 (se beretning for 1963, side 6).

Østifternes Brandforsikring, København.

I fortsættelse af tidligere aflevering (se beretning for 1959, side 7) har Erhvervsarkivet modtaget 724 pakker med udskilte taksationssager og sager vedrørende brandskader.

A/S Århus-Bugtens Dampskibsselskab.

Se skibsmægler Rasmus Christensen.

Kommissionen har i 1965 til driften modtaget 13.000 kr. Fra Carlsbergfondet, Undervisningsministeriet og Videnskabernes Selskab er ydet henholdsvis 3.000 kr., 8.000 kr. og 2.000 kr. i tilskud. Renter udgjorde 188,27 kr.

Udgifterne har beløbet sig til i alt 11.678,91 kr. De fordeler sig på følgende konti: almindelige driftsudgifter med kontorassistance, materialer, porto, telefon og sekretærhonorar androg 4.425,50 kr., rejser, ordningsarbejder og registraturskrivning androg 6.966,61 kr., diverse udgifter udgjorde 286,80 kr. – Året sluttede med kasse- og bankbeholdninger på i alt 20.792,62 kr. – Regnskabet revideres af Carlsbergfondet.

Århus, Flensborg og København i juni 1966.

C. O. BØGGILD-ANDERSEN

TROELS FINK

HOLGER HJELHOLT

PETER SKAUTRUP

FINN H. LAURIDSEN

II.

**„Grosserer A. Collstrops
Hjem for en dansk Videnskabsmand.“**

Beretning for 1965.

„Lundehave“ har i det forløbne år været beboet af professor, dr. phil. Arne Noe-Nygaard.

Regnskabsoversigt for 1965.

Indtægt.

Kassebeholdning pr. 1. januar 1965 på giro- og bankkonto	kr. 19 364,29
Renter af obligationer	» 33 645,00
Rente på postgirokonto	» 10,91
Rente på bankkonto	» 508,86
Andre indtægter	» 10 086,40
	<u>Ialt kr. 63 615,46</u>

Udgift.

Tilskud til beboeren	kr. 8 400,00
Løn og pension til gartner	» 15 848,78
Skatter og afgifter til Helsingør Kommune	» 1 106,18
Forsikringspræmier	» 2 011,68
Bygninger med inventar og haven	» 25 243,68
Administration, arkitekttilsyn, revision o.l.	» 1 550,61
Beholdning på bankkonto ult. 1965	» 6 375,04
Beholdning på postgirokonto ult. 1965	» 3 079,49
	<u>Ialt kr. 63 615,46</u>

Status pr. 31. december 1965.

Aktiver.

Ejendommen vurderet til ejendomsskyld	kr. 1 200 000,00
Indbo	» 12 109,60
Obligationer, nominelt:	
3 ^o / _o danske statsoblig. 1894	» 241 500,00
6 ^o / _o Østift. Kreditf.	» 118 000,00
6 ^o / _o Jydsk Grundejer Kreditf.	» 118 000,00
6 ^o / _o Jydsk Husm. Kreditf.	» 86 000,00
6 ^o / _o Jydsk Landejend. Kreditf.	» 118 000,00
Beholdning på bankkonto	» 6 375,04
Beholdning på postgirokonto	» 3 079,49
	<u>Ialt kr. 1 903 064,13</u>

Passiver.

Ejendom og indbo	kr. 1 212 109,60
Grundfond	» 600 000,00
Reservefond	» 90 954,53
	<u>Ialt kr. 1 903 064,13</u>

April 1966.

På bestyrelsens vegne
L. L. HAMMERICH

Regnskabet er revideret på undervisningsministeriets foranstaltning.

III.

„Emil Herborgs Legat.“

Beretning for 1965.

I året 1965 er udbetalt fire legatportioner, hver på 150 kr. månedlig, til:

Dr. phil. Bent Christensen	i 12 måneder
Cand. mag. Jens Thorup	i 12 —
Mag. scient. Arne Brøndsted (2 port.)	i 12 —

Regnskabsoversigt for 1965.

Indtægt.		Udgift.	
Kassebeholdning	kr. 3 297,97	Udbetaling af 4 legat-	
Renter af obligationer	- 9 935,00	portioner	kr. 7 200,00
Renter af bankkonto	- 61,38	Udbetaling i henhold til	
Udtrækn. af obligationer	- 4 000,00	fundatsens § 8	- 600,00
		Administration	- 200,00
		Køb af obligationer	- 5 275,40
		Kassebeholdning	- 4 018,95
	<hr/>		<hr/>
	kr. 17 294,35		kr. 17 294,35

Formue pr. 31. december 1965.

3 $\frac{1}{2}$ 0/0 obligationer, nom.	kr. 32 000,00
4 0/0 »	- 23 000,00
4 $\frac{1}{2}$ 0/0 »	- 96 000,00
6 0/0 »	- 17 000,00
7 0/0 »	- 39 000,00
Anden formue	- 100,00
Kassebeholdning	- 4 018,95
	<hr/>
	kr. 211 118,95

Januar 1966.

På bestyrelsens vegne

C. MØLLER

Revisionspåtegning:

Regnskabet er revideret af undertegnede revisorer i Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab. Beholdningerne er eftersat, og regnskabet og beholdningerne er fundet i orden.

København, den 30. marts 1966.

W. FENCHEL

C. J. BECKER

IV.

„Niels Bohr Legatet.“

Uddrag af regnskab for 1965.

Indtægt.

Kassebeholdning ult. 1964	kr.	64 297,27
Renter af obligationer og bankkonto	-	52 219,55
Udtrukne obligationer	-	10 000,00
Andre indtægter	-	63,00
		<hr/>
Samlet indtægt ...	kr.	126 579,82
		<hr/>

Udgift.

Udbetalinger	kr.	28 608,84
Indkøb af obligationer	-	96 930,18
Kassebeholdning ult. 1965	-	1 040,80
		<hr/>
Samlet udgift ...	kr.	126 579,82
		<hr/>

Formue pr. 31. december 1965.

373 000 kr. danske statsobligationer à $4\frac{1}{2}\%$	kursværdi	kr.	250 842,50
265 000 » kreditforeningsobl. à $3\frac{1}{2}\%$	—	-	143 042,50
64 000 » » à 4%	—	-	35 800,00
294 000 » » à $4\frac{1}{2}\%$	—	-	175 120,00
57 000 » » à $5\frac{1}{2}\%$	—	-	37 905,00
134 000 » » à 6%	—	-	90 785,00
32 000 » » à $6\frac{1}{2}\%$	—	-	23 840,00
		<hr/>	
1 219 000 kr. nominelt	til kursværdi	kr.	757 335,00
Kassebeholdning ultimo 1965	-	1 040,80	
		<hr/>	
			kr. 758 375,80
			<hr/>

Revisionspåtegning:

Regnskabet er revideret og beholdningerne forefundet.

København, den 30. marts 1966.

W. FENCHEL

C. J. BECKER

V.

„Mag. art. Marcus Lorenzens Legat.“

Beretning for 1965—66.

Legatet blev opslået ledigt i februar 1966. Efter legatbestyrelsens indstilling vedtog Selskabet i april 1966 følgende bevillinger af de disponible legatmidler:

Til studiet af dansk sprog:

Stud. mag. Vibeke Christensen	kr. 1 000
Cand. mag. Niels Haastrup	- 1 000
Stud. mag. Eva Meldgaard	- 1 000

Til studiet af dansk flora:

Kaptajn M. P. Christiansen	- 1 000
Cand. mag. Alfred Hansen	- 400
Stud. scient. Ida Nicolaisen	- 1 200
Seminarielektor Anfred Pedersen, Vordingborg	- 400

I alt . . . kr. 6 000

Regnskab for 1965.

Indtægt.

Kassebeholdning ult. 1964	kr. 5 274,07
Renter af obligationer, aktier og bankkonto	- 8 694,56
Udtrukne obligationer m. m.	- 44,75
Samlet indtægt . . .	kr. <u>14 013,38</u>

Udgift.

Udbetalte legater	kr. 8 000,00
Indkøb af obligationer og aktier	- 4 200,00
Annoncering	- 52,50
Kassebeholdning ult. 1965	- 1 760,88
Samlet udgift . . .	kr. <u>14 013,38</u>

Rådighedssum til uddeling.

Renteindtægt 1965	kr.	8 694,56
Fragår avertering	-	52,50
	Nettoindtægt....	kr. 8 642,06
Fragår 5 % af renteindtægt til formueforøgelse	-	434,73
	kr.	8 207,33
Fragår uddeling i 1965	-	8 000,00
At overføre til 1966	kr.	207,33
Foreslået til uddeling i 1966	kr.	8 000,00

Formue pr. 31. december 1965.

18 500 kr. danske statsobl. à $4\frac{1}{2}\%$	kursværdi	kr.	12 441,25
1 000 - » » à 4%	—	-	722,50
14 400 - » » à 2%	—	-	6 264,00
2 200 - kreditforeningsobl. à $6\frac{1}{2}\%$	—	-	1 639,00
1 600 - » » à $5\frac{1}{2}\%$	—	-	1 132,00
2 000 - » » à 5%	—	-	1 220,00
25 400 - » » à $4\frac{1}{2}\%$	—	-	16 548,50
11 900 - » » à 4%	—	-	7 332,75
4 000 - » » à $3\frac{1}{2}\%$	—	-	2 710,00
43 700 - hypotekforeningsobl. à $4\frac{1}{2}\%$	—	-	32 119,50
11 184 - bankhæftelsesobl. à 4%	—	-	4 473,60
32 200 - aktier i Kbhvns. Handelsbank	—	-	84 042,00
168 084 kr. nominelt	til kursværdi	kr.	170 645,10
	Kassebeholdning....	-	1 760,88
	kr.		172 405,98

April 1966.

På bestyrelsens vegne
L. L. HAMMERICH

Revisionspåtegning:

Regnskabet er revideret og beholdningerne forefundet.

København, den 30. marts 1966.

W. FENCHEL

C. J. BECKER

VI.

Kommissionen for Ducange.**Beretning for 1965.**

Redaktør: Prof., dr. Franz Blatt.

- 1) Ordbog over dansk middelalderlatin (den danske Ducange): i årets løb er manuskript færdigredigeret (hele alfabetet) ved cand. mag. fru Bente Friis Johansen i overensstemmelse med den oprindelige plan. Der kræves nu kun en àjourføring under hensyntagen til de fremadskridende moderne publikationer af latinske tekster fra Danmarks Middelalder (Diplomatarium Danicum, Corpus Philosophorum Danicorum Medii Aevi etc.). Udgifterne til redaktionsarbejdet har været afholdt ved en bevilling fra Carlsbergfondet.
- 2) Den internationale ordbog over middelalderlatin: fascikelen MOX-NAZAZA udkom i 1965. Et nyt hæfte er under udarbejdelse og kan forventes offentliggjort i 1967. I det internationale samarbejde deltager den danske komité med materiale og arbejdskraft. Amanuensis, cand. mag. Bent Dalsgaard Larsen og assistent fru Kirsten Sørensen har deltaget i arbejdet.

København og Århus i juni 1966.

KAJ BARR

FRANZ BLATT

POVL JOHS. JENSEN

VII.

**Beretning om mødet i
Union Académique Internationale (UAI) i Paris
den 15.–19. juni 1965.**

Unionens 39. møde holdtes, efter indbydelse af Académie des Inscriptions et Belles Lettres og Académie des Sciences Morales et Politiques, i Paris fra 15. til 19. juni 1965. Følgende lande var repræsenterede: Australien, Belgien, Danmark, Finland, Frankrig, Grækenland, Italien, Japan, Jugoslavien, Kanada, Nederlandene, Polen, Rumænien, Schweiz, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tjekkoslaviet, Tyskland (Vesttyskland), Østrig. Der var af tilfældige grunde ingen delegeret fra Norge; heller ikke Indien, Kina, Mexico var repræsenterede. Trods store anstrengelser fra UAI's side havde de østtyske akademier (Berlin, Leipzig) ikke fået deres regerings tilladelse til at deltage. Såvel CIPSH som UNESCO var repræsenterede. De danske delegerede var Franz Blatt og L. L. Hammerich.

Der blev optaget to nye medlemmer: Eire (Royal Irish Academy, Dublin) og Israel (Israel Academy of Sciences and Humanities, Jerusalem).

I stedet for R. W. Lee (USA), præsident 1962–65, valgtes for 1965–68 L. L. Hammerich (Danmark).

Til delegerede ved CIPSH-mødet i september 1965 i København valgtes Hammerich (Danmark), Lee (USA), Samaran (Frankrig), Aramon i Serra (Spanien), Tsuji (Japan), Prušek (Tjekkoslaviet), Manneback (administrerende sekretær, Belgien), samt suppleanter, af hvilke Condurachi (Rumænien) og Schalk (Tyskland) kom til at deltage i nævnte CIPSH-møde.

Det blev vedtaget at forhøje årskontingentet fra 15.000 til 20.000 belg. frcs. – dog, af hensyn til nogle landes særlige vanskeligheder, fakultativt.

Unionens arbejde er fortsat ad de i beretningen for mødet i juni 1964 angivne linier.

Den af UNESCO vedtagne regel om, at et foretagende (med visse undtagelser, fx. ordbøger) kun kan få understøttelse 10 år i

træk, vil ramme nogle af UAI's vigtigste arbejder; af dem, der særlig interesserer Danmark, således Corpus Vasorum og Monumenta Musicae Byzantinae. Det blev vedtaget til næste møde at få undersøgt, hvorledes der i givet tilfælde vil kunne rådes bod på de heraf flydende betydelige ulemper.

Møderne fandt sted i Institut de France, delvis i selve kuppelsalen.

De delegerede med ledsagere var gæstfrit inviterede til følgende arrangementer:

tirsdag den 15. om eftermiddagen af kansleren for Institut de France og de faste sekretærer for de to Akademier til en reception i Musée de Caen;

onsdag eftermiddag af kulturattaché Mr. D. Garth til en reception i USA's ambassade;

torsdag aften af Institut de France til en opførelse af *Cyrano de Bergerac* i Théâtre Français;

fredag aften til en af konservator Pierre Devambez ledet særforevisning af græske og romerske kunstværker i Louvre;

lørdag eftermiddag til en ekskursion til Chantilly med forevisning af slot og museum, samt reception i Maison de Sylvie, der tilhører Institut de France.

Århus og København i april 1966.

FRANZ BLATT

L. L. HAMMERICH

VIII.

**Beretning om mødet i
International Council of Scientific Unions
den 6.-11. januar 1966 i Bombay.**

Mødet, der – efter indbydelse af The Tata Institute of Fundamental Research – blev afholdt i Tata Institutets imponerende Bygning, Colaba, Bombay 5, var Raadets 11. Generalforsamling. Der var mødt 96 Deltagere fra 38 forskellige Lande foruden Præsidenten, den afgaaende Præsident, Generalsekretæren, Skatmesteren og en Repræsentant for hver af de 14 Unioner, der ved Mødets Begyndelse var Medlemmer af Raadet. De 96 egentlige Deltagere fra Medlemslandene fremkom ved, at 17 Lande hver sendte 1 Deltager, 10 Lande sendte 2, 4 Lande 3, 3 Lande 4 og 3 Lande henholdsvis 5, 8 og 9, medens Værtslandet Indien havde 13 Deltagere. Endvidere var der mødt en Repræsentant for WMO og en for WHO, saaledes at det samlede Antal var 116. Som delegeret fra Det kgl. danske Videnskabernes Selskab deltog Einar Andersen.

Moderne lededes af Præsidenten, dr. H. W. Thompson (UK), der var blevet valgt ved Raadets 10. Generalforsamling i Wien i 1963. Efter Mødets formelle Aabning mindedes Præsidenten i sin Tale Professor Bertil Lindblad (Sweden) og Sir Edward Appleton (UK), der var bortgaaede siden sidste Møde, og som begge havde haft nær Tilknytning til og stor Betydning for Raadet. Præsidenten fremhævede endvidere Raadets store Betydning som den største nongovernmental Verdensorganisation, der under de øjeblikkelige store internationale Vanskeligheder skal opretholde og udvide Organisationer af denne Art til fremme af Videnskaben, til international Koordinering af Anstrengelserne og til Sikring af Videnskabens Gavn for Almenet. Han udtalte fremdeles, at Videnskab baade kunde og skulde være det bedste til Raadighed staaende Middel til Opnaaelse af internationalt Samarbejde, og Raadet skal fortsat bedyre Værdien af fri Udveksling af videnskabelige Tanker og af Videnskabsmændenes fri Færden i alle Lande.

Efter Præsidentens Tale og Vedtagelse af Dagsorden og Procedure ved Stemmeafgivning aflagde Generalsekretæren og Skatmesteren Beretning. Opfordringen til Støtte af Raadets Working Capital Fund var blevet fulgt, og der var indkommet godt 110 000 Dollars, nogle af Pengene dog i ikke fri omvekselig Valuta. The Ford Foundation (USA) havde lovet at stille et lige saa stort Beløb til Raadighed, som der indkom, og som der fortsat vil indkomme, saaledes at Bidraget fra Ford Foundation for Tiden udgør andre 110 000 Dollars, og Raadets Working Capital Fund raader derfor nu over godt 220 000 Dollars. Den økonomiske Situation er saa god, at man paa Skatmesterens Opfordring vedtog at eftergive Unionerne deres Kontingenter for indeværende Aar.

Videnskabelige Selskaber fra Cuba og Monaco havde ansøgt om Optagelse som ny Medlemmer af Raadet, og Optagelserne vedtoges med stor Majoritet.

ICSU's Love aabner Mulighed for Lande, der ikke opfylder Betingelserne for Medlemsskab, til at tilslutte sig Raadet som National Associate. Det vedtoges at anerkende Jamaica som Associate.

International Organization for Pure and Applied Biophysics blev ligeledes optaget i Raadet, idet dog Betegnelsen Organization erstattedes med Union. International Union of Nutritional Sciences (IUNS) havde ligeledes søgt Optagelse i Raadet, men skønt Ansøgningen blev støttet fra flere Sider, var der ogsaa stor Modstand navnlig fra Unionerne, der fremhævede, at selv om nogle Unioner omfattede Pure and Applied Sciences, saa betød dette ikke i egentlig Forstand anvendte Videnskaber som f. Eks. Ingeniørvidenskaber, og da man opfattede IUNS som en Organisation for udpræget anvendt Videnskab, gik man imod Optagelse. Ved Afstemningen var der et lille Flertal imod Optagelse (33 for, 36 imod og 5 stemmer ikke).

ICSU omfatter nu 15 videnskabelige Unioner og 59 Medlemslande. Danmark har tiltraadt samtlige Unioner ligesom i alt 15 af de øvrige Medlemslande: Belgium, Canada, Czechoslovakia, France, Fed. Rep. of Germany, India, Italy, Japan, Netherlands, Spain, Sweden, Switzerland, UK, USA og USSR.

Raadets Love undergik en mindre Revision, idet man bl. a. vedtog, at et Land, der søger Medlemsskab, ud over de allerede stillede Betingelser skal have en national Organisation, der

repræsenterer Landets videnskabelige Aktivitet, og som har eksisteret paa en eller anden Maade i mindst 6 Aar. Det vedtoges endvidere, at hver af Raadets videnskabelige Unioner skal have et Medlem i Eksekutivkomiteen, og for hver to Unioner, der er over 14, skal Medlemslandene have et Medlem mere af Eksekutivkomiteen ud over 10. Det vedtoges ogsaa, at Præsidenten kan genvælges for en ekstra Periode. Den sidste Bestemmelse kom dog ikke til Anvendelse ved Mødet i Bombay.

De forskellige Unioners Rapporter for Tidsrummet siden Raadets sidste Generalforsamling i Wien blev forelagt, og de blev alle vedtaget.

Dernæst blev Rapporter fra de videnskabelige og specielle Komiteer forelagt og vedtaget.

Committee on Space Research (COSPAR) har nu Tilslutning fra 10 Unioner og 32 Medlemslande, medens Bulgaria og Spain søger Optagelse. En Kommission har forberedt en værdifuld Rapport om de mulige skadelige Virkninger af visse Eksperimenter i det ydre Rum. I øvrigt har IUBS for nylig nedsat en Gruppe med Professor Arne Tiselius (Sweden) som Formand, for at den kan overveje tilsvarende Problemer inden for Biologien.

Special Committee for the International Years of the Quiet Sun (IQSY) har undergaaet enkelte Ændringer, saaledes er Statsmeteorolog V. Laursen, der har været Rapportør for Geomagnetisme, erstattet med Father J. O. Cardus (Spain). Observationsarbejdet sluttede 31. December 1965, og medio 1967 forventes det, at alle Observationer er tilstillet World Data Centres. Eksempelvis kan nævnes, at meteorologiske Observationer er udført paa 1000 Stationer, geomagnetiske paa 248, Nordlysobservationer paa 124, Ionosfæreobservationer paa 335 og Observationer af kosmisk Straaling paa 127. Danmark har deltaget i dette Arbejde.

Scientific Committee on Oceanic Research (SCOR) har undergaaet en gennemgribende Ændring siden ICSU's Generalforsamling i 1963, hvor en ny Opbygning for SCOR blev vedtaget. Komiteen bestaar nu af 35 Medlemmer fra 28 Medlemslande, herunder Danmark, fra 6 Unioner samt fra ICSU. Den væsentlige Virksomhed udøves gennem 11 aktive Arbejdsgrupper WG 10–WG 20.

Scientific Committee on Water Research (COWAR) er en ny Komité, der skal studere Problemerne vedrørende internationale

Vandressourcer, som skal opstille og gennemføre et Forskningsprogram paa dette Omraade, og som skal optræde som Raadgiver paa ICSU's Vegne overfor UNESCO og andre interesserede Organisationer FAO, WHO og WMO ved Problemer i Forbindelse med International Hydrological Decade.

Scientific Committee on Antarctic Research (SCAR) melder om forøget Forskningsaktivitet. Geofysiske Undersøgelser er foretaget i Forbindelse med IQSY. Endvidere har der været voksende Opmærksomhed overfor biologiske Undersøgelser.

Union and Inter-Union Commissions and Committees omfatter 9 Kommissioner og Komiteer, der alle fremlagde Rapporter, der blev vedtaget.

Eksempelvis kan omtales Upper Mantle Project, der er anlagt af IUGG, og hvori IUGS er stærkt interesseret. 43 Lande deltager nu med i mange Tilfælde yderst omfattende Programmer. Danmark er stærkt engageret i dette Program baade i det egentlige Danmark og i Grønland.

Federation of Astronomical and Geophysical Services (FAGS) omfatter nu 12 permanente Tjenester, idet Medlemskredsen er blevet udvidet med Permanent Service on Crustal Thickness (PSCT) og Solar Particles and Radiations Monitoring Organization (SPARMO). Selskabets udenlandske Medlem, Professor P. Tardi, Paris, er Præsident for FAGS.

ICSU Abstracting Board (IAB), der har til Opgave at forbedre Kvaliteten og Udbredelsen af videnskabelig Oplysning, har udvidet sin Virksomhed og er rede til yderligere Virksomhed med videnskabelig Oplysning og med Problemer om Dokumentation.

ICSU's Standard Working Groups har bl. a. beskæftiget sig med Man-Made Lakes. Vandreservoirer og kunstigt fremstillede Søer er ved at blive vigtige Træk i Landskabet i mange Dele af Verden, og skønt Størstedelen af disse er ret smaa, dækker dog enkelte meget store Arealer og kræver Flytning af store Befolkningsgrupper. I sig selv er dette Ingeniørarbejder, men da Vandet danner Basis for organisk Liv, kan disse Søer baade være til Gavn og Skade for Menneskeheden, hvorfor SCIBP opfordres til at lade IBP ogsaa omfatte herunder hørende Problemer.

ICSU planlægger Aktivitet ved Problemer i Forbindelse med Udviklingslandene, og ICSU tillægger en saadan Virksomhed stor Betydning.

Free Circulation of Scientists er et Spørgsmaal af vital Betydning for al international videnskabelig Virksomhed, og ICSU har derfor en Standing Committee om dette, der vedvarende arbejder for større Frihed dels i Almindelighed dels og især i specielle Tilfælde.

ICSU's Forbindelse med UNESCO, der i det væsentlige bestaar i den økonomiske Støtte, som ICSU modtager til sin egen Virksomhed, eller som det videregiver til de Unioner og andre Organer, der er knyttet til ICSU, og som danner den saakaldte ICSU-Family, har desværre givet Anledning til stor Skuffelse. Det er uheldigt, at Andragender til UNESCO skal afleveres mindst to Aar, før Pengene kan stilles til Raadighed. Dette skyldes de toaarige Budgetter. Fremdeles afslaar UNESCO Forhøjelser af normale Tilskud, selv om UNESCO selv søger sit Bidrag fra UN forhøjet med 30%, og selv om man fra UNESCO's Side er klar over Pengenes Devaluering og den deraf følgende almindelige Prisforhøjelse. ICSU henstiller indtrængende til de nationale Medlemmer, at de skal søge at faa flere Videnskabsmænd indvalgt i de nationale UNESCO Kommissioner, saaledes at flere Videnskabsmænd kan komme til at deltage i UNESCO's Generalkonferencer. Paa den anden Side maa det hilses med Tilfredshed, at UNESCO har opfordret ICSU til at blive dets videnskabelige Hovedraadgiver, hvilket allerede nu kan ses i mange af UNESCO's Publikationer.

I Overensstemmelse med Beslutning paa Raadets Møde i Wien er Publikationen ICSU Review ophørt at udkomme med Nummeret Oktober 1964. Samtidig har ICSU Information Bulletin skiftet Form, og den er siden Maj 1964 udkommet i alt i 5 Numre under Navnet ICSU Bulletin. Det 6. Nummer vil behandle Generalforsamlingen i Bombay. Denne Publikation udsendes for Tiden gratis i 1800 Eksemplarer. Siden 1954 har Raadet hvert Aar udsendt ICSU Year Book, der beskriver ICSU og de tilknyttede Unioner, videnskabelige Komiteer m. v. samt giver Ordlyden af ICSU's Love paa engelsk, fransk og russisk. Endelig indeholder Aarbogen en alfabetisk Liste over Videnskabsmænd, der er knyttet til ICSU's Virksomhed paa en eller anden Maade.

ICSU Abstracting Board har forberedt en første Liste over Publikationer, der er udgivet af ICSU-Family. Den vil blive revideret en Gang om Aaret.

Medlemslandenes Kontingenter til ICSU vil være uændrede indtil næste Generalforsamling, der efter fransk Indbydelse skal finde Sted i Paris.

Til ny Præsident for Raadet valgtes Geologen, Professor, dr. J. M. Harrison, Canada. Til ny Generalsekretær valgtes Professor K. Chandra-Sekharan, India. Direktøren for Institut Géographique National, General G. Laclavère, France, genvalgtes til Skatmester.

EINAR ANDERSEN

I Overensstemmelse med et Ønske, der blev fremsat paa Raadets Møde i Wien, afholdtes der i Forbindelse med Mødet i Bombay to almindelige Foredrag: The International Biological Programme af Professor J. G. Baer, Switzerland, og Science and the Problems of Development af Dr. H. J. Bhabha, India. Stencilerede Kopier af begge Foredrag er tilstillet Selskabets Medlemmer.

IX.

COSPAR's 9. Generalforsamling

(Committee on SPace Research of the International Council of Scientific Unions)

Konferencen fandt sted i Wien i tiden 10.–19. maj 1966.

Indenfor denne periode blev der afholdt:

- a) to plenarmøder;
- b) et antal møder af organisatorisk karakter indenfor de seks arbejdsgrupper (som blev nævnt i rapporten fra 1964);
- c) symposier om følgende videnskabelige emner:
 - 1) de seneste vigtige rumforskningsresultater,
 - 2) biologi og rumforskning,
 - 3) månen og planeterne,
 - 4) vekselvirkning mellem den neutrale og den ioniserende del af atmosfæren.

I alt deltog ca. 600 videnskabsmænd fra 35 medlemslande. USA-delegationen var størst med ca. 200 deltagere; Frankrig, Soviet Unionen, Storbritannien og Vesttyskland var repræsenteret af 50–75 deltagere hver og Danmark med ni.

De første dage aflagde alle medlemslandene årsberetninger om deres rumforskningsaktivitet og planer. Disse rapporter viste betydelige fremskridt på rumforskningsområdet også uden for USA og Soviet Unionen; især er en stor udvikling i gang i Frankrig såvel som i Japan, der må forventes at blive den fjerde nation til at sætte satellitter i kredsløb.

Arbejdsgrupperne forelagde en række anbefalinger og resolutioner, hovedsagelig om forbedring af international data-udveksling og om internationalt samarbejde angående udførelse af synkroniserede målinger i forskellige geografiske områder. Resolutionerne, som blev vedtaget på det endelige plenarmøde, sigter mod:

Optiske satellit-iagttagelser til forbedring af baneparametres nøjagtighed;
 synkronisering af opskydning af meteorologiske raketter;
 kontinuerlige patruljer til at overvåge solens aktivitet og udsende advarsler, når »flares« og »emission« af højenergipartikler kan forventes;
 forhandlinger om at få nye radiofrekvensbånd reserveret til rumforskningsformål gennem en international overenskomst;
 vedtagelse af fælles kriterier til bedømmelse af effektiviteten af steriliseringen af alle rumfartøjer, som skal anvendes til månens og planeternes udforskning;
 forbedring af COSPAR's publikationer;
 o. s. v.

Arbejdsgruppe VI er i gang med at forberede et verdensomspændende meteorologisk eksperiment, som ventes gennemført i 1970–72; i samarbejde med andre organisationer er den ved at opbygge et tæt net af stationer, der skal dække hele jordens overflade, og som skal foretage omhyggeligt koordinerede målinger af atmosfærens parametre, såsom:

tryk, temperatur, fugtighed, vind-profiler, ozon-fordeling, radioaktivitet, nedbør, temperatur og refleksionsevne af jordoverfladen, o. s. v.

Man forventer, at en sådan organiseret indsats af et hidtil ukendt omfang kunne uddybe vor forståelse af atmosfærens dynamiske forhold og føre til en tilsvarende forøgelse af mulighederne for at forudsige vejrforandringer.

Antallet af rapporter forelagt indenfor de fire symposier var så stort, at det blev nødvendigt at holde en del parallelt løbende møder. Det er ikke muligt her at give en sammenfatning, men nogle få generelle bemærkninger kan være af interesse.

§ I stigende grad stimulerer problemer, der først opstår indenfor rumforskningen, aktiviteten og udviklingsretningen i andre viden-

skaber. Blandt mange eksempler kunne man anføre den store opblussen af interesse for dybtgående udforskning af dyrs og menneskers fysiologiske rytme, knyttet til lysets og temperaturens periodiske svingninger eller månens omløbstid. Utvivlsomt skyldes denne forøgede forskningsaktivitet nødvendigheden af at forstå den indflydelse, som den forandrede dag- og natcyclus og andre uvante livsvilkår har på astronauter.

En anden ny udvikling er, at månens og planeternes udforskning, som traditionelt var en mindre gren af astronomien, på dette møde præsenterede sig som en selvstændig og meget aktiv videnskab, der tydeligt skiller sig ud fra astronomien og geofysikken. Den råder over nogle specielle tekniske metoder og har i de sidste få år tiltrukket mange videnskabsmænd fra andre fagområder.

De første billeder af månens og Mars overflader og deres fortolkning vakte en særlig stor interesse. Billederne viser, at vilkårene på Mars er langt ugunstigere end forudset for liv, som vi kender det på jorden, men biologerne fremhævede stærkt, at det foreliggende materiale var alt for utilstrækkeligt til at tillade en besvarelse af spørgsmålet, om der eksisterer – eller nogensinde i fortiden har eksisteret – liv på Mars.

Præsidenten, de to vicepræsidenter og to af de fire medlemmer af COSPAR-bureauet blev genvalgt; i stedet for de to afgangede medlemmer (Professor Buchta, Czechoslovakiet og Professor Zond, Polen) blev Professor L. Egyed, Ungarn, og Professor A. E. Lauter, DDR, valgt som medlemmer af bureauet.

COSPAR's 10. plenarmøde vil blive afholdt i London i 1967 efter indbydelse fra Royal Society. Det 11. møde vil blive afholdt i Japan i 1968.

København, den 8. juni 1966.

B. PETERS

X.

Beretning for 1965 fra Selskabets sekretariat.

Ved arkivar ASGER LOMHOLT.

Selskabets sekretariat har i året 1965, det 223.–224. selskabsår, forestået tilrettelæggelsen af de af Selskabet holdte møder, 9 i anden halvdel af sæsonen 1964–65 fra 15. januar til 7. maj og 5 møder i første halvdel af sæsonen 1965–66 fra 15. oktober til 10. december.

Indkaldelse til møderne er besørget af sekretariatet ved mødesedler med dertil hørende bilag: beretninger fra udvalg og kongresser, kommissionsberetninger, betænkninger fra udvalg til bedømmelse af indsendte afhandlinger, budget- og regnskabsuddrag og lign. Beretning om Selskabets møder er indført i forhandlingsprotokollen, og kortregister dertil er videreført. Den af beslutningerne i møderne følgende korrespondance er udført. Arkivaren har deltaget i en række udvalgsmøder og har ført protokol derover. Udover korrespondance efter møderne har sekretariatet udvekslet et stort antal breve om almindelige emner, ikke mindst vedrørende publikationsudvekslingen gennem bytteforbindelserne. Antallet af disse forbindelser er stadig stigende, og mængden af modtagne publikationer fra udlandet er forøget (se i øvrigt senere i beretningen).

Arkivaren har redigeret »Oversigt over Selskabets Virksomhed« juni 1964–maj 1965, omfattende 189 sider, hvori ikke er medregnet Carlsbergfondets beretning for året 1. oktober 1963–30. september 1964 på 82 sider. Fortegnelserne over inden- og udenlandske medlemmer er ført à jour, og der er udarbejdet en beretning om møderne, indeholdende de vigtigere sager, der er behandlet. Oversigten udkom i januar 1966.

Ved udgivelsen af Selskabets videnskabelige publikationer i »Meddelelser« og »Skrifter« har arkivaren assisteret Selskabets

redaktør. Der er gennem sekretariatet forhandlet om trykning af manuskripter og fremstilling af klicheer, korrektur er formidlet mellem forfatter og trykkeri, og gennemsyn før rentrykning har fundet sted. Kassekommissionen er stadig holdt underrettet om publikationskontoens status.

Endvidere har arkivaren assisteret Selskabets kasserer ved ind- og udbetalinger, renskrivning af regnskaber o. l.

Arkivaren har varetaget administrationen af alle sager vedrørende »Grosserer A. Collstrops Hjem for en dansk Videnskabsmand« (Lundehave) og har ført regnskaberne for dette legat såvel som for »Emil Herborgs Legat«.

Den almindelige ordning af arkivmateriale, ind- og udgåede breve o. l. er foretaget, og arkivaren har ved flere lejligheder bistået ved andres undersøgelser i arkivet. Udarbejdelsen af et generalregister til Selskabets forhandlingsprotokoller er fortsat, og en registrering af de i arkivet bevarede manuskripter er videreført.

Den 1. september 1965 var 40-års dagen for arkivarens ansættelse i sekretariatet. For at give et indtryk af udviklingen i Selskabet og dets sekretariat i denne periode skal her gives nogle få oplysninger om de væsentlige områder. Selskabet havde i 1925 68 danske og 196 udenlandske medlemmer mod i 1965 117 danske og 227 udenlandske. På mange måder har denne forøgelse betydet et større arbejde i sekretariatet. I 1925 havde Selskabet udveksling af sine publikationer med 324 institutioner over alt i verden, mod nu 734. Publikationerne udsendtes desuden – foruden til danske og udenlandske medlemmer – i 1925 til 46 danske institutioner, i 1965 til 75. I udveksling med de udenlandske forbindelser modtog Selskabet i 1925 ca. 700 forskellige tidsskrifter, beretninger, årbøger, dissertationsrækker o. l. i et antal af ca. 1100 bind og hæfter, men i 1965 henholdsvis ca. 3900 og 9000. Alt det modtagne registreres i sekretariatet og fordeles til forskellige biblioteker, fortrinsvis til universitetsbibliotekerne og Det kongelige Bibliotek. Den stærke vækst i udvekslingen har naturligt medført en betydelig større korrespondance, også da alle reklamationer sker gennem sekretariatet. Omkring 1925 beløb Selskabets udgifter til udgivelsen af publikationer sig til omkring 30–50 000 kr. årlig, og i de senere år til mellem 150 000 og 200 000 kr. årlig. Selskabets årlige indtægt ved salg af publika-

tionerne var i 1920'erne 3–4000 kr., medens den nu er ca. 80 000 kr. Det betydeligt større salg beslaglægger en væsentlig større del af arbejdstiden end tidligere. Medens Selskabet omkring 1925 havde kontakt med de to internationale sammenslutninger, Union Académique Internationale og International Council of Scientific Unions samt 2–3 under sidstnævnte hørende unioner, står Selskabet nu i forbindelse med 11 unioner samt nogle særlige internationale kommissioner, foruden de to sammenslutninger. Endelig skal nævnes Selskabets arkiv, som siden 1842 har henligget ganske ubearbejdet. I løbet af de sidste 40 år er alle sager siden 1742 gennemgået og registreret; et generalregister for hele perioden er endnu ufuldendt. Arbejdet med arkivet er resulteret i udgivelsen af jubilæumsskriftet »Samlinger til Selskabets Historie 1742–1942« bind I–IV, 1942–61 (ca. 2050 sider 4to).

Assistenten i sekretariatet, fru Ellen Erichsen, har å jour-ført fortegnelserne over restoplagerne af samtlige publikationer og har forestået udleveringen fra oplaget til kommissionæren. Fortegnelserne over klicheer er videreført, og udlån har fundet sted. En væsentlig del af fru Erichsens arbejde har været udsendelsen af samtlige nyudgivne publikationer til danske og udenlandske medlemmer og bytteforbindelser (jvfr. nedenfor). Foruden løbende forretninger i sekretariatet har fru Erichsen varetaget bespisningen efter Selskabets møder og flere komitémøder, samt forestået rengøringen af Selskabets møde- og kontorlokaler.

I 1965 har Selskabet indgået fire nye bytteforbindelser: *Rosendorf* (Tyskl.). Zentralinstitut für Kernforschung (M).¹ *Catania*. Seminario Matematico dell'Università (M). *Laramie*, Wyoming. University of Wyoming Library (MB). *Kyoto*. University, Research Institute for Mathematical Sciences (M).

Desuden sendes (M) til Københavns Universitets fysiske Laboratorium, H. C. Ørsted Institutet.

Fire bytteforbindelser er ophævet:
Stockholm. Svenska Sällskapet för Antropologi och Geografi
(÷ OH).

¹ Forkortelser, se side 155.

Uppsala. Studentkårens Bibliotek (÷ OHMB).

London. Royal Microscopical Society (÷ B).

Paris. Société Géologique de France (÷ MB).

Een bytteforbindelse er ændret:

Haarlem. Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen (÷ H).

Ved årets udgang var antallet af modtagere af Selskabets publikationer 810 akademier, universiteter, selskaber, biblioteker o. l.

De udsendte publikationer fordeler sig på modtagerne i de enkelte lande som vist i nedenstående oversigt, idet følgende forkortelser er anvendt:

O = Oversigt over Selskabets Virksomhed.

H = Historisk-filosofiske } Meddelelser

M = Matematisk-fysiske } og

B = Biologiske } Skrifter.

Land	Antal modt. (excl. medl.)	O	H	M	B
Danmark	76	76	41	55	49
Island	3	3	2	3	3
Norge	12	12	7	7	11
Sverige	24	24	11	13	14
Finland	20	20	10	10	12
Sovjetunionen	30	12	17	40	36
Estland	2	1	2	1	2
Letland	2	2	2	2	2
Litauen	3	3	3	3	3
Polen	28	9	14	15	16
England	37	12	14	24	21
Skotland	9	5	4	9	6
Eire	4	4	3	4	4
Holland	19	6	7	12	11
Belgien	22	7	11	11	13
Frankrig	49	16	26	28	32
Monaco	1	0	0	1	1
Schweiz	13	6	6	9	6
Tyskland	85	34	34	58	53
at overføre . . .	439	252	214	305	295

Land	Antal modt. (excl. medl.)	O	H	M	B
overført...	439	252	214	305	295
Østrig	15	4	5	8	7
Czekoslovakiet	17	6	9	13	9
Ungarn	10	2	5	6	5
Jugoslavien	16	4	9	7	6
Bulgarien	1	1	1	1	1
Grækenland	6	1	4	1	3
Rumænien	6	1	1	6	1
Tyrkiet	5	1	2	3	2
Italien	51	16	30	29	26
Spanien	15	4	11	6	5
Portugal	4	1	1	3	4
Canada	7	3	4	5	7
De Forenede Stater	94	42	40	66	72
Mexico	4	0	0	2	4
Rep. Dominicana	1	0	1	0	0
Argentina	13	1	1	9	9
Brasilien	8	1	1	6	3
Chile	2	0	0	1	1
Colombia	1	0	0	1	1
Perú	1	0	0	1	1
Uruguay	2	0	0	0	2
Venezuela	2	0	0	1	1
Libanon	1	0	1	0	0
Israel	2	2	2	2	2
Indien	14	1	3	11	12
Ceylon	2	0	2	0	0
Pakistan	1	0	0	1	1
Thailand	1	0	1	0	1
Kina	6	3	3	4	6
Philippinerne	3	2	2	2	2
Indonesien	3	1	1	2	3
Japan	26	3	5	21	10
Ægypten	4	1	3	1	2
Tunis	3	0	2	1	1
Algier	2	0	0	0	2
Marokko	1	0	0	0	1
Ghana	1	1	0	1	1
Kenya	1	0	0	1	1
Moçambique	1	0	0	0	1
at overføre...	792	354	364	527	511

Land	Antal modt. (excl. medl.)	O	H	M	B
overført...	792	354	364	527	511
Congo	1	0	0	0	1
South Rhodesia.....	1	0	0	0	1
Sydafrikanske Union.....	5	1	0	5	5
South Australia	2	1	1	2	2
New South Wales	4	1	1	3	3
Victoria.....	2	0	0	2	2
Western Australia.....	1	0	0	0	1
New Zealand.....	2	0	0	2	2
I alt pr. ³¹ / ₁₂ 1965...	810	357	366	541	528

Til Selskabets inden- og udenlandske medlemmer udsendtes følgende antal:

	Antal medlemmer	O	H	M	B
Danske	115	115	102	85	90
Udenlandske	210	210	77	64	79
I alt pr. ³¹ / ₁₂ 1965...	325	325	179	149	169
Oplagets norm. størrelse (excl. forf. ekspl.)...	850	1 000	2 000	1 000	
Ialt udsendtes pr. ³¹ / ₁₂ 1965...	682	545	690	697	
Rest...	168	455	1 310	303	

Udsendelse af Selskabets publikationer er for indenlandske og udenlandske medlemmers og nordiske institutioners vedkommende, samt en del reklamationer, foretaget direkte med posten; for alle andre institutioners vedkommende dels direkte med posten, dels gennem »Danmarks Institut for international Udvæksling af videnskabelige Publikationer« (I. D. É.).

I året 1965 er følgende nyudgivne publikationer udsendt: Hist. Filos. Medd. **40**, 5—6; **41**, 1; Mat. Fys. Medd. **34**, 10—14; Mat. Fys. Skrifter **3**, 1—2; Biol. Skrifter **14**, 2—3, 6.

Af disse, samt af en del reklamerede publikationer, er udsendt direkte med posten:

Indenlandske medlemmer	782 pk.	308 kg	kr. 518,10
Udenlandske medlemmer	678 -	256 -	- 887,00
Indenlandske institutioner	365 -	151 -	- 256,90
Udenlandske institutioner	547 -	170 -	- 546,55
Reklamationer	119 -	112 -	- 238,15
<hr/>			
Ialt udsendt direkte i 1965 . . .	2 491 pk.	997 kg	kr. 2 446,70

Desuden er udsendt A Critical Pāli Dictionary Vol. II, fasc. 3, samt en del forfattereksemplarer.

Udsendelsen af en del af Selskabets publikationer til ikke-nordiske institutioner er foretaget portofrit gennem udvekslingsinstituttet (I. D. É.). Der er i 1965 ad denne vej udsendt 1 704 pakker, vægt 1 092 kg til videreforsendelse.

I bytte for de udsendte publikationer har Selskabet fra 607 akademier, universiteter, selskaber, biblioteker o. l., dels forbindelser, dels enkelte andre — de indenlandske dog undtaget — modtaget 1 631 forskellige tidsskrifter, beretninger, årbøger, dissertationsrækker m. m. i et omtrentligt antal af 8 986 bind og hæfter, mod 8 957 i 1964, 8 698 i 1963, 8 055 i 1962, 7 515 i 1961, 8 250 i 1960 og 7 815 i 1959.

Efter registrering i sekretariatet og fremlæggelse i Selskabets møder er det modtagne byttemateriale overgivet til de biblioteker, hvor de forskellige publikationer ifølge den mellem bibliotekerne og Selskabet truffene overenskomst hører hjemme. Reklamationer af mangler i det fra bytteforbindelserne modtagne materiale er fortsat.

De modtagne publikationer fordeler sig på de forskellige lande som vist i nedenstående tabel.

Land	Antal inst. etc.	Antal forsk. tidsskr.	Antal enk. ekspl. o. l.
Island	3	5	8
Norge	10	37	126
Sverige	26	80	267
Finland	24	57	241
Sovjetunionen	23	103	807
Estland	1	7	72
at overføre . . .	87	289	1 521

Land	Antal inst. etc.	Antal forsk. tidsskr.	Antal enk. ekspl. o. l.
overfort.	87	289	1 521
Letland	2	4	27
Litauen	1	7	33
Polen	29	119	541
England	33	79	520
Skotland	5	11	23
Eire	4	9	30
Holland	22	37	231
Belgien	21	49	245
Frankrig	35	50	244
Monaco	1	1	19
Schweiz	15	19	173
Tyskland	67	158	1 146
Østrig	12	26	92
Czekoslovakiet	14	63	465
Ungarn	9	48	187
Jugoslavien	13	46	121
Bulgarien	1	13	47
Grækenland	5	8	14
Rumænien	5	51	211
Tyrkiet	4	4	16
Italien	38	84	437
Spanien	11	20	77
Portugal	3	6	8
Canada	3	5	24
De Forenede Stater	80	223	1 647
Mexico	5	9	39
Rep. Dominicana	0	0	0
Argentina	8	14	69
Brasilien	3	5	20
Chile	0	0	0
Colombia	1	1	2
Perú	1	1	8
Uruguay	1	1	1
Venezuela	2	2	15
Libanon	1	1	1
Israel	1	10	30
Indien	9	13	69
Ceylon	1	1	1
Thailand	1	1	3
Pakistan	1	1	1
at overføre	555	1 489	8 358

Land	Antal inst. etc.	Antal forsk. tidsskr.	Antal enk. ekspl. o. l.
overført...	555	1 489	8 358
Kina	3	15	85
Philippinerne	2	2	8
Indonesien	1	3	9
Japan	27	59	203
Ægypten	0	0	0
Tunis	1	1	2
Algier	1	1	1
Marokko	1	4	11
Ghana	0	0	0
Kenya	0	0	0
Moçambique	1	1	2
Congo	1	1	5
South Rhodesia	1	3	49
Sydafrikanske Union	4	5	45
South Australia	2	3	11
New South Wales	4	4	12
Victoria	2	31	90
Western Australia	1	1	4
New Zealand	2	8	91
I alt i 1965...	609	1 631	8 986

XI.

Kommissionen for Corpus Lexicographorum Graecorum.**Beretning for året 1965-1966.**

HESYCH

Udgiver: Professor, dr. K. Latte.

De resterende korrekturer på vol. II er i årets løb blevet læst af K. Barr og er sendt til rentryk. Bindet kan således ventes udsendt omkring 1. oktober. Bestræbelserne for at finde en bearbejder til det afsluttende vol. III fortsættes.

ETYMOLOGICUM GENUINUM

Udgivere: Dr. phil. Ada Adler og dr. phil. Klaus Alpers, Hamborg.

Revisionen af den af dr. Ada Adler til udgaven af Etymologicum Genuinum udarbejdede tekst med tilhørende apparat kunne p. gr. af forhindringer for bearbejderen dr. Alpers først påbegyndes i foråret 1966 og skrider foreløbig kun langsomt frem, da dr. Alpers er stærkt optaget af sin virksomhed ved Thesaurus Linguae Graecae. Hidtil er de dele af bogstavet *A*, som også foreligger i Reitzensteins prøveudgave, blevet gennemarbejdet, fordi det her var lettest at få indblik i dr. Adlers arbejdsmåde og danne sig et indtryk af, i hvilken grad manuskriptet er endeligt udarbejdet. Det viste sig herved, at der endnu på mange steder kræves korrigering og supplering. Det har desuden vist sig, at de afsnit, som er tilføjelser til Etymologicum Genuinum fra Etymologicum Magnum og fra Symeon, og som dr. Adler ville meddele under teksten, bør udelades.

København og Århus, d. 8. september 1966.

K. BARR

FRANZ BLATT

PUBLIKATIONER

UDGIVET AF

DET KGL. DANSKE VIDENSKABERNES SELSKAB

JULI 1965–JUNI 1966

Oversigt.

	kr. ø.
Oversigt over Selskabets Virksomhed, juni 1964–maj 1965. Med 3 portrætter. Résumé en français. 1965	40,00

Historisk-filosofiske Meddelelser.

BIND 40:

6. GERLACH-NIELSEN, MERETE: Stendhal théoricien et romancier de l'amour. 1965	15,00
---	-------

BIND 41:

1. HJELHOLT, HOLGER: British Mediation in the Danish-German Conflict 1848–1850. Part One. From the March Revolution to the November Government. 1965	40,00
2. BUKDAHL, ELSE MARIE: Diderot est-il l'auteur du «Salon» de 1771? 1966	30,00
3. JONES, SCHUYLER: An Annotated Bibliography of Nuristan (Kafiristan) and the Kalash Kafirs of Chitral. Part One. With a Map by LENNART EDELBERG. 1966	18,00
4. HAMMERICH, L. L.: An Ancient Misunderstanding (Phil. 2,6 'robbery'). 1966	8,00

Historisk-filosofiske Skrifter.

BIND 4:

3. MACKENZIE, D. N.: The Dialect of Awroman (Hawrāmān-ī Luhōn). Grammatical Sketch, Texts and Vocabulary. 1966	45,00
--	-------

Matematisk-fysiske Meddelelser.

BIND 34:

13. SCHÄFFER, CLAUS ERIK, and JØRGENSEN, CHR. KLIXBÜLL: Energy Levels of Orthoaxial Chromophores and the Interrelation between Cubic Parent Configurations. 1965	6,00
14. LINDHARD, JENS: Influence of Crystal Lattice on Motion of Energetic Charged Particles. 1965	16,00
15. ANDERSEN, HANS HENRIK, and SIGMUND, PETER: A Simple Nonbinary Scattering Model Applicable to Atomic Collisions in Crystals at Low Energies. 1966	18,00

16. PETERSEN, JØRGEN OTZEN: Hydrogen-Burning Models for Stars in the Horizontal Branch of Globular Clusters. 1966 12,00

BIND 35:

1. VEJE, C. J.: Distribution of Octupole Oscillator Strength in Even-Even Spherical Nuclei from Ni to Pb. 1966..... 30,00
2. BURKE, D. G., ZEIDMAN, B., ELBEK, B., HERSKIND, B., and OLESEN, M.: A Study of Energy Levels in Odd-Mass Ytterbium Isotopes by Means of (*d, p*) and (*d, t*) Reactions. 1966 18,00
3. MØLLER, C.: Survey of Investigations on the Energy-Momentum Complex in General Relativity. 1966..... 5,00
4. ANDERSEN, H. H., GARFINKEL, A. F., HANKE, C. C., and SØRENSEN, H.: Stopping Power of Aluminium for 5–12 MeV Protons and Deuterons. 1966..... 9,00

Matematisk-fysiske Skrifter.

BIND 2:

10. VAN WINTER, CLASINE: Theory of Finite Systems of Particles. II. Scattering Theory. 1965 40,00

BIND 3:

1. BARTLETT, J. H., and WAGNER, C. A.: The Restricted Problem of Three Bodies (II). 1965 17,00
2. HALD, A.: Bayesian Single Sampling Attribute Plans for Discrete Prior Distributions. 1965..... 40,00

Biologiske Meddelelser.

BIND 23:

15. POULSEN, VALDEMAR: Early Cambrian Distacodontid Conodonts from Bornholm. 1966 4,00

Biologiske Skrifter.

BIND 14:

3. WINGSTRAND, KARL GEORG, and MUNK, OLE: The Pecten Oculi of the Pigeon with Particular Regard to its Function. 1965..... 25,00
4. KØIE, M., and RECHINGER, K. H.: Symbolae Afghanicae. Enumeration and Descriptions of the Plants Collected by L. EDELBERG and M. KØIE on "The 3rd Danish Expedition to Central Asia" and by G. KERSTAN, W. KOELZ, H. F. NEUBAUER, O. H. VOLK and others in Afghanistan. – Vol. VI. 1965..... 25,00
5. BENDIX-ALMGREEN, SVEND ERIK: New Investigations on *Helicoprion* from the Phosphoria Formation of South-East Idaho, U.S.A. 1966..... 30,00

- | | | |
|----|---|-------|
| 6. | MATHIESEN, FR. J.: Palaeobotanical Investigations into some Cormophytic Macrofossils from the Neogene Tertiary Lignites of Central Jutland. Part I: Introduction and <i>Pteridophytes</i> . 1965..... | 15,00 |
| 7. | BÖCHER, TYGE W.: Experimental and Cytological Studies on Plant Species. IX. Some Arctic and Montane Crucifers. 1966 | 35,00 |

BIND 15:

- | | | |
|----|---|-------|
| 1. | FOGED, NIELS: Freshwater Diatoms from Ghana. 1966..... | 50,00 |
| 2. | HAMMER, MARIE: Investigations on the Oribatid Fauna of New Zealand. Part I. 1966..... | 45,00 |
| 3. | NØRVANG, AKSEL: <i>Textilina</i> nov. gen., <i>Textularia</i> Defrance and <i>Spiroplectammina</i> Cushman (<i>Foraminifera</i>). 1966..... | 8,00 |

Særskilt udgivne arbejder:

- | | | |
|---|---|-------|
| A | Critical Pāli Dictionary. Begun by V. TRENCKNER. Vol. II. Continuing the Work of DINES ANDERSEN and HELMER SMITH. Fascicle 3: āpattikusalatā-āyu. 1965..... | 20,00 |
|---|---|-------|

ACADÉMIE ROYALE DES SCIENCES ET DES LETTRES
DE DANEMARK

Résumé

Au cours de l'année 1965–1966 l'Académie a perdu cinq de ses membres danois: M. JACOB GEORG CHRISTIAN JACOBSEN, professeur honoraire de physique à l'université de Copenhague, décédé le 6 mai 1965; M. LOUIS TROLLE HJELMSLEV, professeur de linguistique comparée à l'université de Copenhague, décédé le 30 mai 1965; M. JOHANNES BALTHASAR BRØNDSTED, ancien directeur des Services des antiquités, professeur honoraire d'archéologie nordique et de préhistoire européenne à l'université de Copenhague, décédé le 16 novembre 1965; M. PAUL KRÜGER, professeur de littérature générale à l'université d'Århus, décédé le 31 décembre 1965; et M. WOLJA CHRISTIAN ERICHSEN, lecteur de copte à l'université de Copenhague, décédé le 25 avril 1966.

L'Académie a perdu en plus huit de ses membres étrangers: M. BERTIL LINDBLAD, directeur de l'Observatoire de Stockholm, décédé le 25 juin 1965; M. ALF AXELSSØN SOMMERFELT, professeur honoraire de linguistique générale à l'université d'Oslo, décédé le 12 octobre 1965; M. EGIL ANDERSEN HYLLERAAS, professeur de physique théorique à l'université d'Oslo, décédé le 28 octobre 1965; M. LAWRENCE RICKARD WAGER, professeur de géologie à l'université d'Oxford, décédé le 20 novembre 1965; M. HALVDAN KOHT, professeur honoraire d'histoire à l'université d'Oslo, décédé le 12 décembre 1965; M. CARL JOHAN SVERDRUP MARSTRANDER, professeur honoraire de langues celtiques à l'université d'Oslo, décédé le 23 décembre 1965; M. ALFRED NEWTON RICHARDS, professeur honoraire de pharmacologie à l'université de Philadelphie, décédé le 24 mars 1966; et M. RAGNAR JOSEPHSON, professeur honoraire d'histoire de l'art à l'université de Lund, décédé le 27 mars 1966.

Dans sa séance du 1^{er} avril 1966 l'Académie a élu les nouveaux membres suivants :

Dans la Section des Lettres, un membre danois: M. ERLING HAMMERSHAIMB, professeur de philologie sémitique à l'université d'Århus; et les membres étrangers: M. RAYMOND WILLIAM FIRTH, professeur d'anthropologie à la London School of Economics; M. NILS ERIK MAGNUS LÖNNROTH, professeur d'histoire à l'université d'Oslo; M. EILIV SKARD, professeur de philosophie antique à l'université d'Oslo; et M. OLIVER STRUNK, ancien professeur de musicologie à l'université de Princeton, aujourd'hui à Grottaferata (Rome).

Dans la Section des Sciences, les membres étrangers: Sir WILLIAM VALLANCE DOUGLAS HODGE, professeur d'astronomie et de géométrie à l'université de Cambridge, Angl.; M. ANDERS OLOF GUNNAR KÄLLÉN, professeur de physique théorique à l'université de Lund; et M. GUIDO PELLEGRINO ARRIGO PONTECORVO, professeur de génétique à l'université de Glasgow.

A la fin de l'année (mai 1966) l'Académie comptait 115 membres danois et 223 membres étrangers, dont 40 membres danois et 77 membres étrangers dans la Section des Lettres et 75 membres danois et 146 membres étrangers dans la Section des Sciences.

A été réélu président de la Section des Lettres M. Franz Blatt pour les années 1966-69.

A été réélu rédacteur de l'Académie M. L. L. Hammerich pour les années 1966-71.

A été réélu membre du conseil d'administration de la Fondation Carlsberg M. A. Tovborg Jensen pour les années 1966-76.

A été réélu membre de la commission des fonds M. P. J. Riis pour les années 1966-70.

A été réélu président de la commission des fonds M. A. Tovborg Jensen pour l'année 1966-67.

A été réélu membre du conseil d'administration de l'Institut danois à Rome M. Stig Iuul pour les années 1966-70.

A été élu membre de la commission pour A Critical Pāli Dictionary M. Helmuth Scheel, Mayence, en remplacement de M. Louis Hjelmslev, décédé.

A été élu membre du comité national pour le Committee on Space Research (COSPAR) M. H. Lottrup Knudsen, professeur.

Le comité national pour l'Union mathématique internationale a été complété par les professeurs Bent Christiansen, Bent Fuglede, Erik Bent Hansen, Arne Jensen, Vilhelm Th. Jørgensen, Leif Kristensen et Ebbe Thue Poulsen.

Le comité national pour le Council for International Organizations of Medical Sciences (CIOMS) a été complété par les professeurs H. C. Andersen, I. C. Christoffersen, Knud Lundbæk et Jørn Hess Thaysen, élus par la Société de médecine danoise.

Le comité national pour l'Union internationale des sciences géologiques a été complété par M. Ole Bertelsen, directeur, et M. Svend Saxov, professeur.

Le comité d'administration des Monumenta Musicae Byzantinae a été complété par M. Povl Johs. Jensen, M. Franz Blatt a été élu président du comité en remplacement de M. Jens Peter Larsen.

L'Académie a voté les augmentations suivantes de ses cotisations :

L'Union Académique Internationale de 15 000 à 20 000 francs belges ;

L'Union Internationale de Biochimie de 200 à 300 dollars ;

L'Union Internationale des Sciences physiologiques de 50 à 100 dollars ; le Conseil International des Unions scientifiques de 160 dollars par an, et une nouvelle cotisation au Committee on Space Research, 1 000 dollars par an.

Le comité de la Fondation Rask-Ørsted a accordé une subvention de 65 000 couronnes pour les relations internationales de l'Académie pendant l'année 1966.

Pour les membres des comités pour les Unions scientifiques internationales, l'Union académique internationale, etc., dont l'Académie fait partie, voir pp. 35-40.

Au cours de l'année juin 1965-mai 1966 l'Académie s'est fait représenter aux réunions et congrès suivants :

La session de l'Union Académique Internationale, tenue à Paris du 15 au 19 juin 1965, par MM. Franz Blatt et L. L. Hammerich (président de l'Union). Voir pp. 141-142.

Le 2^e congrès européen des spectroscopistes moléculaires, tenu à Copenhague du 14 au 20 août 1965, par M. Børge Bak.

Le 3^e congrès international des germanistes, tenu à Amsterdam du 22 au 28 août 1965, par M. L. L. Hammerich.

La 35^e session de l'Institut de statistique internationale, tenue à Beograd du 14 au 22 septembre 1965, par M. Anders Hald.

Le XI^e congrès international d'Histoire des Sciences, tenu à Varsovie et à Cracovie, par M. A. G. Drachmann, bibliothécaire.

La session du comité exécutif de l'Union Internationale de Géodésie et de Géophysique, tenue à Copenhague du 15 au 17 septembre 1965, par M. Einar Andersen.

La session de l'International Council for Philosophy and Humanistic Studies (CIPSH), tenue à Copenhague du 15 au 18 septembre 1965, par M. L. L. Hammerich.

Le bicentenaire de la naissance de James Smithson, à Washington, D. C., du 16 au 18 septembre 1965, par le Dr Helge Larsen.

La session du comité international pour l'expédition glaciologique internationale au Groenland, tenue à Copenhague les 9 et 10 novembre 1965, par M. Einar Andersen.

Visite à l'Académie de Prague du 10 au 19 novembre 1965, par MM. Gunnar Bech, C. J. Becker, Jannik Bjerrum, Jens Lindhard et Hans H. Ussing.

La session du Conseil International des Unions Scientifiques, tenue à Bombay du 6 au 11 janvier 1966, par M. Einar Andersen. Voir pp. 143-148.

La session du comité exécutif de l'Union Académique Internationale, tenue à Paris les 8 et 9 février 1966, par M. L. L. Hammerich.

La 9^e session plénière du Committee on Space Research, tenue du 10 au 19 mai 1966, par M. B. Peters. Voir pp. 149-151.

La commission pour la rédaction du nouveau « Ducange » a déposé un rapport sur l'année 1965. Voir p. 140.

La commission pour le « Corpus Lexicographorum Graecorum » a déposé un rapport sur l'année 1965. Voir p. 161.

L'Académie a établi des échanges de publications avec les institutions suivantes :

Fysisk Bibliotek, H. C. Ørsted Instituttet, Copenhague.
 University Library, Southampton.
 Research Institute for Mathematical Sciences, Kyoto.

Les échanges de publications ont été arrêtés avec les institutions suivantes :

Studentkårens Bibliotek, Upsal.
 Société Géologique de France, Paris.
 Lloyd Library and Museum, Cincinnati.

Le conseil d'administration de la Fondation Carlsberg a déposé un rapport sur l'exercice 1964-65. Voir II, pp. 1-70, I-X.

La commission pour les recherches sur les sources de l'histoire du Danemark conservées dans les archives et bibliothèques privées a déposé un rapport sur l'année 1965. Voir pp. 126-133.

Le secrétariat de l'Académie a déposé un rapport sur l'année 1965. Voir pp. 152-160.

Le gouvernement danois a décidé d'instituer une commission mixte pour la recherche scientifique, dont le but principal sera de conseiller le gouvernement et le Parlement de points de vue généraux en matière de recherche scientifique.

L'Académie a adopté une proposition en vue de la création de « A North European Centre for Materials Research ».

L'Académie a reçu de la Nautical Aeronautics and Space Administration, Washington, D.C., les Vol. II-III d'une collection de photographies de la surface de la lune, prises par le satellite Ranger VII.

Sur proposition du conseil d'administration de la Fondation Carlsberg, l'Académie a décidé d'attribuer à M. Bengt Strömberg le logement dans la villa de la brasserie Gamle Carlsberg, dite « La Maison d'honneur ».

L'Académie a tenu 14 séances, au cours desquelles ont été faites les communications suivantes :

- 15/10 65. M. N. O. Lassen: éloge funèbre, voir pp. 81-94.
- 29/10 65. M. Kaj Birket-Smith: Fêtes de mérite en Asie et en Océanie.
- M. Anders Hald: Des plans d'échantillonnage à coût minimum.
- 12/11 65. M. Mogens Westergaard: La méiose et le moment de la réplication des chromosomes méiotique chez un ascomycète, *Neottiella rutilans* (Fr.) Dennis.
- 26/11 65. M. Werner Heisenberg: Les idées fondamentales d'une théorie des champs d'ensemble des particules élémentaires.
- M. Gunnar Teilum: La pathogénèse de l'amyloïdose.
- 10/12 65. M. C. O. Bøggild-Andersen: Érasme de Rotterdam, Povl Helgesen et la révolte contre Christian II.
- M. Magnus Degerbøl: Des aurochs et des plus anciens bœufs domestiques au Danemark.
- 21/1 66. M. Torkel Weis-Fogh: Du mécanisme de la contraction musculaire.
- 4/2 66. M. L. L. Hammerich: L'Irlande et le continent au moyen âge.
- M. N. O. Lassen présente: « String Effects with 5 MeV Protons and 20 MeV Alpha-particles on Bismuth », en collaboration avec Clive Ellegaard.
- 18/2 66. M. Johs. Brøndum-Nielsen: Quelques limites de dialectes nordiques.
- M. Axel Schou: Quelques observations nouvelles relatives à l'élévation du niveau de la mer postglaciaire et à ses effets sur la stabilité des côtes plates.
- 4/3 66. M. Fritz Buchthal: Conduction des potentiels d'action dans les nerfs sensitifs de l'homme.
- 18/3 66. M. P. J. Riis: L'image culturelle de Diane Nemorensis.

- 18/3 66. M. Chr. Klixbüll Jørgensen: États d'oxydation entiers et charges atomiques fractionnaires déterminés par études spectroscopiques de composés de groupes de transition.
- 1/4 66. M. C. J. Becker: Le second village de l'âge de fer à Grønholt, au Jutland occidental.
- 15/4 66. M. C. Barker Jørgensen: L'activité fonctionnelle de l'hypophyse transplantée.
- 29/4 66. M. Holger Hjelholt: La médiation de l'Angleterre dans le conflit dano-allemand de 1848–50. II. Du ministère de novembre à la paix avec la Prusse et au protocole de Londres (2 juillet et 2 août 1850) (M).¹
- M. Arthur Arnholtz: Peut-on établir une prosodie positive?
- 13/5 66. M. A. Reiz: De l'observatoire européen de l'hémisphère austral, European Southern Observatory (ESO).

Au cours de l'année ont été prononcés les éloges funèbres de trois membres danois:

- 15/10 65. Éloge de M. J. C. Jacobsen par M. N. O. Lassen. Voir pp. 81–94.
- 12/11 65. Éloge de M. Louis Hjelmslev par M. Knud Tøgeby. Voir pp. 95–104.
- 13/5 66. Éloge de M. Johannes Brøndsted par M. C. J. Becker. Voir pp. 105–117.

Les travaux suivants de membres de l'Académie ont paru ou paraîtront dans les séries de publications de l'Académie:

- Jens Lindhard: « Influence of Crystal Lattice on Motion of Energetic Charged Particles » (M*).
- L. L. Hammerich: « An Ancient Misunderstanding (Phil. 2, 6, 'robbery') » (M*).
- C. Møller: « Survey of Investigations on the Energy-Momentum Complex in General Relativity » (M*).

¹ L'apposition d'un (M) ou d'un (S) au titre indique que le travail sera publié dans les *Meddelelser* ou dans les *Skifter* de l'Académie. Un astérisque (M* ou S*) désigne que l'ouvrage a paru dans l'année courante.

Stig Veibel: « Studies on Fused Systems containing the 1,4-Diazepine Nucleus », en collaboration avec J. Ilum Nielsen (M).
 Holger Hjelholt: « British Mediation in the Danish-German Conflict 1848–50. Part II » (M).

L'Académie a décidé en outre la publication des travaux suivants :

- Fr. J. Mathiesen: « Palaeobotanical Investigations into some Cormophytic Macrofossils from the Neogene Tertiary Lignites of Central Jutland. Part I: Introduction and *Pteridophytes* » (S*).
- H. H. Andersen & Peter Sigmund: « A Simple Nonbinary Scattering Model Applicable to Atomic Collisions in Crystals at Low Energies » (M*).
- S. A. R. le Prince Peter, L. Edelberg, J. Balslev Jørgensen, K. Paludan & Halfdan Siiger: « Anthropological Researches from the 3rd Danish Expedition to Central Asia » (S).
- Tyge W. Böcher: « Experimental and Cytological Studies on Plant Species. IX. Some Arctic and Montane Conifers » (S*).
- Schuyler Jones: « An Annotated Bibliography of Nuristan (Kafiristan) and the Kalash Kafirs of Chitral. Part I. With a Map by Lennart Edelberg » (M*).
- Marie Hammer: « Investigations on the Oribatid Fauna of New Zealand. Part I. » (S*).
- Aksel Nørvang: « *Textilina* nov. gen., *Textularia* Defrance and *Spiroplectamina* Cushman (*Foraminifera*) » (S*).
- Jørgen Otzen Petersen: « Hydrogen-Burning Models for Stars in the Horizontal Branch of Globular Clusters » (M*).
- Valdemar Poulsen: « Early Cambrian Distacodontid Conodonts from Bornholm » (M*).
- Carl J. Veje: « Distribution of Octupole Oscillator Strength in Even-Even Spherical Nuclei from Ni to Pb » (M*).
- D. G. Burke, B. Zeidman, Bent Elbek, B. Herskind & M. Olesen: « A Study of Energy Levels in Odd-Mass Ytterbium Isotopes by Means of (*d, p*) and (*d, t*) Reactions » (M*).
- H. H. Andersen, A. F. Garfinkel, C. C. Hanke & H. Sørensen: « Stopping Power of Aluminium for 5–12 MeV Protons and Deuterons » (M*).

- Chr. Knakkegård Møller & Astrid Marstrander: « The Structure of White Cesium Lead (II) Bromide, CsPbBr_3 » (M).
- Chr. Knakkegård Møller: « The Structure of Lead (II) Hydroxy-Bromide » (M).
- Schuyler Jones: « Political Organization of the Kam Kafirs » (M).
- Jørg Eichler & Toshio Marumori: « Deformed Excited States in Closed Shell Nuclei » (M).
- V. Middelboe: « Some Accurate Half-Life Determinations » (M).

Voir pp. 162–164 la liste des publications de l'Académie parues au cours de l'année.

Voir pp. 174–184 l'Index analytique.

SAG- OG NAVNEFORTEGNELSE

- AFHANDLINGER AF IKKE-MEDLEMMER antages til offentliggørelse 51, 55, 59, 62, 66, 72, 75.
- ALEXIA, græsk prinsesse, præsidenten sender lykønskningstelegram til kongen 46.
- ANDERSEN, EINAR, repræs. Selsk. over for Committee on Space Research 50; leder møde i København 1965 af den intern. komité for l'Expédition glaciologique intern. au Groenlande 54; sender beretn. om møde i Intern. Council of Scient. Unions 1966 73, trykt 143-148.
- ANDERSEN, H. H., lic. techn., afh. i samarb. med P. Sigmund »A Simple Nonbinary Scattering Model Applicable to Atomic Collisions in Crystals at Low Energies« opt. 51, udk. 162; afh. i samarb. med A. F. Garfinkel, C. C. Hanke og H. Sorensen »Stopping Power of Aluminium for 5-12 MeV Protons and Deuterons« opt. 66, udk. 163.
- ARKIV, SELSKABETS, beretn. fra sekretariatet 153-154.
- ARNHOLTZ, ARTHUR, giver medd. »Kan man opstille en positiv prosodi?« 75.
- ASSOCIATION INTERN. DES ÉTUDES BYZANTINES, komité 35.
- »ATHENMØDE« 1966, forslag om deleg. 49.
- BAER, J. G., foredrag »The International Biological Programme« udsendes til medl. 62.
- BECH, GUNNAR, besøger akademiet i Prag 1965 53.
- BECKER, C. J., besøger akademiet i Prag 1965 53; giver medd. »Den anden jernalder-landsby ved Grøntoft, Vestjylland« 69; genvælges til revisor 70; deleg. til Le 7e Congrès des Sciences Préhist. et Protohist. i Prag 1966 71; taler mindeord om Johs. Brøndsted 76, trykt 105-117.
- BERTHELSEN, OLE, direktør, dr., medl. af komiteen for Intern. Union of Geological Sciences 75.
- BHABHA, H. J., foredrag »Science and the Problems of Development« udsendes til Selsk. medl. 62.
- BIOLOGICAL PROGRAMME, INTERN., nordisk møde i Stockholm 1965, dr. Mogens Køie deleg., sender beretn. 48; møde i Paris 1966, valg af een deleg. 54; foredrag af J. G. Baer udsendes til Selsk. medl. 62; ingen deleg. til møde 1966 71.
- BIRKET-SMITH, KAJ, giver medd. »Rangfester i Asien og Oceanien« 52.
- BJERRUM, JANNIK, besøger akademiet i Prag 1965 53; sender beretn. 57.

- BLATT, FRANZ, Selsk. klasseformand 34; sender beretn. om mødet i Union Acad. Intern. 1964 47; form. for komiteen for Monumenta Musicae Byzantinae 66; deleg. til møde i Union Acad. Intern. 1966 71; sender beretn. om mødet i Union Acad. Intern. 1965 73, trykt 141-142.
- BOHR, MARGRETHE, modtager hilsen på Niels Bohrs 80-års dag 46.
- BOHR, AAGE, genvælges til medl. af Niels Bohr Legatets bestyr. 65.
- BOHR LEGATET, NIELS, bestyrelse 43; Selsk. vedt. regler om legatets anvendelse og bestyrelse, valg af bestyr. 64-65; beretn. for 1965 77, trykt 137.
- BRØNSTED, JOHS., lykønskes på 75-års dag 46; afgang ved døden 55; mindeord ved C. J. Becker 76, trykt 105-117.
- BRØNDUM-NIELSEN, JOHS., giver medd. »Nogle nordiske dialektgrænser« 63.
- BUCHTHAL, FRITZ, giver medd. »Impulsledning i sensitive nerver hos mennesket« 66; deleg. til møde i Intern. Union of Biophysics 1966 72.
- BUDGET for 1966 vedtages 58, trykt 122-125.
- BURKE, D. G., af h. i samarb. med B. Zeidman, Bent Elbek, B. Herskind og M. Olesen »A Study of Energy Levels in Odd-Mass Ytterbium Isotopes by Means of (d,p) and (d,t) Reactions« opt. 63, udk. 163.
- BYTTEFORBINDELSER indgås 55, 57, 65; ophører 50, 60; beretning fra sekretariatet 154-160.
- BÖCHER, TYGE W., prof., dr. phil., af h. »Experimental and Cytological Studies on Plant Species. IX« opt. 55, udk. 164.
- BØGGILD-ANDERSEN, C. O., giver medd. »Erasmus af Rotterdam, Povl Helgesen og opstanden mod Christiern II« 57.
- CARLSBERG, GAMLE, HOVEDBYGN., Bengt Strömngren indstilles til beboer, vælges 69.
- CARLSBERGFONDETS DIREKTION 40; indstiller Bengt Strömngren til beboer af Gl. Carlsbergs hovedbygn., Bengt Strömngren vælges 69; A. Tovborg Jensen genvælges til medl. 70; forelægger beretn. 1964-65 77, trykt II, 1-70, I-X; statutmæssigt tilskud til Selsk. og tillæg dertil forhøjes 77, 78.
- CARLSBERG LABORATORIETS BESTYRELSE, tilforordnede 41.
- CARLSBERGS MINDELEGAT FOR BRYGGER J. C. JACOBSEN, medl. af bestyr. 41.
- CHRISTENSEN, VIBEKE, stud. mag., får Marcus Lorenzens Legat 73.
- CHRISTIANSEN, BENT, prof., medl. af komiteen for Intern. Math. Union 53.
- CHRISTIANSEN, M. P., kaptajn, får Marcus Lorenzens Legat 73.
- CINCINNATI, Lloyd Library and Museum, bytteforb. ophører 60.
- CIPSH. Se: Council for Philosophy and Humanistic Studies.
- CLASSENSKE FIDEICOMMIS, direktionen sender beretning for 1964-65 65.
- COLLSTROP, A., GROSSERER, HJEM FOR EN DANSK VIDENSKABSMAND, bestyrelse 42; forslag om ændring af fundats vedt. af Selsk. 62; beretn. for 1965 77, trykt 134-135; fundatsændr. får kgl. konfirm. 77.

- COMMITTEE ON SPACE RESEARCH (COSPAR), komité 39; prof. H. Lottrup Knudsen vælges til medl., Einar Andersen repræs. Selsk. over for COSPAR, Selsk. optages som medlem og betaler kontingent 50; møde i Wien 1966, valg af een deleg. 54; kontingent vedtages 58; B. Peters deleg. til møde 1966 68; beretn. om møde 1966 trykt 149–151.
- CONGRESS OF BYZANTINE STUDIES, THE 13TH, i Oxford 1966, Oliver Strunk deleg. 71.
- CONGRÈS INTERN. DE LA FÉDÉRATION INTERN. DES LANGUES ET LITTÉRATURES MODERNES, LE 10^e, i Strasbourg 1966, L. L. Hammerich deleg. 71.
- CONGRÈS INTERN. D'HISTOIRE DES SCIENCES, LE XI^e, i Warszawa og Kraków 1965, L. Rosenfeld er forhindret, dr. A. G. Drachmann deleg. og sender beretn. 48.
- CONGRESS, INTERN. MATHEMATICAL, i Moskva (Dubna) 1966, prof. Ebbe Thue Poulsen deleg. 71.
- CONGRESS OF ONOMASTIC SCIENCES, THE 9TH INTERN., i London 1966, Kr. Hald deleg. 71.
- CONGRÈS DES SCIENCES PRÉHIST. ET PROTOHIST., LE 7^e, i Prag 1966, C. J. Becker deleg. 71.
- CORPUS LEXICOGRAPHORUM GRAECORUM, kommission 40; sender beretn. for 1963 og 1964 47; beretn. for 1965–66 trykt 161.
- COSPAR. Se: Committee on Space Research.
- COUNCIL FOR INTERN. ORGANIZATIONS OF MEDICAL SCIENCES, komité 39; Dansk Medicinsk Selskab vælger medlemmer til komiteen 57.
- COUNCIL FOR PHILOSOPHY AND HUMANISTIC SCIENCES, INTERN., (CIPSH), L. L. Hammerich giver beretn. om kollokvium »Nord-Syd« 1965 46; klassemøde til drøftelse af mødet 49; Council sender beretn. om mødet i København 1965 77.
- COUNCIL OF SCIENTIFIC UNIONS, INTERN., komité 35; Selsk. bevilger intet til reservefond 50; forhøj. af kontingent i anl. af ny union 65; deleg. sender beretn. om mødet 1966 73, trykt 143–148; Council sender beretn. om mødet i Bombay 1966 75.
- DALTON, JOHN, Bicentenary 1966 i Manchester, medd. herom 72.
- DANMARKS AKVARIUM, medl. af bestyr. 43; Gunnar Thorson medl. 59; sender beretn. for 1964–65 71.
- DANMARKS INSTITUT FOR INTERN. UDVEKSLING AF VIDENSK. PUBLIKATIONER (I.D.E.) 157.
- DANSK BILHARZIOSE LABORATORIUM, medl. af bestyr. 43.
- DANSK MEDICINSK SELSKAB vælger medlemmer til komiteen for Council for Intern. Organizations of Medical Sciences 57.
- DANSKE INSTITUT, DET, i Rom, medl. af bestyr. 43; Stig Iuul genvælges 70.
- DEGERBØL, MAGNUS, giver medd. »Om urokser og de ældste tamokser i Danmark« 58.
- DEMEREC, MILISLAV, fh. direktør, dr., Selsk. udenl. medl., Cold Spring Harbor, Long Island, død 79.

- DRACHMANN, A. G., bibl., dr., deleg. til Le XI^e Congrès Intern. d'Histoire des Sciences 1965 og sender beretn. 48.
- DRINKER, CECIL K., fh. prof., dr., Selsk. udenl. medl., Boston, Mass., død 79.
- DUCANGE, kommission 40; sender beretn. for 1964 47; beretn. for 1965 trykt 140.
- EDELBERG, L., lektor, Ribe. Se: Peter, Prins.
- EICHLER, JØRG, dr., afh. i samarb. med dr. Toshio Marumori »Deformed Excited States in Closed Shell Nuclei« opt. 75.
- EITREM, SAMSON, fh. prof., dr., Selsk. udenl. medl., Oslo, død 79.
- ELBEK, BENT. Se: Burke, D.G.
- ELLEGAARD, CLIVE, aman., mag. scient., afh. »String Effect with 5 MeV Protons and 20 MeV Alpha-particles on Bismuth« forelægges af N. O. Lassen 62.
- ERICHSEN, WOLJA C., afgår ved døden 74.
- EXPÉDITION GLACIOLOGIQUE INTERN. AU GROENLANDE, intern. komité holder møde i København 1965 54.
- FABRICIUS, KNUD, modtager lykønskning på 90-års dag 46.
- FIRTH, RAYMOND W., prof., dr., London, vælges til udenl. medlem 70.
- FORSKNINGENS FÆLLESUDVALG (FFU), nedsættes af regeringen 47.
- FREDERIKSBORG-MUSEETS BESTYRELSE, medlem 41.
- FUGLEDE, BENT, prof., medl. af komiteen for Intern. Math. Union 53.
- GARFINKEL, A. F., dr. Se: Andersen, H. H.
- GENÈVE, Schweiz. Naturforsch. Gesellschaft, 150-års jubilæum 1965, ingen deleg. fra Selsk. 49.
- GERMANISTENKONGRESS, DER DRITTE INTERN., i Amsterdam 1965, L. L. Hammerich sender beretn. 48.
- GRÉGOIRE, HENRI-C.-G., fh. prof., dr., Selsk. udenl. medl., Bruxelles, død 79.
- GULDMEDAILLE, SELSK., overrækkes dr. Inge Lehmann 46.
- GUSTAFSON, TORSTEN, prof., dr., Selsk. udenl. medl., Lund, overværer møde 45, 61, 63, 72, 74.
- GÆSTER og udenl. medl. til stede ved Selsk. møder 45, 52, 53, 55, 57, 61, 63, 66, 67, 69, 72, 74, 76.
- HALD, ANDERS, sender beretn. om møde i Intern. Statistical Institute 1965 49; giver medd. »Om stikprøveplaner med minimalomkostninger« 52.
- HALD, KR., deleg. til The 9th Intern. Congress of Onomastic Sciences i London 1966 71.
- HAMMER, MARIE, dr. phil., afh., »Investigations on the Oribatid Fauna of New Zealand. Part I« opt. 59, udk. 164.
- HAMMERICH, L. L., Selsk. redaktør 34; giver beretning om kollokvium »Nord-Syd« (CIPSH) 46; sender beretn. om mødet i Union Acad. Intern. 1964 47; vælges til præsident for Union Acad. Intern. 1965 47; sender beretn. om 300-års jubilæum ved univ. i Kiel 1965 48; sender beretn. om germanistkongres 1965 48; inds. afh. »An Ancient Misunderstanding (Phil. 2,6 'robbery')« 60, udk. 162;

- giver medd. »Irland og kontinentet i middelalderen« 61; deltager i møde i eksekutivkomiteen for Union Acad. Intern. 1966 62; genvælges til redaktør 70; deleg. til møde i Union Acad. Intern. 1966 71; deleg. til Le 10^e Congrès Intern. de la Fédération Intern. des Langues et Littératures Modernes i Strasbourg 1966 71; fung. som sekretær 72; sender beretn. om mødet i Union Acad. Intern. 1965 73, trykt 141–142; lykønskes ved 25-års jubilæum som redaktør 74; omtaler Selsk. økonomi 78; foreslår prisforhøj. på publ., ny prisliste samt ændr. af forretn.orden 78. Se også: Redaktør.
- HAMMERSHAIMB, ERLING, prof., dr. phil., vælges til indenl. medl. 70.
- HANKE, C. C., cand. mag. Se: Andersen, H. H.
- HANSEN, ALFRED, cand. mag., får Marcus Lorenzens Legat 73.
- HANSEN, ERIK BENT, prof., medl. af komiteen for Intern. Math. Union 53.
- HEISENBERG, WERNER, prof., dr., Selsk. udenl. medl., München, overværer møde 55; giver medd. »Grundtankerne i en sammenfattende feltteori for elementarpartiklerne« 56.
- HERBORG, EMIL, LEGAT, bestyrelse 42; A. Noe-Nygaard genvælges 70; legatportioner sammenlægges 71; beretn. for 1965 77, trykt 136.
- HERSKIND, B. Se: Burke, D. G.
- HEVESY, GEORGE CH. DE, fh. prof., dr., Selsk. udenl. medl., Stockholm, død 79.
- HJELMSTIERNE-ROSENCRONESKE STIFTELSE, DEN GREVELIGE, sender beretn. for 1964 og medd. om tilskud 50.
- HJELHOLT, HOLGER, giver medd. »Englands mægling i den dansk-tyske strid 1848–50. II« 74; inds. afh. »British Mediation in the Danish-German Conflict 1848–50. Part II« 78.
- HJELMSLEV, LOUIS T., afgår ved døden 45; mindeord ved Knud Tøgeby 54, trykt 95–104.
- HODGE, Sir WILLIAM V. D., prof., Cambridge, Engl., vælges til udenl. medlem 70.
- HOLTER, HEINZ, Selsk. kasserer 34. Se også: Kasserer.
- HYLLERAAS, EGIL ANDERSEN, prof., dr., Selsk. udenl. medl., Oslo, død 52.
- HAASTRUP, NIELS, cand. mag., får Marcus Lorenzens Legat 73.
- INDIAN SCIENCE CONGRESS i Chandigarh 1966, C. Møller deleg. 54, men forhindret i deltag. 60.
- IUUL, STIG, genvælges til medl. af bestyr. for Det danske Institut i Rom 70.
- JACOBSEN, J. C., afgår ved døden 45; mindeord ved N. O. Lassen 46, trykt 81–94.
- JENSEN, A. TOVBORG, genvælges til medl. af Carlsbergfondets direktion 70; genvælges til form. for kassekomm. 77.
- JENSEN, ARNE, prof., medl. af komiteen for Intern. Math. Union 53.
- JENSEN, POVL JOHS., medl. af komiteen for Monumenta Musicae Byzantinae 66.

- JONES, SCHUYLER, mag., Edinburgh, afh. »An Annotated Bibliography of Nuristan (Kafiristan) and the Kalash Kafirs of Chitral. Part I« opt. 59, udk. 162; afh. »Political Organization of the Kam Kafirs« opt. 72.
- JOSEPHSON, RAGNAR, fh. prof., dr., Selsk. udenl. medl., Lund, død 69.
- JØRGENSEN, C. BARKER, giver medd. »Den transplanterede hypofyses funktion« 73.
- JØRGENSEN, C. KLIXBÜLL, dr. phil., Selsk. udenl. medl., Genève, overværer møde 67, giver medd. »Heltallige oxidationstilstande og fraktionelle atomladninger bestemt ved spektroskopiske undersøgelser af overgangsgruppekomplekser« 68.
- JØRGENSEN, J. BALSLEV, overkirurg, dr. med. Se: Peter, Prins.
- JØRGENSEN, VILH. TH., prof., medl. af komiteen for Intern. Math. Union 53.
- KAPITZA, PJOTR, prof., Selsk. udenl. medl., besøger Selskabet 46.
- KASSEKOMMISSION, SELSK., 34; forelægger budget for 1966 58; trykt 122–125; P. J. Riis genvælges til medl. 70; forelægger regnskab 1965 76, trykt 118–121; A. Tovborg Jensen genvælges til formand 77.
- KASSERER, SELSKABETS, 34. Se også: Holter, Heinz.
- KIEL, universitetet, L. L. Hammerich sender beretn. om 300-års jubilæum 1965 48.
- KJØLSEN, F. H., kontreadmiral, bog om F. L. Norden omtales 51.
- KLASSEFORMÆND, SELSKABETS, 34; Franz Blatt genvælges 68.
- KLASSER, SELSKABETS, holder møde 49, 61, 67.
- KLEIN, OSKAR, prof., dr., Selsk. udenl. medl., Stockholm, overværer møde 55.
- KNUDSEN, H. LOTTRUP, prof., dr., medl. af komiteen for Committee on Space Research 50.
- KOHT, HALVDAN, fh. prof., dr., Selsk. udenl. medl., Oslo, død 60.
- KONGEN, lykønskes ved prinsesse Alexias fødsel 46.
- KRISTENSEN, LEIF, prof., medl. af komiteen for Intern. Math. Union 53.
- KRÜGER, PAUL, afgår ved døden 59.
- KYOTO, Research Institute for Mathematical Sciences, bytteforb. indgås 55.
- KÄLLÉN, A. O. GUNNAR, prof., Lund, vælges til udenl. medlem 70.
- KØBENHAVN, Fysisk Bibliotek får Selsk. publ. 57.
- KØIE, MOGENS, lektor, dr., deleg. ved nordisk møde i Stockholm 1965 vedr. Intern. Biol. Programme, sender beretn. 48.
- LARSEN, HELGE, overinspektør, dr., repræs. Selsk. ved 200-års fest for James Smithson 1965 49.
- LASSEN, N. O., taler mindeord om J. C. Jacobsen 46, trykt 81–94; forelægger afh. af mag. Clive Ellegaard 62.
- LEGATER, SE: Bohr, Herborg, Lorenzen og Ørnborg. Udvalg vedr. prislegaternes anvendelse nedsættes 65.
- LEHMANN, INGE, fh. statsgeodæt, dr., får overrakt Selskabets guldmedaille 46.

- LINDBLAD, BERTIL, direktør, dr., Selsk. udenl. medl., Stockholm, død 45.
 LINDERSTRØM-LANGS GULDMEJLLEFOND, KAJ, medl. af bestyr. 44.
 LINDHARD, JENS, inds. afh. »Influence of Crystal Lattice on Motion of Energetic Charged Particles« 50, udk. 162; besøger akademiet i Prag 1965 53.
 LOKALER, SELSKABETS, ny møblering 45; nye lokaler indrettes 61.
 LOMHOLT, ASGER, arkivar, 44; lykønskes ved 40-års jubilæum 46; beretn. fra sekretariatet 152-160.
 LORENZENS LEGAT, MAG. ART. MARCUS, bestyrelse 42; legatet uddeles 73; beretn. for 1965-66 77, trykt 138-139.
 LUNDEHAVE. Se: Collstrop, A.
 LUNDQUIST, FRANK, prof., dr., deleg. ved mødet i Intern. Union of Biochemistry i New York 1964 48.
 LUNDSGAARD, EINAR, Selsk. klasseformand 34; fung. som præs. 72; taler for L. L. Hammerich 74.
 LÖNNROTH, N. E. M., prof., dr., Göteborg, vælges til udenl. medlem 70.
 MARSTRANDER, ASTRID. Se: Møller, C. Knakkegård.
 MARSTRANDER, C. J. S., fh. prof., dr., Selsk. udenl. medl., Oslo, død 60.
 MARTINET, ANDRÉ, prof., dr., Selsk. udenl. medl., Paris, overværer møde 52.
 MARUMORI, TOSHIO, dr. Se: Eichler, Jørg.
 MATHIESEN, FR., prof., afh. »Palaeobotanical Investigations into some Cormophytic Macrofossils from the Neogene Tertiary Lignites of Central Jutland. Part I« opt. 51, udk. 164.
 MEASUREMENT CONGRESS, THE 4TH INTERN., i Warszawa 1967, ingen deleg. 72.
 MEDLEMMER, SELSKABETS, 1-33; afgår ved døden 45, 46, 52, 55, 59, 60, 69, 74, 79; medd. om forslag til indvalg 68; nye medl. optages 70; N. E. Nørlund 50-års jubilæum som medl. 74, 75.
 MELDGAARD, EVA, stud. mag., får Marcus Lorenzens Legat 73.
 MIDDELBOE, V., lektor, afh. »Some Accurate Half-Life Determinations« opt. 75.
 MINDEORD, J. C. Jacobsen ved N. O. Lassen 46, trykt 81-94; Louis Hjelmslev ved Knud Tøgeby 54, trykt 95-104; Johs. Brøndsted ved C. J. Becker 76, trykt 105-117.
 MOLEKYLSPEKTROSKOPI, kongres i København 1965, Selskabet takkes for sponsorship 48.
 MONUMENTA MUSICAE BYZANTINAE, administrationskomité 40; sender beretn. for 1964-65 47; Povl. Johs. Jensen medl. af komiteen, Franz Blatt formand 66.
 MUNKSGAARD, FØRLAG, medd. om salg af Selsk. publ. i 1964 50.
 MØDER, SELSKABETS, beretn. 45-79.
 MØLLER, C., Selsk. sekretær 34; deleg. til Indian Science Congress 1966 54, men forhindret i deltag. 60; inds. afh. »Survey of Investigations on the Energy-Momentum Complex in General Relativity« 65, udk. 163. Se også: Sekretær.

- MØLLER, C. KNAKKERGÅRD, dr. phil., inds. afh. i samarb. med Astrid Marstrander »The Structure of White Cesium Lead (II) Bromide, CsPbBr₃«, opt. 66; inds. afh. »The Structure of Lead (II) Hydroxy-Bromide«, opt. 66.
- NATURFORSKERMØDER, DE SKANDINAVISKE, den danske bestyrelse 43.
- NATURFREDNING, forslag om sikring af del af Hald egeskov vedt. 71.
- NEW BRUNSWICK, Rutgers University, 200-års jubilæum 1966, medd. herom 72.
- NICOLAISEN, IDA, stud. scient., får Marcus Lorenzens Legat 73.
- NIELSEN, C. OVERGAARD, foreslår sikring af del af Hald egeskov 71.
- NIELSEN, E. STEEMANN, deleg. ved The 11th Pacific Science Congress 1966 50.
- NIELSEN, HARALD H., prof., dr., Selsk. udenl. medl., Columbus, overværer møde 52.
- NIELSEN, J. ILUM. Se: Veibel, Stig.
- NOE-NYGAARD, ARNE, genvælges til medl. af bestyr. for Emil Herborgs Legat 70.
- NORDEN, F. L., bog af F. H. Kjølens omtales af redaktøren 51.
- NORDISK RÅD, beretn. om konference i Helsingfors 1965 54.
- NORTH EUROPEAN CENTRE FOR MATERIALS RESEARCH, møde til drøftelse af forslag herom 1965 49; forslag vedt. af Selsk. 56.
- NØRLUND, N. E., lykønskes på 80-års dag 52; genvælges til medl. af Niels Bohr Legatets bestyr. 65; lykønskes ved 50-års jubilæum som medl. 74, 75.
- NØRVANG, AKSEL, dr. phil., afh. »*Textilina* nov. gen., *Textularia* DeFrance and *Spiroplectamina* Cushman (*Foraminifera*)« opt. 59, udk. 164.
- OCEANOGRAFI, BIOLOGISK, komité 39.
- OCEANOGRAPHIC RESEARCH, SCIENT. COMMITTEE (SCOR) 39.
- OCEANOLOGI, DANSK NATIONALRÅD FOR, 39.
- OLDRUSSISK-NEDERTYSKE HÅNDBOG, kommission 40.
- OLESEN, M. Se: Burke, D. G.
- ORGANIZATION FOR PURE AND APPLIED BIOPHYSICS, INTERN., komité 38. Se også: Union of Biophysics.
- OVERSIGT OVER SELSKABETS VIRKSOMHED 1964-65 udk. 162.
- PACIFIC SCIENCE CONGRESS, THE 11TH, i Tokyo 1966, E. Steemann Nielsen deleg. 50.
- PĀLI DICTIONARY, A CRITICAL, kommission 40; sender beretn. for 1964 og 1965 47; Helmuth Scheel medl. af kommissionen 48; vol. II, fasc. 3 fremlægges 51.
- PALUDAN, K., dr. phil. Se: Peter, Prins.
- PARIS, Société Géologique de France, bytteforb. ophører 50.
- PEDERSEN, ANFRED, seminarielektor, får Marcus Lorenzens Legat 73.
- PEDERSEN, JOHS., Selsk. præsident 34; taler for N. E. Nørlund 75. Se også: Præsident.
- PETER, H. K. H. PRINS, afh. i samarb. med L. Edelberg, J. Balslev Jørgensen, K. Paludan og Halfdan Siiger »Anthropological Researches from the 3rd Danish Expedition to Central Asia« opt. 55.

- PETERS, B., deleg. til møde i Intern. Committee on Space Research 1966 68; beretn. trykt 149–151.
- PETERSEN, JØRGEN OTZEN, mag. scient., afh. »Hydrogen-Burning Models for Stars in the Horizontal Branch of Globular Clusters« opt. 59, udk. 163.
- PONTECORVO, GUIDO P. A., prof., Glasgow, vælges til udenl. medlem 70.
- POULSEN, EBBE THUE, prof., medl. af komiteen for Intern. Math. Union 53; deleg. til unionsmøde i Moskva (Dubna) 1966 71.
- POULSEN, VALDEMAR, dr. phil., afh. »Early Cambrian Distacodontid Conodonts from Bornholm« opt. 62, udk. 163.
- PRAG, medlemmer af Selsk. besøger Československá Akademie Věd 1965 53.
- PRASAD, B. N., prof., Indien, besøger Selskabet 47.
- PRISOPGAVER udsættes ikke 56.
- PRÆSIDENT, SELSKABETS, 34; byder medlemmerne velkommen 45; sender telegram til kongen 46; byder æresdoktorer velkommen 55, og lykønsker dem 57. Se også: Pedersen, Johs.
- PUBLIKATIONER, SELSKABETS, fremlægges af redaktøren 51, 55, 59, 61, 63, 67, 72, 75; opgørelse fra kommissionær om salg i 1964 50; Carlsbergfondet giver særl. tilskud til udgiv. 78; L. L. Hammerich omtaler Selsk. økonomi, foreslår forhøj. af priser på publ. og trykn. af ny prisliste samt ændr. af forretn.orden 78.
- RASK-ØRSTED FONDETS BESTYRELSE, medlemmer 41; bevilger 65 000 kr. til Selsk. intern. forbindelser 60.
- REDAKTØR, SELSKABETS, 34; fremlægger Selsk. publ. 51, 55, 59, 61, 63, 67, 72, 75; omtaler bog af F. H. Kjølens om F. L. Norden 51; L. L. Hammerich genvælges 70; L. L. Hammerich har 25 års jubilæum 1966 74. Se også: Hammerich, L. L.
- REGISTRERING AF LITTERÆRE KILDER TIL DANSK HISTORIE, medl. af kommission 35.
- REGNSKAB for 1965 forelægges 76, trykt 118–121.
- REIZ, A., sender beretn. om møde i Intern. Astron. Union i Hamburg 1964 48; giver medd. »Om det europæiske observatorium på den sydlige halvkugle, European Southern Observatory (ESO)« 76.
- REVISORER, SELSKABETS, 34; C. J. Becker genvælges 70.
- REVISORSUPPLEANTER, SELSKABETS, 34; N. Schiørring genvælges 70.
- RICHARDS, ALFRED N., fh. prof., dr., Selsk. udenl. medl., Philadelphia, død 69.
- RIIS, P. J. giver medd. »Diana Nemorensis' kultbillede« 67; genvælges til medl. af kassekommissionen 70.
- ROSENFALCK, ANNE LISE, civiling., overværer møde 66.
- ROSENFELD, L., er forhindret i deltag. i Le XI^e Congrès Intern. d'Histoire des Sciences 1965 48.
- ROSSEN, JANE MINK, M. Sc., er til stede som gæst 53.
- RØMER, OLE, MEDAILLE, medl. af bestyr. 43.
- SAXOV, SVEND, prof., medl. af komiteen for Intern. Union of Geological Sciences 75.

- SCHEEL, HELMUTH, prof., Selsk. udenl. medl., Mainz, vælges til medl. af kommissionen for A Critical Pāli Dictionary 48.
- SCHIØRRING, NILS, genvælges til revisorsuppleant 70.
- SCHOU, AXEL, giver medd. »Nyere iagttagelser vedrørende den post-glaciale havstigning og dens konsekvenser for fladkysters stabilitet« 63.
- SEKRETARIAT, SELSKABETS, 44; sender beretn. for 1964 47; beretn. for 1965 trykt 152–160; lønninger til personale reguleres 50, 72.
- SEKRETÆR, SELSKABETS, 34; giver medd. om dødsfald 45, 46, 52, 55, 59, 60, 69, 74; giver medd. om prisopgaver 56; giver medd. om valg af klasseformand og om forslag til valg af nye medl. 68; giver oversigt over sæsonens møder 78. Se også: Møller, C.
- SIGMUND, PETER, dr. Se: Andersen, H. H.
- SIIGER, HALFDAN, prof., Århus. Se: Peter, Prins.
- SKARD, EILIV, prof., dr., Oslo, vælges til udenl. medlem 70.
- SMITHSON, JAMES, 200-års fest i Washington, D.C. 1965, dr. Helge Larsen repræs. Selsk. 49.
- SOMMERFELT, A. A., fh. prof., dr., Selsk. udenl. medl., Oslo, død 46.
- SOUTHAMPTON, University Library, bytteforb. indgås 65.
- SPÄRCK, H. R. G., prof., dr., død 46.
- STATENS ALM. VIDENSKABSFOND, medlemmer af kommissionerne 41.
- STATISTICAL INSTITUTE, INTERN., deleg. sender beretn. om møde i Beograd 1965 49.
- STATSTILSKUD for 1965 forhøjes 50; bevilges 73.
- STRUNK, OLIVER, fh. prof., dr., Princeton (Grottaferrata), vælges til udenl. medlem 70; deleg. ved The 13th Congress of Byzantine Studies i Oxford 1966 71.
- STRÖMGREN, BENGT, vælges til at bebo Gl. Carlsbergs hovedbyggn. 69; modt. valget 73.
- SØRENSEN, H., civiling. Se: Andersen, H. H.
- TEILUM, GUNNAR, giver medd. »Patogenesen af amyloidose« 56.
- THOMSEN, VILHELM, Selsk. maleri udlånes 51.
- THORSON, GUNNAR, vælges til medl. af bestyr. for Danmarks Akvarium 59.
- TILLIDSHVERV, SELSKABETS, 34–44.
- TOGEBY, KNUD, taler mindeord om Louis Hjelmslev 54, trykt 95–104.
- UDVALG, KOMMISSIONER, KOMITEER, BESTYRELSE 34–44.
- UNDERSØGELSE AF DE I DANSK PRIVATEJE BEVAREDE KILDER TIL DANSK HISTORIE, kommission 35; sender beretn. for 1964 47; beretn. for 1965 trykt 126–133; får bevill. for 1966 58.
- UNESCO, den danske nationalkommission, medlem 39.
- UNION ACADÉMIQUE INTERN., komité 35; deleg. sender beretn. om møde 1964 47; L. L. Hammerich vælges til præsident 1965 47; kontingent til unionen forhøjes 47, 58; trykt beretn. om møde 1965 modt. 60; L. L. Hammerich deltager i møde i eksekutivkomiteen 1966 62; Franz Blatt og L. L. Hammerich deleg. til møde i Bruxelles 1966 71; deleg. sender beretn. om mødet 1965 73, trykt 141–142.

- UNION, INTERN. ASTRONOMICAL, komité 36; deleg. sender beretn. om mødet 1964 48.
- UNION OF BIOCHEMISTRY, INTERN., komité 37; unionen sender beretn. om mødet 1964 48; prof. Frank Lundquist deleg. ved mødet 48.
- UNION OF BIOLOGICAL SCIENCES, INTERN., komité 37; unionen sender beretn. om møde 1964 53.
- UNION OF PURE AND APPLIED BIOPHYSICS, INTERN., komité 38; optaget som union, forhøj. af kontingent til ICSU 65; møde i Wien 1966, Fr. Buchthal deleg. 72.
- UNION OF GEODESY AND GEOPHYSICS, INTERN., komité 36; eksekutiv-komité holder møde i København 1965 49, beretn. herom 60.
- UNION, INTERN. GEOGRAPHICAL, komité 37.
- UNION OF GEOLOGICAL SCIENCES, INTERN., komité 38; komiteen suppleres 75.
- UNION OF HISTORY AND PHILOSOPHY OF SCIENCE, INTERN., komité 38.
- UNION, INTERN. MATHEMATICAL, komité 37; komiteen suppleres 53; prof. Ebbe Thue Poulsen deleg. til møde i Moskva (Dubna) 1966 71.
- UNION OF PURE AND APPLIED PHYSICS, INTERN., komité 36.
- UNION OF PHYSIOLOGICAL SCIENCES, INTERN., komité 38; kontingent forhøjes 77.
- UNMACK, AUGUSTA, afdelingsleder, cand. polyt., får Ørnborgs Legat 54.
- UPPSALA, Studentkårens Bibliotek, tilsendelse af Selsk. publ. ophører 50.
- USSING, HANS H., besøger akademiet i Prag 1965 53.
- VALG AF EMBEDSMÆND O. L. 68, 70.
- VEIBEL, STIG, inds. afh. i samarb. med J. Ilum Nielsen »Studies on Fused Systems containing the 1,4-Diazepine Nucleus« 72.
- VEJE, C. J., mag. scient., afh. »Distribution of Octupole Oscillator Strength in Even-Even Spherical Nuclei from Ni to Pb« 62, udk. 163.
- VIDENSKABSFOND. Se: Statens alm. Videnskabsfond.
- WAGER, LAWRENCE R., prof., dr., Selsk. udenl. medl., Oxford, død 56.
- WASHINGTON, D.C., National Aeronautics and Space Administration sender 2. bind af månefotografier 51; sender 3. bind 61.
- WEIS-FOGH, TORKEL, giver en medd. »Om muskelkontraktionens mekanisme« 60.
- WEISSKOPF, VICTOR F., prof., dr., Selsk. udenl. medl., Genève, overværer møde 55, og takker for modtagelsen 57.
- WESTERGAARD, MOGENS, giver en medd. »Meiosis og tidspunktet for den meiotiske kromosomreplikation hos en Ascomycet, *Neottiella-rutilans* (Fr.) Dennis« 53.
- ZEIDMAN, B. Se: Burke, D. G.
- ÆRESBOLIGEN. Se: Carlsberg, Gamle.
- ØRNBORG, PASTOR EMER. F. J., LEGAT, uddeles 54.

BERETNING

FRA

CARLSBERGFONDET

FOR ÅRET

1. OKTOBER 1964 TIL 30. SEPTEMBER 1965

KØBENHAVN

BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI A/S

1966

Denne beretning er af Carlsbergfondets direktion indgivet til Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab i henhold til § XVIII i fondets statuter.

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Afdeling A: Carlsberg Laboratoriet	5
Afdeling B: Carlsbergfondets videnskabelige understøttelser	16
Carlsbergfondets biologiske Institut	34
Afdeling C: Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg	42
Ny Carlsbergfondet	53
Regnskab og status for Carlsbergfondet samt afdelingerne A, B og C og Ny Carlsbergfondet	I
Almindelige meddelelser	VIII

Afdeling A

Carlsberg Laboratoriet

Fra laboratoriets bestyrelse er modtaget følgende beretning:

Den kemiske afdeling.

Leder: professor, dr. M. OTTESEN.

Professor M. OTTESEN har sammen med assistenter og gæster fortsat koncentreret afdelingens arbejde om studier af proteins struktur og af proteolytiske enzyms egenskaber. De enkelte projekter vil blive omtalt i beretningen i forbindelse med de forskellige medarbejders arbejder.

Professor OTTESEN har fortsat undersøgelserne over subtilopeptidasernes omdannelser i denaturerende medier. Fra tidligere arbejder kunne man konkludere, at disse enzyms denaturering i svagt sure opløsninger ikke kunne være forårsaget af den generelle repulsion mellem positivt ladede grupper på enzymmolekylets overflade. Følgelig måtte det antages, at et begrænset antal prototrope grupper er af kritisk betydning for subtilopeptidasernes stabilitet. Med henblik på at bestemme disse gruppers egenskaber er subtilopeptidasernes optiske rotation målt i en række buffere i det sure pH-område. Indflydelsen af variationer i bufferens sammensætning og forsøgstemperaturen er også undersøgt.

I løbet af efteråret og vinteren har professor OTTESEN afholdt de i foregående beretning omtalte forelæsninger i proteinkemi for biokemistuderende ved Københavns Universitet og bidraget til en af professor P. ASTRUP, Rigshospitalet, arrangeret møderække om medicinske proteinproblemer. I april opponerede professor OTTESEN ved O. SVENSMARKS disputats »Molecular Properties of Cholinesterases«. I september deltog professor OTTESEN i et symposium i Napoli om makromolekylære stoffers konformation.

Sammen med dr. G. Di SABATO har professor OTTESEN skrevet et kapitel om metoder til bestemmelse af proteins hydrogen-

deuteriumudveksling til »Methods in Enzymology«, Academic Press, New York.

Magister IB SVENDSEN har i samarbejde med professor OTTESEN fortsat arbejdet med fremstilling af kemiske derivater af subtilopectidase B. Et inaktivt derivat, der dannes ved reaktion med cyanationer er omtalt i den foregående beretning. Det er lykkedes at reaktivere dette derivat, dels ved behandling med hydroxylamin, dels ved henstand ved pH 9 eller derover. Disse reaktiveringsprocesser undersøges nu nærmere. I litteraturen er diphenylcarbamyldchlorid omtalt som en kraftig inhibitor for chymotrypsin, og dette stofs indvirkning på subtilopectidase er derfor undersøgt. Der observeredes nogen inhibitorvirkning, men en fuldstændig hæmning blev ikke opnået. Det ser ud til, at det dannede diphenylcarbamylderivat af subtilopectidasen er ustabil og sønderdeles spontant under de benyttede reaktionsbetingelser. Inhibitoren bliver således spaltet af enzymet, og den må betegnes som et substrat for dette. For at studere disse forhold nærmere er det kromofore koblingsprodukt af 3-nitro-4-hydroxybenzoesyre med diphenylcarbamyldchlorid blevet fremstillet, og dets reaktion med subtilopectidaserne A og B undersøges.

Magister POUL SCHACK har fortsat studierne af de proteolytiske enzymer i tørret papaya latex. Efter dialyse og lyophilisering er produktet undersøgt med søjlekromatografi under forskellige betingelser. Een proteolytisk aktiv komponent, der var blevet adskilt fra de øvrige, er blevet isoleret. Tilsyneladende repræsenterer den en ny protease, der er forskellig fra både papain og chymopapain. Kromatografiske undersøgelser, ultracentrifugering og elektroforese tyder på, at det isolerede enzym er omtrent homogent. Aminosyresammensætningen er bestemt, og specificiteten er ved at blive undersøgt. Det sidstnævnte arbejde udføres i samarbejde med stud. scient. J. JOHANSEN og vil blive omtalt under hans arbejder. I foråret har magister SCHACK holdt et kort foredrag i Biokemisk Forening om »Proteolytiske Enzymer i Papaya Latex«.

Afdelingen har haft følgende studenterstipendiater:

Stud. scient. JACK JOHANSEN har sammen med magister SVENDSEN og professor OTTESEN opbygget en modificeret aminosyreanalysator specielt egnet til kromatografi af peptidblandinger med flygtige buffersystemer. JACK JOHANSEN har benyttet appa-

turet til at undersøge, hvordan oxyderet insulins B-kæde spaltes, dels med papain, dels med chymopapain og dels med den under magister SCHACK omtalte nyligt isolerede protease. Resultaterne tyder på, at metodikken er velegnet til karakterisering af enzymer med bred specifitet.

Stud. scient. KARIN HAMMER har under professor OTTESENS vejledning afprøvet en modifikation af Edman's metode til trinvis nedbrydning af peptider. Endvidere har hun i samarbejde med læge WALLEVIK søgt at isolere en protease fra bagerigær.

Stud. scient. GRITH WYBRANDT har præpareret B-kæde fra oxyderet insulin og er nu i færd med at undersøge, hvordan dette substrat spaltes af subtilopeptidaser. Arbejdet udføres i samarbejde med professor OTTESEN og magister SVENDSEN, og den tidligere nævnte modificerede aminosyreanalysator benyttes til undersøgelserne.

Følgende gæster har besøgt afdelingen:

Dr. LEON W. CUNNINGHAM, Nashville, Tennessee, U.S.A., har under et kortere ophold sat sig ind i den spektrofotometriske metodik til bestemmelse af proteiners deuteriumudveksling. I litteraturen har været omtalt modstridende resultater med hensyn til de konformationsændringer, enzymet creatin phosphokinase kan undergå i berøring med visse substratkombinationer. Ved hjælp af hydrogen-deuteriumudvekslingen har dr. CUNNINGHAM nu undersøgt dette problem og konkluderet, at binding af substrat kun inducerer ganske små konformationsændringer i enzymmolekylet. En afhandling, der inkluderer disse resultater er under udarbejdelse.

Dr. GIOVANNI DI SABATO, Waltham, Massachusetts, U.S.A., har fortsat undersøgelserne over coenzymers binding til mælkesyredehydrogenase. Det er vist, at nogle få reaktive tyrosingrupper er af særlig betydning for enzymets funktion, idet en skånsom jodering af 4-6 tyrosinrester ophæver den enzymatiske aktivitet uden at denaturere enzymet. Disse resultater er bearbejdet i en afhandling, der er under trykning. Med velvillig assistance af dr. C. CHAPMAN ANDRESEN fra den fysiologiske afdeling er det forsøgt at mærke de reaktive tyrosingrupper med radioaktivt jod med henblik på en nærmere karakterisering af de peptidsekvenser, der omgiver de aktive tyrosingrupper. Disse undersøgelser er endnu ikke afsluttede. Foruden disse arbejder har dr. DI SABATO

som nævnt tidligere i beretningen sammen med professor OTTESEN udarbejdet en artikel om deuteriumudvekslingens metodik.

Læge KNUT WALLEVIK, København, har sammen med professor OTTESEN og stud. scient. KARIN HAMMER fortsat undersøgelserne over et proteolytisk enzym i dansk bagerigær. Trods betydelig rensning foreligger enzymet endnu ikke i homogen form. Sammen med professor OTTESEN har læge WALLEVIK forsøgt at anvende en pH-stat metode til at bestemme proteiners denatureringsgrad. Princippet er baseret på pH-statens anvendelighed til at registrere åbningen af peptidbindinger efter tilsætning af et proteolytisk enzym. I de tilfælde, hvor det proteolytiske enzym slet ikke kan spalte det native protein, mens det denaturerede protein bliver spaltet dybtgående, kan antallet af spaltede peptidbindinger efter tilsætning af overskud af proteolytisk enzym opfattes som et mål for den mængde denatureret protein, der indeholdes i opløsningen. Metoden er efterprøvet på blandinger af nativt og denatureret ovalbumin, og en kort afhandling om de opnåede resultater er under udarbejdelse.

Læge LARS WILLUMSEN, København, har forsøgt at benytte hydrogen-deuteriumudvekslingen til karakterisering af muskelproteiners konformation. Disse udvekslingsforsøg kan kun foretages med proteiner, der kan modstå lyophilisering, og muskelproteinerne denatureres let under denne proces. Tilsætning af sucrose til proteinopløsningerne inden denatureringen formindsker tabene både af myosin og af dette proteins to fragmenter, tungt og let meromyosin. Stabiliseringen er bedst med det tunge meromyosin, og dette proteins deuteriumudveksling er undersøgt ved forskellige pH-værdier. Resultaterne ligger på linie med de værdier, der er fundet for typiske globulære proteiner. Som et supplement til studiet af deuteriumudvekslingen i vandige opløsninger er udvekslingen i tørre proteinfilm blevet undersøgt. Resultaterne er komplicerede på grund af disse proteinfilms varierende vandindhold, og undersøgelserne fortsættes med forsøg på at nå frem til en kontrolleret tørring af disse præparater.

Desuden har følgende gæster i kortere eller længere tid besøgt afdelingen:

Professor H. M. KALCKAR, Boston, Massachusetts, U.S.A., professor EMIL L. SMITH, Los Angeles, California, U.S.A., Mr. VED PAL MALIK, Indien, og dr. phil. CARSTEN OLSEN, København.

Professor, dr. MOGENS WESTERGAARD har som gæst på laboratoriet med bevilling fra Carlsbergfondets afdeling B fortsat sine cyto-genetiske undersøgelser af overkrydsnings mekanismen. Fru JANE MINK-ROSSEN, M. Sc. har med støtte af Rask-Ørsted Fondet medvirket ved disse arbejder.

Følgende afhandlinger er publiceret i årets løb:

- BANG-JENSEN, VIBEKE, B. FOLTMANN og W. ROMBAUTS:
 Studies on rennin. X. On the proteolytic specificity of rennin.
 Compt. Rend. Trav. Lab. Carlsberg, **34**, 326–345 (1964).
- DI SABATO, GIOVANNI og MARTIN OTTESEN:
 Effect of coenzymes on the hydrogen-deuterium exchange of chicken heart lactic dehydrogenase as measured by infrared spectrophotometry.
 Biochemistry **4**, 422–428 (1965).
- FOLTMANN, B.:
 Studies on rennin. IX. On the limited proteolysis of A-rennin and the proteolytic activity of chromatographically purified fractions of rennin.
 Compt. Rend. Trav. Lab. Carlsberg **34**, 319–325 (1964).
- MESSER, M. og M. OTTESEN:
 Isolation and properties of glutamine cyclotransferase of dried papaya latex.
 Biochim. Biophys. Acta **92**, 409–411 (1964).
- MESSER, M. og M. OTTESEN:
 Isolation and properties of glutamine cycloxytransferase of dried papaya latex.
 Compt. Rend. Trav. Lab. Carlsberg **35**, 1–24 (1965).
- WESTERGAARD, M.:
 Studies on the mechanism of crossing over I. Theoretical considerations.
 Compt. Rend. Trav. Lab. Carlsberg **34**, 359–405 (1964).
 Øjvind Winge.
 Compt. Rend. Trav. Lab. Carlsberg **34**, I–XXIV (1965).
 Øjvind Winge. 1886–1964.
 Biographical Memoirs of Fellows of The Royal Society, vol. **10**, 357–369 (1964).
 Om slagtning af hellige køer. pp. 1–89. Hans Reitzel, København, 1965.
-

Den fysiologiske afdeling.

Leder: professor, dr. HEINZ HOLTER.

Professor H. HOLTER har i det forløbne år i samarbejde med afdelingens assistenter og gæster fortsat studiet af cellefysiologiske problemer med særlig hensyntagen til afdelingens to hovedstudieobjekter, gærsvampe og amøber. De enkelte undersøgelser vil blive omtalt under beretningen om de pågældende medarbejderes arbejder.

Den i sidste beretning omtalte forelæsningsrække over cytologiske emner for biologistuderende ved Københavns Universitet er blevet fortsat i resten af efterårssemestret 1964 og genoptaget i efterårssemestret 1965. Til brug for de studerende har professor HOLTER udarbejdet et kompendium med titlen »Forelæsningsnoter til Cytologi«.

I årets løb har professor HOLTER deltaget i følgende kongresser:

11.–14. oktober 1964, Symposium »Sekretion und Exkretion« foranstaltet af Gesellschaft Deutscher Naturforscher und Ärzte, i Reinhardsbrunn ved Weimar. Foredragets titel: »Physiologie der Pinocytose bei Amöben«.

5.–7. april 1965, Symposium »Function and structure in microorganisms«, foranstaltet af Society for General Microbiology, i London. Foredragets titel: »Passage of Particles and Macromolecules through Cellular Membranes«.

Den 23. april 1965 holdt professor HOLTER et foredrag med titlen »Om pinocytose« i Videnskabernes Selskab i København.

Desuden har professor HOLTER den 29. maj 1965 deltaget i et møde af Fonds National de la Recherche Scientifique i Bruxelles, hvor han som medlem af en international jury medvirkede ved tildelingen af Prix Baron Holvoet til professor Albert Claude.

Mag. scient. KNUD MAX MØLLER har tilbragt næsten hele beretningsåret (fra 8. oktober 1964) på et studieophold i Department of Chemistry, University of Oregon, Eugene, Oregon, U.S.A., hos professor John Schellman. Magister MAX MØLLERS arbejder under denne periode vil blive omtalt i næste beretning.

Cand. mag. VAGN HARTELIUS har med anvendelse af den tidligere udviklede fotografiske teknik videreført undersøgelserne over sporespiring hos *Schizosaccharomyces pombe* og dens af-

hængighed af ydre forhold, specielt røntgenbestråling, på forskellige alderstrin.

Cand. mag. **ESBEN DITLEVSEN** har fortsat de i sidste årsberetning omtalte undersøgelser over kernetdeling hos *Schizosaccharomyces pombe*, men har forøvrigt den største del af sin arbejdstid været beskæftiget med det planteforædlingsarbejde, der udføres på Carlsberg Bryggeriernes forsøgsgård »Nordgården«.

Dr. phil. **CICILY CHAPMAN-ANDRESEN** har fortsat de i tidligere årsberetninger omtalte undersøgelser af pinocytose i amøber. Hovedstudieemnet i år var virkningen af stofskiftehæmmende stoffer på pinocytosen i *Amoeba proteus* og det ret komplicerede sammenspil mellem de pågældende stoffers specifikke hæmningsvirkning og deres penetration i cellen. Dr. **CHAPMAN-ANDRESEN** har i årets løb holdt to foredrag om dette emne, det første ved Nordisk Celleforskerkongres i Oslo (2.-3. juni) og det andet ved Second International Conference on Protozoology i London (28. juli-5. august).

I samarbejde med mag. scient. **JYTTE REICHSTEIN NILSSON** har dr. **CHAPMAN-ANDRESEN** fortsat de tidligere omtalte elektronmikroskopiske studier over cytoplasmatiske inklusionslegemer i amøbearter. De såkaldte »tunge sfæriske legemer« (refraktiler legemer) i *Chaos chaos* blev identificeret som vakuoler indeholdende et stærkt elektronspredende, men flygtigt stof (sandsynligvis polyfosfat); en afhandling om emnet er under udarbejdelse. Tillige er en undersøgelse påbegyndt over de tunge sfæriske legemers fysiologiske rolle i cellen; ved operativt at fjerne disse legemer fra centrifugerede amøber er det muligt at følge deres nydannelse under forskellige forhold.

Også den i samarbejde med dr. phil. **NILS ANDRESEN** og mag. scient. **J. REICHSTEIN NILSSON** udførte cytologiske undersøgelser af kæmpeamøben *Pelomyxa palustris* er fortsat. På protozoologkongressen i London holdtes et foredrag over dette arbejdes resultater, med titlen: »The Fine Structure of *Pelomyxa Palustris*«.

Dr. **CHAPMAN-ANDRESEN** har bistået dr. **GIOVANNI DI SABATO** med autoradiografiske studier af chromatogrammer fra et I^{131} -mærket proteins spaltningsprodukter.

Foruden de nævnte har dr. **CHAPMAN-ANDRESEN** deltaget i følgende kongresser:

19.-24. oktober 1964, Symposium »Cell, Form and Function«,

foranstaltet i Bruxelles på 400-årsdagen for Andreas Vesalius' død. Foredragets titel: »The Induction of Pinocytosis in Amoebae«.

15.–18. juni 1965, Symposium »Biophysics and Physiology of Biological Transport«, foranstaltet af Society for Cell Biology, i Frascati. Foredragets titel: »The Effect of Metabolic Inhibitors on Pinocytosis in *Amoeba Proteus*«.

Den 2. februar 1965 besøgte dr. CHAPMAN-ANDRESEN den fysiologiske afdeling ved Göteborgs Universitet og holdt et foredrag over emnet »Pinocytose«.

Universitetsadjunkt, mag. scient. JØRGEN FRIIS har påbegyndt en undersøgelsesrække til belysning af mutationers indflydelse på gærcellers enzymssystem. Han har i det forløbne år især studeret metoder til renfremstilling af glucamylase, et af visse gærstammer udskilt enzym, der antages at være et godt studieobjekt til opklaring af disse gærstammers genetisk-enzymatiske forhold.

Et andet extracellulært gærprodukt blev undersøgt i samarbejde med dr. PAUL OTTOLENGHI. Det drejer sig om et sort pigment, der dannes og under visse betingelser udskilles af sortgæren *Phialophora jeanselmii*. Pigmentet er sandsynligvis et proteinderivat af melaninkarakter. Dets spektrum, opløselighedsforhold og molekylstørrelse er blevet undersøgt, og der er påbegyndt en undersøgelse af de fysiologiske forhold, der fører til pigmentets udskillelse i kulturmediet.

Afdelingen har været besøgt af følgende gæster:

Dr. MICHAEL FORMAN, Berkeley, U.S.A., har i årets løb udført en elektronmikroskopisk undersøgelse af gærcellers finstruktur med særlig hensyntagen til cellevæggen og dennes nedbrydning under protoplastdannelsen. Undersøgelsen er afsluttet og en afhandling om dens resultater er under udarbejdelse.

Dr. SANTIAGO GASCÓN, Madrid, har sammen med dr. OTTOLENGHI påbegyndt en undersøgelse af invertasedannelsen og -sekretionen i gærceller. Til dette formål dyrkes gæren i kontinuerlig kultur i en chemostat med varieret glukosekoncentration og pH. Begge faktorer er af betydning for dannelsen og sekretionen af invertase. Det er planlagt at udvide disse studier med en undersøgelse af invertasens intracellulære lokalisation og af en eventuel strukturforskel mellem det intracellulære og det extracellulære enzym.

Dr. EJVIND LILLEHOJ, Iowa, U.S.A., har afsluttet den i sidste beretning omtalte undersøgelse af milieubetingelsernes og især de osmotiske forholds indflydelse på protoplastdannelsen hos gær-celler. Denne undersøgelse blev udført i samarbejde med dr. OTTOLENGHI og vil blive omtalt under beretningen om dr. OTTOLENGHI'S arbejder.

Dr. MIKLÓS MÜLLER, Budapest, har påbegyndt en undersøgelse af to granulære cytoplasmabestanddele, nemlig lysosomer og »microbodies«, hos amøber. Disse cytoplasmakorn skal adskilles og isoleres og deres enzymindehold undersøges. I hvert fald lysosomernes enzymer formodes at spille en vigtig rolle ved nedbrydningen af phagocytiske og pinocytiske vakuolers indhold af næringsstoffer.

Mag. scient. JYTTE REICHSTEIN NILSSON, København, har foruden de før omtalte arbejder med amøber videreført de i tidligere beretninger nævnte undersøgelser af ciliaterne *Blepharisma undulans* og *Neobursaridium gigas*. En publikation om den førstnævnte organisme er under udarbejdelse.

Dr. PAUL OTTOLENGHI, København, har afsluttet den i sidste beretning omtalte, sammen med dr. DAVID LAGUNOFF udførte undersøgelse over fluorescensen af dimetylaminonaphthylsulfonsyre (DNS)-derivater. En afhandling med titlen »Effects of pH on the fluorescence of DNS-derivatives« er i trykken.

I samarbejde med dr. LILLEHOJ er indvirkningen af medier med højt osmotisk tryk på gær-celler og gærprotoplaster blevet undersøgt. Sådanne medier fremkalder en nedsættelse af cellernes stofskifteaktivitet og, efter adaptation, et fald i væksthastighed. Adaptationen fører til en forøgelse af cellernes interne osmotiske koncentration, til udligning af det eksterne osmotiske tryk, men denne forøgelse synes ikke at ske ved optagelse af de i kulturmediet opløste stoffer, men ved nydannelse af intracellulære substanser. — På et »Symposium on Yeast Protoplasts«, afholdt 20.–25. september 1965 af Deutsche Akademie der Wissenschaften i Jena, holdt dr. OTTOLENGHI et foredrag med titlen »The Effects of Osmotic Pressure on Yeast Cells and Protoplasts«.

Sammen med dr. AMPARO GASCÓN, Madrid, har dr. OTTOLENGHI påbegyndt en undersøgelse af optagelsen af det muligvis pinocytoseinducerende farvestof acriflavin i gær-celler. Acriflavin vides at fremkalde dannelsen af mutanter med abnorm respira-

torisk aktivitet og abnorm mitochondriebesætning. For tiden undersøges de forsøgsbetingelser, der fører til en optimal binding af farvestoffet til cellerne.

Dr. JOEL ROTHSCHILD, New York, U.S.A., har afsluttet de i tidligere beretninger omtalte undersøgelser over adskillelsen af forskellige cytoplasmabestanddele i amøbehomogenater ved hjælp af gradientcentrifugering. Et manuskript med titlen »Amoeba acid Phosphatases. An Intracellular Inhibitor for Particle-associated Acid Phosphomonoesterase« er afsluttet og et andet er under udarbejdelse.

Foruden de nævnte har følgende gæster været ved afdelingen i kortere tid:

Dr. R. A. BEATTY, Edinburgh, Skotland; Professor U. LEUPOLD, Bern, Schweiz; Dr. G. DI SABATO, Waltham, Massachusetts, U.S.A.

I lighed med tidligere år har afdelingen afgivet gær- og amøbekulturer til en række danske og udenlandske laboratorier.

Følgende arbejder er publiceret i årets løb:

- BRADFUTE, O. E., C. CHAPMAN-ANDRESEN og W. A. JENSEN: Concerning morphological evidence for pinocytosis in higher plants. *Exp. Cell Res.* **36**, 207 (1964).
- CHAPMAN-ANDRESEN, C.: Surface renewal in *Amoeba proteus*. *Jl. Protozool.* **11**, suppl., p. 11 (1964).
- CHAPMAN-ANDRESEN, C.: The effect of metabolic inhibitors on pinocytosis in amoeba. *Progress in Protozool. Int. Congress Series No. 91*, 256 (1965).
- DITLEVSEN, E. og AA. HJORT: *Hanseniasspora pijperi* (Vander Walt et Tscheuschner) Nov. comb. *Compt. Rend. Trav. Lab. Carlsberg* **34**, 347 (1964).
- HOLTER, H.: Passage of particles and macromolecules through cell membranes. *Symp. Soc. f. Gen. Microbiol. XV: Function and Structure in Micro-Organisms* 89 (1965).
- HOLTER, H.: Physiologie der Pinocytose bei Amöben. 2. *Wissensch. Konf. d. Gesellsch. Deutscher Naturforscher und Ärzte: (Funktionelle und morphologische Organisation der Zelle) Sekretion und Exkretion* 119 (1965).
- HOLTER, H.: *Videnskab og Samfund. Politikens kronik* Marts 23, (1965).
- HOLTER, H.: Membrane in correlation with pinocytosis. *Intracellular Membraneous Structure* (Ed. S. Seno og E. V. Cowdry) 451 (1965). *Japan Society for Cell Biology, Okayama.*
-

Af »Comptes rendus des Travaux du Laboratoire Carlsberg« udkom i regnskabsåret 1964–65 vol. 34 no. 12–19, og vol. 35 no. 1–2, i alt $14\frac{1}{2}$ ark.

Laboratoriets personale består ved slutningen af året 1964–65 af følgende:

For den kemiske afdeling er professor, dr. M. OTTESEN (ansat 1. oktober 1947 som ekstraordinær, 1. marts 1950 som ordinær assistent, i den nuværende stilling 15. juni 1959) forstander. Ekstraordinære assistenter er mag. scient. POUL SCHACK (ansat 1. december 1963) og mag. scient. IB SVENDSEN (ansat 1. maj 1964).

For den fysiologiske afdeling er professor, dr. HEINZ HOLTER (ansat 1. oktober 1937 som ekstraordinær assistent ved den kemiske afdeling, fra 1. januar 1943 som afdelingsleder for den cytokemiske underafdeling, i den nuværende stilling fra 1. juni 1956) forstander og mag. scient K. MAX MØLLER (ansat 1. marts 1950 som ekstraordinær assistent ved den kemiske afdeling, overgået 1. april 1954 til den cytokemiske afdeling, i den nuværende stilling fra 1. juni 1956) ordinær assistent. Ekstraordinære assistenter er cand. mag. EBEN DITLEVSEN (ansat 1. oktober 1941), cand. mag. VAGN HARTELIUS (ansat 1. maj 1931 som ekstraordinær assistent ved den gæringsfysiologiske underafdeling, overgået 1. juni 1946 til den fysiologiske afdeling) og dr. CICILY CHAPMAN-ANDRESEN (ansat 1. oktober 1961).

Angående regnskabet henvises til ekstrakten s. III.

I bestyrelsen for Carlsberg Laboratoriet, den 30. oktober 1965.

P. BRANDT REHBERG.

ARNE NOE-NYGAARD.

K. GEORG SØRENSEN.

AKSEL TOVBORG JENSEN.

Afdeling B

Carlsbergfondets videnskabelige understøttelser

I 1964–65 indkom der 224 ansøgninger om et samlet beløb af ca. 6.540.000 kr. Der bevilgedes i alt 5.599.181 kr. 28 øre. I årets løb bortfaldt bevillinger til et samlet beløb af 22.977 kr. 18 øre. De ikke udbetalte gamle og nye bevillinger udgjorde ved årets udgang et beløb af i alt 6.882.852 kr. 97 øre, hvoraf 965.695 kr. endnu ikke var forfaldet til udbetaling. For så vidt angår regnskabet for afdeling B, henvises til s. IV.

De i 1964–65 til videnskabelige formål bevilgede beløb fordeler sig således:

1. Dr. THOMAS OTTO ACHELIS til trykning af en matrikel over slesvigske studenter 1517–1864 88.000 kr.
2. ADELSAARBOGSFORENINGEN til udgivelse af stamtavler i Danmarks Adels Aarbog 2.500 kr.
3. Amanuensis, lektor FLEMMING ALLAN ANDERSEN som afsluttende bevilling til aflønning af medhjælp ved udmåling af infrarøde spektre af monodeuteromethan (CH_3D) samt »lette« og deutererede methylhalogenider 3.000 kr.
4. DET ARNAMAGNÆANSKE INSTITUT til udgivelse af en nyopdaget tekst af Trojumanna saga 10.867 kr.
5. Professor, dr. C. BARKER JØRGENSEN til teknisk assistance ved undersøgelser over hypofysens funktion hos lavere hvirveldyr 20.880 kr. 80 øre.
6. Professor, dr. C. J. BECKER til udgravning af flintmine fra yngre stenalder ved Hov i Thy 15.000 kr.
7. Professor, dr. KAJ BERG til fortsættelse af den faunistisk-biologiske og hydrografiske undersøgelse af Linding Å 10.000 kr.
8. Professor, dr. ASGER BERTHELTSEN til aflønning af medhjælp for amanuensis I. Madirazza ved opmåling og strukturundersøgelser i Mønsted kalkgruber 2.500 kr.

9. Professor, dr. F. J. BILLESKOV JANSEN til videnskabelig medhjælp ved litteraturhistoriske arbejder 4.000 kr.
10. Fhv. overinspektør, dr. KAJ BIRKET-SMITH til fortsatte undersøgelser af muligheden for kulturforbindelse mellem Melanesien og Amerikas nordvestkyst 4.000 kr. årlig i 2 år.
11. Professor, dr. ANDREAS BLINKENBERG til fortsatte studier, fortrinsvis over fransk syntaks og fransk leksikografi, 4.000 kr. årlig i 2 år.
12. Samme til aflønning af medhjælp ved syntaktisk og leksikografisk arbejde 18.000 kr. årlig i 2 år.
13. NIELS BOHR INSTITUTETS FOND som tilskud til fondets oprettelse 100.000 kr.
14. Lektor MORTEN BORUP til en kommenteret udgave af Meir Goldschmidts »Livserindringer og Resultater« I-II med et tillæg af utrykte selvbiografiske afhandlinger 31.507 kr.
15. Fhv. museumsinspektør, dr. H. C. BROHOLM til fortsættelse af arkæologiske studier, særlig over Kyrenes og andre græske koloniers arkæologi og historie, 3.000 kr. årlig i 2 år.
16. Samme til udgivelse af en bog om lurfundene fra bronzealderen 8.350 kr.
17. Dr. ADA BRUHN HOFFMEYER til fortsat bearbejdelse af indsamlet studiemateriale og til forarbejder til en håndbog om middelalderens våbenhistorie 3.500 kr. årlig i 2 år.
18. Overarkivar, dr. HENRY BRUUN til illustrationer til en afhandling i »Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning«: Den middelalderlige dagvise 990 kr.
19. Fhv. lektor, dr. JENS BRÆNDEGÅRD til bearbejdelse af boreale og arktiske spindlere, især danske og grønlandske, 1.250 kr. årlig i 2 år.
20. Fhv. højskoleforstander, dr. HOLGER BRØNSTED til studier på Biblioteca Nacional i Madrid og ved statsarkiverne i Sevilla og Simancas med henblik på udarbejdelsen af en bog om kolonitiden i spansk Amerika 9.000 kr.
21. Professor, dr. JOHS. BRØNDUM-NIELSEN til fortsatte studier inden for dansk (nordisk) sproghistorie 4.000 kr. årlig i 2 år.
22. Samme til videnskabelig medhjælp, fortrinsvis til bibliotekar Karl Martin Nielsen, ved Gammeldansk Grammatiks afsluttende bind VI (Verberne) 8.000 kr.

23. CARLSBERGFONDETS INDKØB AF INSTRUMENTER OG APPARATER
- a) Til dækning af mindre udgifter til eftersyn, reparation og mærkning af tidligere indkøbte apparater, til mindre merudgifter ved indkøb af apparater samt til apparaturforsikring 6.189 kr. 61 øre.
 - b) Til service-abonnement for Carlsbergfondets GIER-anlæg på Københavns universitets astronomiske observatorium 29.740 kr.
 - c) Til anskaffelse af et Reichert Zetopan forskningsmikroskop med tilbehør 19.767 kr. 44 øre. (For tiden stillet til rådighed for lektor Niels Foged til brug ved diatoméstudier).
 - d) Til anskaffelse af et pH-meter (Radiometer, type PHM 24) 1.338 kr. 80 øre. (For tiden stillet til rådighed for lektor Niels Foged til brug ved indsamling af diatomémateriale i ind- og udland).
 - e) Til anskaffelse af et 4-cifret Solartron digitalvoltmeter med tilbehør samt en Addo-X trykker type 341-e 4.756 kr. (Tillæg til bevilling af 29/11 1963 på 9.250 kr.). (For tiden stillet til rådighed for civilingeniør, dr. Finn Grønlund til brug ved reaktionskinetiske undersøgelser).
 - f) Til indkøb af et mikroskop med tegneapparat 16.468 kr. 53 øre. (For tiden stillet til rådighed for dr. Poul Heegaard til brug bl. a. ved bearbejdelse af materiale fra Carlsbergfondets Dana-ekspeditioner).
 - g) Til anskaffelse af en Leitz spejlmonochromator 10.469 kr. (For tiden stillet til rådighed for amanuensis, dr. Feiko Kalsbeek til brug ved målinger af de optiske egenskaber af mineraler i monochromatisk lys).
 - h) Til anskaffelse af en præparativ gaskromatograf med tilbehør 36.000 kr. (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. Anders Kjær til brug ved renfremstilling af naturligt forekommende svovlforbindelser).
 - i) Til anskaffelse af et Uvicord ultraviolet absorptiometer og en Beckman linear-log potentiometerskriver 11.647 kr. 27 øre. (For tiden stillet til rådighed for universitetsadjunkt, cand. pharm. Hans Henning Lausen).
 - j) Til anskaffelse af et Leitz stereomikroskop 4.445 kr. 20 øre. (For tiden stillet til rådighed for dr. Holger Madsen til brug ved parasitologiske undersøgelser).

- k) Til anskaffelse af et Zeiss spektrofotometer med tilbehør 31.212 kr. 89 øre. (For tiden stillet til rådighed for universitetslektor, dr. Agnete Munch-Petersen til brug ved enzymkinetiske undersøgelser over thyminforbindelsers indvirkning på biosyntesen af deoxyribonukleosidtrifosfater).
- l) Til anskaffelse af en hurtigperforator og en fotoelektrisk læser til Carlsbergfondets GIER elektronregnemaskine på Københavns universitets astronomiske observatorium og til anskaffelse af kompletterende udstyr til samme 64.608 kr.
- m) Til anskaffelse af en Packard Scintillation Detector og et Single Channel Spectrometer 31.368 kr. (For tiden stillet til rådighed for overlæge, dr. Vagn Rønnov-Jensen til brug ved undersøgelser over variationer i blodmængden og forholdet mellem total legems-hæmatocrit og venøs hæmatocrit).
- n) Til anskaffelse af et Wild stereomikroskop med tilbehør 6.449 kr. 40 øre. (For tiden stillet til rådighed for udenrigsråd, dr. Gunnar Seidenfaden til brug ved botaniske studier).
- o) Til indkøb af et Topcon fotografiapparat med tilbehør, et Iwata Walkie-talkie-sæt og en kortdistance radiosender og -modtager 5.890 kr. (For tiden stillet til rådighed for amanuensis, dr. Erik Tetens Nielsen til brug ved insektbiologiske undersøgelser på Molslaboratoriet).
- p) Til anskaffelse af et Zeiss fotomikroskop 26.698 kr. 69 øre. (For tiden stillet til rådighed for dr. Ellen Thomsen og professor, dr. Math. Thomsen).
- q) Til anskaffelse af en LKB ultramikrotom 26.312 kr. (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. Torkel Weis-Fogh til brug ved elektronmikroskopiske undersøgelser over resilinets biosyntese).
- r) Til anskaffelse af et densitometer 18.850 kr. (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. Diter von Wettstein og amanuensis, dr. Knud Sick til brug ved genetiske undersøgelser over amylaseisozymer).
24. CARLSBERGFONDETS UDGRAVNING I HAMA til den fortsatte bearbejdelse af materialet fra udgravningerne 41.500 kr.
25. Direktør, dr. TORBEN HOLCK COLDING til fortsættelse af

- studier vedrørende kunst og kunstindustri i tidsrummet ca. 1770 til ca. 1870 4.800 kr.
26. Landsantikvar SVERRI DAHL til undersøgelser i Kirkjubø sognekirke 10.000 kr.
 27. Overarkivar, dr. SUNE DALGÅRD til studier i dansk samfundshistorie i det 17. århundrede 4.000 kr. årlig i 3 år.
 28. Professor, dr. HENRIK DAM til biokemiske og ernæringsmæssige undersøgelser 25.000 kr.
 29. DANMARKS TOPOGRAFISK-BOTANISKE UNDERSØGELSE til rekonstruktion og dublering af TBU's kartotek 10.200 kr. (Tillæg til bevilling af 24/11 1961 på 38.241 kr.).
 30. DANSK NATURHISTORISK FORENING som tilskud til trykning af et bind af »Danmarks Fauna«: L. Lyneborg; Humlefluer m. fl. 10.000 kr.
 31. Samme som tilskud til trykning af en ny og revideret udgave af »Danmarks Fauna« bind 22: Victor Hansen: Snudebiller 27.000 kr.
 32. Samme som tilskud til trykning af et bind af »Danmarks Fauna«: J. Brændegård: Edderkopper I 12.000 kr.
 33. DANSK SELSKAB FOR MUSIKFORSKNING til udgivelse af madrigaler af danske komponister fra det 17. århundrede 33.700 kr.
 34. DET KONGELIGE DANSKE SELSKAB FOR FÆDRELANDETS HISTORIE til dækning af merudgifter ved udgivelsen af Abraham Lehns regnskabsbog 1718–20 ved museumsinspektør, mag. art. Kirsten Bendixen 2.500 kr. (Tillæg til bevilling af 29/11 1962 på 19.000 kr.).
 35. DET DANSKE SPROG- OG LITTERATURSELKAB til videreførelse af redaktionsarbejdet ved Supplement til Ordbog over det danske Sprog 35.500 kr. årlig i 5 år fra 1/4 1965.
 36. Samme til fortsat arbejde med ordbog over det ældre danske sprog i tiden 1/10 1964–31/3 1965 32.925 kr.
 37. Samme til fortsat arbejde med samme værk i tiden 1/4 1965–31/3 1966 66.768 kr.
 38. Samme til arbejde i 1965 ved Diplomatarium Danicum, 1. række, 1. bind, 55.955 kr.
 39. Samme til videreførelse i tiden 1/1–31/12 1965 af arbejdet med tilvejebringelsen af manuskript til en udgave af H. C. Andersens dagbøger 30.000 kr.

40. Samme til redaktionen af Danmarks præstehistorie 25.930 kr. for tiden 1/4 1965–31/3 1966.
41. Samme til fremstilling af første bind af Ole Worms breve 42.525 kr.
42. Samme til dækning af halvdelen af fremstillingsudgifterne ved bind II af Zoëgas korrespondance 18.956 kr.
43. Samme til honorar for påbegyndelse af arbejdet med gamle danske ordsprog 4.500 kr.
44. Samme til honorarudgifter til cand. mag. Troels Dahlerup for arbejde med redaktionen af udgaven af Gamle danske domme 5.000 kr.
45. Samme som efterbevilling for tiden 1/4–30/9 1964 til honorar til dr. Aage Hansen for arbejde ved en ordbog over Holbergs forfatterskab og ved en beskrivelse af moderne dansk 1.086 kr.
46. Samme som tillægsbevilling for tiden 1/1–31/12 1964 til honorar og kørselsudgifter til pastor Niels Thulstrup ved udgivelsen af Søren Kierkegaards papirer bind 21–25 3.518 kr.
47. Samme til optagning og hæftning af materialet til 150 sæt af Danmarks gamle landskabslove bind I–VIII 5.000 kr.
48. Lektor LENNART EDELBERG til dækning af udgifter ved bearbejdelse af materiale indsamlet på to ekspeditioner til Nuristan i Afghanistan og Luristan i Iran 11.999 kr.
49. Dr. W. ERICHSEN (†) til ægyptologiske arbejder 18.000 kr.
50. Amanuensis, mag. scient. E. J. FJERDINGSTAD til dækning af udgifter ved undersøgelser over indlæringsprocessens eventuelle makromolekylære baggrund 12.000 kr.
51. KOMITEEN FOR CARLSBERGFONDETS ARKÆOLOGISKE EKSPEDITION TIL FØNIKIEN til dækning af diverse udgifter i 1965/66 ved bearbejdelsen af ekspeditionens materiale 2.500 kr.
52. Dr. OLAF GALLØE (†) til botaniske undersøgelser 2.000 kr. årlig i 2 år.
53. Dr. AXEL GARBOE til fortsatte undersøgelser vedrørende geologiens historie i Danmark 2.400 kr. årlig i 2 år.
54. Rigsantikvar, dr. P. V. GLOB til løn til mag. art. Ebba Busch i 1 år fra 1/1 1965 for bearbejdelse af materiale indsamlet om Tønderkniplingsindustrien 36.498 kr.

55. Observator KJELD GYLDENKERNE til konstruktion af kreds-
mikrometre til meridiankredsen i Brorfelde og til anskaf-
felse af tilhørende dataregistreringsudstyr 52.550 kr.
56. Museumsinspektør, dr. MARGRETHE HALD til studierejse
til Sydamerika for at studere primitive tekstiler og tekstil-
redskaber 33.000 kr.
57. Professor, dr. L. L. HAMMERICH til videnskabelig virksom-
hed, navnlig studier inden for middelalderfilologi og ling-
vistik, 6.000 kr. årlig i 2 år.
58. Samme til sekretærhjælp 3.000 kr.
59. Samme som tilskud til supplering af abonnement på tre
store ordbøger 1.000 kr.
60. Mag. scient. HENNY HARALD HANSEN til fortsat bearbejdelse
i 1 år fra 1/4 1965 af etnografisk materiale fra Bahrain og
Iran 12.000 kr.
61. Dr. KAJ HANSEN til undersøgelser af bundsedimenter fra
danske søer 1.000 kr. årlig i 2 år.
62. Samme til en forskningsrejse til Grønland med to instruk-
torer fra Københavns universitets geografiske institut 5.250
kr.
63. Samme til deltagelse i ekskursioner i forbindelse med den
internationale geologkongres i New Delhi i december 1964
2.000 kr.
64. Konservator, dr. HANS HELBÆK til et to-årigt ophold i
Lebanon med det formål at udarbejde en samlet fremstilling
af dansk palæethnobotaniks resultater i de sidste 15 år
25.000 kr. årlig i 2 år.
65. Dr. AXEL M. HEMMINGSEN som tilskud til en rejse til og
ophold på de kanariske øer for at foretage zoologiske
undersøgelser 2.000 kr.
66. Samme til trykning i »Videnskabelige Meddelelser fra Dansk
naturhistorisk Forening« af en entomologisk afhandling:
»The Lotic cranefly, *Tipula saginata* Bergroth, and the
adaptive radiation of the Tipulinae; with a test of Dyar's
law« 6.400 kr.
67. Samme til trykning i samme tidsskrift af afhandlingen:
»Population differences in wing length as a function of
total body length in the boreoalpine subspecies *Tipula*
(*Vestiplex*) *excisa excisa* Schummel« 1.750 kr.

68. Fhv. overarkivar, dr. HOLGER HJELHOLT til historiske studier 3.000 kr. årlig i 2 år.
69. Professor, dr. LOUIS HJELMSLEV (†) til videnskabelig medhjælp 2.400 kr.
70. Professor, dr. SØREN HOLM som tilskud til et 3 måneders ophold ved tyske biblioteker med henblik på udarbejdelsen af en bog om romantiken 2.500 kr.
71. Dr. KR. HOLT-HANSEN til dækning af udgifter ved eksperimentelle undersøgelser over synsoplevelser, fortrinsvis ved korte tidsintervaller, 4.800 kr.
72. Frøken BODIL HØRNEMANN til trykning af to bind af »Types of Ancient Egyptian Statuary« 31.000 kr.
73. Vice-efor, cand. mag. ELISABETH HUDE til studier over H. C. Andersen 6.000 kr. fordelt på 2 år.
74. Samme som yderligere tilskud til fremstillingen af bogen »Johanne Luise Heiberg som brevsriver« 1.083 kr. 31 øre. (Tillæg til bevilling af 29/11 1963 på 19.750 kr.).
75. Professor, dr. JOHANNES HUMLUM til udgivelse af en engelsksproget afhandling om kunstvandring, ferskvandsressourcer og planlægning af det fremtidige forbrug af ferskvand i U.S.A.'s aride sydvestlige stater 15.000 kr.
76. Mag. scient. AASE HVIDT til udstyr til temperaturregulering af vædsker under målinger af deres hydrogenudveksling ved infrarød absorption 7.895 kr.
77. Professor, dr. POUL HØYBYE til sekretærhjælp 3.000 kr.
78. Statsgeolog, dr. JOHS. IVERSEN til fornyelse og reparation af hegn omkring forskningsarealer i Draved 5.453 kr.
79. Mag. art. BENT JENSEN til undersøgelsesmateriel m. v. til afslutning af studier vedrørende eskimosamfundet og de kulturmæssige og sociale forandringer inden for Umanak-distriktet i Nordvestgrønland 16.580 kr.
80. Forstander, dr. H. L. JENSEN til undersøgelser over bælgplanter og rodknoldbakterier ved assistant professor A. S. Abdel-Ghaffar, Den forenede arabiske Republik, 10.000 kr.
81. Professor, dr. KNUD JEPPESEN til en studierejse til Spanien og Portugal 6.320 kr.
82. Professor, dr. KRISTIAN JEPPESEN til arkæologiske udgravninger i Halikarnassos 55.000 kr.
83. Professor, dr. KNUD JESSEN og direktør, dr. HILMAR ØDUM

- til fortsatte botaniske undersøgelser af søjleprofiler fra bunden af danske indhave 3.000 kr. årlig i 2 år.
84. Professor, dr. C. A. JØRGENSEN og professor, dr. TYGE W. BÖCHER til dækning af udgifter ved analyse af primitive kulturindgrebs indflydelse på lynghedevegetationens sammensætning 1.000 kr.
 85. Fhv. kontreadmiral F. HAMMER KJØLSEN som tilskud til trykning af et manuskript: »Capitain F. L. Norden og hans rejse til Ægypten 1737–38« 10.000 kr.
 86. Professor, dr. OLE KLINDT-JENSEN til en række studieophold ved Nationalmuseet i forbindelse med publikation af Bornholms sene jernalder og tidligste middelalder 1.465 kr.
 87. Afdelingsleder, lektor, mag. scient. ESKE B. KOCH til erhvervelse af palæobotanisk og botanisk speciallitteratur til brug ved palæobotaniske undersøgelser 2.500 kr. årlig i 3 år.
 88. Samme og amanuensis, mag. scient. K. RAUNSGAARD PEDERSEN til aflønning af laboratorieassistent i halvdagsstilling ved palæontologiske forskningsarbejder m. v. 10.000 kr.
 89. Museumsbestyrer, dr. P. L. KRAMP til zoologiske undersøgelser, særlig over medusernes morfologi, systematik og zoogeografi, 3.000 kr. årlig i 2 år.
 90. Fhv. overarkivar, dr. ERIK KROMAN til studier over Ærøs historie 3.000 kr.
 91. Professor, dr. PAUL KRÜGER (†) til dækning af udgifter, herunder rejser, i forbindelse med litteraturhistoriske studier, især af romansk litteratur, 4.000 kr.
 92. Samme til medhjælp ved registrering af Georg Brandes-tekster på slaviske sprog m. fl. 2.000 kr.
 93. KULTURHISTORISK LEKSIKON til sikring af leksikonnets udnyttelse af Danmarks middelalderlige kilder ved fortsat ansættelse af en dansk redaktør, cand. mag. Allan Karker 9.000 kr.
 94. KØBENHAVNS UNIVERSITET til dækning af honorarer til professorerne H. Holter, E. Zeuthen og M. Ottesen som fungerende lektorer i fagene dynamisk cytologi, embryologi og biologisk kemi 41.211 kr.
 95. Dr. VILH. LA COUR til studier over dansk borgbygning i oldtid og middelalder 2.400 kr. årlig i 2 år.

96. Samme til medhjælp ved udarbejdelsen af 3. bind (Frederiksborg amt) af Nationalmuseets voldstedsværk 3.000 kr.
97. Professor, dr. JENS PETER LARSEN til studier over Wiener-Klassikkens udvikling 3.600 kr. årlig i 2 år.
98. Professor KAI LARSEN til dækning af udgifterne ved leje og anlæg af botanisk forsøgsareal samt pasning af dette i to år 11.000 kr.
99. Docent, dr. SV. G. LARSSON til udgivelse af bogen: Insekter, almindelig del, i tilknytning til »Danmarks Fauna« 22.000 kr.
100. Samme til udgivelse i Zoologisk Museums publikationsserie Spolia Zoologica Musei Hauniensis af afhandlingene »Reflections on the system of the Prostomia, I: Kamptozoa and Plathelminthes« 9.756 kr.
101. Lektor, dr. SVEN-OLOV LAWESSON til indkøb af 30 gram [²H₆] dimethyl sulfat til brug ved massespektrometriske undersøgelser 6.000 kr.
102. Afdelingsleder, dr. HENNING LEMCHE til en rejse til North Wales i marts-april 1965 med henblik på indsamling af baggællesnegle 3.000 kr.
103. Fhv. rigsarkivar, dr. AXEL LINVALD (†) til trykning af bogen »Christian VIII. Norges Regent og Konge 1814« 23.538 kr. 45 øre.
104. Arkitekt, m.a.a. EIVIND LORENZEN som tilskud til udsendelse af en publikation »Studies in Ancient Metrology« omhandlende en rekonstruktion af antikkens metrologiske system 20.000 kr.
105. Professor, dr. HAKON LUND til indkøb af et Varian A-60 Analytical N.M.R. Spectrometer med tilbehør 260.000 kr.
106. Universitetsadjunkt, cand. mag. LEIF LYNEBORG JENSEN til fremstilling af tegninger til en afhandling om familien Sciomyzidae i serien »Danske acalyprate fluer« 2.400 kr.
107. Professor, dr. JØRGEN LÆSSØE til arkæologisk-topografiske undersøgelser i iraqisk Kurdistan samt til arbejde med oldassyriske tekster i museerne i Ankara og Istanbul 9.600 kr.
108. MARINBIOLOGISK LABORATORIUM til drift af laboratoriet og fortsat publikation af det af Carlsbergfondets Dana-Ekspedition 1928-30 hjembragte materiale 136.350 kr.

109. Fhv. overinspektør, dr. THERKEL MATHIASSEN til studier over dansk stenalder og arbejde med redaktion af Trap: Danmark, 3.000 kr. årlig i 2 år.
110. Museumsinspektør, mag. art. JØRGEN MELDGÅRD til arkæologiske og kvartær-geologiske undersøgelser i Igloodik-distriktet, Arktisk Canada, med særligt henblik på studiet af kulturudviklingen i relation til skiftende ydre kår, navnlig klimasvingninger, 34.500 kr.
111. Samme som yderligere tilskud til dækning af udgifter ved bearbejdelse med henblik på publikation af materialet fra Nationalmuseets arkæologiske ekspedition til Luristan i Iran 11.800 kr. (Tillæg til bevilling af 29/11 1963 på 39.150 kr.
112. Professor, dr. VALD. M. MIKKELSEN til fortsættelse og udvidelse af igangværende undersøgelser over hedeafbrændings indvirkning på vegetation og jordbundsøkologiske forhold 7.500 kr.
113. Professor, dr. JAN MØHR til statistisk konsulenthjælp ved kromosomundersøgelser ved Københavns universitets arvebiologiske institut 15.000 kr. for tiden 1/4 1965–31/3 1966.
114. Forpagter, dr. HOLGER MUNK til fotokopiering af Baarse herreds tingbøger fra omkring 1670 til 1710 til studiebrug ved udarbejdelse af en afhandling om prins Jørgens bønder i Vordingborg len 131 kr. 71 øre. (Tillæg til bevilling af 29/11 1963 på 2.500 kr.).
115. Professor, dr. D. MÜLLER til en rejse til Côte d'Ivoire med henblik på afslutning af undersøgelser af respiration og fotosyntese i tropisk urskov 9.200 kr.
116. Arkitekt, m.a.a. ELNA MØLLER til dækning af halvdelen af udgifterne ved en nyopmåling af Ribe domkirke 10.000 kr.
117. Professor, dr. VILH. MØLLER-CHRISTENSEN til færdigundersøgelse af begravelsespladsen ved Æbelholt kloster 7.000 kr.
118. DEN KONGELIGE MØNT- OG MEDAILLESAMLING til udgivelse af Sylloge Nummorum Graecorum, part 39, 1.380 kr. (Tillæg til bevilling af 17/4 1959 på 15.915 kr.).
119. Overinspektør OTTO MØRKHOLM til en studierejse til Paris og London 2.840 kr.
120. NATIONALMUSEET som tilskud til udgivelse af »Danmarks Kirker« 72.000 kr. årlig i 3 år for tiden 1/4 1965–31/3 1968.

121. Samme som yderligere tilskud til udgivelse af »Danmarks Kirker« i tiden 1/4 1964–31/3 1965 13.461 kr.
122. Lektor, mag. art. JAN NIELSEN til studier inden for sikhismen 5.000 kr.
123. Reservelæge OLE E. NIELSEN som yderligere tilskud til et halvt års studieophold ved The Postgraduate Medical School of London på Hammersmith Hospital 404 kr. 20 øre. (Tillæg til bevilling af 11/7 1963 på 18.000 kr.).
124. Museumsinspektør, dr. OTTO NØRN til kunsthistoriske studier, herunder hjælp til fotografering, renskrivning o. l. 4.000 kr. årlig i 2 år.
125. Professor, dr. N. E. NØRLUND til matematiske og geodætiske studier 3.000 kr. årlig i 2 år.
126. Amanuensis, dr. BJARNE NØRRETRANDERS til studier vedrørende forholdet mellem kirke og stat i Rusland i det 17. og 18. århundrede med særligt henblik på en undersøgelse af den nikonianske reforms politiske baggrund og følger 15.000 kr.
127. Dr. CARSTEN OLSEN til fortsatte studier over planternes ionoptagelse og til undersøgelser over biologisk kvælstofbinding hos *Azolla caroliniana* 3.000 kr. årlig i 2 år.
128. Samme til opsætning af 5 stk. kviksløvslamper i Carlsberg Laboratoriets væksthuse 2.560 kr.
129. Museumsinspektør, dr. OLAF OLSEN til udgravning på Trelleborg voldsted med henblik på en revision af tolkningen af Trelleborghusets konstruktive opbygning 13.500 kr.
130. KOMITEEN FOR GRØNLANDS ORNITHOLOGISKE UNDERSØGELSER til en ornithologisk ekspedition til N.V.-Grønland i sommeren 1965 med faunistiske undersøgelser og ringmærkning til formål 15.000 kr.
131. Professor, dr. C. OVERGAARD NIELSEN og professor, dr. DITER VON WETTSTEIN til undersøgelser af teleo-, inter- og profase kromosomernes strukturelle differentiering hos *Vicia faba*, *Bellevalia romanus* og *Ornithogalum thyrsoides*, herunder til aflønning i tiden 1/1–31/3 1965 af lektor P. Jacobsen for arbejde med nævnte undersøgelser, 43.721 kr.
132. Docent, lektor, dr. OLAF PEDERSEN til dækning af udgifter,

- herunder indkøb af litteratur, ved udarbejdelsen af bind 2 og 3 af værket »Historisk Indledning til den Klassiske Fysik« 5.400 kr.
133. Amanuensis, dr. VALDEMAR POULSEN til trykning i »Meddelelser fra Dansk Geologisk Forening« af afhandlingen »An Early Ordovician Trilobite Fauna from Bornholm« 13.100 kr.
134. Amanuensis, cand. mag. KNUD RAHN og amanuensis, havebrugs kandidat JENS PETER HJERTING til en botanisk studie- og indsamlingsrejse til Argentina fra ca. 1. december 1965 til ca. 1. april 1966 22.650 kr.
135. Redaktør, mag. art. BJØRN RASMUSSEN til bearbejdelse og udgivelse af dr. S. V. Rasmussens monografi »Den unge Hans Bröchner« 11.364 kr. (Tillæg til bevilling af 11/12 1955 på 9.306 kr.).
136. Amanuensis, mag. scient. ERIK RASMUSSEN som yderligere tilskud til erhvervelse af et grundareal ved Vellerup Vig, Isefjord, til brug ved en projekteret udbygning af det der-værende marinbiologiske laboratorium 1.052 kr. (Tillæg til bevillinger af 24/11 1961 på 8.500 kr. og 26/4 1963 på 4.750 kr.).
137. Professor, dr. KJELD RASMUSSEN til 3 års mark- og lysimeterforsøg med brunkulsklæg til studium af de forvittrings-, iltnings- og udvaskningsprocesser, der foregår i pyritholdig jord, der udsættes for luften, 20.000 kr.
138. Universitetsadjunkt, mag. scient. ULLA RASMUSSEN og amanuensis, mag. scient. HANS RASMUSSEN til teknisk assistance ved undersøgelser over den oxidative phosphorylerings mekanisme 21.555 kr. 35 øre.
139. Professor, dr. A. REIZ til honorering af medhjælp ved fremstilling af konstruktionstegninger af astronomiske instrumenter 8.100 kr.
140. Samme til honorering af arbejde for Astronomisk Selskabs sektion for iagttagelse af foranderlige stjerner 900 kr. årlig i 2 år.
141. BESTYRELSEN FOR DET DANSKE INSTITUT I ROM som yderligere tilskud til dækning af udgifter ved opførelse af en ny bygning for instituttet 1.048.194 kr. 93 øre. (Tillæg til bevillinger af 23/4 1963 og 15/5 1964 på i alt 5.854.515 kr.).

142. DET DANSKE INSTITUT I ROM til anskaffelse af et mikrofilmslæseapparat 3.350 kr.
143. Museumsdirektør, dr. HAAVARD ROSTRUP til kunsthistoriske studier og forarbejder vedrørende det 19. århundredes kunst 3.600 kr. årlig i 2 år.
144. Overinspektør, dr. AAGE ROUSSELL til færdiggørelse af arkæologiske undersøgelser i Trans og Hviding kirker 10.600 kr.
145. Amanuensis, dr. ULRIK RØEN som tilskud til undersøgelser af ferskvands-entomostraca på den østlige del af de nord-canadiske øer 22.000 kr.
146. Afdelingsleder, dr. FINN SALOMONSEN til honorar til medhjælp ved arbejdet med ringmærkning af danske fugle 16.000 kr. fordelt over 2 år.
147. Samme til videnskabelige observationer af fugletrækket ved Blåvandshuk 10.000 kr. fordelt over 2 år.
148. Direktør, cand. mag. ARNE SCHIØTZ til en rejse til Østnigeria i forsommeren 1965 for at komplettere tidligere undersøgelser over vestafrikanske padder 13.000 kr.
149. Samme til oversættelse og trykning i »Videnskabelige Meddelelser fra Dansk naturhistorisk Forening« af tre afhandlinger om vestafrikanske padder 12.038 kr.
150. Forfatteren AUGUST F. SCHMIDT (†) til fortsatte studier i den danske almues naturdyrkelse, sædvaner og sagndigtning samt til egnshistoriske undersøgelser 3.000 kr. årlig i 2 år.
151. Udenrigsråd, dr. GUNNAR SEIDENFALDEN og professor, dr. GUNNAR THORSON til en rejse til Thailand for at forberede en planlagt dansk-thailandsk botanisk-marinbiologisk ekspedition til øhavet langs den thailandske vestkyst (Malaccahalvøen) 16.000 kr.
152. Samme som tilskud til ovennævnte ekspeditions gennemførelse i samarbejde med den thailandske regering 94.000 kr.
153. SELSKABET FOR NATURLÆRENS UDBREDELSE til udgivelse af en af civilingeniør Hans H. Kjølens forfattede afhandling »Fra Skidenstræde til H. C. Ørsted Instituttet« 18.930 kr.
154. SELSKABET FOR UDGIVELSE AF KILDER TIL DANSK HISTORIE til udgivelse ved arkivar, mag. art. Niels Petersen af bilagene til protokol over geheimstatsrådets forhandlinger 24.-28. januar 1848 45.630 kr.

155. Museumsdirektør, dr. VILH. SLOMANN (†) til sekretærhjælp 257 kr. 46 øre. (Tillæg til bevilling af 29/11 1962 på 10.000 kr.).
156. Konservator WENCKE SLOMANN til vederlag til Dr. R. D. Barnett, British Museum, for gennemgang af de engelske tekniske terminologier i Vilh. Slomann: *Bicorporates. Revivals and Migrations of Art Motifs* 3.000 kr.
157. Overlæge, dr. EGILL SNORRASON som tilskud til afholdelse i København af et lukket symposium vedrørende Niels Stensen og hjerneanatomien i det 17. århundrede 10.000 kr.
158. Professor, dr. AXEL STEENSBERG til undersøgelse af vandmølletomter i skovene omkring Gisselfeld ved Svend Dyhre Rasmussen 9.800 kr.
159. Samme til en studierejse til Orienten for at studere udviklingen fra spade til ard-plov i de ældste landbrugs-kulturer 13.300 kr.
160. Museumsinspektør, cand. mag. HANS STIESDAL til undersøgelse af to middelalderlige voldsteder med henblik på en nøjere karakteristik og datering af en større gruppe danske voldsteder 4.200 kr.
161. Museumsinspektør, cand. mag. POUL STRØMSTAD til arkivundersøgelser vedrørende en række københavnske grunde og deres bebyggelse 2.500 kr.
162. Professor, museumsdirektør, dr. H. M. THAMDRUP (for Dansk zootopografisk Undersøgelse) som tilskud til trykning af resultaterne af de zootopografiske undersøgelser i Sønderjylland 7.000 kr.
163. Fhv. direktør, dr. V. THORLACIUS-USSING til fortsatte studier over billed- og møbelkunst i Danmark fra sidste halvdel af 18. og begyndelsen af 19. århundrede 3.000 kr. årlig i 2 år.
164. Professor, dr. GUNNAR THORSON til fortsatte undersøgelser af den marine bundfauna i farvandene omkring Læsø 2.500 kr.
165. Overinspektør, universitetslektor, dr. J. TROELS-SMITH til mosegeologiske undersøgelser af bassinet Weier i Schweiz med henblik på løsning af principielle pollenanalytiske problemer 16.000 kr.
166. Samme til fremstilling af illustrationsmateriale til en afhandling om bopladsen »Muldbjerg I« i den vestsjællandske Aamose 12.000 kr. fordelt på 2 år.

167. UDGIVERSELSKAB FOR DANMARKS NYESTE HISTORIE til udgivelse af de af professor Aage Friis indsamlede beretninger om systemskiftet 1901 13.000 kr.
168. Samme til registrering, indsamling og bearbejdelse af materiale samt affattelse af publikationer vedrørende besættelsestidens historie 30.000 kr. (Tillæg til bevilling af 2/5 1961 på 125.000 kr. årlig i 5 år).
169. UNIVERSITETS-JUBILÆETS DANSKE SAMFUND til fremstilling af sidste hæfte af tillægsbindet til udgaven Danmarks gamle Folkeviser (bd. X, hæfte 9) 18.450 kr.
170. Samme som tilskud til fremstilling af den resterende del af udgaven Færøske Kvæder (bd. IV, 2, V og VI) 42.006 kr. fordelt på 3 år.
171. Professor, dr. STIG VEIBEL til aflønning af en halvdagsansat videnskabeligt uddannet medarbejder ved spektroskopiske undersøgelser 12.303 kr.
172. VIDENSKABERNES SELSKABS KOMMISSION TIL UNDERSØGELSE AF DE I DANSK PRIVATEJE BEVAREDE KILDER TIL DANSK HISTORIE til kommissionens fortsatte virksomhed 3.000 kr. årlig i 2 år.
173. VIDENSKABERNES SELSKABS KOMMISSION FOR A CRITICAL PĀLI DICTIONARY til honorering af videnskabelig medhjælp og til dækning af andre udgifter ved videreførelse i 1965 af arbejdet på A Critical Pāli Dictionary 67.073 kr.
174. Samme til professor, dr. L. L. Hammerichs deltagelse i møde i American Oriental Society i Chicago for at søge at skaffe amerikansk deltagelse i arbejdet på A Critical Pāli Dictionary 6.000 kr.
175. VIDENSKABERNES SELSKABS KOMMISSION FOR CORPUS LEXICOGRAPHORUM GRAECORUM ved professor K. Barr til en rejse til Tutzing ved München for at sikre hjemførslen af Kurt Lattes efterladte materiale, tilhørende Corpus Lexicographorum Graecorum, samt til en hermed forbunden ordning af hele materialet i København 1.500 kr.
176. Lektor, amanuensis, mag. art. OLFERT VOSS til arkæologiske undersøgelser i 1965 af området nord for nordhøjen i Jelling 20.000 kr.
177. Generalkonsul, dr. SOPHUS WEBER til fysiske undersøgelser og beregninger 1.200 kr. årlig i 2 år.
178. Professor, dr. M. WESTERGAARD til videnskabelige undersøgelser i tiden 1/1–31/12 1965 60.000 kr.

179. Professor, dr. DITER VON WETTSTEIN og amanuensis, dr. KNUD SICK til dækning af udgifter ved genetiske undersøgelser over amylaseisozymer 17.900 kr.
180. Professor, dr. KARL GEORG WINGSTRAND til fortsættelse i to år af registreringen af danske ynglefugles udbredelse 10.000 kr.
181. Samme til overtagelse af materiel fra og til drift i 2 år af en tidligere fransk station i Strib i forbindelse med forsøg over marsvins hørelse 41.000 kr.
182. Dr. PETER ZINKERNAGEL til fuldførelse af en undersøgelse af det erkendelsesteoretiske grundlag for den moderne fysik 4.000 kr. årlig i 2 år.

183. VIDENSKABERNES SELSKAB

- a) som årligt tilskud efter statuternes § X 20.000 kr. med tillæg på 50.000 kr.
- b) til dækning af selskabets pensionsforpligtelser over for selskabets nuværende tjenestemænd 192.826 kr. 18 øre.

Endvidere er i årets løb afholdt udgifter til anskaffelse af møbler og andet inventar til selskabets lokaler til et beløb af i alt ca. 194.000 kr. Beløbet vil indgå i det samlede bevillingsregnskab over inventaranskaffelser til selskabets lokaler i beretningen for året 1965–66.

184. CARLSBERG-WELLCOME STIPENDIER FOR BRITISKE OG DANSKE VIDENSKABSMÆND (jfr. beretning 1956–57 s. 94–95). Stipendiet for det akademiske år 1965–66 er tildelt:

Mr. D. E. JACOBS, The Parasitology Section of the Department of Veterinary Pathology, Glasgow University, til undersøgelser hos afdelingsleder, dr. Holger Madsen på Københavns universitets zoologiske laboratorium over indvoldsorm i svin.

Dr. EJVIND KEMP, 1. reservelæge ved Rigshospitalets medicinske afdeling P, til et ophold ved Renal Research Unit, Wellcome Wing, The General Infirmary, Leeds, samt til

kortere ophold ved transplantationscentre i London og Edinburgh for at studere de biokemiske, specielt enzymologiske aspekter ved nyretransplantation.

I 1964-65 er udbetalt 19.055 kr. 75 øre.

185. CARLSBERGFONDETS BIOLOGISKE INSTITUT. Til institutets drift i 1964-65 er bevilget og udbetalt 530.880 kr. 31 øre af afdeling B, jfr. regnskabet for afdeling B s. IV.
-

Af det den 4. september 1958 oprettede CARLSBERGFONDETS LEGAT FOR DEN KGL. VETERINÆR- OG LANDBOHØJSKOLE (jfr. beretning 1957-58 s. 106-107) har det i henhold til fundatsen nedsatte legatudvalg i tiden 1. marts 1964-28. februar 1965 uddelt følgende beløb:

1. Amanuensis, lektor BRODER BEJER-PETERSEN til medhjælp ved fortsættelse af forsøg med populationstæthedens betydning for produktionen af afkom hos barkbillen blastophagus piniperda 1.687 kr.
2. Professor HELGE VEDEL til teknisk assistance i forbindelse med fortsatte undersøgelser over danske enekrats økologi og topografi 3.000 kr.
3. Videnskabelig assistent KJELD HANSEN til aflønning af studerende som midlertidig teknisk assistance ved undersøgelse af mængden af næringsstoffer i hedejord efter afbrænding 4.000 kr.
4. Samme til indkøb af et stereomikroskop 3.945 kr.
5. Afdelingsleder, lektor, dr. KNUD VEJLBY til fortsatte fotosyntese-undersøgelser specielt med henblik på identiteten af den primære kuldioxydacceptor 6.250 kr.
6. Professor, dr. KJELD RASMUSSEN til fortsættelse i tiden indtil 1. januar 1965 af igangværende forsøg med pyritholdigt brunkulsklæg 9.500 kr.

Carlsbergfondets biologiske Institut

Leder: Professor, dr. ERIK ZEUTHEN.

Institutets arbejde har været fortsat efter de i tidligere beretninger angivne linier.

Professor ERIK ZEUTHEN har i fortsat samarbejde med cand. mag. LEIF RASMUSSEN under dennes bortrejse studeret aminosyreantagonismer i *Tetrahymena* (Beretninger 1962–63, 1963–64). Han har i fortsættelse af det i beretningen for 1963–64 nævnte arbejde over fluorinerede pyrimidinnukleosider studeret antagonismer mellem normale nukleosider. Cellernes adgang til thymidin i mediet kan begrænses ved tilstedeværelsen i mediet af høje koncentrationer af andre nukleosider, blandt disse især af uridin. For at dette kan påvises, må cellernes mulighed for egen thymidinsyntese først blokeres med en folinsyre-analog (methotrexat). De synkroniserede *Tetrahymena* cellers følsomhed for høje koncentrationer af uridin sammenfalder i tid med den periode efter første synkrone deling, da populationen er i delvis synkron DNA-syntese (smlgn. under HJELM, også i Beretningen 1963–64). Deltagelse i andre undersøgelser vil blive omtalt under de enkelte medarbejdere.

I det forløbne år har professor ZEUTHEN holdt foredrag om institutets arbejde følgende steder: I en seminar-række over cytologiske emner afholdt ved Københavns Universitet (2 foredrag), Uppsala (2 foredrag), Lund, Giessen. Han har efter indbydelse i juli–august 1965 givet meddelelser på Nordisk Cancerunions møde i København og på The 2nd International Conference on Protozoology i London (Symposium on growth). Han fungerede som mødeleder i en session ved mødet i The British Society of Experimental Biology i København, og han deltog (september 1965) efter indbydelse i et internationalt symposium »Some Biological Systems at the Molecular Level«, som afholdtes i Napoli. Ifølge aftalen (Beretning 1963–64) mellem Københavns

Universitet og Carlsbergfondet holdt professor ZEUTHEN i forårssemestret 1965 en ugentlig forelæsning over cytologiske emner for biologistuderende i 8. semester.

Docent, dr. PAUL PLESNER har i samarbejde med dr. ANNE MARTY og mag. scient. VAGN LEICK, assisteret af stud. scient. BOLETTE HARTMANN, fortsat de i sidste årsberetning omtalte undersøgelser over reguleringen af biosyntesen af protein i *Tetrahymena* celler med induceret delingssynkroni. Nydannelsen af proteinsyntetiserende partikler (ribosomer) er studeret ved sammenligning af resultater vundet på det samme cellemateriale med følgende tre metoder. A: bestemmelse af total RNA og protein. B: bestemmelse af indbygningen af radioaktiv uracil, uridin og fosfat i ribosomernes 30S og 50S komponenter. C: bestemmelse af mængderne af proteinfrit RNA ved kromatografi (se under LEICK). Afdelingsleder, dr. med. Ulrik Lassen, Universitetets Zoofysiologiske Laboratorium A, har ydet værdifuld hjælp ved disse undersøgelser ved at måle radioaktiviteten i en del af prøverne i den væske-scintillationstæller, der står til hans disposition. De vundne resultater tyder på, at ribosomernes RNA bliver syntetiseret under hele delingscyklus, men at de færdige ribosomer fortrinsvis samles (fra proteinfri 18S og 25S RNA molekyler) omkring den tid, da cellerne deler sig. I sultende celler dannes 30S komponenten kun i perioden kort før delingen. Disse resultater blev med VAGN LEICK og BOLETTE HARTMANN som medforfattere meddelt ved det britiske Society for Experimental Biology's ovenfor nævnte møde i København i juli 1965. PAUL PLESNER var i eftersommeren 1965 på et seks ugers studieophold ved Stazione Zoologica i Napoli, støttet af Carlsbergfondet og Rask-Ørsted Fondet gennem den danske komité for samarbejde med Stazione Zoologica. Formålet var at indsamle materiale til fortsættelse af de i beretningen for året 1957-58 omtalte studier over luminiscensmekanismen i *Pholas dactylus* muslingen.

Cand. med. WERNER GRAM afsluttede i marts 1965 det vikariat i den ekstraordinære assistentstilling, som han tiltrådte 1/10 1964.

Cand. mag. LEIF RASMUSSEN, ekstraordinær assistent fra 1/10 1964, vendte d. 1/4 1965 tilbage fra sit studieophold ved Department of Microbiology, State University of New York, Syracuse, N.Y., hvor han analyserede vækst-delingscyklus hos *Paramecium aurelia* med anvendelse af stofskiftehæmmere og struk-

turelle analoger af normale biosyntetisk anvendte stoffer. Efter sin hjemkomst har han i fortsættelse af de i beretningen for 1962–63 og 1963–64 omtalte undersøgelser sammen med ERIK ZEUTHEN udarbejdet to afhandlinger over aminosyreantagonismer i *Tetrahymena*. LEIF RASMUSSEN har deltaget i Den 4. Nordiske Celleforskningskongres i Oslo (juni 1965) og i The 2nd International Conference of Protozoologists (London, august 1965). Begge steder gav han meddelelser om de ovennævnte undersøgelser over *Paramecium*.

Mag. scient. JYTTE REICHSTEIN NILSSON har sammen med ERIK ZEUTHEN fortsat studiet af *Tetrahymenas* finstrukturer. Sammen med dr. fru CICYLY CHAPMAN-ANDRESEN fra Carlsberg Laboratoriums fysiologiske afdeling har fru NILSSON fortsat de i tidligere beretninger nævnte undersøgelser over inklusionslegemer i amøben *Chaos chaos*. I samarbejde med dr. NORMAN E. WILLIAMS har fru NILSSON fuldenendt en afhandling om den morfologiske opbygning af mundapparatet hos *Tetrahymena* (se beretningerne fra 1962–63 og 1963–64). Fru NILSSON har ved måling af hastigheden, hvormed karminpartikler optages, søgt at følge intensiteten hvormed næringsvakuoler dannes gennem *Tetrahymenas* normale og synkroniserede celleyklus. De vundne resultater er blevet korreleret med observationer af fordelingen indenfor cellen af fosfater med aktivitetsmaksimum ved lavt pH. Fru NILSSON har fortsat undersøgelserne over *Neobursaridium gigas* og *Blepharisma undulans* omtalt i tidligere beretninger. En afhandling om den sidst nævnte organisme er under udarbejdelse. Fru NILSSON deltog i juni 1965 i Den 4. Nordiske Celleforskningskongres i Oslo, og i august 1965 i The 2nd International Conference of Protozoologists i London. Hun og NORMAN WILLIAMS gav begge steder meddelelse om »Electron Microscopy of the Oral Apparatus of *Tetrahymena pyriformis*«, og i London gav dr. NILS ANDRESEN, dr. CICYLY CHAPMAN-ANDRESEN og JYTTE R. NILSSON en meddelelse med titlen »The Fine Structure of *Pelomyxa palustris*«.

Cand. mag. fru KIRSTEN HAMBURGER har som stipendiat under Landsforeningen til Kræftens Bekæmpelse i samarbejde med ERIK ZEUTHEN fortsat det i tidligere beretninger omtalte arbejde med den registrerende gradientdykker. Spørgsmålet, hvorvidt lineære gasometriske reaktioner registreres lineært, har været efterprøvet med frægget som objekt. Ifølge mange forfattere er respirations-

intensiteten konstant i æggets kløvningsfase (gennem mere end 24 timer), dog er der ifølge tidligere målinger af ERIK ZEUTHEN svage variationer (amplitude 10%) i takt med de tidligste kløvninger. Resultater opnået med den registrerende dykker er i overensstemmelse med litteraturen. Instrumentet har således vist sig at være velegnet til fortløbende registrering af vækst af et i dykkeren indesluttet objekt, idet respirationsintensiteten tages som mål for den biologiske masse. Den anvendte dykker er af ampul-typen, og derfor velegnet til vækstkammer for celler, der dyrkes på bakteriefrie medier. Jordamøben *Acanthamoeba* sp. kan dyrkes efter samme principper som vævsceller. Det er nu muligt at registrere en enkelt amøbes ånding. En amøbes og dens afkoms vækst i dykkeren er blevet fulgt ved åndingsmålinger. Forsøg på i dykkeren at etablere vækst af enkelte eller få dyrkede vævsceller er blevet fortsat i samarbejde med cand. med. fru KARIN NILAUSEN. Vævsceller kræver en særlig forbehandlet glasoverflade i dykkeren, samt velkontrolleret pH og pCO_2 .

Det endelige formål med de nævnte undersøgelser er at opnå kontinuerlige målinger af den enkelte celledelingscyklus. Ved siden af det nu delvis løste gasometriske problem står det endnu uløste problem om fotografisk registrering af cellernes synlige aktivitet i dykkeren. Dette er nu genstand for undersøgelser.

Magister K. K. HJELM, Universitetets Institut for Almen Zoologi, København, har fuldført det i beretningerne 1962–63 og 1963–64 omtalte samarbejde med ERIK ZEUTHEN. En afhandling over DNA-syntesen i *Tetrahymena* er under udarbejdelse.

Universitetsadjunkt under det medicinske fakultet ved Københavns Universitet, cand. med. fru KARIN NILAUSEN har fortsat det i beretningen for 1963–64 omtalte arbejde på dyrkede vævsceller fra pattedyr. Det er uden held forsøgt at opnå celledelingssynkroni ved termisk påvirkning af en kultur i logaritmisk vækst, hvilket er i overensstemmelse med resultater nu opnået i andre laboratorier. Fru NILAUSEN har haft større fremgang i forsøg med selektion fra sådanne kulturer af celler, der på et givet tidspunkt er i deling. Dette princip har givet op til 70% synkroni. Forsøg på at standardisere og eventuelt at forbedre metoden er i gang. I fortsat samarbejde med ERIK ZEUTHEN og KIRSTEN HAMBURGER har fru NILAUSEN udført indledende forsøg til måling af det respiratoriske

stofskifte i synkrone cellekulturer med anvendelse af gradient-dykkeren (se under fru HAMBURGER).

Kandidatstipendiat under det matematisk-naturvidenskabelige fakultet ved Københavns Universitet, mag. scient. VAGN LEICK har udviklet en søjlekromatografisk metode til adskillelse af fenolekstraherede nukleinsyrer fra *Tetrahymena*. I samarbejde med PAUL PLESNER (se denne) og BOLETTE HARTMANN har han anvendt metoden til undersøgelser over ribosomsyntesen i *Tetrahymena*-populationer med varmeinduceret celledelingssynkroni. Magister LEICK har endvidere studeret virkningen af hæmmere af celledelingen og af andre inhibitorer på RNA-syntesen i samme objekt. En undersøgelse af reguleringen af synteserne af transport-RNA og af ribosom-RNA i *Tetrahymena*-kulturer med logaritmisk tilvækst er påbegyndt. Det er tanken igennem den sidstnævnte undersøgelse at skaffe materiale, der muliggør direkte sammenligning mellem en højere celle (*Tetrahymena*) og bakterier, for hvilke sådanne undersøgelser foreligger fra anden side.

Kandidatstipendiat fra Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, København, cand. pharm. J. OSTENFELD MØLLER har påbegyndt undersøgelser over væksten af *Tetrahymena* i Holz's syntetiske medium.

Cand. med. LEIF HERTZ, Biokemisk Institut A, Københavns Universitet, har fuldført de i beretningen 1963-64 nævnte mikrogasometriske målinger på gliavæv og isolerede enkelte nerveceller. En afhandling er trykfærdig.

Dr. EMIL O. BERNSTEIN (University of Maryland, U.S.A.) har i samarbejde med ERIK ZEUTHEN afsluttet det i Beretningen 1963-64 omtalte radioautografiske arbejde over RNA-syntesen i *Tetrahymena*. En afhandling er under udarbejdelse.

Dr. NORMAN E. WILLIAMS (State University of Iowa, U.S.A.) har i samarbejde med henholdsvis ERIK ZEUTHEN og JYTTE NILSSON fuldendt 2 afhandlinger over mundapparatet i *Tetrahymena* (Beretning 1963-64). Efter dr. WILLIAMS' tilbagevenden til U.S.A. fortsætter han og ERIK ZEUTHEN med assistance af stud. scient. OLE MICHELSEN studier over in vivo inkorporationen af aminosyrer i mundapparatets proteiner. Inkorporationen måles radioautografisk på de isolerede mundapparater.

Dr. F. A. LINTS (Universitetet i Louvain, Belgien) har med støtte af Rask-Ørsted Fondet og i samarbejde med ERIK ZEUTHEN

i perioden april–november 1965 fortsat de i beretningen for 1963–64 omtalte gasometriske undersøgelser over bananfluen *Drosophila's* tidlige udvikling. En rapport er udfærdiget til anvendelse for genetikere, der arbejder med *Drosophila*. En afhandling er under udarbejdelse.

Dr. ARTHUR FORER (Dartmouth Medical School, New Hampshire, U.S.A.) har støttet af The American Cancer Society arbejdet ved instituttet siden november 1964. Med anvendelse af optiske metoder studerer dr. FORER mundapparatet hos *Tetrahymena* in vivo og efter isolation. Med støtte fra Doberck's legat har han opbygget et mikroskop, der kan anvendes både som polarisations- og som fasekontrast-mikroskop, og som gør det muligt at ultraviolet-bestråle ganske små afsnit af cellen. Dette mikroskop indeholder nye tekniske detaljer. Mundapparatets strukturer er dobbeltbrydende in vivo og in vitro, og det udviser i denne henseende en indre differentiation, som forsøges tydet.

I august 1965 ankom dr. BERTRAM A. LOWY (Albert Einstein College of Medicine, New York, N.Y.) for i et år med støtte af The National Institutes of Health (U.S.A.) at foretage et sammenlignende studium af desoxyribonukleinsyre isoleret fra *Tetrahymena* populationer med og uden varmeinduceret synkron celledeling.

Dr. ROBERT J. NEFF og dr. RUTH NEFF (Vanderbilt University, Nashville, Tennessee) påbegyndte i august 1965 et års studieophold, støttet af The National Institutes of Health (U.S.A.). Dr. og fru NEFF har tidligere induceret synkron cystedannelse i populationer af *Acanthamoeba* sp., og de har her ved instituttet påbegyndt undersøgelser af de biokemiske ændringer i cellerne, der ledsager denne særlige synkrone differentiering af populationens celler.

Mag. scient. OLE WESTERGAARD har d. 1/9 1965 på grundlag af bevillingen til kortvarig videnskabelig assistance påbegyndt studier over enzymet thymidylat-syntetase.

Dr. CICILY CHAPMAN-ANDRESEN har som gæst fra Carlsberg Laboratorium og i samarbejde med fru NILSSON (se denne) anvendt elektronmikroskopet.

Dr. ANNE MARTY (Centre Nationale de Recherche Scientifique, Paris, Frankrig) har med støtte af Rask-Ørsted Fondet deltaget i de under PAUL PLESNER omtalte undersøgelser over ribosomernes dannelse.

Stud. scient BOLETTE HARTMANN har assisteret PAUL PLESNER (se denne). Stud. scient. OLE MICHELSEN har assisteret NORMAN E. WILLIAMS og ERIK ZEUTHEN i autoradiografiske undersøgelser af mundapparatet hos *Tetrahymena* samt i (forgæves) forsøg på ved differentiell- og gradient-centrifugering at fremskaffe rensede præparationer af mundapparater i mængder tilstrækkelige til kemisk analyse. Stud. med. MOGENS THOMASSEN har assisteret fru HAMBURGER.

Institutet har i årets løb kortere tid været besøgt af følgende gæster: Dr. EBBA LUND, Göteborg, Dr. K. K. LONBERG-HOLM, Delaware, U.S.A., Dr. E. HOFFMAN, Frankfurt, Dr. NORMAN G. ANDERSSON, Oak Ridge, Tenn., U.S.A., Dr. GEORGE G. HOLZ og PHILIP B. DUNHAM, Syracuse, New York, U.S.A., Dr. I. W. SHERMAN, California, U.S.A., Dr. NIRMAL CHAKRAVARTY, Umeå, Dr. NILS R. RINGERTZ, Stockholm og Dr. ARNE LØVLIE, Oslo.

Følgende arbejder er publiceret i årets løb:

BRZIN, M., M. KOVIČ (†) og S. OMAN:

The magnetic diver balance.

Compt. rend. trav. Lab. Carlsberg **34**, 407 (1964).

BRZIN, M. og E. ZEUTHEN:

Notes on the possible use of the magnetic diver for respiration measurement (error 10^{-7} μ l/hour).

Compt. rend. trav. Lab. Carlsberg **34**, 427 (1964).

CHAKRAVARTY, N.:

Glycolysis in rat peritoneal mast cells.

J. Cell Biol. **25**, No. 2, Part 2, 123 (1965).

CHAKRAVARTY, N. og E. ZEUTHEN:

Respiration of rat peritoneal mast cells.

J. Cell Biol. **25**, No. 2, Part 2, 113 (1965).

CROCKETT, R. L., P. B. DUNHAM og L. RASMUSSEN:

Protein metabolism in *Tetrahymena pyriformis* cells dividing synchronously under starvation conditions.

Compt. rend. trav. Lab. Carlsberg **34**, 451 (1965).

NACHTWEY, D. S.:

Division of synchronized *Tetrahymena pyriformis* after emacronucleation.

Compt. rend. trav. Lab. Carlsberg **35**, 25 (1965).

NILSSON, J. R. og N. E. WILLIAMS:

Electron microscopy of the oral apparatus of *Tetrahymena pyriformis*, strain GL.

Second International Conference on Protozoology, London, August 1965.

Excerpta Medica International Congress Series No. 91, 261.

RASMUSSEN, L.:

Metabolic inhibitor analysis of events in the growth duplication cycle of *Paramecium*.

Second International Conference on Protozoology, London, August 1965.

Excerpta Medica International Congress Series No. 91, 83.

WILLIAMS, N. E. og E. ZEUTHEN:

An autoradiographic study of oral structures in synchronized *Tetrahymena*.

Second International Conference on Protozoology, London, August 1965.

Excerpta Medica International Congress Series No. 91, 284.

ZEUTHEN, E.:

Aspects of *Tetrahymena* synchronous culture.

Second International Conference on Protozoology, London, August 1965.

Excerpta Medica International Congress Series No. 91, 96.

Institutets personale består ved udgangen af året 1964–65 af følgende:

Professor, dr. ERIK ZEUTHEN er forstander (ansat i denne stilling 1. august 1957).

Docent, dr. PAUL PLESNER er ordinær assistent (ansat 1. august 1957, i den nuværende stilling 1. august 1958).

Cand. mag. LEIF RASMUSSEN er ekstraordinær assistent (ansat 1. oktober 1964).

Mag. scient fru JYTTIE REICHSTEIN NILSSON er ekstraordinær deltids-assistent (ansat i denne stilling 15. marts 1961).

Afdeling C

Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg

Fra museets bestyrelse er modtaget følgende beretning¹:

Museets Samlinger

Tilvækst.

I det forløbne år fra 1. oktober 1964 til 30. september 1965 har Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg forøget sine samlinger på følgende måde:

A. Ved køb:

1. Kong Frederik den Syvende. Stående i hel figur ved en balustrade. I admiralsuniform. Malet af David Monies; signeret. (Inv. nr. A 7689). – Erhvervet i Sverige. Maleriet blev i sin tid af kongen skænket til den engelske diplomat John, 11. jarl af Westmorland, der som engelsk gesandt i Berlin ofte var til støtte for danske forhandlere under og efter treårskrigen.
2. Lorenz Spengler, elfenbensdrejer, konkylilog, kunstammerforvalter. Halv figur. I sine hænder holder han et kunstfærdigt elfenbensarbejde, formet som en pavillon, hvorunder ses en lille buste af kong Frederik V. Sandsynligvis malet af C. G. Pilo 1751. (Inv. nr. A 7685). – Erhvervet i Svejts.
3. Prospekt af Svinesund ved Frederikshald i Norge. I forgrunden et koffardiskib med dansk flag. Malet af C. A. Lorentzen 1793; signeret. (Inv. nr. A 7690). – Erhvervet i England. Maleriet var udstillet på Salonen 1794. Det hører til en serie på mindst 15 norske prospekter, som kunstneren malede til hertug Frederik Christian II af Augustenborg.

¹ Genpart af den allerunderdanigste beretning, som det påhviler bestyrelsen årligt at afgive til H. M. Kongen om museets virksomhed. Angående regnskabet henvises til ekstrakten s. V.

4. Prospekt af den ydre slotsgård på Frederiksborg, set fra Porttårnets gennemkørsel. Akvarel. Udført af C. V. Nielsen 1888; signeret. (Inv. nr. A 7680).
5. Prospekt med Christian VI's portal foran S-broen på Frederiksborg. Akvarel som foregående. Udført af C. V. Nielsen 1890; signeret. (Inv. nr. A 7681).
6. Prospekt med portalen på Badstuen ved Frederiksborg. Akvarel. Udført af C. V. Nielsen; signeret. (Inv. nr. A 7674).

Til billedarkivet er erhvervet forskellige tegninger og grafiske blade, hvoriblandt:

7. Tyge Hvass, arkitekt. Brystbillede. Rødkridt. Udført af Ivan Opffer 1925 i Paris; signeret. (Inv. nr. A 7676).
8. Johan Møller Nielsen, avisredaktør. Hel figur, liggende. Tusch. Udført af Helge Christoffersen; signeret. (Inv. nr. A 7677).
9. Lauritz Lebrecht Hommel Melchior, operasanger, kgl. kammeranger. Brystbillede. Sortkridt. Udført af Ivan Opffer 1960; signeret. (Inv. nr. A 7675).

B. Som gave:

Fra afdøde overbibliotekar Carl Dumreicher ifølge testamentarisk bestemmelse:

10. Johan Heinrich Dumreicher, kommandørkaptajn, havnemester i København og ingeniør ved anlægget af den nye dok på Christianshavn. Halv figur. I uniform. Malet af Peter Wichmann 1744; signeret på lærredets bagside. (Inv. nr. A 7682).
11. Foregåendes hustru Helene Christiane, født Lugge. Malet som pendant til foregående af samme kunstner og i det samme år; signeret som foregående. (Inv. nr. A 7683).

Fra Mrs. Inga Prowse i England, gennem den danske ambassade i London:

12. Andreas Peter greve Bernstorff, statsminister. Oval farvelagt tegning på pap. Brystbillede. Ubekendt kunstner. (Inv. nr. A 7692).

Fra fru Magda Lassen, Århus:

13. Ludvig Beatus Meyer, udgiver af fremmedordbogen 1837, professor. Brystbillede. Malet af N. P. Holbech 1841; signeret. (Inv. nr. A 7686).
14. Hans Jensen Visby, skolelærer. Blyantstegning. Brystbillede. Udført af P. C. Skovgaard. (Inv. nr. A 7687).
15. Signe Marie Vilhelmine Jensen, født Visby, blomstermaleren J. L. Jensens hustru. Blyantstegning. Brystbillede. Udført af J. Vilhelm Gertner 13. marts 1844; signeret. (Inv. nr. A 7688).

Fra fru Carin Ugglå, Stockholm, gennem Rigsarkivet i København:

16. Carl August Ludvig Henrik von Lesser, kaptajn i artilleriet. Sluttede sig ved treårskrigen udbrud 1848 til oprørerne. Lille maleri. Brystbillede. Ifølge påskrift på blendrammen malet af Massmann, formentlig fejlagtigt for C. L. F. Messmann. (Inv. nr. A 7684).

Fra afdøde læge Poul Ernst ifølge testamentarisk bestemmelse:

17. Prospekt af fortet »Prøvestenen« i Kongedybet. Malet af Christian Blache 1890; signeret. (Inv. nr. A 7679).
Maleriet blev i sin tid skænket giverens farfader, generalinspektør for ingeniørtropperne J. F. M. Ernst, der stod for opførelsen af »Prøvestenen« som det første betonbyggede fort i verden.

Fra hr. A. Edw. Hansen og familie, Rye, pr. Gørlev:

18. Ottekantet sølvbæger. Ornamenteret med rektangulære skraverede felter; i et af dem en bladkrans omkring det sammenskrevne monogram NSMB. Udført af den københavnske sølvsmed Jørgen Jørgensen Prytz i første halvdel af det 17. århundrede. (Inv. nr. B 4231).

Samlingen af portrætmedaljer og historiske medaljer blev forøget med følgende stykker:

19. Niels Bohr, fysiker. Udført af H. Salomon 1955. Bronze. (Inv. nr. M 404). – Gave fra professor, dr. phil. Børge Jessen.

Medaljen blev indstiftet af Dansk Ingeniørforening i anledning af professor Niels Bohrs 70 års fødselsdag.

20. Memento mori medalje med årstallet 1634 samt indskrift på aversen: HUOR DU DIG VENDE ER DØDEN DIN ENDE, og på reversen: NAAR DU MEENE AD FLORERE BEST SAA ER DØDEN DIN WISSE GEST. Sølv. (Inv. nr. M 405).

Blandt erhvervelser af møbler og genstande kan nævnes:

21. Bordur af forgyldt messing med graverede ornament. Med time- og kvarterslag samt vækker. Værket er senere ombygget til pendulgang. På urhusets sider allegoriske figurer, Justitia og Temperantia, samt dansk rigsvåben fra ca. 1580, hvorunder bogstaverne DGAKSZDZHVBVL, betegnende: Dorothea Geboren Aus Königlichem Stamm Zu Dänemark, Herzogin Zu Braunschweig Und Lüneburg, d.v.s. kong Frederik II's søster prinsesse Dorothea. På indersiden indgraveret på et indskriftsbånd navnet: GEORGEN VOLANDT, med bogstavtyper som inskriptionen udenpå. (Inv. nr. B 4230). – Erhvervet i Svejts.

Inventarrevisionen, der varetages af overinspektør Gudmund Boesen og dr. phil. Jan Steenberg, er blevet videreført efter de fastsatte retningslinier. Der har i årets løb været aflagt tre revisionsbesøg.

Konservering og restaurering.

I museets atelier for konservering af malerier m.v. blev i det forløbne år behandlet ialt 24 billeder, af hvilke 18 underkastedes en grundigere proces, herunder rentoilering. 14 af de konserverede malerier var museets egne, medens 2 hidrørte fra Rosenholm, 1 fra Rosenborg, 1 fra Museet på Koldinghus, 1 fra Jagt- og Skovbrugsmuseet i Hørsholm samt 5 fra privateje. Ved årets udgang var derudover 16 billeder under arbejde i atelieret, deraf 8 tilhørende museet.

I museets snedkerværksted blev forskellige møbler og genstande underkastet restaurering eller anden vedligeholdende behandling.

Fotografisamlingen.

Museets samling af fotografier af portrætter og historiske billeder blev som sædvanlig forøget, dels ved optagelser gennem museets egen fotograf, dels ved indkøb af aftryk og negativer fra anden side eller som gaver. Tilgangen af negativplader i stort format (18×24 og 13×18 cm) androg 154 numre, hvortil kom negativer i mindre format samt adskillige farvediapositive, herunder lysbilleder til supplerung af museets i forvejen omfattende samling.

Blandt gaverne kan nævnes et af F. F. Busch fotograferet prospekt af Frederiksborg slot fra tiden omkring 1870, skænket af kgl. bygningsinspektør, arkitekt Knud Lehn Petersen, Odense.

Håndbiblioteket.

Håndbiblioteket forøgedes med 263 bøger og publikationer, deraf 95 som gave eller i bytte med inden- og udenlandske museer og institutioner.

Blandt større anskaffelser til håndbiblioteket kan nævnes de 15 hidtil udkomne bind af F. W. H. Hollstein: Dutch and Flemish Etchings, Engravings and Woodcuts, Amsterdam 1949 ff. samt de hidtil udkomne 7 bind af samme forfatters: German Engravings, Etchings and Woodcuts, Amsterdam, 1954 ff.

Museets virksomhed*Lokalerne.*

I det forløbne år skete der et vigtigt fremskridt henimod virkeliggørelsen af den i 1956 af museets bestyrelse overfor indenrigsministeriet og boligministeriet rejste plan om museets fremtidige overtagelse – imod betaling af et vederlag til staten – af brugsretten til Slotsherrens Hus, der hidtil har været benyttet som amtmandsbolig og til amtskontorer.

Ved forhandling mellem indenrigsministeren og museumsbestyrelsens formand samt formanden for Carlsbergfondets direktion blev der indgået aftale om, at museet imod betaling af et kontant beløb på 1,5 mill. kr. overtager benyttelsen af Slotsherrens Hus med tilhørende areal og havehus, såsnart dette kan rømmes af amtsadministrationen, hvilket forventes at kunne ske

i begyndelsen af året 1966. Det er herved en forudsætning, at museet påtager sig at foretage den fornødne ydre og indvendige istandsættelse af de overtagne bygninger efter nærmere forhandling med boligministeriet om istandsættelsens art og omfang, samt at boligministeriet optager forhandling med museumsbestyrelsen om vilkårene for museets overtagelse og benyttelse af de omhandlede lokaler, når finansudvalgets tilslutning til den omhandlede disposition måtte foreligge. Finansudvalget tiltrådte under 30. juni 1965 indenrigsministeriets indstilling i sagen.

Som en service overfor publikum lod museet installere en automattelefon i buegangen i den indre slotsgård.

Besøget.

Antallet af besøgende var i det forløbne år ca. 5% mindre end i det foregående år, der havde vist en særlig stor forøgelse i forhold til tidligere. Besøgstallet var 238.869, hvoraf 42.417 i månederne oktober-april og 196.452 i tiden maj-september.

Blandt de repræsentative besøg kan nævnes den østrigske forsvarsminister, dr. Georg Praeder med følge, franske parlamentarikere, embedsmænd fra U.S.A.'s kongres, politikere, embedsmænd og journalister fra Slesvig-Holsten, journalister fra Latinamerika, medlemmer af foreningen Amis du Louvre, Disabled Americans' Denmark Meeting, forskellige kongresgrupper, et hold amerikanske museumsmænd samt på 6. julidagen Danske Livregiment.

Under Skandinavisk Museumsforbunds 50 års jubilæums-møde i København i juni måned var museumsbestyrelsen vært ved en middag for mødets 250 deltagere efter disses besøg i museet.

Gruppebesøgene med pædagogisk formål omfattede et samlet antal personer på 35.612. Deriblandt var 844 skoleklasser, nemlig 599 fra folkeskoler, 62 fra gymnasieskoler, 17 fra seminarier og 166 fra højskoler o.l. 552 af skoleholdene var danske, 177 svenske, 36 norske og 79 fra andre lande.

Af kataloger og vejledninger blev der solgt 6380 danske, 4684 engelske, 1900 tyske og 468 franske samt 680 billedhæfter og 175 eksemplarer af det illustrerede katalog over 1864-udstillingen.

Den danske vejledning, hvis 1. oplag udkom i 1957, blev trykt i 4. oplag (57-80.000 ekspl.), den tyske udsendtes i 3. oplag

(14–25.000 ekspl.) og den franske i 2. oplag (4–7.000 ekspl.), alle med de nødvendige rettelser og tilføjelser.

Foto- og postkortsalg.

Salget af fotografiske aftryk fra museets billedarkiv må betegnes som normalt, hvorimod udlånet af farvediapositive til brug for illustrering af bøger var større end tidligere.

Af postkort solgtes ialt 107.759 stk., deraf langt de fleste farvekort; endvidere 7.440 leporelloer à 12 stk. farvebilleder, 40.464 stk. color-slides, 2.329 askebægre og plaketter fra Den kgl. Porcelænsfabrik samt 353 grammofonplader med gengivelser af musik på slotskirkens Compenius-orgel.

Omvisnings- og foredragsvirksomhed.

I sommerhalvåret blev der som sædvanlig og i så vid udstrækning som muligt ydet vederlagsfri omvisning for besøgsgrupper fra skoler, seminarier, kursus o. l. Som skoleomvisere medvirkede følgende studerende med historie som fag: Tinne Knudsen, Karen Thomassen og John Erichsen. Ved særlige lejligheder, såsom officielle og forud anmeldte repræsentative besøg, herunder besøg af fagfolk og studerende, tog museets direktør og inspektører del i omvisningen. Det samlede antal omvisninger androg 162, hvoraf 86 havde et egentligt pædagogisk sigte.

I museets foredragssal afholdtes i februar–marts måned en foredragsserie med titlen: »Historien bag tingene«. Udgangspunktet var den nedenfor omtalte udstilling af de sidste 10 års ny erhvervelser; der blev holdt to foredrag af museumsdirektøren og et af hver af inspektørerne.

Foredragssalen blev iøvrigt taget i anvendelse under introduktioner til besøg i museet og i særlig grad ved indledende foredrag og øvelser for lejrskolehold.

Udenfor museet har museumsdirektøren holdt foredrag om emner fra slottet og museet i aftenhøjskoler i Nordsjælland samt i Selskabet for dansk Kulturhistorie.

Endvidere har han holdt foredrag om og forevist herregården Ledreborg for deltagerne i en af Röhsska Konstslöjdmuseum i Göteborg's venneforening arrangeret udflugt til Danmark.

Ved at stille en garantium til rådighed støttede museet afholdelsen i juli–august 1965 af 4 Compenius-orgelkoncerter i

Frederiksborg slotskirke under ledelse af slotsorganist Per Kynne Frandsen og under medvirken af Det danske Renaissance-Capel, Renaissanceconsort, medlemmer af Concentus Musicus samt Walther Börner. Som et nyt indslag afholdtes på to søndag eftermiddage korte promenadekonserter med hornmusik fra renaissance- og baroktiden, henholdsvis fra Riddersalens trompeterstol og fra Klokketårnet.

Udstillinger.

I tiden 1. april–15. juni 1965 afholdtes i Prinsessefløjens stueetage en ret omfattende udstilling af et udvalg af museets erhvervelser gennem den sidste halve snes år. Den omfattede ialt 205 numre, hvoraf godt hundrede malerier, et halvt hundrede miniaturer o. l., en snes guldmedajler samt et lignende antal kunstgenstande, porcelæn, sølv, glas m. v. Til udstillingen blev der udarbejdet et trykt katalog med en kort beskrivelse af de udstillede billeder og genstande.

I september måned var som sædvanligt størstedelen af museets samling af broderede våbentæpper og andre tekstiler fremlagt til beskuelse for publikum på borde i de rum i samlingen, hvor tæpperne tidsmæssigt hører hjemme, samt i Riddersalen.

Udlån til udstillinger.

I årets løb blev der udlånt billeder og genstande til følgende udstillinger i indland og udland:

- »Stilleben«. Udstilling i Kunstforeningen, København.
- »Le Danemark. Ses Trésors – Son Art«. Udstilling i Louvre, Paris, foranstaltet af Ministeriet for kulturelle anliggender i forbindelse med det danske kongepars officielle besøg hos præsidenten for den franske republik.
- »Die Kultur des Gottorfer Hofes im Jahrhundert der Universitätsgründung«. Udstilling på slottet i Kiel.

International udstilling af mønter og medaljer i Société Française de Numismatique i anledning af selskabets 100 års jubilæum.

Deponeringer.

I det forløbne år fandt der kun en enkelt deponering af malerier og møbler sted, nemlig i amtmandsboligen i Hillerød.

Anden virksomhed.

Registreringen og katalogiseringen af portrætter og historisk billedmateriale er blevet videreført på sædvanlig måde. Således blev efter aftale med ejeren, greve Gregers Ahlefeldt-Laurvig-Bille, samtlige portrætter på Egeskov fotograferet samtidig med at de blev beskrevet og katalogiseret af museumsinspektør H. D. Schepelern.

Arbejdet med en systematisk indsamling af oplysninger om ældre portrætter blev fortsat, idet der under museumsinspektør Povl Ellers tilsyn ved stud. mag. Karl-Johan Hemmersam blev foretaget udskrifter på rigsarkivet af følgende slotsinventarer: Frederiksborg 1705, Københavns slot 1679, Charlottenborg 1699 og 1735 samt flere inventarer, delvis brudstykker, for Jægersborg fra tiden 1670–1746.

Inspektør H. D. Schepelern har publiceret to mindre afhandlinger i årbogen »Kultur minder«, udgivet af Selskabet for dansk Kulturhistorie. Den af ham udarbejdede oversættelse fra latin til dansk af breve fra og til Ole Worm, som agtes udgivet i tre bind af Det danske Sprog- og Litteraturselskab, er udkommet med første bind (1607–1636).

Inspektør Povl Eller har i det forløbne år publiceret »Historisk Ikonografi«, udgivet i Dansk historisk Fællesforenings serie af små håndbøger.

Ministeriet for kulturelle anliggender genbeskikkede for et tidsrum af 5 år fra 15. marts 1965 at regne henholdsvis bestyrelsens formand som udpeget af museumsbestyrelsen og museets direktør som udpeget af ministeriet til medlemmer af bestyrelsen for »Gammel Estrup, Jyllands Herregårdsmuseum«.

Museumsdirektøren tiltrådte iøvrigt et af Ministeriet for kulturelle anliggender nedsat arbejdsudvalg vedrørende udstillingen i Louvre i april 1965 samt blev af samme ministerium udpeget til at repræsentere Danmark ved det 2. møde, som den europæiske komité til forberedelse af udstillingen »Dronning Christina og hendes epoke« afholdt i Stockholm i dagene 31. august–2. september 1965.

I dagene 5.–8. april deltog direktøren i åbningen af den danske udstilling i Louvre og i fortsættelse deraf foretog han i

tiden indtil 25. april en studierejse til museer og slotte i Loiredalen samt til museer m. v. i Bourges, Dijon og Nancy i Frankrig samt Trier og Köln i Vesttyskland.

I juni deltog han i Skandinavisk Museumsforbunds 50 års jubilæumskongres i København og i august i Dansk kulturhistorisk Museumsforenings og Dansk historisk Fællesforenings årsmøder i Århus.

Som repræsentant for museet tiltrådte han et af Frederiksborg amtsråd nedsat særligt udvalg til behandling af spørgsmålet om løsning af de fremtidige vejforhold omkring Frederiksborg slot.

Inspektør H. D. Schepelern var i maj måned to dage i London for at bese de på auktion udbudte norske prospekter af C. A. Lorentzen. I juni deltog han i Skandinavisk Museumsforbunds kongres i København. I september tiltrådte han en måneds studierejse til Amsterdam, Bruxelles, Antwerpen og Paris i forbindelse med sine studier af C. A. Lorentzen.

Inspektør Povl Eller deltog i Skandinavisk Museumsforbunds kongres i København i juni måned og i Dansk kulturhistorisk Museumsforenings årsmøde i Århus i august. I marts var han på en måneds studierejse til Holland for at studere 17. årh.s portrætter og til Vesttyskland for at bese en række portrætsamlinger i slotte og museer.

Konservator Niels Wivel og konservatorelev Henrik Bjerre deltog i maj 1965 i Nordisk Konservatorforbunds kongres i København og i dette mødes fortsættelse i Lübeck i forbindelse med Verband Deutscher Gemälde-restauratoren's årsmøde.

Med orlov og understøttelse fra museet fik konservatorelev Henrik Bjerre adgang til et halvt års studieophold ved Doerner Institut i München.

Under hans fravær arbejdede konservator Artur Ketnath fra München i museets atelier i tiden 15. januar–1. april.

Personale.

Museets faste personale består ved udgangen af året 1964/65 af følgende:

Museumsdirektør, cand. mag. Jørgen Paulsen, ansat 1. oktober 1935, i sin nuværende stilling 1. oktober 1953.

Museumsinspektør, cand. mag. H. D. Schepelern, ansat 1. april 1943, i sin nuværende stilling 1. april 1946.
 Museumsinspektør, cand. mag. Povl Eller, ansat 10. maj 1954, i sin nuværende stilling 1. april 1956.
 Konservator Niels Wivel, ansat 1. oktober 1959.
 Registrator B. Juel Weber, ansat 1. februar 1938.
 Bogholder Henning Møller, ansat 1. juli 1957.
 Vagtmester N. H. Skovholm Hansen, ansat 1. september 1955.
 Museumssnedker Holger Sørensen, ansat 1. april 1936.
 Varmemester Kristian Jensen, ansat 1. januar 1940.
 Museumsbetjent Harald Nielsen, ansat 1. oktober 1964.
 Museumsbetjent Walther Ernst Jensen, ansat 1. oktober 1964.

Herudover er på museet beskæftiget 1 museumsbetjent, 1 konservatorelev, 4 kontormedhjælpere, 14 opsynsbetjente, 1 garderobeassistent, 5 rengøringsassistenter, 1 kiosksælgerske.

Frederiksborg, den 17. december 1965.

G. BARDENFLETH.

STIG IUUL.

C. ELLING.

JØRGEN PAULSEN.

Ny Carlsbergfondet

Fra Ny Carlsbergfondets direktion er modtaget følgende beretning:

Til nedenfor angivne fundatsmæssige formål er der for Ny Carlsbergfondets midler i regnskabsåret 1964–65 disponeret som følger:

A.

INDKØB OG UDDELING AF KUNSTVÆRKER, KUNSTNERISKE
UDSMYKNINGER M. M.

I.

Der er i løbet af året til museer eller andre offentlige institutioner skænket eller givet tilskud til erhvervelse af følgende kunstværker.

1. Museer og andre offentlige samlinger i København.

Ny Carlsberg Glyptotek:

1. *Bronzefodstykke til skål. Fødderne som løvepoter. Bærestangen i form af en stående kvinde. Urartu. Nordøstlige Lilleasien. Ca. 7. årh. f. Kr.
2. *Siciliansk terrakotta-alter med reliefbillede af løbende Gorgo. 6. årh. f. Kr.
3. *Siciliansk terrakotta-alter med reliefbillede af sfinx. 6. årh. f. Kr.
4. Etruskisk rytter i tufsten. Vulcentisk stil. Tidlig arkaisk. 6. årh. f. Kr.
5. Bevilling til Glyptotekets egen rådighed, for hvilken der efter museets meddelelse er erhvervet:

Tre sammenhørende fragmenter af kretisk eller kykladisk reliefpithos med havuhyrer. Brændtler. 7. årh. f. Kr.

*Fragment af halsen på kretisk reliefpithos med fremstilling af »Potnia Theron«. 7. årh. f. Kr.

Østgræsk brændtlersflaske i form af kvindehoved. 6. årh. f. Kr.

Østgræsk brændtlersflaske i form af skægget mandshoved. 6. årh. f. Kr.

Etruskisk brændtlersflaske i form af dæmonisk hoved »Acheloos«. 6. årh. f. Kr.

*Etruskisk »pontisk« tallerken på fod med fremstilling af løbende figur. 6. årh. f. Kr.

Græsk bøotisk terrakottastatue af peplosklædt kvinde. 5. årh. f. Kr.

Romersk marmorportræt af Faustina Minor med Venus-frisure. 2. årh. e. Kr.

*Koptisk mandsportræt. Bemalet kalksten. 4. årh. e. Kr.

*A. RODIN: Georges-Benjamin Clémenceau. Portrætbuste. Bronze. 1911. Støbt ca. 1930.

Det danske Kunstindustrimuseum:

- 6–8. *FRANZ ANTON BUSTELLI: Tre bemalede porcelænsfigurer, tilhørende en serie af italienske maskekomediefigurer og forestillende Scaramouche, Mezzetino og Leda. Fürstenberg 1759–60.

Kunstindustrimuseets bibliotek:

9. Livre de Desseins Chinois par le Sr. Fraise à Paris, 1735.
10. Various Kinds of Floor Decorations by John Carwitham, London, 1739.
11. The Upholsterers' Accelerator London, (1833).

Statens Museum for Kunst:

Den kongelige Maleri- og Skulptursamling:

12. *GEORGES BRAQUE: Le citron. Ca. 1928. Olie. Deponeret.

Den kongelige Kobberstiksamling:

13. *GABRIEL DE SAINT-AUBIN: Christian VII's besøg på det kongelige franske kunstakademi den 8. november 1768. Tegning. (Flere teknikker). Tilskud.

14. AMEDEO MODIGLIANI: Ubekendt ung dame. Ca. 1917–18. Blyant.
15. PIERRE BONNARD: Landskab. Formentlig 1940erne. Blyant.
16. SAMME: L'ombre. Formentlig 1940erne. Blyant.
17. *WOLS: Spleen d'une ville. 1951. Akvarel.
18. J. TH. LUNDBYE: J. A. Jerichau's værksted i Rom. 1845. Akvarel. (Erhvervet 1962–63).
19. POVL CHRISTENSEN: Drengen og kanonen. 1. tilstand. 1955. Akvatintaradering. Erhvervet 1957–58.
20. AGNETE VARMING: 4 kopier af enkeltheder i freskerne fra Livias villa. (Thermemuseet, Rom). 1960. Akvarel. Erhvervet 1960–61.
21. PALLE NIELSEN: Arkitekturfantasi. Opus 28. 1964. Tusch.

Nationalmuseet:

III. afdeling:

22. Lille skål af blødt porcelæn, polykromt dekoreret. Louis Fournier. Fabriken ved Blåtårn ca. 1760–65.

Antiksamlingen:

23. *Sydarabisk ynglingefigur af alabast og kalksten. Ca. 1. årh. f. Kr. Gravfigur.

Etnografisk samling:

24. *Kinesisk, buddhistisk stensulptur Bodhisattva (vordende Buddha), hugget i gullig sandsten. Sui dynastiet (586–618). Tilskud.
- 25–27. *Tre brændtlersskulpturer fra staten Nayarit på Mexicos vestkyst, forestillende en mandlig og en kvindelig figur samt et lerkar i menneskeskikkelse. Ca. 500–750.

2. Museer og andre offentlige samlinger
uden for København.

Bornholms Kunstmuseum, Rønne:

1. EDVARD WEIE: Fra en have med stærk blå himmel. 1914. Olie.
2. NIELS ØSTERGAARD: Mørk sten. 1964. Olie.

Esbjerg Kunstforenings Samling:

3. VILHELM LUNDSTRØM: Nature morte. Ca. 1923–25. Olie. Erhvervet 1962–63.
4. ÅGE VOGEL-JØRGENSEN: Grå toner. 1963–64. Olie.

Helsingør Bymuseum på Marienlyst:

5. JENS JUEL: Christian VII. 1783. Olie.

Horsens Museum, Kunstaafdelingen:

6. ROBERT JACOBSEN: L'homme de pont-point. 1960. Jern. Erhvervet 1960–61.
7. SAMME: L'homme grec. 1960. Jern. Erhvervet 1960–61.

Kolding Kunstforenings Samling:

8. NIELS BJERRE: Bøndergårde mellem klitter. 1889. Olie.
9. EDGAR FUNCH: Granitskulptur. 1962–63. Erhvervet 1963–64.
10. RICHARD MORTENSEN: Hameau Boileau. 1953. Olie.

Koldinghus Slot:

11. GERTRUD VASEGAARD: 16 fliser. Stentøj. Erhvervet 1960–61. Gave i anledning af museets 75-årsdag.

Lolland Falsters Stiftsmuseum, Maribo:

12. ROBERT JACOBSEN: Gouache. (Erhvervet på Den Frie Udstilling 1965).
13. PALLE NIELSEN: Collage. 1964.
14. OLAF RUDE: Fra Nykøbing Falster. 1909. Olie.

Odense Bys Museer, Fyns Stiftsmuseum:

15. ERIK HAGENS: Gult maleri. 1965. Olie.
16. *RICHARD MORTENSEN: »Et håndtryk«, sign. Arp og Mortensen. 1963. Olie.
17. B. TRAVENS: Broen i junglen. Kbh. 1965. Illustreret med træsnit af PER ULRICH.

Reventlow Museet, Pederstrup:

18. Prismelysekrone fra slutningen af det 18. årh. Gave i anledning af museets 25-års jubilæum.
19. Brædtspil af buxbom. 18. årh.s begyndelse. Tidligere på Emkendorf.

Randers Kunstmuseum:

20. ASGER JORN: Ennui rapide. 1964. Olie. Tilskud.
21. WILLY ØRSKOV: Vægskulptur. 1962. Bronze. Erhvervet 1962-63.

Ribe Stiftsmuseum:

22. ALBERT GOTTSCHALK: Skibbroen i Ribe. Olie. Erhvervet 1952-53.
23. GUNNAR HOSSY: Knælende hest. 1960. Bronze. Erhvervet 1963-64.
24. RICHARD MORTENSEN: Prunelli. 1962. Olie. Erhvervet 1962-63.
25. TH. PHILIPSEN: Får på Saltholm. 1909. Skitse. Erhvervet 1944-45.

Silkeborg Museum:

26. RICHARD MORTENSEN: Portrait de Printemps. 1943. Olie.

Skagens Museum:

27. ANNA ANCHER: Interiør med stol og plante mod rød væg. Olie.
28. SAMME: Fisker med rødt tørklæde. Olie.
29. SAMME: Interiør med to figurer. Olie.
30. SAMME: Vaccination. Studie. Ca. 1898. Olie.
31. *SAMME: Kvinde med barn på armen. Studie. Ca. 1900. Olie.
32. SAMME: Hjemvendende høstfolk. Ca. 1901. Studie. Olie.
33. SAMME: Interiør fra den blå stue med syende kvinde. Olie.
34. SAMME: Interiør med sollys på en rød dør. Olie.
35. MICHAEL ANCHER: Kone der tager kartofler op.

Skive Museum:

36. *NIELS BJERRE: En stormdag på Bovbjerg. 1929. Olie. Erhvervet 1963-64.
37. KNUD NELLEMOSE: Ib. 1961. Bronzestatue. Erhvervet 1961-62.

Soro Kunstmuseum:

38. EJLER BILLE: Antropomorpe figurer. 1963. Olie.
 39. HELGE JENSEN: Udsigt over fjorden med ung pige i forgrunden. 1957. Olie. Erhvervet 1958–59.

Sønderborg Slot, Kunstsamlingen:

40. *C. A. LORENTZEN: Det øverste vandfald i Tistedals Fossen. Norsk Prospekt 1790–96. Olie. Tilskud.

Tønder Museum:

41. *FRANCISKA CLAUSEN: Fisken. 1926. Olie. Erhvervet 1963–64.
 42. MARTINUS RØRBYE: Alpelandskab fra Tyrol. 1834. Olie. Erhvervet 1949–50.

Vejen Museum:

43. EDVARD WEIE: Klippelandskab. Christiansø. Formentlig 1917. Olie. Erhvervet 1962–63.

Vejle Museum:

44. EJLER BILLE: Komposition. Taormina. 1963. Olie. Erhvervet 1963–64.
 45. ERIK HOPPE: Wilders Plads. 1937. Olie. Erhvervet 1963–64.

Skovgaard Museet, Viborg:

46. JOAKIM SKOVGAARD: Bemalet gipsmodel af Lunds domkirkes apsis. 1920–21. Erhvervet 1958–59.

Åbenrå Museum:

47. 1 rokokko sølvkaffekande, udført af Åbenrå-guldsmeden HANS PETERSEN HALCK 1773.

Aalborg Kunstmuseum:

48. SVEND WIIG HANSEN: Ansigtet VI. 1961. Olie. Erhvervet 1962–63.
 49. Gipsafstøbning, udført i 1950, af KAJ NIELSEN's Ymerbrønd (1912).

Aalborg historiske Museum:

- 50-51. 2 sølvbægre med graverede jagtscener, dateret 1702, og stemplet af Steffen Ludvigsen Lemmick.

Aarhus Kunstmuseum:

52. SØREN GEORG JENSEN: Bronzeskulptur. 1960. Erhvervet 1963-64.
53. EDVARD WEIE: Portræt af en ung mand. Olie. Tilskud.

Aarhus. Forhistorisk Museum. Moesgård:

54. 1 nøddetræschatol. Danmark, 18. årh.s midte. Tidligere på Moesgård.
55-56. 2 hvidmalede skabe. Danmark, 18. årh.s slutning. Tidligere på Moesgård.

II.

Andre kunstindkøb.

1. *MOGENS ANDERSEN: Gobelin vævet af LISE WARBURG. 1964.
2. HELGE BERTRAM: Tippen. 1965. Olie.
3. POUL BJØRKLUND: Litografi.
4. IB BRAASE: Skulptur. 1965. Bronze.
5. POVL CHRISTENSEN: Radering.
6. FREDERIK CHRISTOFFERSEN: Aften. 1963. Olie.
7. ERNST CLAUSEN: 2 tegninger fra »Året i Norden«. 1962. Sortkridt.
8. Samme: 2 tegninger fra »Vesterhav«. 1963. Tusch.
9. ERIK CLEMMESSEN: Opstilling med pose og æbler. 1964-65. Olie.
10. FREDDIE DYBRIS: Fra slottet over havet. 1965. Olie.
11. POUL EKELUND: Portræt af en hummer. 1964. Olie.
12. HELGE ERNST: Vintervækster. 1965. Olie.
13. *ADAM FISCHER: Fransk soldat. Hoved. 1917. Støbt 1965. Bronze.
14. Samme: Drengenhoved. 1922. Støbt 1965. Bronze.
15. JOHANNE FOSS: Phili. 1964. Olie.
16. SVEND GUTTORM: Selvportræt. 1921. Olie.
17. KJELD HANSEN: Komposition. 1965. Olie.

18. LAURITZ HARTZ: Landskab. 1964. Olie.
19. SVEN HAVSTEEN-MIKKELSEN: Tyrekalv. 1964. Olie.
20. REINHARD WALTHER HEINEMANN: Skibskomposition. 1954–55. Monotypi.
21. *BARBARA HEPWORTH: Stringed figure (Curlew). 1956. Bronze.
22. *FRIEDRICH HUNDERTWASSER: Nachbarn III. 1964. Tempera.
23. *GEORG JACOBSEN: Mor og datter. 1933. Olie.
24. Samme. Litografi.
25. HOLGER JACOBSEN: Gitter. 1964. Olie.
26. Samme: Opstilling. 1965. Olie.
27. KNUD JANS: Det ufødte. 1963. Olie.
28. Samme: Høhøst. 1965. Olie.
29. I. P. GROTH JENSEN: Vilsundbroen i middagsbelysning. 1965. Olie.
30. MARGARET PLESNER JERICHOW: Rød komposition. 1962. Olie.
31. HASSE JUUL: Opstilling. 1961. Olie.
32. *BØRGE JØRGENSEN: Livsglæde. 1964. Jern.
33. KARL GUSTAV JØRGENSEN: Maleri. 1965. Olie.
34. JACK KAMPMANN: Litografi.
35. OLE KIELBERG: Udsigt over Stockholm. 1964. Olie.
36. NIELS LERGAARD: Ved Østersøen i oktober. 1964. Olie.
37. REIDAR MAGNUS: Litografi.
38. *GIACOMO MANZÙ: Morte di Abramo 1961. Forarbejde i bronze til Peterskirkens Porta della morte.
39. ALBERT MERTZ: Evighedens arbejdere. 1963. Olie.
40. Samme: Hammeren falder i slag. 1964. Olie.
41. *LOUI MICHAEL: III. 1965. Olie.
42. RICHARD MORTENSEN: 2 serigrafier.
43. Samme: Vølvens Spådom. 1965. Mappe med 13 blade. Serigrafi.
44. RASMUS NELLEMAN: 4 raderinger.
45. *PALLE NIELSEN: 4 arkitekturfantasier. Tusch.
46. SØREN HJORTH NIELSEN: 5 raderinger.
47. CHR. POULSEN: Stort fad. Keramik.
48. ERIK POULSEN: Familien. 1963. Bronze.
49. FREDDY POULSEN: 1 grafisk blad.
50. GEORG POULSEN: Fiskegarn. 1964. Olie.
51. FRANK RUBIN: Komposition med gule kugler. 1960–63. Olie.
52. JØRGEN RØMER: 6 grafiske arbejder.

53. ALLAN SCHMIDT: Gråt og brunt. 1964. Olie.
54. OLE SCHWALBE: Entre chien et loup. 1964–65. Olie.
55. TOMMY STORKHOLM: Billeddigt III. 1965. Olie.
56. SIGURD SWANE: Høstbillede I. 1939. Olie.
57. Samme: Høstbillede II. 1939. Olie.
58. Samme: Høstbillede III. 1939. Olie.
59. JYTTE THOMPSON: Stående mand. 1965. Bly.
60. HELLE THORBORG: 13 grafiske arbejder.
61. GERTRUD VASEGAARD: Skål med grøn glasur.
62. Samme: 6-kantet krukke med låg.
63. SIGURD VASEGAARD: 2 træsnit.
64. JEPPE VONTILLIUS: Stående model. 1946. Olie.
65. Samme: Landskab, efterår. 1963. Olie.
66. EIGIL WENDT: Skrot. 1964. Olie.
67. GUNNAR WESTMAN: Kone på balkon. 1964. Bronze.
68. KAREN WESTMAN: Litografi.
69. POUL WINTHER: Ting på stranden. 1965. Olie.
70. RICHARD WINTHER: Havfrue. 1963. Olie.
71. MOGENS ZIELER: Arme riddere. 1947–48. Olie.
72. Samme: 1 grafisk arbejde.

III.

Udsmykninger.

1. Arden Skole. Aalborg amt.
Grafiske arbejder af SVEN HAVSTEEN-MIKKELSEN, JACK KAMPMANN, JANE MUUS og RASMUS NELLEMANN.
2. Bjerregrav. Rytterskolen. Randers amt.
Grafiske arbejder af SVEN HAVSTEEN-MIKKELSEN, PREBEN HORNUNG og MARCEL RASMUSSEN.
3. Amtssygehuset i Fakse.
To malerier af POUL EKELUND. 1. udbetaling.
4. Frederikssund. Marienlystskolen.
ERIK POULSEN: Tre danserinder. 1962. Bronze. Erhvervet 1963–64.
5. *Glostrup. Københavns Amtssygehus.
TH. HAGEDORN-OLSEN: Frise i keramiske fliser til udsmykning af trapperum. Sidste udbetaling (jvf. årsberetning 1961–62). Afleveret.

6. Grindsted Gymnasium. Ribe amt.
ARNE HAUGEN SØRENSEN: Bag hver dør en sommerfugl.
1962–63. Olie.
7. Grønland. Børnesanatoriet i Jakobshavn.
POVL SØNDERGAARD: Buste af Knud Rasmussen. 1958.
Bronze.
8. Herritslev. Brydebjergskolen. Maribo amt.
Grafiske arbejder af POVL CHRISTENSEN, SVEN HAVSTEEN-
MIKKELSEN, OLIVIA HOLM-MØLLER, GRETHE SØRENSEN
og HELLE THORBORG.
9. Hillerød. Frederiksborg Bibliotek.
EDGAR FUNCH: Svallerup natur. 1964. Granitskulptur.
10. Hjørring Seminarium.
MARKAN CHRISTENSEN: Brædder. 1964. Olie. Erhvervet
1963–64.
KJELD HANSEN: Komposition. 1964. Olie.
HOLGER J. JENSEN: Udkast. 1961. Olie.
PETER NYBORG: Erbkönig. 1963. Olie. Erhvervet 1962–63.
OLE BACH SØRENSEN: Festivitas. 1963. Olie.
MORTEN NIELSEN: Kvindetorso. 1960. Bronze. Erhvervet
1963–64.
11. Høng Landbrugsskole. Holbæk amt.
JØRGEN THOMSEN: Hanklit, Mors. 1964. Gouache.
Grafiske arbejder af POUL BJØRKLUND, POVL CHRISTENSEN,
SVEN HAVSTEEN-MIKKELSEN og RASMUS NELLEMANN.
12. Kalundborg. Amts- og Bysygehuset.
SVEN HAVSTEEN-MIKKELSEN: Nordskov. 1964. Olie. Er-
hvervet 1963–64.
ERIK HOPPE: Gadebillede. 1938? Olie. Erhvervet 1962–63.
HASSE JUUL: Svalebølle Lung. 1963. Olie.
OLE KIELBERG: Sommerlandskab. 1952. Olie.
13. Kibæk Centralskole. Ringkøbing amt.
Grafiske arbejder af LARS BO, FREDERIK CHRISTOFFERSEN,
J. P. GROTH JENSEN, RASMUS NELLEMANN og SØREN
HJORTH NIELSEN.
14. København. Folketinget, Christiansborg. Formandens kontor
og mødeværelse.
SVEN DALSGAARD: Stående figur med hjul, modelleret i 1949
–50, støbt i 1964. Bronze. Erhvervet 1963–64. Deponeret.
RICHARD MORTENSEN: Sagone. 1960. Olie. Deponeret.

15. København. Frederiksberg Rådhus.
GOTTFRED EICKHOFF: Samhørighed. Skulpturgruppe i bronze, bestilt til opstilling i et planlagt anlæg bag rådhuset. 1. udbetaling.
16. København. Landsforening af vanføre.
*HENRY HEERUP: Det glade barn. 1965. Bemalet marmor.
17. København. Rødovre Statsskole.
RICHARD MORTENSEN: 6 panneaux. Olie på træ. Malet til Biennalen i 1960. Tilskud.
18. København. Sortedam Gymnasium:
KJELD HANSEN: Aften. 1960. Olie. Erhvervet 1960–61.
ERNST SYBERG: Vellerup by. 1964. Olie.
KARIN NATHORST WESTFELT: Strømme XII. 1961. Olie. Erhvervet 1962–63.
19. Lundby. Svend Gønge-Skolen. Præstø amt.
SAMUEL JOENSEN-MIKINES: Fra Fuglø, Færøerne. 1964. Olie.
20. Nykøbing Mors. Amts- og Bysygehuset.
MORTEN NIELSEN: Mand med dyr på skulderen. Bronze. Sidste udbetaling. Afleveret. (Jvf. årsberetning 1962–63).
21. Nærumgårdskolen, Nærum. Københavns amt.
*PER ARNOLDI: Stor sort maskine. 1964. Olie. Deponeret.
LEIF HOLMBERG: Prater. 1964. Olie. Deponeret.
TOM KRØJER: Arbejde 3. 1964. Olie. Deponeret.
ALLAN SCHMIDT: Centralfigur. 1962–63. Olie. Erhvervet 1963–64. Deponeret.
EGON FISCHER: Skulptur. 1963. Jern. Erhvervet 1963–64. Deponeret.
DAN STERUP-HANSEN: Banegård. 1964. Stentøjsrelief. Deponeret.
Samme: Siddende mænd. 1964. Stentøjsrelief. Deponeret.
22. Nørager. Sortebakkeskolen. Aalborg amt.
Grafiske arbejder af GEORG JACOBSEN, RASMUS NELLE-MANN, SØREN HJORTH NIELSEN og HELLE THORBORG.
23. Odense Kommune, Odense.
GERHARD HENNING: Danaë, modelleret i 1926/27. Tilskud til eksemplar i bronze, støbt 1965, til erstatning for et eksemplar i kunststen (jvf. årsberetning 1927–28).
24. Ringe. Midtfyns Realafdeling.
HANS OLSEN: Fisk blandt siv. 1965. Kobberrelief.

25. Skive Sygehus.
ARNE L. HANSEN: Fra Hagfors. 1964. Olie.
26. Struer. Røde Kors Hjemmet.
MORTEN NIELSEN: Mand med ged. 1957. Bronze.
27. Thorning Kommuneskole. Viborg amt.
Grafiske arbejder af RASMUS NELLEMAN, SØREN HJORTH NIELSEN, AXEL SALTO og KAREN WESTMAN.
28. Timring Centralskole. Ringkøbing amt.
Grafiske arbejder af POVL CHRISTENSEN, RASMUS NELLEMAN, SVEN HAVSTEEN-MIKKELSEN og HELLE THORBORG.
29. Uby Fri- og Efterskole. Holbæk amt.
Grafiske arbejder af ARNE L. HANSEN og MARCEL RASMUSSEN.
30. Vejle. Teknisk Skole.
KAJ LOUIS JENSEN: Løbske heste. 1945. Cementrelief. Erhvervet 1944–45.
31. Vinding Centralskole. Ringkøbing amt.
Grafiske arbejder af POUL BJØRKLUND, RASMUS NELLEMAN og SØREN HJORTH NIELSEN.
32. Århus. Ortopædisk Hospital.
I. P. GROTH JENSEN: Cementblander. 1964. Olie.
HASSE JUUL: Sønderskovhuse. 1962. Olie. Erhvervet 1963–64.
EGON MATHIESEN: Jeu d'enfant. Aubusson gobelin. 1963. Erhvervet 1963–64.
HANS OLSEN: 3 relieffer. 1960. Kobber. Erhvervet 1960–61.
ROBERT RISAGER: Indtryk fra menneskehavet. 1964. Olie.
Samme: Indtryk fra menneskehavet. 1964. Olie.
HANS SCHERFIG: Det store træ. 1962. Tempera.
DAN STERUP-HANSEN: Figurgruppe. 1964. Olie.
JEPPE VONTILLIUS: Siddende kvinde i hvid bluse. 1964. Olie.
Grafiske arbejder af HENRY HEERUP og SIGURD VASEGAARD.
33. Århus. Statsbiblioteket.
MOGENS ANDERSEN: Composition. 1964. Olie. Erhvervet 1963–64.
EBBA CARSTENSEN: Høstbillede. 1936. Olie. Erhvervet 1961–62.

FRANKA RASMUSSEN: Havet i skumring. 1961. Billedvævning.

34. Flensborg. Det danske Centralbibliotek.

*NIELS LERGAARD: Mosaik i forhallen. Sidste udbetaling (jvf. årsberetning 1961–62). Afleveret. Deponeret.

B.

I.

Publikationer.

I 1964–65 er følgende bøger, tidsskrifter m. v. udkommet med støtte fra Ny Carlsbergfondet til en samlet sum af 205.919,43 kr.

Bøger:

1. TORBEN HOLCK COLDING: Jægerspris. Slottets bygningshistorie og dets samlinger. (Udg. af Kong Frederik den Syvendes Stiftelse). Kbh. 1965. Tilskud til klicheer.
2. DANMARKS KIRKER, til værkets fortsatte udgivelse (Nationalmuseet).
3. DANSKE TEGNINGER. En fortegnelse ved Inger Hjorth Nielsen. Kbh. 1965. (Den kongelige Kobberstiksamling, Statens Museum for Kunst).
4. ERIK ELLEGAARD FREDERIKSEN: Knud V. Engelhardt, arkitekt og bogtrykker. Kbh. 1965. (Udg. af Forening for Boghaandværk).
5. GEORG JACOBSEN: Noget om konstruktiv Form i Billedkunst. Kbh. 1965.
6. OLE NÆSGAARD: Fortolkninger. Tolv kapitler om kunst. Kbh. 1965. (Red. Merete Bodelsen).
7. MEIR STEIN: Proménade Stendhalienne au Musée Thorvaldsen. (Tidsskriftet Stendhal Club. Red. V. del Litto, Grenoble Universitet). Tilskud til klicheer.

Tidsskrifter og årbøger:

8. ACTA ARCHAEOLOGICA. Kbh. (Red. C. J. Becker).
9. ANALECTA ROMANA INSTITUTI DANICI. Vol. III. (Red. Per Krarup). Kbh. (Det danske Akademi for Videnskab og Kunst i Rom). Tilskud til klicheer.

10. ARKITEKTUR. Kbh. (Udg. af Arkitektens forlag. Red. Poul Erik Skriver).
11. BOGVENNEN. Kbh. (Udg. af Forening for Boghaandværk. Red. Erik Dal m. fl.).
12. DANSK KERAMIK, DANISH CERAMICS. Kbh. 1964. (Udg. af Landsforeningen Dansk Kunsthåndværk. Red. Bent Salicath).
13. DET DANSKE KUNSTINDUSTRIMUSEUM. VIRKSOMHED 1959–1964. III. (Red. Merete Bodelsen) Kbh. 1964.
14. FRA FÆRØERNE. UR FORØYUM I. Kbh. 1964. Illustrering af William Heinesens artikel om Ingalvur av Reyni. (Udg. af Dansk-Færøsk Samfund). Bevillingen givet af Særkontoen.
15. HAANDARBEJDETS FREMME. Kbh. (Udg. af Haandarbejdets Fremme. Red. Astrid Arfelt, Hans Lassen og Hanne Zahle).
16. SIGNUM. Tidsskrift for moderne kunst. Kbh. (Red. Poul Vad). Tilskud til klicheer.

II.

Studierejser.

Følgende rejser er i årets løb foretaget med støtte fra Ny Carlsbergfondet til en samlet sum af 62.868,19 kr.

1. DET KONGELIGE AKADEMI FOR DE SKØNNE KUNSTER: Tilskud til de studerendes rejser til Finland, Grækenland, Holland, Italien og Rusland.
2. Samme: Tilskud til ophold ved Ecole Française d'Athènes i Athen for arkitektstuderende Gregers Algreen-Ussing.
3. Samme: Tilskud til ophold ved Institut Français d'Archéologie i Beyrouth for arkitektstuderende Bente Lindholm.
4. Arkitektstuderende GREGERS ALGREEN-USSING: Italien 17 dage. Tilskud. Bevillingen givet af Særkontoen.
5. Stud. mag. LISE BEK: Rom 3 uger. Bevillingen givet af Særkontoen.
6. Kunsthistorikeren MERETE BODELSEN: Paris og London 16 dage.
7. Overinspektør, dr. phil. MARIE-LOUISE BUHL: Paris 3 dage.
8. Museumsinspektør, universitetslektor TAGE E. CHRISTIANSEN: Hamborg 4 dage.

9. Arkitekterne HANS HENRIK ENGQVIST og KARSTEN RØNNOW: Deltagelse i den XIV arkitekturhistorikerkongres i Brescia. 1 uge. Tilskud.
10. Kunsthistorikeren POUL GAMMELBO: Frankrig og England 6 uger.
11. Arkitekterne HENNING HERMANSEN og FINN POULSEN: Amsterdam 7 dage og Stockholm 5 dage. Bevillingen givet af Særkontoen.
12. Museumsinspektør, mag. art. KRISTIAN JAKOBSEN: Stockholm 1 uge.
13. Kunstkritikeren GUNNAR JESPERSEN: Holland, Belgien og Frankrig 14 dage.
14. Overinspektør, professor OTTO KOEFOED-PETERSEN: Paris 15 dage.
15. Museumsinspektør, mag. art. OLAF KOESTER: Rotterdam og Paris 14 dage.
16. Bibliotekar, mag. art. HAKON LUND: Danmark 24 dage.
17. Kunsthistorikeren, mag. art. IDE LØPPENTHIN: Paris 5 dage.
18. Bibliotekar AAGE MARCUS: Paris og London 20 dage.
19. Redaktør, dr. phil. ERIK MOLTKE: Lübeck, Hamborg og Köln 18 dage.
20. Museumsinspektør, fil. dr. HARALD OLSEN: Zürich 1 uge.
21. Samme: Paris 1 uge.
22. Museumsinspektør, dr. phil. SIGURD SCHOUBYE: Norge 4 uger. Tilskud.
23. Dr. phil. V. THORLACIUS-USSING: Tyskland 8 dage.
24. Kunsthistorikeren, mag. art. POUL VAD: Danmark 11 dage.
25. Maleren RICHARD WINTHER: London 14 dage. Studier i forbindelse med en katalogisering af Nationalmuseets lamaitiske samling. Bevillingen givet af Særkontoen.
26. Ny Carlsberg Glyptotek har fået bevilget en rejsekonto på 11.674,19 kr. til brug for museets embedsmænd.

III.

Ny Carlsberg Glyptotek.

1. Dækning af underskud: 232.491,- kr.
2. Fremstilling af plakat i 2000 eksemplarer: 5.883,- kr.

3. Tilskud til koncerter af Collegium Musicum og Poul Birke-
lund: 22.610,- kr.
4. Vedligeholdelse af vinterhaven: 12.000,- kr.
5. Nyindretning og nyopstilling af Den etruskiske Samling
(Helbig Samlingen). Supplerende bevilling på 378.000,- kr.
6. Til fotografering af antikke skulpturer fra Gunnar A. Sado-
lins samling: 1.250,- kr.
7. Til indkøb af ægyptologisk litteratur: 6.000,- kr.
8. Forsendelse, forsikring m. v. 2.140,- kr.

IV.

Til andre fundatsmæssige formål er bevilget følgende beløb:

1. DET KONGELIGE AKADEMI FOR DE SKØNNE KUNSTER, BIBLIO-
TEKET:
Avery index to architectural periodicals. 4.587,- kr.
Følgende 9 bøger til en samlet sum af 4.278,- kr.
Giuliano Briganti: Il Palazzo del Quirinale. Roma 1962.
Paola della Pergola: Villa Borghese. Roma 1962.
F. Ehrle & H. Egger: Piante e vedute di Roma e del Vaticano
dal 1300 al 1676. Città de Vaticano 1956.
Amato Pietro Frutaz: Le piante di Roma. 1-3. Roma 1962.
Adriano Prandi: Il complesso monumentale della Basilica
Celimontana dei SS. Giovanni e Paolo nuovamente
restaurato. Roma 1953.
Ville del Brenta nelle vedute di Vincenzo Coronelli e Gian-
franco Costa. Con une introduzione di Guido Piovere.
Milano 1960.
Marc Antonio dal Re: Ville di delizia osiano palazzi cam-
porecci nello stato di Milano. Milano 1963.
Etienne Dupérac: Disegni de le ruine di Roma e come
anticamente erono. Introduction by Rudolf Wittkower.
Milano 1964.
Gert Schiff: Johann Heinrich Füssli. Zürich 1965.
2. Kunsthistorikeren MERETE BODELSEN: Fotografering til
studiebrug 1.500,- kr.
3. FONDEN FOR BYGNINGS- OG LANDSKABSKULTUR: Tilskud til
Fondens formål 25.000,- kr.
4. FORENINGEN FOR UNG DANSK KUNST: Til fortsat virksomhed
2.500,- kr. Bevillingen givet af Særkontoen.

5. FORENINGEN FRANSK KUNST: Tilskud for året 1965. 1.000,- kr.
6. FORENINGEN KUNST PÅ ARBEJDSPLADSEN: Tilskud til katalogisering af Foreningens udstillinger 3.000,- kr.
7. DET KONGELIGE DANSKE HAVESELSKAB: Tilskud til nyanlæg 15.000,- kr.
8. Stud. mag. ØYSTEIN HJORT: Gennemgang af dr. phil. Ole Næs-gaards efterladte notater 1.200,- kr.
9. DET DANSKE INSTITUT I ROM: Møbler til instituttets repræsen-tationslokaler, tegnet af professor Ole Wanscher. 100.000,- kr.
10. Kunsthistorikeren, mag. art. EJNER JOHANSSON: Til for-arbejder til en bog om dansk billedkunsts forhold til uden-landsk kunst i perioden ca. 1860 til 1914 12.000,- kr.
11. KUNSTFORENINGEN, KØBENHAVN: Til udarbejdelse af et oeuvre-katalog over Vilhelm Lundstrøms arbejder 5.000,- kr.
12. DET DANSKE KUNSTINDUSTRIMUSEUM: Forøgelse af renterne i Helge Jacobsens Legat til indkøb af ældre kunsthåndværk 15.000,- kr.
13. DANSK KUNSTMUSEUMSFORENING: Årsbidrag for 1965 1.500,- kr.
14. LANDSFÖRENINGEN DANSK KUNSTHÅNDVÆRK: Tilskud til kata-log over udstillingen »Dansk Keramik« 2.000,- kr. Bevil-lingen givet af Særkontoen.
15. MUSEET »LISELUND GAMLE SLOT«: Driftstilskud 2.100,- kr. Bevillingen givet af Særkontoen.
16. Samme: Restaurering af den kinesiske pavillon på grundlag af kgl. bygningsinspektør, arkitekt Peter Kochs og arkitekt H. H. Engqvists forslag. Supplerende bevilling 20.000,- kr. (jvf. årsberetning 1963-64).
17. CARL JACOBSENS MUSEUMSMANDSLEGAT er for året 1965 til-delt museumsinspektør, mag. art. Bente Skovgaard med 4.000,- kr.
18. Arkitekt ELNA MØLLER: Tilskud til opmåling af Ribe dom-kirke 10.000,- kr.
19. Museumsinspektør, dr. phil. OTTO NÖRN: Fotografering af romansk granitskulptur i Jylland. Forhøjelse af tidligere bevilling på 4.000,- kr. med 282,09 kr. (jvf. årsberetning 1963-64).
20. Professor, dr. phil. P. J. RUS: To farveplancher til illustre-ring af en afhandling i Acta Archaeologica om en række for-mentlig etruskiske terracotter i danske samlinger 4.174,97 kr.

21. SAMMENSLUTNINGEN AF DANSKE KUNSTFORENINGER: Garantisum for vandreudstillingen af Robert Jacobsens arbejder. Indtil 10.000,- kr.
22. Museumsinspektør, dr. phil. SIGURD SCHOUBYE: Fotografering til studiebrug 1.000,- kr.
23. STIPENDIAT TIL ITALIEN OG GRÆKENLAND (Romerstipendiet) 1965: Arkitekt Jan Gehl 12.500,- kr.
24. STIPENDIUM FOR UNG VIDENSKABSMAND: Museumsinspektør, mag. art. Vibeke Woldbye. Toårig bevilling på ialt 12.000,- kr.
25. SYDSLESVIGS DANSKE KUNSTFORENING, FLENSBORG: Tilskud til afholdelse af en udstilling i Flensborg af en samling kunstværker fra Randers Kunstmuseum 2.500,- kr. Bevillingen givet af Særkontoen.
26. Udstillingen ved Charlottenborg: Karel Appel-udstilling. Tilskud til katalog 5.000,- kr.
27. Kunsthistorikeren, mag. art. POUL VAD: Til fotografering 1.687,50 kr.
28. VANDREUDSTILLINGEN AF KUNST TIL SEMINARIERNE: Tilskud for skoleåret 1965/66 3.500,- kr.
29. AALBORG KUNSTMUSEUM: Halvdelen af udgifterne ved transport til og opstilling i Aalborg af J. F. Willumsens originale gipsmodel til det store relief 17.500,- kr.
30. ÅRHUS KUNSTMUSEUM: 492.118,- kr. Sidste udbetaling af bevilling på ialt 500.000,- kr. Tilskud til ny kunstmuseumsbygning. (Jvf. årsberetning 1962-63).
31. ÅRHUS PERMANENTE Udstilling: Tilskud til overflytning af Charlottenborgudstillingens arkitektoniske afdeling til Århus 700,- kr.

Direktionen for Ny Carlsbergfondet, den 20. december 1965.

TORBEN HOLCK COLDING.

ELSE KAI SASS.

JØRGEN STHYR.

Regnskab og status
for Carlsbergfondet samt afdelingerne
A, B og C og Ny Carlsbergfondet

Carlsbergfondet.

Fondet har i 1964/65 haft følgende indtægt:

Bryggeriernes overskud for 1964/65 har efter foretagne hen-			
læggelser udgjort	8.000.000	kr. 00	ø.
Ny Carlsbergfondets andel heraf	3.624.833	-	33 -
		<hr/>	
	4.375.166	kr. 67	ø.
Renter m. v.	5.614.464	-	97 -
Ejendomsindtægter	21.587	-	18 -
Diverse	10.000	-	00 -
		<hr/>	
	10.021.218	kr. 82	ø.
Til administration m. v., fondets bygning og hovedbygningen			
på Gamle Carlsberg er medgået	1.088.112	-	99 -
		<hr/>	
Fondets overskud udgør herefter	8.933.105	kr. 83	ø.
Heraf er afsat til uddeling som rådighedssum for afdelingerne			
for 1965/66 ¹	7.800.000	-	00 -
		<hr/>	
Til formueforøgelse er således	1.133.105	kr. 83	ø.

hvilket beløb er fordelt med $\frac{2}{3}$ på grundfondet og $\frac{1}{3}$ på reservefondet.

¹ Det afsatte beløb er pr. 1. oktober 1965 fordelt med 1.200.000 kr. til afdeling A, 6.000.000 kr. til afdeling B og 600.000 kr. til afdeling C.

II

Status den 30. september 1965.

Carlsberg Bryggerierne:		Aktiver:	
Ejendomme og anlæg med fradrag af afskrivning	185.583.254	kr. 00	o.
Værdipapirer	39.950.821	- 00	-
Beholdninger	46.090.161	- 00	-
Udestående fordringer samt kasse- og bankbeholdning ..	55.179.981	- 00	-
		<hr/>	
		326.804.217	kr. 00 o.
Prioriteter	840.544	kr. 00	o.
Anden gæld	137.008.979	- 00	-
		<hr/>	
		137.849.523	- 00 -
Rest: Kapital og reservefonds		<hr/>	
		188.954.694	kr. 00 o.
Øvrige aktiver:			
Mellemregning med Carlsberg Bryggerierne	13.262.292	kr. 96	o.
Værdipapirer m. v.	96.117.812	- 12	-
Ejendomme	3.251.054	- 59	-
Tilgodehavende hos Ny Carlsbergfondet i henhold til aftale pr. 1/10 1962	2.667.538	- 46	-
Andet tilgodehavende	958.283	- 27	-
Interimskonto	2.399.691	- 09	-
Kasse- og bankbeholdning	419.877	- 19	-
Reguleringskonto (forudbetalte udgifter)	239.794	- 61	-
		<hr/>	
		308.271.038	kr. 29 o.
Carlsberg Bryggerierne:		Passiver:	
Carlsbergfondets kapital i Carlsberg Bryggerierne	188.954.694	kr. 00	o.
Øvrige passiver:			
Prioriteter	377.629	- 66	-
Legatstiftelsen for J. C. Jacobsens og Carl og Ottilia Jacobsens descendens	26.501	- 88	-
Carlsbergfondets legat for Den kgl. Veterinær- og Landbo- højskole	512.224	- 86	-
Mellemregning med Ny Carlsbergfondet	2.982.781	- 02	-
Mellemregning med Carlsbergs Pensionskasse	2.583.674	- 16	-
Anden gæld	4.114.021	- 04	-
Reguleringskonto (skyldige udgifter)	130.627	- 67	-
Afdelingerne:			
Afdeling A	1.667.361	kr. 98	o.
— B	14.232.127	- 65	¹
— C	3.986.022	- 56	-
Dispositionskonto	2.845.796	- 12	-
		<hr/>	
		22.731.308	- 31 -
Kapital i fondets bygning på H. C. Andersens Boulevard	850.000	- 00	-
Grundfondet	51.471.717	- 13	-
Reservefondet	25.735.858	- 56	-
Afsat til uddeling til afdelingerne som rådighedssum for 1965/66	7.800.000	- 00	-
		<hr/>	
		308.271.038	kr. 29 o.

¹ Heri indbefattet meddelte, endnu ikke udbetalte bevillinger til et beløb af 6.882.852,97 kr., jfr. s. IV.

III

Afdeling A (Carlsberg Laboratorium).

Indtægt:

Rådighedssum for 1964/65.....	1.000.000	kr. 00 ø.
Rente af afdelingens krav på fondets formue.....	66.397	- 12 -
Diverse indtægter	73.462	- 00 -
Tilskud fra afdelingernes dispositionskonto	50.000	- 00 -
	<hr/>	
	1.189.859	kr. 12 ø.
Underskud (dækket af formuen).....	151.256	- 39 -
	<hr/>	
	1.341.115	kr. 51 ø.

Udgift:

Lønninger	776.720	kr. 08 ø.
Ulykkesforsikring	4.795	- 80 -
Bygninger, fast inventar, haverne	181.040	- 60 -
Biblioteket	26.109	- 71 -
Forbrug	171.167	- 96 -
Udgivelse af »Comptes rendus«	17.644	- 03 -
Bestyrelsesudgifter	200	- 26 -
Ekstraordinære udgifter	113.437	- 07 -
Bidrag til K. Linderstrøm-Langs guldmedaillefond.....	50.000	- 00 -
	<hr/>	
	1.341.115	kr. 51 ø.

Status pr. 30. september 1965.

Aktiver:

Krav på fondets formue.....	1.000.000	kr. 00 ø.
Kassebeholdning	48.269	- 27 -
Reguleringskonto II (forudbetalte udgifter).....	100.404	- 90 -
Forskud, kemisk afdeling	10.000	- 00 -
— , fysiologisk afdeling	11.190	- 00 -
Ejendommen, Gl. Carlsbergvej 10	530.000	- 00 -
— , — — 8	81.622	- 09 -
	<hr/>	
	1.781.486	kr. 26 ø.

Passiver:

Reguleringskonto I (skyldige udgifter)	114.124	kr. 28 ø.
Kapital	1.667.361	- 98 -
	<hr/>	
	1.781.486	kr. 26 ø.

IV

Afdeling B (Fondets videnskabelige bevillinger).

Indtægt:

Rådighedssum for 1964/65	6.000.000	kr. 00 ø.
Rente af afdelingens krav på fondets formue	688.429	- 64 -
Refusioner vedrørende ældre bevillinger	39.244	- 35 -
Tilskud fra afdelingernes dispositionskonto	100.000	- 00 -
	<hr/>	
	6.827.673	kr. 99 ø.
Underskud (dækket af formuen)	1.270.697	- 54 -
	<hr/>	
	8.098.371	kr. 53 ø.

Udgift:

Udbetalt på bevillinger til videnskabelige arbejder m. v.	7.304.665	kr. 04 ø.
Tilskud til Videnskabernes Selskab	262.826	- 18 -
Carlsbergfondets biologiske Institut:		
Lønninger	329.710	kr. 43 ø.
Forsikringer, skatter m. m.	13.195	- 53 -
Vedligeholdelse m. m.	44.942	- 48 -
Forbrug	134.033	- 64 -
Ekstraordinære udgifter	8.998	- 23 -
	<hr/>	
	530.880	- 31 -
	<hr/>	
	8.098.371	kr. 53 ø.

Status pr. 30. september 1965.

Aktiver:

Krav på fondets formue	9.000.000	kr. 00 ø.
Kassebeholdning	4.675.856	- 03 -
Reguleringskonto II (forudbetalte udgifter)	60.778	- 83 -
Forskud	2.000	- 00 -
Biologisk Instituts bygning	517.000	- 00 -
	<hr/>	
	14.255.634	kr. 86 ø.

Passiver:

Reguleringskonto I (skyldige udgifter)	23.507	kr. 21 ø.
Bevillingskonto (meddelte, endnu ikke udbetalte bevillinger)	6.882.852	- 97 -
Kapital	7.349.274	- 68 -
	<hr/>	
	14.255.634	kr. 86 ø.

Afdeling C (Frederiksborgmuseet).

Indtægt:

Rådighedssum for 1964/65	500.000	kr. 00 ø.
Rente af afdelingens krav på fondets formue	184.468	- 87 -
Indtægter af billetsalg og katalogsalg	417.251	- 61 -
Forskellige indtægter	94.204	- 00 -
	<u>1.195.924</u>	<u>kr. 48 ø.</u>

Udgift:

Administration	340.481	kr. 42 ø.
Museets drift	415.648	- 44 -
Samlingerne	114.002	- 48 -
Oplysningsvirksomhed og videnskabeligt arbejde	59.122	- 56 -
Forskellige udgifter	53.999	- 46 -
	<u>983.254</u>	<u>kr. 36 ø.</u>
Overskud	212.670	- 12 -
	<u>1.195.924</u>	<u>kr. 48 ø.</u>

Status pr. 30. september 1965.

Aktiver (bortset fra samlingerne):

Krav på fondets formue	2.500.000	kr. 00 ø.
Kassebeholdning	1.414.076	- 36 -
Diverse debitorer	2.317	- 10 -
Mellemregningskonti	95.342	- 54 -
	<u>4.011.736</u>	<u>kr. 00 ø.</u>

Passiver:

Reguleringskonto (skyldige udgifter)	25.713	kr. 44 ø.
Kapitalkonto	3.986.022	- 56 -
	<u>4.011.736</u>	<u>kr. 00 ø.</u>

Dispositionskonto for afdelingerne A, B og C.

Krav på fondets formue pr. 1/10 1964	2.852.763	kr. 84 ø.
Rente af krav på fondets formue	143.032	- 28 -
	<u>2.995.796</u>	<u>kr. 12 ø.</u>
Udbetalt til afdelingerne A og B	150.000	- 00 -
Krav på fondets formue pr. 30/9 1965	2.845.796	kr. 12 ø.

Foranstående regnskab for Carlsbergfondet, hvori indgår et sammendrag af det af statsautoriseret revisor Kaj Nielsen underskrevne regnskab for Carlsberg Bryggerierne, samt foranstående regnskaber for afdelingerne A, B og C og dispositionskonto for disse, er gennemgået og fundet i overensstemmelse med fondets bogføring, som jeg har revideret. Jeg har konstateret tilstedeværelsen af fondets likvide beholdninger og beholdninger af værdipapirer og har modtaget de af mig begærede oplysninger til bedømmelse af regnskabet, som jeg anser for aflagt i overensstemmelse med lovgivningen og fondets fundats.

København, den 29. april 1966.

NIELS NOIESEN
statsautoriseret revisor
cand. jur.

VI

Ny Carlsbergfondet.

Fondets indtægt i 1964/65 har udgjort:

Andel i bryggeriernes overskud for 1964/65	3.624.833	kr. 33	o.
Renteindtægt m. m.	1.129.164	- 93	-
Overskud ved drift af ejendom	7.780	- 28	-
	<hr/>		
	4.761.778	kr. 54	o.
	<hr/>		

Indtægterne er anvendt således:

Til administration, vedligeholdelsesarbejder, rejser, pensioner m. v.	586.086	kr. 37	o.
Til henlæggelse til grundfondet	1.343.907	- 51	-
Til henlæggelse til konto for fundatsmæssige bevillinger	2.831.784	- 66	-
	<hr/>		
	4.761.778	kr. 54	o.
	<hr/>		

Til fundatsmæssige formål er der i 1964/65 bevilget følgende

beløb:

Kunstindkøb	2.005.871	kr. 13	o.
Andre fundatsmæssige formål	1.417.947	- 01	-
	<hr/>		
	3.423.818	kr. 14	o.
	<hr/>		

VII

Status den 30. september 1965.

Aktiver:

Værdipapirer	24.219.237	kr. 45 ø.
Indestående i fast ejendom	645.399	- 76 -
Mellemregning med Carlsbergfondet.....	2.982.781	- 02 -
Kasse- og bankbeholdninger	292.882	- 14 -
Reguleringskonto.....	12.096	- 00 -
	<hr/>	
	28.152.396	kr. 37 ø.

Passiver:

Skyld til Carl og Ottilia Jacobsens descendens i henhold til opgørelse pr. 30/9 1951	2.133.333	kr. 34 ø.
Skyld til Carlsbergfondet i henhold til aftale pr. 1/10 1962	2.667.538	- 46 -
Diverse kreditorer	179.264	- 77 -
Meddelte, endnu ikke udbetalte bevillinger	1.329.029	- 10 -
Konto for fundatsmæssige bevillinger	3.041.590	- 63 -
Grundfondet	18.589.594	- 74 -
Kursreservfond.....	212.045	- 33 -
	<hr/>	
	28.152.396	kr. 37 ø.

Foranstående regnskab for Ny Carlsbergfondet er gennemgået og fundet i overensstemmelse med fondets bogføring, som jeg har revideret. Jeg har konstateret tilstedeværelsen af fondets likvide beholdninger og beholdninger af værdipapirer og har modtaget de af mig begærede oplysninger til bedømmelsen af regnskabet, som jeg anser for aflagt i overensstemmelse med lovgivningen og fondets fundats.

København, den 29. april 1966.

NIELS NOIESEN
statsautoriseret revisor
cand. jur.

Almindelige meddelelser

Carlsbergfondets direktion bestod i året 1. oktober 1964–30. september 1965 af følgende:

- Professor, dr. FRANZ BLATT
(valgt for tiden indtil 30/9 1972)
Professor, dr. P. BRANDT REHBERG
(valgt for tiden indtil 30/9 1974)
Professor, dr. STIG IUUL
(valgt for tiden indtil 30/9 1968), direktionens formand
Professor, dr. ARNE NOE-NYGAARD
(valgt for tiden indtil 30/9 1970)
Professor, dr. AKSEL TOVBORG JENSEN
(valgt for tiden indtil 30/9 1966)

Carlsberg Laboratoriets bestyrelse bestod i samme tidsrum af følgende:

- Professor, dr. P. BRANDT REHBERG
Professor, dr. ARNE NOE-NYGAARD
Professor, dr. AKSEL TOVBORG JENSEN, bestyrelsens formand

Som tilforordnet i stedet for direktør, cand. polyt. HANS B. FOGH (død 13/10 1965), der i forbindelse med sin fratræden den 1. juli 1964 som direktør ved Carlsberg Bryggerierne, havde ønsket at nedlægge sit hverv ved laboratoriet, valgte Videnskaberne Selskab i sit møde den 30. oktober 1964 direktør ved Carlsberg Bryggerierne, cand. pharm. K. GEORG SØRENSEN for resten af direktør FOGHS valgperiode.

De tilforordnede var herefter:

- Fhv. forstander for Landøkonomisk Forsøgslaboratoriums kemiske afdeling, cand. polyt. A. C. ANDERSEN
(valgt for tiden indtil 30/9 1965)

IX

Direktør ved Carlsberg Bryggerierne, cand. polyt. K. GEORG
SØRENSEN
(valgt for tiden indtil 30/9 1965)

Efter at fhv. forstander A. C. ANDERSEN havde meddelt, at han på grund af alder ikke ønskede genvalg pr. 1/10 1965 som tilforordnet ved laboratoriets bestyrelse, valgte Videnskabernes Selskab i sit møde den 9. april 1965 professor ved Københavns Tandlægehøjskole, dr. E. HOFF-JØRGENSEN som tilforordnet i 5 år fra 1/10 1965. For samme tidsrum genvalgte selskabet direktør K. GEORG SØRENSEN.

Bestyrelsen for Det nationalhistoriske Museum bestod i samme tidsrum af følgende:

Kammerherre G. BARDENFLETH, bestyrelsens formand
Fhv. rigsantikvar, dr. JOHS. BRØNDSTED (død 16/11 1965)
Professor, dr. STIG IUUL
(valgt for tiden indtil 30/9 1968)

Som tilforordnet:

Professor, dr. C. ELLING

Ny Carlsbergfondets direktion bestod i samme tidsrum af følgende:

Direktør, dr. TORBEN HOLCK COLDING
(valgt for tiden indtil 30/9 1967)
Professor ELSE KAI SASS
(valgt for tiden indtil 30/9 1977)
Direktør JØRGEN STHYR, direktionens formand
(valgt for tiden indtil 30/9 1972)

Fra 1. juli 1965 at regne blev direktør, civilingeniør KNUD KALM ansat som direktør ved Carlsberg Bryggerierne.

Fhv. regnskabschef ved Carlsberg Bryggerierne TAGE G. ANDERSEN, der siden sin afgang fra bryggerierne den 31. januar 1962 havde varetaget hvervet som kvæstor for Carlsbergfondet og Ny Carlsbergfondet, fratrådte i overensstemmelse med en ved hans

tiltrædelse truffen aftale sit hverv med udgangen af juni måned 1965. I hans sted antog Carlsbergfondets direktion professor ved Handelshøjskolen i København, dr. polit. POUL WINDING (død $15\frac{1}{2}$ 1966) som kvæstor fra 1. juli 1965 at regne.

I september 1965 flyttede fondets sekretariat, kvæstur og arkiv over i nye lokaler i fondets bygning, indrettet i stue- og kælderlokalerne til den hidtidige lejlighed for Carlsbergfondets direktions formand. De til formandslejligheden hørende værelser i bygningens 1. og 2. etage er stillet til rådighed for Videnskabernes Selskab og har i årets løb sammen med selskabets øvrige lokaler i bygningen været genstand for en omfattende istandsættelse og nyindretning. I de ved overflytningen af fondets administration ledigblevne lokaler indrettes et værelse for direktionens formand samt mødelokale m. v. for Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg.

Ombygningsarbejderne varetages af bygningsinspektør ved Carlsberg Bryggerierne, arkitekt, m.a.a. H. A. DANHOLT HANSEN.

Direktionen for Carlsbergfondet, den 21. maj 1966.

FRANZ BLATT. P. BRANDT REHBERG. STIG IUUL.

ARNE NOE-NYGAARD. AKSEL TOVBORG JENSEN.

NIELS PETRI.

16. PETERSEN, JØRGEN OTZEN: Hydrogen-Burning Models for Stars in the Horizontal Branch of Globular Clusters. 1966 12,00

BIND 35:

1. VEJE, C. J.: Distribution of Octupole Oscillator Strength in Even-Even Spherical Nuclei from Ni to Pb. 1966..... 30,00
 2. BURKE, D. G., ZEIDMAN, B., ELBEK, B., HERSKIND, B., and OLESEN, M.: A Study of Energy Levels in Odd-Mass Ytterbium Isotopes by Means of (*d, p*) and (*d, t*) Reactions. 1966 18,00
 3. MØLLER, C.: Survey of Investigations on the Energy-Momentum Complex in General Relativity. 1966..... 5,00
 4. ANDERSEN, H. H., GARFINKEL, A. F., HANKE, C. C., and SØRENSEN, H.: Stopping Power of Aluminium for 5–12 MeV Protons and Deuterons. 1966..... 9,00

Matematisk-fysiske Skrifter.

BIND 2:

10. VAN WINTER, CLASINE: Theory of Finite Systems of Particles. II. Scattering Theory. 1965 40,00

BIND 3:

1. BARTLETT, J. H., and WAGNER, C. A.: The Restricted Problem of Three Bodies (II). 1965 17,00
 2. HALD, A.: Bayesian Single Sampling Attribute Plans for Discrete Prior Distributions. 1965..... 40,00

Biologiske Meddelelser.

BIND 23:

15. POULSEN, VALDEMAR: Early Cambrian Distacodontid Conodonts from Bornholm. 1966 4,00

Biologiske Skrifter.

BIND 14:

3. WINGSTRAND, KARL GEORG, and MUNK, OLE: The Pecten Oculi of the Pigeon with Particular Regard to its Function. 1965..... 25,00
 4. KØIE, M., and RECHINGER, K. H.: Symbolae Afghanicae. Enumeration and Descriptions of the Plants Collected by L. EDELBERG and M. KØIE on "The 3rd Danish Expedition to Central Asia" and by G. KERSTAN, W. KOELZ, H. F. NEUBAUER, O. H. VOLK and others in Afghanistan. – Vol. VI. 1965..... 25,00
 5. BENDIX-ALMGREEN, SVEND ERIK: New Investigations on *Helicoprion* from the Phosphoria Formation of South-East Idaho, U.S.A. 1966..... 30,00

- | | kr. ø. |
|--|--------|
| 6. MATHIESEN, FR. J.: Palaeobotanical Investigations into some Cormophytic Macrofossils from the Neogene Tertiary Lignites of Central Jutland. Part I: Introduction and <i>Pteridophytes</i> . 1965..... | 15,00 |
| 7. BÖCHER, TYGE W.: Experimental and Cytological Studies on Plant Species. IX. Some Arctic and Montane Crucifers. 1966 | 35,00 |

BIND 15:

- | | |
|---|-------|
| 1. FOGED, NIELS: Freshwater Diatoms from Ghana. 1966..... | 50,00 |
| 2. HAMMER, MARIE: Investigations on the Oribatid Fauna of New Zealand. Part I. 1966..... | 45,00 |
| 3. NØRVANG, AKSEL: <i>Textilina</i> nov. gen., <i>Textularia</i> Defrance and <i>Spiroplectamina</i> Cushman (<i>Foraminifera</i>). 1966..... | 8,00 |

Særskilt udgivne arbejder:

- | | |
|---|-------|
| A Critical Pāli Dictionary. Begun by V. TRENCKNER. Vol. II. Continuing the Work of DINES ANDERSEN and HELMER SMITH. Fascicle 3: āpattikusalatā-āyu. 1965..... | 20,00 |
|---|-------|